REZ

Koninkrijk der Nederlanden

# ANALIZA

## POSLOVNE INFRASTRUKTURE KAO OSNOVE ZA RAZVOJ PODUZETNIŠTVA I PRIVLAČENJA INVESTICIJA U OPĆINAMA REGIJE CENTRALNA BIH

Zenica, januar 2010.god.

# ANALIZA

## POSLOVNE INFRASTRUKTURE KAO OSNOVE ZA RAZVOJ PODUZETNIŠTVA I PRIVLAČENJA INVESTICIJA U OPĆINAMA REGIJE CENTRALNA BIH

Zenica, januar 2010.god.

Naručilac Studije
**REZ – Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH**

Realizator Studije
**prof. dr. Fikret Hadžić**

Saradnik na Projektu
**Edin Alić, dipl. oec.**

Tiraž:
**300 Primjeraka**

Štamparija:
**"Fojnica" Fojnica**

---

*CIP - Katalogizacija u publikaciji*
*Nacionalna i univerzitetska biblioteka*
*Bosne i Hercegovine, Sarajevo*

*332.142.4:338](497.6-191.2)*

*ANALIZA poslovne infrastrukture kao osnove za razvoj poduzetništva i privlačenja investicija u općinama regije centralna BiH / [realizator studije Fikret Hadžić]. - Zenica : Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH, 2010. - 276 str. : ilustr. ; 30 cm*

*ISBN 978-9958-9095-2-8*
*COBISS.BH-ID 17834758*

---

*Copyright ©2010 REZ-Regionalna ekonomska zajednica d.o.o. Zenica.*
*Sva prava pridržana. Nije dopušteno niti jedan dio ove publikacije reproducirati ili distribuirati u bilo kojem obliku ili pohraniti u bazi podataka bez prethodnog pismenog odobrenja REZ Agencije.*

*Izradu ovog dokumenta omogućila je Ambasada Kraljevine Holandije u BiH.*

Analiza se oslanja na sljedeće dokumente, knjige, članke i druge izvore:


- BSC-Biznis Servis Centar Zeničko-dobojski kanton, *Poslovne zone*, Zenica, maj 2004.
- EU-CARE International, *Poslovni inkubator*, Vodič za brzi početak, knjiga 3, Sredstva brzog djelovanja EU – CARE International, 2004.
- *Industrijske zone Sarajevske makroregije*, Studija, Ekonomski institut Sarajevo i SERDA Sarajevo, 2006.
- *Poduzetništvo za 21. stoljeće*, Republika Slovenija, Ministarstvo za gospodarstvo, PCMG-Pospešavalni centar za malo gospodarstvo, Stability Pact for South-Eastern Europe, GEA collage, Ljubljana, 2001.
- Porter, E. Michel, *On Competition*, Harvard Business Review Book, 1998.
- Porter, E. Michel, *The Competitive Advantages of The Nations*, The Free Press, New York, 1990.
- Rezultate ankete realizovane korištenjem četiri upitnika, i to:
    - Upitnik za procjenu odnosa općine prema lokalnom ekonomskom razvoju (LER) u općinama Centralne BiH sa pitanjima za identifikaciju potreba općine za stručnom/ savjetodavno-konsultantskom podrškom.
    - Upitnik za procjenu poslovne klime u općinama/opštinama regije Centralna BiH,
    - Upitnik za procjenu potencijalne industrijske/poslovne zone u općinama Centralne BiH – smeđe zone,
    - Upitnik za procjenu potencijalne industrijske/poslovne zone u općinama Centralne BiH – zelene zone,

- *Preliminarni prijedlozi industrijskih zona i njihova izvodljivost u CBIH,* REZ, Zenica, 2004.
- *Studija opravdanosti uspostavljanja industrijskih/poslovnih zona u općinama regije Centralna BiH,* Studija, REZ Agencija Zenica, Ekonomski institut Sarajevo, Zenica, 2007.,
- te druge podatke, informacije, procjene i saznanja.

## SADRŽAJ

**SADRŽAJ** 7
Indeks pojmova 11

**UVOD** 13
Metodologija istraživanja 16

**1. ANALIZA ODNOSA OPĆINA REGIJE CENTRALNA BIH PREMA LOKALNOM EKONOMSKOM RAZVOJU** 18
1.1. Ocjena lokalnog ambijenta za razvoj poduzetništva 19
1.1.1. Uloga općine u lokalnom ekonomskom razvoju 19
1.1.2. Raspoloživost i kvalitet faktora konkurentnosti u općini 22
1.1.3. Postojanje projekata podrške ekonomskom razvoju 22
1.1.4. Mjere podsticaja lokalnog ekonomskog razvoja 23
1.1.5. Usluge koje općine pružaju biznisima 23
1.1.6. Oblici promotivnih aktivnosti općina u kontekstu privlačenja biznisa 24
1.1.7. Saradnja općine sa obrazovnim institucijama 25
1.2. Identifikacija organizacionih i institucionalnih kapaciteta općine za LER 25
1.2.1. Uloga općine u lokalnom ekonomskom razvoju, 25
1.2.2. Postojanje odjela za LER 26
1.2.3. Ljudski resursi LER-a 27
1.2.4. Resursi odjela za LER 28
1.3. Razvoj proaktivnog pristupa općine i njena liderska uloga u LER-u 28
1.3.1. Saradnja sa drugim općinama, 28
1.3.2. Angažiranost na poslovima LER-a 29
1.3.3. Forum za LER 29
1.3.4. Uspostavljanje saradnje lokalne uprave sa poslovnim sektorom 32
1.3.5. Strateško upravljanje na lokalnom nivou 33
1.3.6. Usluge za podršku LER-u 35
1.3.7. Indikatori mjerenja uspješnosti LER-a 36
1.3.8. Zahtjevi poslovnog sektora prema općini 39
1.4. Iniciranje i osnovanje industrijskih/poslovnih zona kao oblika infrastrukturne podrške razvoju poduzetništva 39
1.4.1. Postojanje planova za korištenje raspoloživih resursa 39
1.4.2. Dosadašnje aktivnosti lokalne administracije na razvoju poduzetničke infrastrukture 40
1.5. Iniciranje domaćih i inostranih ulaganja u identificiranim industrijskim / poslovnim zonama 43

**2. ANALIZA POSLOVNOG AMBIJENTA (PROCJENA POSLOVNE KLIME) U OPĆINAMA REGIJE CENTRALNA BIH** 45
2.1. Rezultati analize poslovnog ambijenta (poslovne klime) u općinama regije Centralna BiH 45
2.1.1. Razvoj sveobuhvatnog strateškog plana lokalnog razvoja 45
2.1.2. Učešće predstavnika privatnog i javnog sektora u strateškom planiranju 45
2.1.3. Organizacija javne rasprave o strateškom planu 46
2.1.4. Razvijanje plana implementacije i određivanje prioriteta 46
2.1.5. Usvajanje strateškog plana od strane općinskog vijeća 46
2.2. Osnivanje odjela za promociju LER-a 47
2.2.1. Uspostavljanje odjeljenja za promociju LER-a 47

2.2.2. Priprema promotivnog materijala u oblasti LER-a 47
2.2.3. Održavanje kontakata sa potencijalnim investitorima 47
2.2.4. Pružanje podrške lokalnoj poslovnoj zajednici 48
2.3. Formiranje općinskog savjetodavnog odbora za poslovnu zajednicu 48
2.4. Pružanje ključnih lokalnih javnih usluga 49
2.4.1. Dostupnost i tačnost informacija LER-a 49
2.4.2. Proces izdavanja građevinskih dozvola 50
2.5. Pružanje tarnih informacija privrednicima i održavanje baze podataka 51
2.5.1. Vrste korisnih informacija 51
2.5.2. Predvidljivost reoškova pri otvaranju preduzeća 51
2.5.3. Dostupnost i tačnost baza podataka o firmama 52
2.6. Razvijenost promotivnog materijala 52
2.7. Dokumentovanje kreditne sposobnosti i izračunavanje kreditnog kapaciteta 53
2.8. Utvrđivanje potreba privrednika za radnom snagom 53
2.9. Razvijanje partnerstva javnog i privatnog sektora 54
2.10. Adekvatna infrastruktura i pouzdane komunalne usluge 54
2.10.1. Infrastruktura 54
2.10.2. Komunalne usluge 55
2.11. Definisanje politike naplate taksi i rente 56
2.12. Razvijenost standarda zaštite životne sredine 56

**3. IDENTIFIKACIJA POTREBA OPĆINA ZA STRUČNOM/SAVJETODAVNO-KONSULTANTSKOM PODRŠKOM** 57
3.1. Rezultati analize prikupljenih podataka 57

**4. MAPIRANJE I ANALIZA STANJA INDUSTRIJSKIH/POSLOVNIH ZONA U OPĆINAMA REGIJE CENTRALNA BIH** 63
4.1. Mapiranje industrijskih/poslovnih zona regije Centralna BiH 63
4.1.1. Općina Zenica 63
4.1.1.1. Zenica 1 64
4.1.1.2. Nemila 66
4.1.1.3. Drivuša 68
4.1.1.4. Antena 70
4.1.2. Općina Vitez 72
4.1.2.1. Poslovni sistem Vitezit 72
4.1.2.2. Šantića polje 74
4.1.2.3. Počulica-Šljivčica 76
4.1.2.4. PC-96 78
4.1.3. Općina Tešanj 80
4.1.3.1. Ljeskovac-Rosulje 80
4.1.3.2. Ljetinić 82
4.1.3.3. Mrkotić 84
4.1.3.4. Kraševo 86
4.1.3.5. Miljanovac 88
4.1.3.6. Glinište 90
4.1.3.7. Mekiš 92
4.1.3.8. Šije 94
4.1.3.9. Medakovo 96
4.1.3.10.Bukva 2 98
4.1.4. Općina Travnik 100
4.1.4.1. Nova Bila, 100
4.1.4.2. Turbe, 116 102

4.1.4.3. Borac Travnik, 118 104
4.1.4.4. Dolac na Lašvi 106
4.1.4.5. Han Bila 108
4.1.4.6. Vitovlje-Vlašič 110
4.1.4.7. Mudrike-Vlašić 112
4.1.5. Žepče 114
4.1.5.1. Žepče 114
4.1.5.2. Ljeskovica 116
4.1.5.3. Begov Han 118
4.1.5.4. XP Žepče 120
4.1.5.4. Donja Golubinja 122
4.1.6. Zavidovići 124
4.1.6.1. Majdanska polja 124
4.1.6.2. Ekonomija-Batvice 126
4.1.6.3. Krivaja 128
4.1.7. Maglaj 130
4.1.7.1. Liješnica 130
4.1.7.2. Kosova 132
4.1.7.3. Misurići 134
4.1.7.4. Stadion 136
4.1.7.5. Poljice 138
4.1.7.6. Moševac 140
4.1.7.7. Novi Šeher 142
4.1.7.8. Liješnica II 144
4.1.7.9. Jelovac-Tukovi 146
4.1.7.10.Čakalovac 148
4.1.8. Kakanj 150
4.1.8.1. Bare 150
4.1.8.2. PK Vrtlište 152
4.1.9. Bugojno 154
4.1.9.1. Bugojno 1 154
4.1.9.2. Bugojno 2 156
4.1.10. Teslić 158
4.1.10.1. Industrijski kompleks drvne industrije 158
4.1.10.2. Ruževačka polja 160
4.1.10.3. Radno-komunalna 162
4.1.10.4. Žarkovačka polja 164
4.1.11. Novi Travnik 166
4.1.11.1. Mašinsko metalurški kombinat Bratstvo 166
4.1.11.2. Neborje 168
4.1.11.3. Sebešić 170
4.1.12. Donji Vakuf 172
4.1.12.1. Donji Vakuf 172
4.1.13. Gornji Vakuf/Uskoplje 174
4.1.13.1. Batuški lug 174
4.1.13.2. Kamenica 176
4.1.14. Doboj jug 178
4.1.14.1. Mravići 180
4.1.14.2. Matuzići 182
4.1.15. Busovača 182
4.1.15.1. Kasarna Draga 184
4.1.15.2. Tvornica medijapan ploča 186

4.1.16. Usora 186
4.1.16.1. Tešanjka-Žabljak 186
4.1.16.2. Srednja Omanjska 188
4.2. Analiza stanja industrijskih/poslovnih zona u općinama regije CBiH 190
4.3. Mapiranje i analiza stanja ostalih oblika poslovne infrastrukture u općinama regije CBiH
4.3.1. Mehanizmi podrške za razvoj poduzetništva/biznisa 202
4.3.2. Dosadašnje aktivnosti lokalne administracije na razvoju poduzetničke infrastrukture 204
4.3.3. Poslovni inkubatori i drugi oblici poslovne infrastrukture u općinama regije Centralna BiH 204
4.4. Završne napomene 212

**5. ZAKLJUČCI SA PREPORUKAMA** 215
5.1. Zaključci 215
5.2. Preporuke 218

**PRILOZI** 221
- Tabela P1. – Odgovori na pitanja o potrebama općina za stručnom savjetodavno-konsultantskom podrškom
- Tabela P2. – Odgovori na pitanja iz upitnika za procjenu poslovne klime u općinama regije CBiH
- Tabela P3.1. – Pregled razvojnih aktivnosti po I/PZ u periodu 2007-2009.
- Tabela P3.2. – Pregled razvojnih aktivnosti izrade i usvajanja prostorno-planske dokumentacije po industrijskim/poslovnim zonama
- Tabela P3.3. – Pregled razvojnih aktivnosti projektovanja infrastrukturnog opremanja po industrijskim/poslovnim zonama
- Tabela P3.4. – Pregled razvojnih aktivnosti izgradnje infrastrukture po industrijskim/poslovnim zonama
- Upitnik za procjenu odnosa općine/opštine prema lokalnom ekonomskom razvoju (LER)
- Upitnik za procjenu poslovne klime u općinama/opštinama regije Centralna BiH
- Upitnik za procjenu potencijalne industrijske/poslovne zone Brown-Smeđa
- Upitnik za procjenu potencijalne industrijske/poslovne zone Green-Zelena

Indeks pojmova:

| | |
|---|---|
| BiH | Bosna i Hercegovina |
| BSC Zenica | Business Start-Up Center Zenica – Poslovni centar za početnike u biznisu |
| EU | European Union - Evropska unija |
| EURED | *European Regional Economic Development* – Projekat Evropske unije za regionalni ekonomski razvoj (www.eured-bih.org) |
| FBiH | Federacija Bosne i Hercegovine – entitet u Bosni i Hercegovini |
| FDI | *Foreign Direct Investments* – strane direktne investicije |
| I/PZ | Industrijska/poslovna zona |
| LER | Lokalni ekonomski razvoj |
| MSME | *micro,small and medium enterprises* – mikro, mala i srednja preduzeća (sektor) |
| MSP | mala i srednja preduzeća |
| NVO | nevladine organizacije |
| regija CBiH | regija Centralna Bosna i Hercegovina koja obuhvata 16 općina |
| RAZ | Razvojna agencija općine Zavidovići |
| REZ Agencija | Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH Zenica |
| RS | Republika Srpska – entitet u Bosni i Hercegovini |
| SERDA | Sarajevska ekonomska razvojna agencija iz Sarajeva |
| SME (SMEs) | *small and medium enterprises* - mala i srednja preduzeća (sektor) |
| ZEDA | Agencija za ekonomski razvoj općine Zenica |
| Ze-Do kanton | Zeničko-dobojski kanton |

# UVOD

Sposobnost lokalne zajednice da unaprijedi kvalitetu življenja, njena podržavajuća i poduzetnička uloga u kreiranju novih ekonomskih mogućnosti, te borba protiv siromaštva u značajnoj mjeri zavise od sposobnosti njene uprave. Postavlja se pitanje da li lokalna uprava razumije proces lokalnog ekonomskog razvoja (LER-a) i da li ima mogućnost strateškog djelovanja u promjenjivoj i rastućoj konkurentskoj tržišnoj ekonomiji. Danas se o konceptu razvoja konkurentnosti lokalne uprave govori kao jednom od najznačajnijih aspekata razvojne filozofije za budućnost. Time se značajno usmjerava pažnja na lokalni nivo kao osnovicu razvoja ekonomije, pri čemu se snažan akcenat stavlja na lokalne kapacitete, stručnu radnu snagu, komunikacije, infrastrukturu, podržavajuće institucije te lokalnu upravu svjesnu svoje proaktivne uloge u upravljanju procesima lokalnog ekonomskog razvoja.

Za tu je svrhu potrebno, uz problemski pristup, definisati poziciju i ulogu lokalne uprave odnosno općine u lokalnom ekonomskom razvoju. Potrebno je i identificirati ključne jake strane i slabosti lokalne uprave u pravcu njenog ekonomskog razvoja i poduzetničke orijentacije sa aspekta poznavanja procesa, alociranih ljudskih i materijalnih resursa, uključenosti u procese ekonomskog razvoja te njene liderske/poduzetničke uloge u iniciranju i upravljanju promjenama ka stvaranju pozitivnog okruženja za razvoj i ulaganja.

Lokalni ekonomski razvoj i koncepcija razvoja konkurentnosti su paradigma buduće uspješnosti lokalne uprave iz konteksta njene podržavajuće uloge u ekonomskom razvoju i poduzetništvu, a posebno zbog trenutnog hijerarhijskog položaja u ukupnoj administrativnoj strukturi Bosne i Hercegovine. Sa trenutnom podjelom na državni nivo, entitete, kantone i općine, ovim zadnjim je ostalo relativno malo mehanizama koje mogu koristiti kako bi unaprijedile ambijent za razvoj ekonomije i poduzetništva. U takvoj situaciji dobija na značaju njena liderske pozicija i uloga u lokalnom ekonomskom razvoju, a njena poduzetnost postaje od krucijalne važnosti, ne samo za lokalni, već i ukupan ekonomski razvoj.

Ekonomski razvoj općina još uvijek je opterećen prijeratnom strukturom industrija koje danas više i ne rade, te značajnim brojem nezaposlenih i nedostatkom adekvatne poduzetničke kulture stanovništva. Prema tome, s jedne strane, tu su evidentni problemi sa kojima se stanovništvo, u većini općina, suočava, a sa druge strane, postoji potreba proaktivnog i poduzetničkog pristupa općina u rješavanju trenutnih problema i definiranju strateških pravaca budućeg razvoja temeljenog na konkurentskim prednostima koje općina posjeduje.

Svaka općina ima jedinstven set lokalnih uslova koji mogu ubrzati ili pak usporiti ekonomski razvoj. Ti uslovi opredjeljuju konkurentsku poziciju općine i sposobnost da privuče, kreira ili zadrži investitore i investicije. Lokalne ekonomske, socijalne i fizičke osobine će voditi ka dizajniranju pristupa u procesu implementacije strategije lokalnog ekonomskog razvoja. Najbolje prakse pokazuju da za izgradnju jake lokalne ekonomije svaka općina mora preduzeti aktivnosti saradnje sa ključnim akterima, kako bi razumjela prirodu i strukturu lokalne ekonomije, te preduzeti sve neophodne korake na institucionalnom i organizacijskom nivou koji će poduprijeti te napore. Time će se omogućiti definiranje ključnih problema i mogućnosti za razvoj lokalne ekonomije.

Ipak, sve navedeno biće nedovoljno, a možemo reći i uzaludno, ukoliko lokalna uprava ne shvati značaj koncepta upravljanja poduzetničkom infrastrukturom (biznis centri, poslovni inkubatori, kreditno-garancijske sheme, industrijske/poslovne i poduzetničke zone i drugo), dok ga ne koncipira i ne uspostavi. Tek organizovanim pristupom upravljanju poduzetničkom infrastrukturom mogu se očekivati efekti u srednjem i dugom roku.

Predmet ove *Analize* je sagledavanje odnosa općina regije Centralna BiH prema lokalnom ekonomskom

razvoju, ocjena poduzetničke klime i poslovnog ambijenta u općinama regije Centralna BiH, kao i ocjena napretka procesa uspostavljanja industrijskih/poduzetničkih zona u općinama ove Regije.

*Analiza* se referira na rezultate *Studije opravdanosti uspostavljanja industrijskih zona Regije Centralna BiH*[1] koja je poslužila kao polazna osnova. Na ovaj način nastojali smo prepoznati napredak/zaostajanje kod pojedinih općina u podršci razvoja poduzetništva i poduzetničke infrastrukture, te aktivnosti razvoja industrijskih zona i ostalih oblika poduzetničke infrastrukure za posljednje dvije godine (2007-2009. godine).

Cilj analize jeste i da se otvore perspektive i iniciraju lokalne strukture vlasti i menadžeri kompanija da preuzmu aktivniju ulogu podrške lokalnom i regionalnom ekonomskom razvoju. *Analiza* treba da odgovori na pitanje postojećeg stanja, potencijala i efekata razvoja poslovne infrastrukture, polazeći od strateških opredjeljenja privrednog razvoja regije Centralna BiH, sa implikacijama na razvoj, zaposlenost, smanjenje siromaštva, kreiranje pozitivnog poslovnog ambijenta, osnivanje i rast malih i srednjih preduzeća, poduzetništvo, povećenja privredne aktivnosti u Regiji, te privlačenje stranih kompanija i investicija, odnosno proces dinamiziranja ukupnog ekonomskog razvoja regije Centralna BiH.

*Analiza* predstavlja i svojevrsno, ali efikasno, „podsjećanje“ općinskih struktura vlasti na to da se, u slučaju unapređenja lokalnog poslovnog ambijenta, radi o kontinuiranom zadatku čiji se rezultati periodično provjeravaju i vrednuju.

Rezultati ove *Analize* će dati odgovor na pitanje da li su općine „svjesne“ značaja razvijanja konkurenstkih prednosti u odnosu na druge, te neophodnosti upravljanja poduzetničkom infrastrukturom kao pretpostavkom uspješnog lokalnog ekonomskog razvoja. Dalje, kakvo je realno stanje na „terenu“ u ovoj oblasti, odnosno da li su uspostavljeni i koji oblici poduzetničke infrastrukture, odnosno, da li postoje uspostavljeni mehanizmi upravljanja njenim razvojem; i na kraju, da li je u posljednje dvije godine ostvaren napredak i koliki.

Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH (u daljem tekstu REZ Agencija) na osnovu Regionalne strategije ekonomskog razvoja Centralne BiH ovom Analizom nastavlja realizaciju projekta formiranja i razvoja industrijskih (poslovnih/tehnoloških) zona/parkova regije Centralne BiH (u daljem tekstu CBIH).[2] U strateškim ciljevima i mjerama razvoja CBIH ovaj Projekat je prepoznat kao značajan i prioritetan. On je posebno u funkciji doprinosa rješavanju nezaposlenosti kao jednog od najvećih i gorućih problema u CBIH.

Aktivnosti REZ Agencije na izradi ove Analize zasnovane su na praktičnoj realizaciji Strategije ekonomskog razvoja u regiji Centralna BiH, i posebno orijentisane na ostvarenju:

- **Strateškog cilja broj 1** (*razvijeno produktivno okruženje zajedno sa inovativnim i efektivnim uslugama za poslovnu podršku*) sa razvojnim prioritetima: razvijena prerađivačka industrija; razvijen MSP sektor i zajedničke poslovne aktivnosti; razvijeno konkurentno poslovno okruženje, i

- **Strateškog cilja broj 3** (*visokorazvijeno tržište rada, bazirano na prilagođenim ljudskim resursima i tehnološkim ostvarenjima*) sa razvojnim prioritetima: povećanje efikasnosti tržišta rada; međusobna povezanost komplementarnog i redovnog obrazovnog sistema sa tržištem rada; razvijen sistem za istraživanje, razvoj, inovacije i transfer tehnologije.

1 *Studija opravdanosti uspostavljanja industrijskih/poslovnih zona u općinama regije Centralna BiH,* REZ Agencija Zenica, Ekonomski institut Sarajevo, Zenica, 2007.

2 *CBIH-regija Centralne BiH obuhvata 16 općina: Bugojno, Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Gornji Vakuf (Uskoplje), Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Teslić, Tešanj, Usora, Vitez, Zavidovići, Zenica, i Žepče.*

U navedenom kontekstu aktivnosti su usmjerene na stvaranje podsticajnog poslovnog okvira u Regiji, aktueliziraju pitanje građenja konkurentne fizičke infrastrukture, u okviru koje posebno mjesto zauzimaju industrijske/poslovne zone. Taj konkretni cilj se vezuje za podršku razvoju malih i srednjih preduzeća i razvijanja inovativnih kapaciteta na regiji[3]. To je dobar konceptualni okvir, koji svakako treba da bude dopunjen i ciljevima privlačenja domaćih i stranih investicija, ekspanzije izvoza i podsticanja saradnje privatnog i javnog sektora, odnosno kapitala.

Rezultati ove Analize trebaju uticati na:

- animiranje nosilaca/subjekata odlučivanja i upravljanja lokalnim ekonomskim razvojem (prvenstveno općina) o značaju i neophodnosti njihovog aktivnog učešća u proces lokalnog-regionalnog ekonomskog razvoja kroz razvoj i unapređenje poslovne poduzetničke infrastrukture;
- jačanje svijesti o potrebi aktiviranja neiskorištenih razvojnih potencijala u funkciji stvaranja pretpostavki za integralan, integriran, uravnotežen, stabilan i samoodrživ ekonomski i društveni razvoj u regiji;
- omogućavanje i olakšavanje pristupa strukturalnim i drugim fondovima Evropske unije u procesu prilagođavanja, približavanja i pridruživanja BiH Evropskoj uniji sa stvaranjem pretpostavki za finansiranje projekata formiranja i razvoja poslovne infrastrukture:
- promocija saradnje privatnog i javnog sektora na pitanjima ekonomskog razvoja, te uloga općina i REZ Agencije u tom procesu;
- identifikovanje potrebnih intervencija u cilju razvoja instrumenata poduzetničke infrastrukture i
- generalno, stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta i uslova rada za potrebe poslovnih subjekata, te privlačenje inostranih investicija.

Primarno istraživanje rađeno je metodom ličnog intervjua sa načelnicima i/ili njihovim ovlaštenim predstavnicima (saradnicima) na kompletnom uzorku od 16 općina Regije Centralna Bosna i Hercegovina u ljeto 2009. godine. Prethodno istraživanje rađeno je istim metodološkim pristupom i instrumentarijem u ljeto 2007. godine. Tako da su dobijeni rezultati oba istraživanja uporedivi.

Na bazi usklađene i od strane REZ Agencije prihvaćene metodologije, a u cilju realizacije njenih ciljeva, ova Analiza je strukturirana prema ranije definisanom projektnom zadatku. Pojedine cjeline su sistemski međupovezane, tako da kvalitet i način obrade svake prethodne, određuje okvir za rješenje naredne.

3 *Regionalna strategija ekonomskog razvoja, ekonomska regija Centralna BiH, EURED, REZ, Bosna i Hercegovina, novembar, 2004, str. 53-54.*

**Metodologija istraživanja**

U procesu izrade pojedinih segmenata Analize korištena je sljedeća metodologija:

1. **Analiza odnosa općina regije CBiH prema lokalnom ekonomskom razvoju i**
2. **Analiza poslovnog ambijenta u općinama regije Centralna BiH**

- Za potrebe evaluacije i rangiranja općina sa aspekta njihove podrške razvoju poduzetništva, razvijen je poseban metodološki instrumentarij. On je zasnovan, s jedne strane, na subjektivnoj ocjeni dostignutog nivoa razvoja i doprinosa općina poduzetništvu i lokalnom ekonomskom razvoju, te objektivizirane ocjene nivoa tog doprinosa korištenjem savremenih naučnih metoda. U prvom slučaju koristiće se tzv. *Likertova skala* sa ocjenom od 1 do 7, dok će objektivizirana ocjena biti zasnovan na modelu konkurentnosti Michela Portera – „modelu dijamanta" kao savremenom naučno-teoretskom pristupu ovoj problematici. Elementi dijamanta konkurentskih prednosti su 1) faktorski (resursni) uslovi, 2) stanje tražnje, 3) kontekst za strategiju i rivalstvo firmi i 4) odnosne i podržavajuće industrije, kao i podrška od strane vlada i razvojnih agencija. U svim navedenim faktorima dijamanta ispoljava se uticaj i uloga industrijskih zona. To znači da trajne prednosti lokacije industrijske zone ne dolaze samo od faktora – resursa (sirovine i jeftina radna snaga), već su pod uticajem šireg konteksta već navedenih uticajnih faktora i elemenata u kojem preduzeća mogu produktivnije funkcionisati i kontinuirano inovirati i unapređivati načine putem kojih se takmiče na znatno većim nivoima, stvarajući time sopstvene uslove za povećanje produktivnosti. U procesu evaluacije multifaktorskom analizom bilo je uključeno 18 kriterija ocjene. U savremenim uslovima globalizacije ovaj model analize daje povoljne rezultate,
- ova analiza će biti proširena korištenjem rezultata tzv. *Zero-monitoring* koji podrazumijeva komparaciju aktuelnih sa podacima prikupljenim prilikom izrade prethodnih studija. Na ovaj način dobili su se pouzdani podaci o napredovanju općina i razvoju kapaciteta podrške lokalnom ekonomskom razvoju.
- Za prikupljanje podataka korištena je metoda intervjua sa načelnicima općina i njihovim saradnicima. Prilikom intervjua korišten je i odgovarajući upitnik čiji sadržaj je prilagođen predmetu i cilju analize i odobren od strane Naručioca. Takođe, Naručilac je izvršio dopunu predloženog sadržaja upitnika sa pitanjima u cilju identifikacije potreba općine za stručnom/ savjetodavnom konsultantskom podrškom, te novog upitnika ocjene poslovne klime u cilju buduće certifikacije općina.

| | |
|---|---|
| **3. Mapiranje i analiza stanja industrijskih zona u općinama regije Centralna BiH**<br><br>**4. Mapiranje i analiza stanja ostalih oblika poslovne infrastrukture u općinama regije Centralna BiH**<br><br>**5. Analiza poslovne klime u općinama Centralne BIH**<br><br>**6. Identifikacija potreba općina za stručnom/savjetodavno-konsultantskom podrškom** | • za prikupljanje primarnih podataka sa terena kreirani su odgovarajući upitnici na osnovu kojih se vršilo intervjuisanje načelnika i/ili ovlaštenih predstavnika lokalne zajednice (općina) i kompanija u čijem vlasništvu se nalaze sadašnje i/ili potencijalne lokacije industrijskih zona u svim općinama regije Centralna BiH.<br>• izvršena je identifikacija institucija i kontakt osoba sa kojima su se obavili intervju (načelnici općina, te odgovorni rukovodioci kompanija, odnosno potencijalnih industrijskih zona).<br>• metodologija tzv. *Field-method* istraživanje na terenu korištenjem različitih metoda prikupljanja primarnih podataka, prije svega, metodom intervjua (anketiranje), te metodom opservacije-promatranja u svih 16 općina regije Centralna BiH,<br>• obilazak potencijalnih lokacija sa ocjenom aktuelne situacije i stanja na licu mjesta,<br>• analiza rezultata istraživanja,<br>• sinteza rezultata istraživanja,<br>• poređenje sa rezultatima istraživanja prezentiranih u prethodnoj Studiji. |
| **5. Zaključci sa preporukama** | • metodologija tzv. *Desk-method* u funkciji sinteze rezultata istraživanja i definisanja preporuka. |

Na osnovu navedenog može se zaključiti da je cjelokupno istraživanje na izradi Analize predviđeno u tri osnovne faze, i to:

a) prikupljanje primarnih podataka informacija na terenu korištenjem različitih metoda (intervju, opservacija),

b) obrada prikupljenih primarnih podataka i informacija, te sistematizacija opservacija korištenjem metoda analize, sinteze i konkretizacija,

c) prezentiranje rezultata metodom naučnog logičkog promišljanja i zaključivanja na osnovu obrađenih podataka i informacija.

Kao što je navedeno, za prikupljanje podataka, korištena je kombinacija internih i eksternih metoda, odnosno "desk method" – istraživanja za stolom i "field method" – istraživanja na terenu (intervjui, metod opservacija). Od metoda za obradu, odnosno analiziranje podataka i informacija koristiće se kombinacija sljedećih metoda: analize, sinteze, konkretizacije, generalizacije, indukcije i dedukcije, te ostalih potrebnih metoda istraživanja.

Ova *Analiza* sadrži i određene nedostatke. Prilikom prikupljanja primarnih podataka anketiranjem suočili smo se sa problemom nedostatka relevantnih podataka i informacija, kako o određenim pitanjima koja se odnose na procjenu odnosa općina prema lokalnom ekonomskom razvoju, tako i o kandidovanim industrijskim/poduzetničkim zonama. Tako se na neka od pitanja iz uputnika nije mogao dobiti odgovor u svim općinama, a time ni vršiti njihovo sumiranje, obrada i analiza. Anketirani često nisu mogli dati odgovor iz razloga što nadležne općinske službe ne raspolažu sistematizovanim podacima koji se odnose

na praćenje napretka i efekata lokalnog ekonomskog razvoja. Uočen je nedostatak mehanizma za praćenje i evidentiranje parametara lokalnog ekonomskog razvoja. Isto je onemogućilo uporedivost pojedinih podataka, tako da neki od njih, iz navedenih razloga, nisu ni prezentirani u ovoj analizi. Ipak, cijenimo da navedeni nedostatak nije imao većeg uticaja na rezultate ukupnog istraživanja.

# 1. Analiza ODNOSA OPĆINA REGIJE CENTRALNA BIH PREMA LOKALNOM EKONOMSKOM RAZVOJU

Lokalni ekonomski razvoj se nameće kao paradigma budućeg pravca razvoja lokalnih zajednica, koje su u stanju da svojim unutrašnjim kapacitetima, prije svega ljudskim, a onda materijalnim, intelektualnim i svakim drugim privuku kvalitetne poslovne subjekte koji će investirati i na taj način omogućiti zapošljavanje ljudi i materijalnih sredstava. Uz poduzetničku ulogu lokalnih vlasti, odnosno lokalne administracije, u rješavanju osnovnih pitanja razvoja, pa s tim u vezi i razvoja poduzetničke infrastrukture industrijskih/poslovnih zona, stvara se i ugodan ambijent življenja za sve njegove građane.

Cilj ovog dijela istraživanja je utvrđivanje da li i koliko općine, kao lokalni akteri, shvataju važnost procesa ekonomskog razvoja na lokalnom nivou i koliko one aktivno učestvuju u tim procesima. Istraživanjem se nastojalo utvrditi koliko je ambijent za razvoj malih i srednjih preduzeća odnosno poduzetništva atraktivan i konkurentan, zatim koliko su kapaciteti općina razvijeni da prihvate izazove koje im donosi učešće u ekonomskom razvoju, kako oni shvataju svoju ulogu u razvoju i koje inicijative su općine preduzele na iniciranju i osnivanju industrijskih odnosno poslovnih zona.

Javni sektor, odnosno lokalna uprava pokazuje se kao odlučujući subjekt u procesu podrške revitalizaciji starih industrijskih kapaciteta i njihovog ponovnog stavljanja u funkciju. S druge strane, i druge lokacije koje nemaju trenutno izgrađenu infrastrukturu, mogu biti vrlo značajne za razvoj tzv. *green field* industrijskih/poslovnih zona.

Uspostavljanje industrijskih ili poslovnih zona podrazumijeva proaktivnu ulogu lokalne vlasti, odnosno općina na njihovom iniciranju i uspješnom razvoju. To, također, znači da ne postoji jedinstven princip u pristupu ovom obliku razvoja, te je potrebno da općina iskoristi sve svoje konkurentske prednosti i resurse koje posjeduje kako bi potpomogla ekonomski održivi razvoj.

Našom analizom, kao i prethodnim istraživanjem obuhvaćeno je svih 16 općina koje pripadaju regiji Centralna BiH.

Tehnika koja je bila korištena u ovom dijelu istraživanja je anketni upitnik koji je struktuiran u slijedećim kategorijama procjene:

- Ocjena ambijenta za razvoj poduzetništva
- Identifikacija organizacijskih i institucionalnih kapaciteta općine za lokalni ekonomski razvoj (skraćeno LER)
- Razvoj proaktivnog pristupa općine i njena liderska uloga u lokalnom ekonomskom razvoju
- Iniciranje i osnivanje industrijskih i poslovnih zona kao oblika infrastrukturne podrške razvoju poduzetništva
- Iniciranje domaćih i stranih ulaganja u identifikovanim industrijskim i poslovnim zonama
- Mehanizmi podrške za razvoj poduzetništva/biznisa.

Analizirani su podaci i informacije pojedinačno po svim gore navedenim kriterijima za ocjenu postojećeg stanja i odnosa općine prema lokalnom ekonomskom razvoju, a rezultati te analize prezentirani su u nastavku. Značajno je napomenuti da je ova analiza uporediva sa rezultatima analize koji su prezentirani u prethodnoj Studiji.

## 1.1. Ocjena lokalnog ambijenta za razvoj poduzetništva

### 1.1.1. Uloga općine u lokalnom ekonomskom razvoju

Sve općine, obuhvaćene istraživanjem, shvataju značaj svoje uloge u lokalnom ekonomskom razvoju, ali i značaj konkurentnosti za razvoj lokalne zajednice. Poduzetnička uloga lokalne administracije u razvoju konkurentnosti lokalnog područja za pet općina je „veoma značajna“, za osam općina je „značajna“, dok je za tri općine „bitna“.

### 1.1.2. Raspoloživost i kvaliteta faktora konkurentnosti u općini

Razvijenost općine i njena konkurentska pozicija ne zavise samo od njenih fizičkih resursa, kao što su prirodni resursi (zemljišni potencijali, rude, minerali, šumska bogatstva, vodni potencijali i slično); ona zavisi i od postojeće infrastrukture, i ono što je najvažnije, postojećih biznisa koja uspješno upravljaju i razvijaju se u lokalnoj sredini.

Procjenom je obuhvaćeno 18 različitih kriterija za ocjenu konkurentnosti, kao što su uređenost prostora sa postojanjem prostornih i urbanističkih planova, infrastruktura, raspoloživost građevinskog zemljišta, pogodnost lokacija za postojeće i potencijalne djelatnosti, raspoloživost neiskorištenih proizvodnih i privrednih lokacija, prirodni faktori, tradicija, raspoloživost stručne radne snage, blizina tržišta, izvozna orijentacija preduzeća, strateška partnerstva preduzeća i domaćih i ino-investitora, kvaliteta općinske administracije, prijateljsko poslovno okruženje, postojanje mjera aktivne podrške zapošljavanju, postojanje industrijskih/poslovnih zona, postojanje strategije ekonomskog razvoja, promocija privrednog razvoja općine, podrška razvoju viših nivoa vlasti.

Dobijeni rezultati su sintetizovani u generalne ocjene, tako da se u pojedinačnoj ocjeni svake općine sintetizuju ocjene za svaki od 18 od gore navedenih kriterija. Ocjena važnosti pojedinačnih kriterija kretala se na skali od 1 do 7, pri čemu je za idealnu situaciju bila ocjena 1, a za lošu situaciju ocjena 7. Pretpostavka je da je srednja vrijednost raspona između ove dvije krajnosti polazna pozicija, i da općina u svom budućem razvoju treba težiti ka ocjeni 1.

U narednoj tabeli dat je generalni prikaz ocijenjenosti trenutne konkurentske pozicije općina.

| | 2007 | | | 2009 | | 2009-2007 | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Rang | Naziv općine | Ocjena | Rang | Naziv općine | Ocjena | Rang | Ocjena |
| 1. | Maglaj | 1,72 | 1. | Maglaj | 1,50 | 0 | 0,22 |
| 2. | Žepče | 2,00 | 5. | Žepče | 2,72 | -3 | -0,72 |
| 3. | Tešanj | 2,17 | 2. | Tešanj | 1,78 | 1 | 0,39 |
| 4. | Zenica | 2,17 | 9. | Zenica | 3,06 | -5 | -0,89 |
| 5. | Busovača | 2,22 | 8. | Busovača | 2,94 | -3 | -0,72 |
| 6. | Kakanj | 2,22 | 6. | Kakanj | 2,72 | 0 | -0,50 |
| 7. | Travnik | 2,33 | 15. | Travnik | 3,61 | -8 | -1,28 |
| 8. | Zavidovići | 2,39 | 3. | Zavidovići | 1,83 | 6 | 0,56 |
| 9. | Novi Travnik | 2,44 | 10. | Novi Travnik | 3,22 | -1 | -0,78 |
| 10. | Vitez | 3,11 | 4. | Vitez | 2,39 | 6 | 0,72 |
| 11. | Doboj Jug | 3,17 | 7. | Doboj Jug | 2,78 | 3 | 0,39 |
| 12. | Teslić | 3,28 | 12. | Teslić | 3,33 | 0 | -0,05 |
| 13. | Usora | 3,50 | 13. | Usora | 3,50 | 0 | 0,00 |
| 14. | Donji Vakuf | 3,67 | 11. | Donji Vakuf | 3,22 | 3 | 0,45 |
| 15. | Gornji Vakuf/Uskoplje | 3,72 | 14. | Gornji Vakuf/Uskoplje | 3,50 | 1 | 0,22 |
| 16. | Bugojno | 4,28 | 16. | Bugojno | 3,89 | 0 | 0,39 |

**Tabela 1.1.** Percepcija konkurentske pozicije općina sa promjenama

Naglašavamo da se u ovom slučaju radi o vlastitoj percepciji općina pri ocjeni vlastite konkurenstke pozicije. Uporedni rezultati analiza, kao i razlike u ocjenama ilustrovani su na narednim grafikonima.

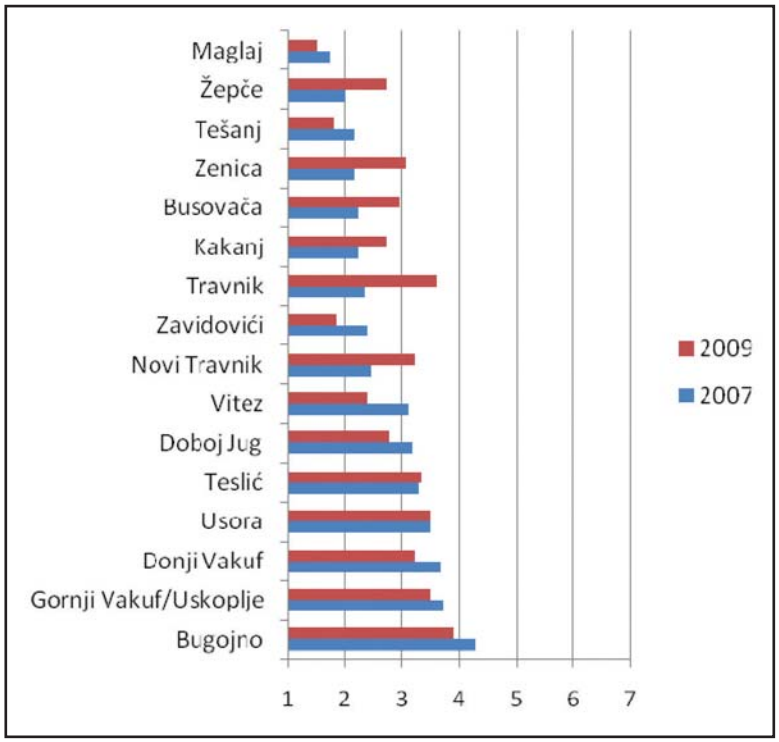


**Grafik 1.1.** Ocjena percepcije vlastite konkurentnosti

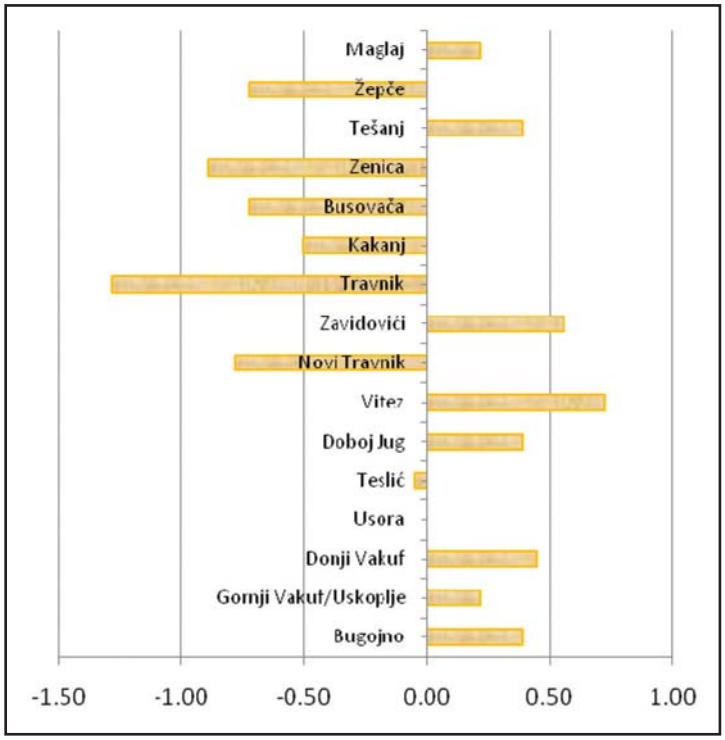


**Grafik 1.2.** Promjene u ocjeni percepcije vlastite konkurentnosti

Kada se uporede rezultati dobijeni ovom analizom sa rezultatima iz prethodne studije primjećujemo da samo kod općine Usora nije bilo promjena niti u rangu, a niti u ocjeni vlastite konkurentske pozicije. Kod drugih općina evidentirane su promjene u ocjeni konkurentske pozicije. Kod osam općina (Maglaj, Tešanj, Zavidovići, Vitez, Doboj Jug, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje i Bugojno) zapažen je napredak u percepciji vlastite konkurentnosti, dok je kod sedam općina (Žepče, Zenica, Busovača, Kakanj, Travnik, Novi Travnik i Teslić) zapaženo pogoršanje u ocjeni vlastite konkurentske pozicije. Najveće pogoršanje zabilježeno je kod općina Travnik, Zenica i Novi Travnik.

U nastavku, prezentiraće se kratka analiza razlika u ocjeni percepciji vlastite konkurentnosti sa relativiziranim i objektiviziranim ocjenama po metodologiji „Porterovog dijamanta“[4].

### 1.1.3. Postojanje projekata podrške ekonomskom razvoju

Kod većina općina (12 općina) već postoje različiti projekti unaprijeđenja poslovnog okruženja. Uglavnom se radi o pripremnim aktivnostima za uspostavljanje nekih od oblika poduzetničke infrastrukture, te aktivnosti na izradi strateških smjernica razvoja kod određenog broja općina. Kod četiri općine (Bugojno, Busovača, Donji Vakuf, te Gornji Vakuf/Uskoplje) navedeni projekti još uvijek ne postoje, pa bi trebalo uložiti napor da se oni kreiraju i donesu. U ovom segmentu nije bilo promjena u odnosu na rezultate prethodnih istraživanja.

**Grafik 1.3.** Postojanje projekata podrške ekonomskom razvoju

### 1.1.4. Mjere podsticanja lokalnog ekonomskog razvoja

Anketirane općine su predstavile neke od mjera koje njihove administracije poduzimaju kao oblike podsticanja lokalnog ekonomskog razvoja:

- Općina Bugojno je implementirala projekat razvoja turizma, planirana su grant-sredstva za zapošljavanje mladih, za poljoprivredu, ažuriranje strategije i izradu plana kapitalnih investicija i nastavka strateškog planiranja;
- Općina Busovača u ovom segmentu, do sada, nije imala značajnijih aktivnosti;
- Općina Doboj Jug radi na izdavanju administrativnih dozvola, razvoju industrijskih zona, povezivanju privrednika, razvoju infrastrukture u cilju stvaranja pogodnog ambijenta za privredu;
- Općina Donji Vakuf sarađuje sa domaćim i inostranim razvojnim agencijama i investitorima, uređuje lokacije za investiranje čime omogućava zapošljavanje, te vrši administrativne usluge;
- Općina Gornji Vakuf/Uskoplje radi na razvoju infrastrukture, sa IFAD-om na razvoju agrocentra i mljekare;

*4 Detaljnije o navedenoj metodologiji vidjeti u: Studija opravdanosti uspostavljanja industrijskih/poslovnih zona u općinama regije Centralna BiH, REZ Agencija Zenica, Ekonomski institut Sarajevo, Zenica, 2007.*

- Općina Kakanj radila je na izradi strategije razvoja sa akcionim planovima, i radi na uspostavljanju poslovne zone;
- Općina Maglaj radi na izradi strategije razvoja općine i definisanja 79 razvojnih projekata. Formirala je poseban odjel za LER;
- Općina Novi Travnik radi na uspostavljanju industrijske zone, otvorila je biznis-centar i vodi politiku stimulativnih taksi;
- Općina Teslić definisala je industrijske zone i uradila regulacione planove, radila je na proširenju vodovodne mreže i kanalizacije koja dotiče u industrijsku zonu, vodi politiku zapošljavanja pripravnika;
- Općina Tešanj radi na jačanju privrednika kroz finansiranje i podršku sajmu tešanjske privrede;
- Općina Travnik imala je aktivnosti podsticaja poljoprivredne proizvodnje, podršku udruženju poljoprivrednika, te organizovala edukaciju mladih u poduzetništvu;
- Općina Usora je izgradila infrastrukturu (cestovnu mrežu, telekomunikacije, el.energija), te vrši prodaju zemljišta po izuzetno povoljnim uslovima;
- Općina Vitez je uspostavila poslovne olakšice kod plaćanja rente i građevinskog zemljišta, organizovala manifestraciju „dani trgovine“,
- Općina Zavidovići uspostavila je poslovni inkubator, razvojnu agenciju, usvojila prostorni plan za industrijske zone, uvela stimulativne takse za korištenje građevinskog zemljišta;
- Općina Zenica je do sada osnovala asocijaciju poslodavaca i zadrugu, pruža pogodnosti za poduzetnike u inkubatoru, skratila je rok za izdavanje dozvola za rad, izgradila infrastrukturu u industrijskoj zoni, pokrenula i vodi poslovni inkubator, formirala agenciju za LER;
- Općina Žepče je izgradila poslovni inkubator i poslovnu zonu, drugu započela, dala finansijsku potporu radu udružanja poduzetnika.

### 1.1.5. Usluge koje općine pružaju biznisima

Usluge koje općine pružaju biznisima u skladu su sa zakonom o lokalnoj samoupravi i iz njihove su osnovne nadležnosti. Obim usluga se kreće od usluga koje općine pružaju u vezi registracije samostalnih djelatnosti (obrti, trgovinska djelatnost, ugostiteljstvo, prevoz i slično), izdavanja upotrebnih i građevinskih dozvola, pružanja pomoći oko registracije i otpočinjanja poslovnih aktivnosti; procjena minimalne tehničke opremljenosti poslovnih prostora, pomoći oko iznalaženja i obezbjeđenja finansijskih sredstava; animiranja investitora u zemlji i inostranstvu – sve do usluga informisanja, konsultacija, informisanja privrednog sektora o održavanju seminara i mogućnosti dobijanja grantova, kao i raspodjele parcela, komunalnih usluge i usluga infrastrukture.

Općine su takođe svjesne potrebe uvođenja dodatnih usluga, čime bi se proširila i poboljšala postojeća paleta usluga prema sektoru malih i srednjih preduzeća i poduzetništva, i to u sljedećim oblastima:

- Osnivanje biznis servis centara (konsultantska pomoć);
- Razne vrste edukacija;
- Omogućavanje kontakata sa strateškim partnerima;
- Uključivanje u predpristupne fondove;
- Formiranje garantnog fond na kantonalnom/regionalnom nivou;
- Istraživački radovi i statistika;
- Biznisima treba omogućiti pojednostavljivanje procedura registracije i biti u punom smislu servis poslovnom sektoru;
- Biznisima treba obezbjediti infrastrukturu, dodatne podsticaje za zapošljavanje, biti veza između privrednika i viših nivoa vlasti;
- Informacije o raspoloživoj snazi, prostoru, mogućnostima ulaganja, raspoloživim finansijskim sredstvima, fondovima, kapitalnim investicijama, projektima koji se realizuju ili se planira njihova realizacija;

- Edukacija u smislu osposobljenosti vođenja biznisa, sistem kvaliteta ISO standarda, sektorski i planski razvoj;
- Podrška radu udruge za poduzetništvo i poljoprivredu i udruženja poslodavaca na lokalnom nivou;
- Biznisima bi trebalo urediti prostor sa infrastrukturom u novim industrijskim zonama;
- Kontinuirani rad na socio-ekonomskoj analizi: davati podatke o tržištu radne snage, pratiti berzu rada, obuka za rad, povezivanje sa ino-investitorima, biti spona među akademijama i biznismenima i sl.

### 1.1.6. Oblici promotivnih aktivnosti općina u kontekstu privlačenja biznisa

Dominantan oblik promotivnih aktivnosti koje općine koriste za privlačenje biznisa su web prezentacije i direktni poslovni sastanci, najčešće u formi individualnih kontakata načelnika i/ili njegovih saradnika sa potencijalnim investitorima, a zatim slijede prezentacije i javni nastupi, upotreba različitih oblika promotivnih materijala i slično. Gotovo sve općine posjeduju web stranice na kojima su prezentirane osnovne informacije o općini i aktivnostima koje iste realiziraju.

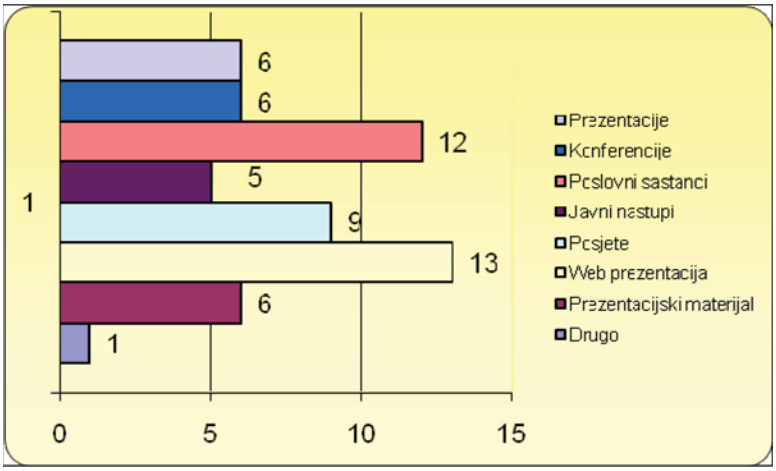


**Grafik 4.2.** Oblici promotivnih aktivnosti općina

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Prezentacije | Bugojno, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Zavidovići, Zenica | 6 |
| Konferencije | Busovača, Doboj Jug, Kakanj, Travnik, Zavidovići, Zenica | 6 |
| Poslovni sastanci | Bugojno, Busovača, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Tešanj, Travnik, Usora, Zavidovići, Žepče | 12 |
| Javni nastupi | Maglaj, Novi Travnik, Teslić, Zavidovići, Zenica | 5 |
| Posjete | Doboj Jug, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Kakanj, Novi Travnik, Tešanj, Travnik, Usora, Zavidovići | 9 |
| Web prezentacije | Bugojno, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Teslić, Travnik, Usora, Vitez, Zavidovići, Zenica, Žepče | 13 |
| Prezentacijski materijal | Kakanj, Maglaj, Travnik, Zavidovići, Zenica, Žepče | 6 |
| Drugo | Zavidovići-*teritorijalni marketing* | 1 |

**Tabela 1.3.** Oblici promotivnih aktivnosti općina

### 1.1.7. Saradnja općine sa obrazovnim institucijama

Značajan broj općina ima uspostavljenu saradnju sa obrazovnim institucijama (9 općina), kod pet općina ta se saradnja odvija u određenim odnosno ograničenim oblicima, a kod dvije općine ne postoji saradnja sa obrazovnim institucijama. Neophodno je naglasiti da lokalni ekonomski razvoj itekako zahtjeva aktivnu ulogu lokalne administracije pri kreiranju obrazovnih programa koji će pospješiti realizaciju dugoročne strategije razvoja. I pored saradnje općina sa obrazovnim institucijama, indikativno je da većina općina nema uticaja na kreiranje obrazovnih programa u smislu identifikovanih potreba lokalnog ekonomskog razvoja (devet općina je iskazalo da nemaju uticaja na kreiranje obrazovnih programa). U odnosu na rezultate prethodnog istraživanja u posljednje dvije godine, u ovoj oblasti nije ostvaren nikakav napredak.

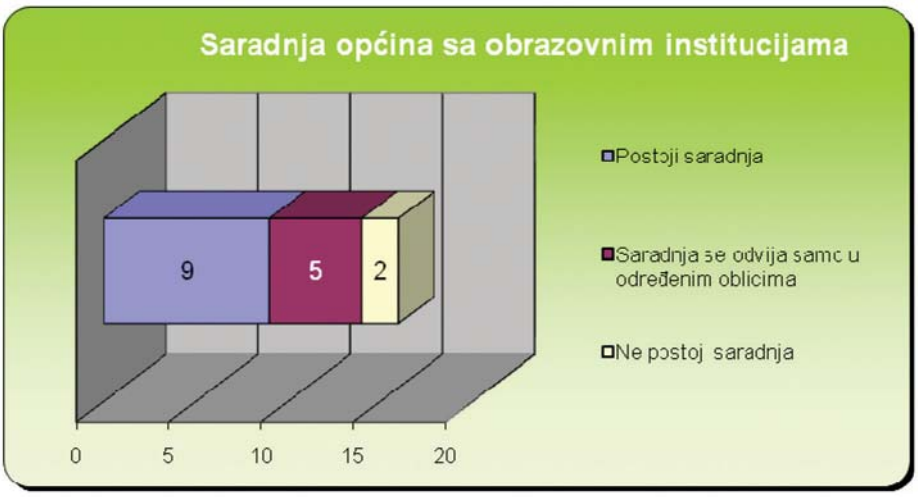


**Grafik 1.3.** Saradnja općina sa obrazovnim institucijama

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Postoji saradnja | Bugojno, Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Kakanj, Maglaj, Teslić, Usora, Žepče | 9 |
| Saradnja se odvija samo u određenim oblicima | Gornji Vakuf/Uskoplje, Tešanj, Travnik, Zavidovići i Zenica | 5 |
| Ne postoji saradnja | Vitez, Novi Travnik | 2 |

**Tabela 1.4.** Saradnja općine sa obrazovnim institucijama

## 1.2. Identifikacija organizacionih i institucionalnih kapaciteta općine za LER

### 1.2.1.Uloga općine u lokalnom ekonomskom razvoju

Razumijevanje općina o njihovoj ulozi u lokalnom ekonomskom razvoju je različito; ipak i prilikom ovog istraživanja zapaža se spremnost lokalne administracije da se značajno uključi u razvojne procese na lokalnom nivou. To se prije svega odnosi na lokalni menadžment, odnosno na načelnike i njihove saradnike. Stavovi općina po pitanju njihove uloge u ekonomskom razvoju su slijedeći:

- Općina pruža efikasnu administrativnu podršku posredstvom svojih administrativni službi;
- Općina formira poslovne zone i jača infrastrukturu, stvara povoljan ambijent za razvoj privrede;
- Igra važnu ulogu u organizovanju uslova za investiranje i privlačenje stranih investitora;

- Efikasnija administracija i subvencije;
- Općina uspostavlja bazu podataka kao pretpostavku za dalje aktivnosti LER-a;
- Podstiče razvoj realizacijom strategije i strateškim upravljanjem;
- Općina učestvuje u osmišljavanju ekonomske politike;
- Općina stvara uslove za ekonomski razvoj, skraćuje proces registracije privrednih subjekat;
- Općina je nosilac LER-a.

### 1.2.2. Postojanje odjela za lokalni ekonomski razvoj

Prema rezultatima ankete, devet općina (56%) ima formiran odjel za lokalni ekonomski razvoj, šest općina (38%) nema formiran ovaj odjel, dok je u jednoj općini postupak formiranja u toku. U ovoj oblasti ostvaren je značajan napredak jer su rezultati istraživanja ukazivali da je u prethodnom istraživanju stanje bilo pet, devet i dva, respektivno. Kod općina koje imaju formirane odjele za LER proces formiranja se desio u 2004., odnosno 2006., 2007., 2008., i 2009. godini.

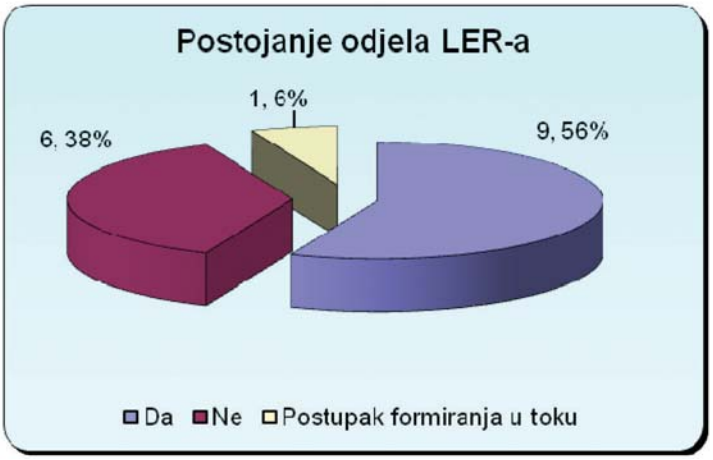


**Grafik 4.4.** Postojanje odjela za LER u općinama

| Odgovori | Općine i broj 2007.godine | | Općine i broj 2009.godine | |
|---|---|---|---|---|
| Da | Busovača, Maglaj, Travnik, Zenica, Žepče | 5 | Busovača, Doboj Jug, Maglaj, Novi Travnik, Teslić, Travnik, Usora, Zenica, Žepče | 9 |
| Ne | Bugojno, Doboj Jug, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Novi Travnik, Teslić, Tešanj, Usora, Zavidovići | 9 | Bugojno, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/ Uskoplje, Kakanj, Vitez, Zavidovići | 6 |
| Postupak formiranja u toku | Kakanj, Vitez | 2 | Tešanj | 1 |

**Tabela 1.5.** Postojanje odjela za LER u općinama

Interesantno je da općine Vitez i Kakanj koje su prije dvije godine izjavile da je kod njih postupak formiranja odjela za LER u toku, još uvijek nisu formirale navedene odjele.

### 1.2.3. Ljudski resursi LER-a

U strukturi ljudskih resursa, na pružanju usluga poduzetništvu i malim i srednjim preduzećima dominiraju osobe sa visokom stručnom spremom (jer se uglavnom radi o državnim službenicima koji po Zakonu o državnoj službi moraju imati visokoškolsko obrazovanje odnosno akademsko zvanje). Ipak u pojedinim općinama na navedenim poslovima rade i službenici sa SSS i VŠS. To su saradnici, obično, sljedećih stručnih kvalifikacija:

- Diplomirani ekonomisti
- Inženjeri mašinstva
- Inženjeri poljoprivrede, agronomi
- Pravnici,
- Arhitekti
- Rudarski inženjeri
- Profesori društvenih nauka i slično.

Prosječno radno iskustvo angažovanih ljudskih resursa na poslovima lokalnog ekonomskog razvoja je 20 godina i više. Pojedine općine iz budžetskih sredstava izdvajaju za razvoj ljudskih resursa u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja, pri čemu su prosječna sredstva izdvojena za ove namjene i dalje oko 20.000 KM godišnje, sa tedencijom smanjenja usljed reduciranja budžeta kao posljedice globalne ekonomske krize. Na osnovu naših istraživanja, prosječno stanje ljudskih resursa, u posljednje dvije godine, osim povećanja broja izvršilaca, nije se bitnije mijenjalo.

U okviru aktivnosti razvoja ljudskih resursa u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja, kod većine općina i dalje se najviše sredstava izdvaja za stipendiranje učenika i studenata (što je indikativno, jer se u isto vrijeme većina općina izjasnila da nemaju gotovo nikakav uticaj na obrazovni program), a zatim slijede seminari i studijske posjete.

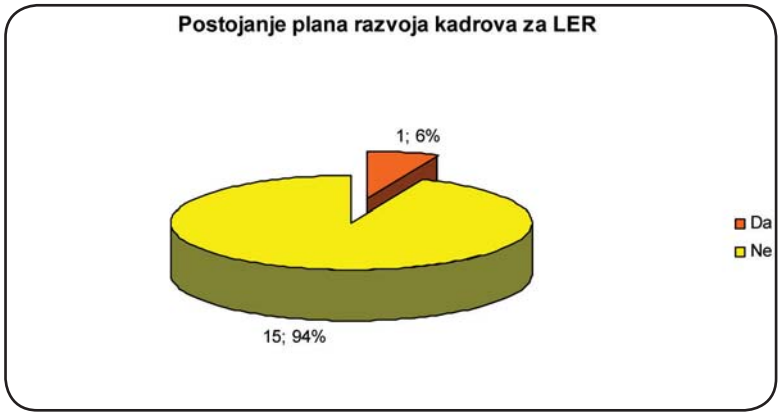


**Grafik 4.6.** Postojanje plana razvoja kadrova za LER

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Da | Tešanj | 1 |
| Ne | Bugojno, Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Teslić, Travnik, Usora, Vitez, Zavidovići, Zenica, Žepče | 15 |

**Tabela 4.6.** Postojanje plana za razvoj kadrova u oblasti LER-a

U kontekstu postojanja plana za razvoj ljudskih resursa u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja, tek jedna općina (Tešanj) ima plan razvoja koji je usklađen sa strategijom razvoja ljudskih resursa i strategijom razvoja općine.

#### 1.2.4. Resursi odjela za lokalni ekonomski razvoj

Razvijenost osnovne baze za lokalni ekonomski razvoj uslovljena je prije svega opremljenošću materijalno-tehničkim resursima, u ovisnosti od razvijenosti pojedine općine. Općine, uglavnom, posjeduju prostorne kapacitete prosječne veličine od 20 do 50m$^2$, računarsku opremu (u prosjeku 3 računara), software, računarsku mrežu, web prostor, a neke i automobil. Istraživanje je pokazalo da je iskorištenost/korisnost od upotrebe informatične tehnologije oko 35%, a da tek 25% općina ima u funkciji računarsku mrežu (LAN)[5]. Ipak, zbog nedostatka kvalitetnih informacija i njihove nekompletnosti teško je praviti poređenja između općina.

### 1.3. Razvoj proaktivnog pristupa općine i njena liderska uloga u LER-u

#### 1.3.1. Saradnja sa drugim općinama

Sa aspekta kvaliteta saradnje između općina, situacija je nešto povoljnija u 2009. godini nego što je to bilo u 2007. godini. Četvrtina općina saradnju ocjenjuje odličnom, dok druga četvrtina ukazuje da ta saradnja uopće ne postoji. Saradnja se uglavnom odvija između onih općina koje geografski gravitiraju jedna drugoj. Tek neznatan broj općina ima saradnju i sa općinama na širem području, preko projekata koji se realizuju putem REZ Agencije.

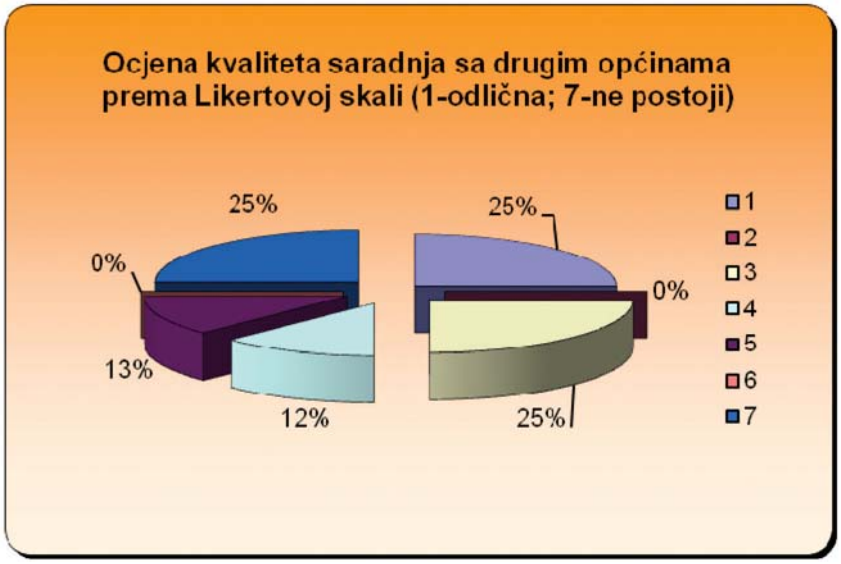


**Grafik 4.7.** Saradnja sa drugim općinama

Skala ocjenjivanja kvaliteta saradnje između općina u kontekstu LER-a od strane njenih predstavnika kretala se u rasponu od 1 do 7, pri čemu je ocjena od 1 značila da postoji odlična saradnja, dok su se sa ocjenom 7 njeni predstavnici da saradnja uopšte i ne postoji.

Saradnja se, uglavnom, ostvaruje u segmentu realizacije zajedničkih projekata, razmjene iskustava, realizacije infrastrukturnih projekata, projekata ruralnog razvoja, turizma, zaštite okoline, poljoprivrede (razvoja agroinkubatora), uređenja korita rijeka, te izgradnje deponija. U ovom kontekstu ispitanici ukazuju na značaj REZ Agencije u iniciranju, povezivanju i koordiniranju projekata lokalnog i regionalnog ekonomskog razvoja.

*5 U ovom kontekstu treba napomenuti da sve općine raspolažu sa softverskim paketom za pružanje administrativnih usluga.*

### 1.3.2. Angažiranost na poslovima LER-a

Većina općina (dvanaest) iskazala je da načelnik i njegovi saradnici provode ispod 25% vremena na poslovima podrške LER-u. U tri općine načelnici i njegovi saradnici provode od 26 do 50% vremena na poslovima LER-a. Međutim, zabrinjava da se u sedam općina manje od 10% od ukupnog vremena načelnika i njegovih saradnika odnosi na poslove podrške LER-u. U ovom dijelu istraživanja, rezultati su nepovoljniji od onih iz 2007. godine.

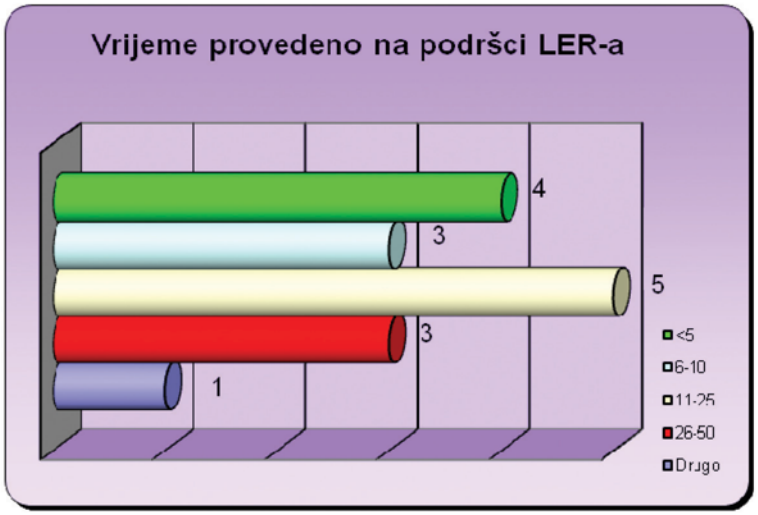


**Grafik 4.8.** Vrijeme provedeno na podršci LER-a

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Do 5% vremena | Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Zavidovići, Žepče | 4 |
| Od 6 do 10% | Teslić, Usora, Zenica | 3 |
| Od 11 do 25% | Bugojno, Maglaj, Novi Travnik, Tešanj, Vitez | 5 |
| Od 26 do 50% | Busovača, Kakanj, Travnik | 3 |
| Drugo | Doboj Jug | 1 |

**Tabela 4.7.** Angažovanost na poslovima LER-a

### 1.3.3. Forum za LER

U kontinuiranom procesu LER-a općine imaju značajnu ulogu kao nosioci i upravitelji uspostave i održavanja saradnje javnog sektora sa privatnim i nevladinim sektorom. Ponajprije od uključenosti svih bitnih aktera u procese LER-a (preduzetnici, MSP, finansijske institucije, NVO-i i drugi) zavisiće uspjeh LER-a i dugoročni ekonomski razvoj lokalne sredine. Bitno je dakle da svi pomenuti partneri iz javnog sektora, poslovnog i nevladinog sektora zajednički rade na stvaranju ekonomskog rasta i kreiranju radnih mjesta. Postojanje foruma za LER na nivou općine omogućuje uspostavu i kontinuirano održavanje pozitivnih odnosa između javnog i privatnog sektora. Općina tu može imati čak i lidersku ulogu pri okupljanju, organizovanju i vođenju takvih partnerskih grupa, gdje organizacija može biti od potpuno neformalne do formalno organizovane, sa jasno definisanim tijelima upravljanja i statutom.

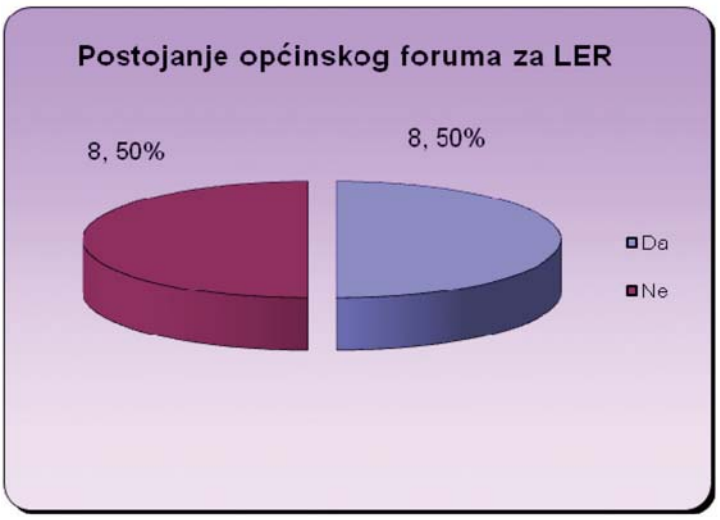


**Grafik 1.9.** Postojanje općinskog foruma za LER

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Da | Busovača, Doboj Jug, **Donji Vakuf**, Maglaj, **Novi Travnik**, Travnik, Usora, Žepče | 8 |
| Ne | **Bugojno**, Gornji Vakuf/Uskoplje, Kakanj, Teslić, Tešanj, **Vitez**, **Zavidovići**, Zenica | 8 |

**Tabela 1.8.** Postojanje općinskog foruma za LER

Od 16 općina, njih polovina ima već formirano vijeće odnosno forum za lokalni ekonomski razvoj, sa uključenim partnerima iz javnog i privatnog sektora. Kod pet općina se stanje promijenilo u posljednje dvije godine. U prethodnoj tabeli boldirano-crvenim su označene općine kod kojih je došlo do promjene, kod dvije općine (Donji Vakuf i Novi Travnik) nabolje, te kod tri općine (Bugojno, Vitez i Zavidovići) nagore.

Veoma je značajno da su kod svih općina koje već imaju formirane forume za LER na nivou općine, načelnici i njihovi saradnici uključeni u rad, te da iniciraju sastanke Foruma za lokalni ekonomski razvoj. Sastanci foruma za LER se mogu organizovati po potrebi a pozitivne prakse drugih zemalja pokazuju da broj i intenzitet tih sastanaka može biti na sedmičnom nivou ili pak na mjesečnom nivou, ovisno o razvojnim potrebama pojedinačne sredine. Pretpostavka je da tamo gdje su te potrebe veće, da je i intenzitet organizovanja tih sastanaka veći.

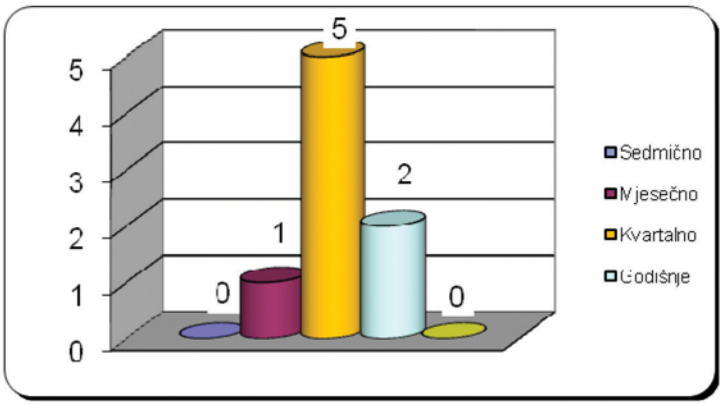


**Grafik 1.12.** Učestalost održavanja sastanaka foruma za LER

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Sedmično | | 0 |
| Mjesečno | Doboj Jug | 1 |
| Kvartalno | Donji Vakuf, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Žepče | 5 |
| Godišnje | Busovača, Usora | 2 |

**Tabela 1.11.** Učestalost održavanja sastanaka Foruma za LER

Na osnovu prezentiranih podataka može se zaključiti da je stanje po pitanju učestalosti održavanja sastanaka Foruma za LER prilično loše. Sastanci se, uglavnom, održavaju kvartalno ili godišnje, što nije primjereno potrebama niti nivou razvijenosti poduzetništva na područjima anketiranih općina. Navedene sastanke bi trebalo održavati redovnije, odnosno učestalije. I po ovom pitanju primjećujemo pogoršanje u odnosu na stanje iz 2007. godine.

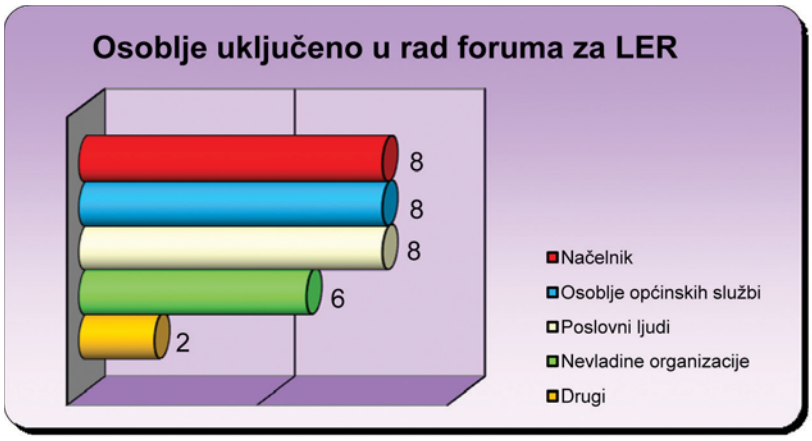


**Grafik 1.13.** Učesnici u radu foruma za LER

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Načelnik | Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Usora, Žepče | 8 |
| Osoblje iz općinskih službi | Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Usora, Žepče | 8 |
| Poslovni ljudi | Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Usora, Žepče | 8 |
| NVO | Doboj Jug, Donji Vakuf, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Žepče | 6 |
| Drugi | Donj Vakuf, Maglaj | 2 |

**Tabela 1.12.** Učesnici u radu Foruma za LER

Značajno je da u procesima LER-a podjednako učestvuju predstavnici poslovnog sektora kao i predstavnici vlasti i nevladinog sektora. U konkretnom slučaju, pored načelnika i njegovih saradnika, u rad foruma su značajno uključeni i predstavnici poslovnog sektora (u svih 9 općina u kojima funkcionira pomenuti Forum), zatim predstavnici nevladinog sektora u šest općina. U ovom dijelu nisu evidentirane bitnije promjene u odnosu na stanje iz 2007. godine.

### 1.3.4. Upostavljanje saradnje lokalne uprave sa poslovnim sektorom

Općine takođe mogu imati značajnu ulogu u olakšavanju kontakata između predstavnika ključnih poslovnih subjekata na nivou općine i predstavnika poslovnog sektora na lokalnom, regionalnom i međunarodnom nivou. Ta podrška bi se mogla ogledati kroz prezentiranje mogućnosti poslovnog sektora na javnim nastupima, konferencijama, bilateralnim i multilateralnim sastancima predstavnika lokalne administracije i predstavnika poslovnog sektora sa lokalnog područja, regije i iz inostranstva. Općine takođe mogu imati organizovan pristup kod povezivanja ovih subjekata, na način da organizuju ili da učestvuju u organizaciji poslovnih konferencija i bilateralnih sastanaka.

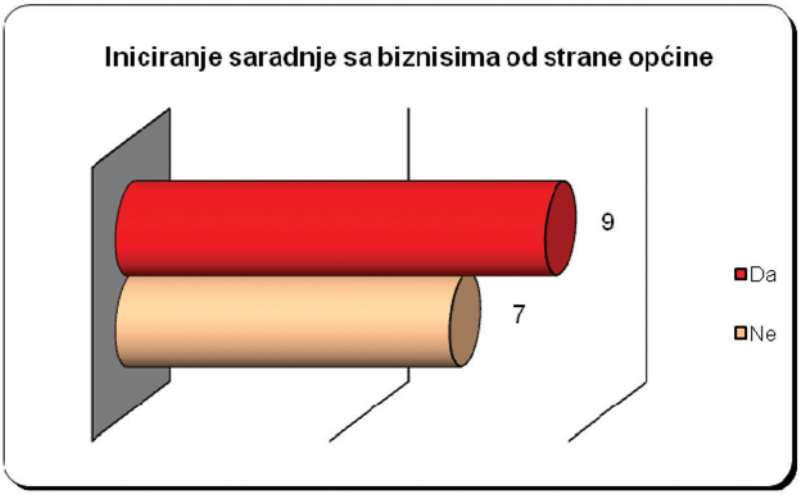


**Grafik 1.14.** Iniciranje saradnje sa privatnim sektorom

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Da | Doboj Jug, Donji Vakuf, Kakanj, Maglaj, Teslić, Tešanj, Travnik, Zenica, Žepče | 9 |
| Ne | **Bugojno, Busovača, Gornji Vakuf/Uskoplje,** Novi Travnik, **Zavidovići, Usora, Vitez,** | 7 |

**Tabela 1.13.** Uspostavljanje saradnje lokalne administracije sa privatnim sektorom

Devet općina od njih 16 (56%) izjavilo je da iniciraju ovakav tip sastanaka sa učešćem ključnim poslovnih subjekata. Takođe i u ovom segmentu došlo je do izraženog pogoršanja u odnosu na stanje iz 2007. godine, kada je 15 općina (94%) izjavilo da iniciraju i uspostavljaju saradnju sa poslovnim sektorom. U prethodnoj tabeli blodirano-crveno označene su općine kod kojih je došlo do negativnih promjena.

Većina tih kontakata uz podršku općine ostvaruje se sa drugim poslovnim subjektima na lokalnom nivou, zatim između poslovnih subjekata na nivou Regije, te različitih općina i sa inostranim poslovnim subjektima. I u ovom segmentu došlo je do pogoršanja u odnosu na rezultate istraživanja iz 2007. godine, kada je zabilježena intenzivnija saradnja između općina, kao i na međunarodnom nivou.

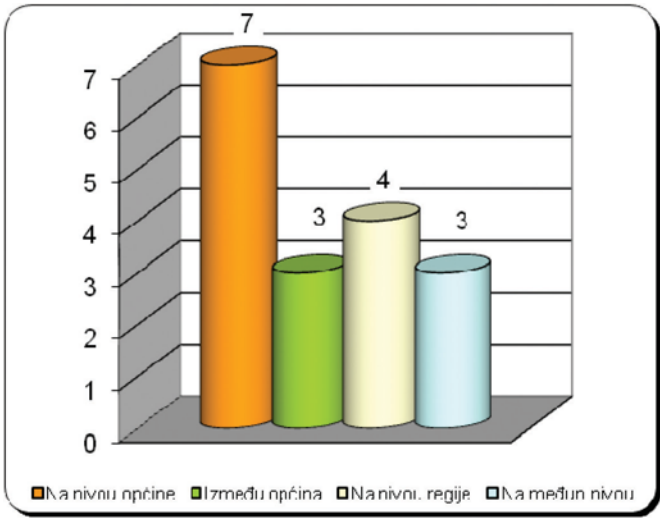


**Grafik 1.15.** Rasprostranjenost saradnje između općina i regija

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Saradnja na nivou općine | Doboj Jug, Donji Vakuf, Kakanj, Maglaj, Tešanj, Zenica i Žepče | 7 |
| Saradnja između općina | Doboj Jug, Donji Vakuf, Kakanj, | 3 |
| Saradnja na nivou regije | Doboj Jug, Kakanj, Teslić, Travnik | 4 |
| Saradnja na međunarodnom nivou | Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Travnik | 3 |

**Tabela 1.14.** Nivoi odvijanja saradnje ključnih biznisa

### 1.3.5. Strateško upravljanje na lokalnom nivou

Priprema strategije ekonomskog razvoja na lokalnom nivou treba da definiše sve konkurentske prednosti lokalnog područja i da obezbijedi ključne smjernice za dugoročni razvoj. Donošenje i implementacija strategije treba biti dinamičan proces, koji uključuje u sve njene faze pripreme i realizacije sve ključne aktere na lokalnom području. Strategija mora imati svoj kontinuitet i zadani pravac djelovanja. Vođenje strateškog procesa treba gledati i sa aspekta liderstva, odnosno za njeno izvršenje mora postojati liderska uloga, najčešće lokalne vlasti u njenoj implementaciji. Implementacija strategije treba da ima sistemski pristup, što znači da svi pojedinačni elementi uključeni u strategiju trebaju činiti jedinstvenu cjelinu, uz adekvatan sistem za realizaciju. Dakle, nije dovoljna samo strategija kao dokument, potrebno je uspostaviti i mehanizme njene implementacije koji će uključiti sve relevantne aktere koji svojim sposobnostima, kompetencijama i resursima mogu doprinijeti cjelovitoj realizaciji strateških orijentacija.

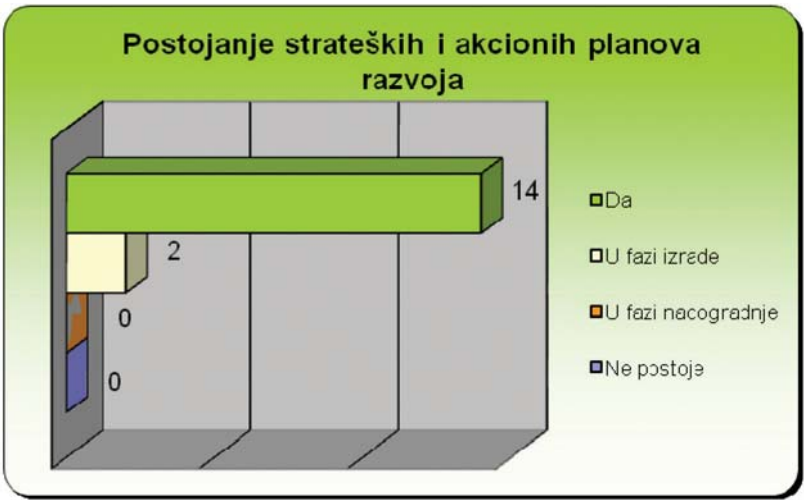


**Grafik 1.16.** Postojanje strateških i akcionih planova razvoja

| Odgovori | Općina | Broj općina |
|---|---|---|
| Da | Bugojno, Busovača, Donji Vakuf, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Teslić, Tešanj, Travnik, Usora, Vitez, Zavidovići, Zenica, Žepče | 14 |
| U fazi su izrade | Doboj Jug, Gornji Vakuf/Uskoplje | 2 |

**Tabela 1.15.** Postojanje strateških i akcionih planova razvoja

Većina općina (njih 14, odnosno 87,5%) ima već razvijene strateške i akcione planove razvoja, dok su kod dvije općine u fazi izrade. U ovoj oblasti je ostvaren napredak u odnosu na prethodno istraživanje kada je tek 10 općina imalo navedene planove, kod pet općina su bili u postupku izrade ili nadogradnje, te kod jedne općine proces planiranja još nije bio započeo.

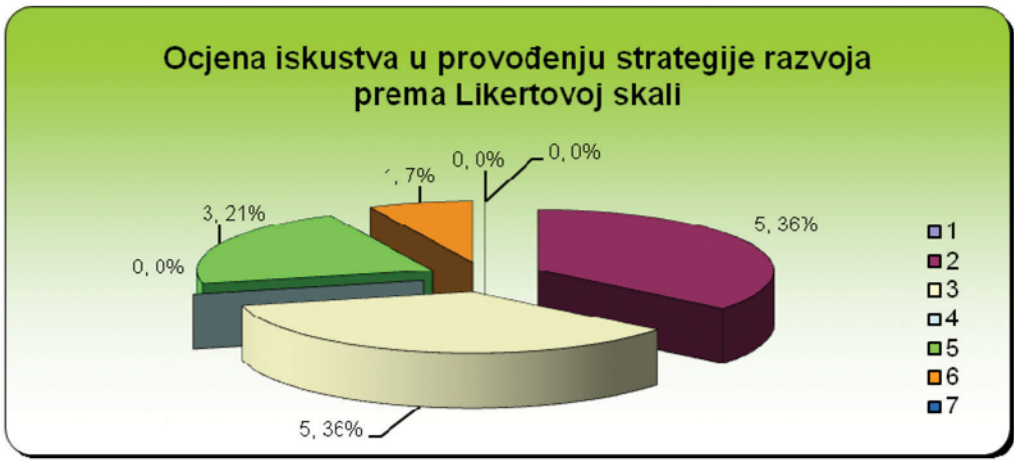


**Grafik 1.17.** Iskustva u realizaciji strategije razvoja

Iskustva u realizaciji strategije općina koje imaju razvijene strategije (za 14 općina) ekonomskog razvoja, pri ocjenjivanju na skali od 1 (strategija je značajno pomogla da se ubrza ekonomski rast) do 7 (strategija nije imala efekata na ekonomski rast), pokazuje srednju ocjenu od 2,86; to znači da rezultati realizacije strateških orijentacija imaju relativno nisku (ispodprosječnu) značajnost i da bi iste trebalo poboljšati kako

bi se postigli kvalitetniji efekti u dugoročnom periodu (posebno u općinama Teslić, Donji Vakuf, Novi Travnik i Travnik). Prema rezultatima prethodnog istraživanja iz 2007. godine primjetno je da je prosječna ocjena značajnosti bila nešto povoljnija (2,75), te da su tada dvije općine (Zenica i Žepče) izjavile da im je strategija značajno pomogla da ubrzaju ekonomski rast.

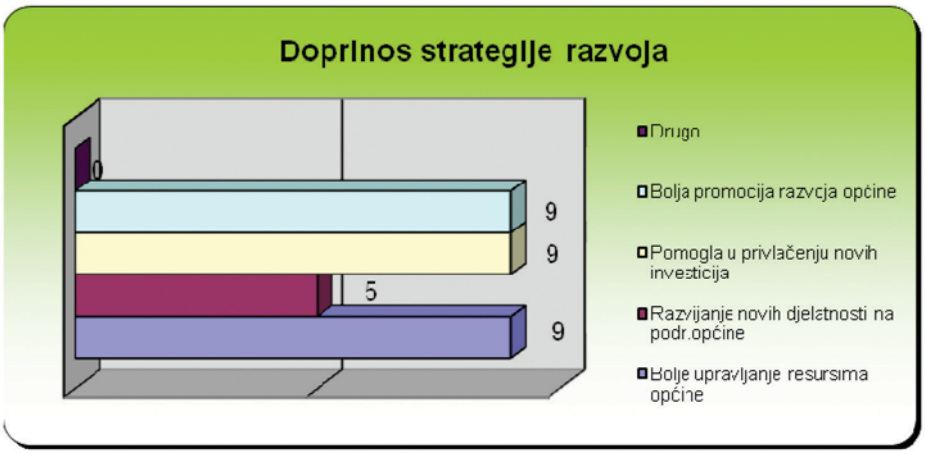


**Grafik 4.18.** Doprinos strategije razvoja ekonomskoj poziciji

| Odgovori | Općina | Broj općina |
|---|---|---|
| Pomogla je da bolje upravljamo resursima općine | Busovača, Donji Vakuf, Maglaj, Teslić, Tešanj, Travnik, Usora, Zavidovići, Žepče | 9 |
| Pomogla je da razvijemo nove djelatnosti na području općine | Bugojno, Doboj Jug, Donji Vakuf, Maglaj, Travnik | 5 |
| Pomogla je u privlačenju novih investicija | Bugojno, Busovača, Doboj Jug, Maglaj, Tešanj, Travnik, Vitez, Zenica, Žepče | 9 |
| Pomogla je da bolje promovišemo razvoj općine | Bugojno, Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Kakanj, Maglaj, Tešanj, Travnik, Žepče | 9 |
| Drugo | | - |

**Tabela 1.16.** Doprinos strategije razvoja sveukupnom ekonomskom razvoju općine

Kod ocjene "posebnog doprinosa" strategije razvoja, većina općina smatra da im je strategija pomogla u boljoj promociji razvoja općine, privlačenju novih investicija, te boljem upravljanju resursima općine.

### 1.3.6. Usluge za podršku LER-u

Kao što je iz prethodnog dijela analize vidljivo, općine prema Zakonu o lokalnoj samoupravi izdaju rješenja, odluke, zaključke i druge akte u upravnom postupku poduzetnicima odnosno malim i srednjim preduzećima. Stanje u ovoj oblasti nije se promijenilo u odnosu na 2007. godinu, osim kod pružanja informacija o mogućnostima finansiranja. Danas tek šest općina pruža poduzetnicima informacije o mogućnostima finansiranja, dok je u 2007. godini navedene informacije pružalo čak 13 općina.

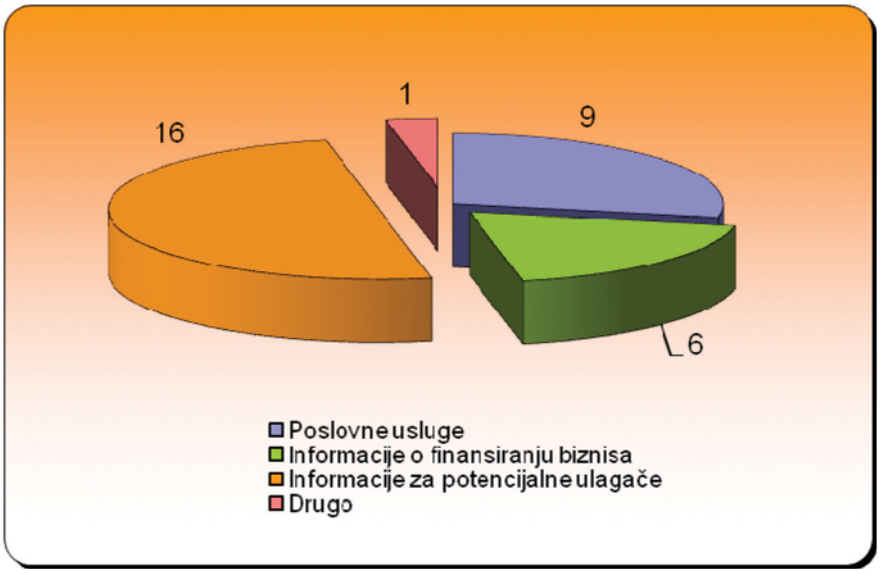


**Grafik 1.20.** Usluge za podršku lokalnom ekonomskom razvoju

| Odgovori | Općina | Broj općina |
|---|---|---|
| Poslovne usluge | Busovača, Doboj Jug, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Tešanj, Travnik, Zavidovići, Zenica | 9 |
| Informacije o finansiranju biznisa | Doboj Jug, Donji Vakuf, Kakanj, Teslić, Zavidovići, Zenica, | 6 |
| Informacije za potencijalne ulagače | Bugojno, Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/ Uskoplje, Kakanj, Zenica, Novi Travnik, Teslić, Tešanj, Travnik, Usora, Vitez, Zavidovići, Zenica, Žepče | 16 |
| Drugo | Zenica | 1 |

**Tabela 1.18:** Usluge za podršku LER-u

Podaci o planiranim i realizovanim budžetskim sredstvima za podršku LER-u kao i namjeni tih sredstava, nisu prikupljeni na prihvatljivom nivou pouzdanosti i obuhvatnosti, tako da u ovoj analizi neće biti prezentirani. Činjenica je da se sredstva za ove namjene ne iskazuju precizno u budžetima lokalnih zajednica, što umanjuje mogućnost njihovog poređenja.

### 1.3.7. Indikatori mjerenja uspješnosti LER-a

U cilju praćenja promjena u lokalnom ekonomskom razvoju postoji čitav niz različitih mjernih instrumenata i indikatora koji obezbjeđuju produktivno i efektivno upravljanje tim informacijama za donošenje odgovarajućih odluka. Neki od indikatora za praćenje su:

1. Ukupan bruto domaći proizvod (BDP)
2. BDP po stanovniku
3. Vrijednost ostvarenih investicija i po strukturi djelatnosti i investicija u opremu
4. Vrijednost investicija po stanovniku
5. Broj zaposlenih i nezaposlenih
6. Broj novoosnovanih poslovnih subjekata i broj ugašenih poslovnih subjekata

7. Broj MSP po stanovniku
8. Potrošnja energenata (električne energije, nafte, gasa i drugo)
9. Broj obrazovnih institucija i usmjerenja
10. Broj djece u osnovnim, srednjim i visokoškolskim institucijama
11. Broj inovacija i registrovanih patenata
12. Stanje i povećanje putne infrastrukture (putevi, željezničke pruge, aerodromi) i ostalo.

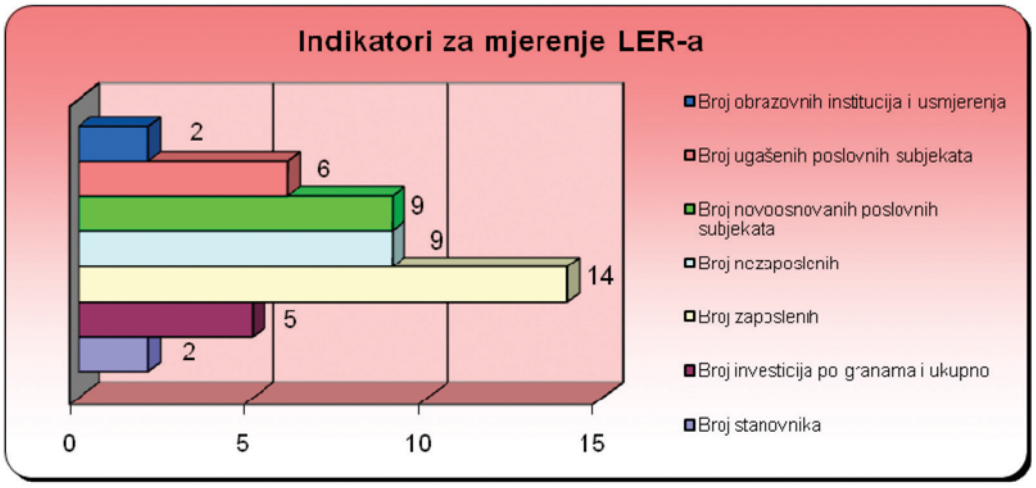


**Grafik 1.23.** Indikatori za mjerenje LER-a

Iz istraživanja je vidljivo da većina općina ima nedostatak kvalitetnih informacija iz raspoloživih izvora koje bi mogli koristiti za praćenje promjena pod uticajem LER procesa u općini. Prema rezultatima istraživanja (ankete) može se zaključiti da u većini općina ne funkcioniše sistem za evidentiranje, pohranjivanje, obradu i analizu relevantnih podataka potrebnih za sagledavanje stanja LER-a. Slabosti se ogledaju i u manjku raspoloživog kadra i u nedostatku materijalno-tehničkih uslova (nepostojanje i nedostatak umreženosti računarske opreme, odgovarajuće baze podataka i slično). Poseban problem predstavlja nedovoljna spoznaja o značenju pojedinih indikatora i mogućnostima njihovog praćenja i analiziranja. Dalji nedostatak je u činjenici da statistički uredi na području Federacije BiH ne obrađuju statističke podatke na lokalnom nivou već samo na nivou kantona, što dodatno otežava pristup informacijama i njihovo korištenje. U ovom segmentu, takođe je zabilježeno pogoršanje u odnosu na prethodno istraživanje. Ranije je više općina (13) navodilo korištenje indikatora „novoosnovanih poslovnih subjekata“, te „broj investicija po granama“ (10 općina).

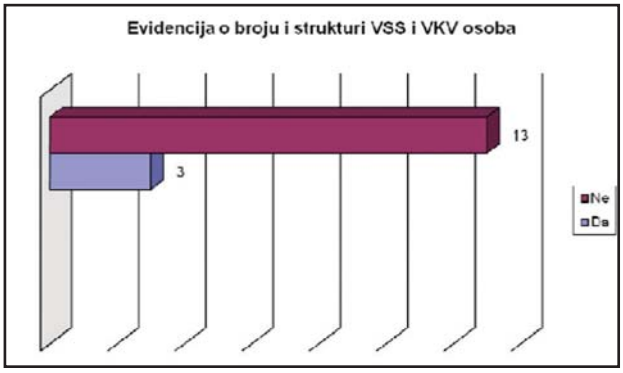


**Grafik 1.24.** Evidencija o obrazovnoj strukturi

Indikativno je da u općinama, uglavnom, ne postoji evidencija o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih, a često i nezaposlenih lica. Struktura nezaposlenih lica po općinama obično se crpi iz podataka zavoda za zapošljavanje i Federalog zavoda za statistiku, odnosno Zavoda za statistiku RS, dok je do podataka o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih veoma teško doći. Prema rezultatima istraživanja čak 13 općina izjavilo je da ne posjeduje navedene podatke, što je pogoršanje u odnosu na rezultate prethodnog istraživanja.

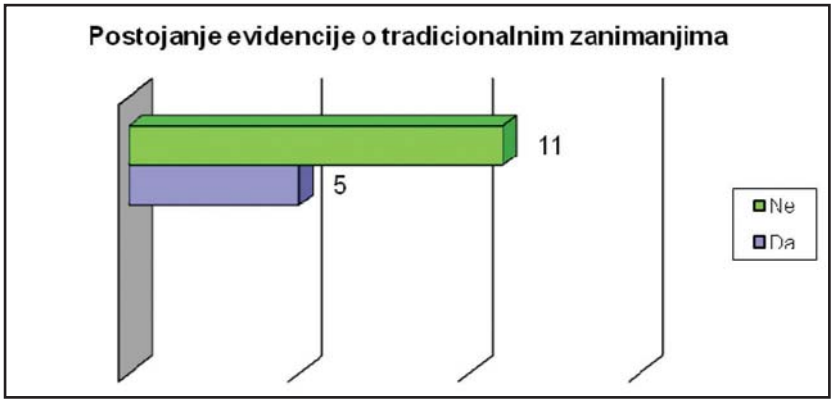


**Grafik 1.25.** Postojanje evidencije o tradicionalnim zanimanjima

| Općina | Tradicionalna zanimanja |
|---|---|
| Bugojno | Ne postoji evidencija |
| Busovača | Sarači, Ćumuraši |
| Doboj Jug | Obućari, zlatari, urari |
| Donji Vakuf | Ne postoji evidencija |
| Maglaj | Kovači, urari, zlatari, krojači, obućari, ručni rad u drvetu |
| Gornji Vakuf/Uskoplje | Ne postoji evidencija |
| Kakanj | Ne postoji evidencija |
| Novi Travnik | Ne postoji evidencija |
| Travnik | Ne postoji evidencija |
| Teslić | Ne postoji evidencija |
| Tešanj | Ne postoji evidencija |
| Usora | Grnčarstvo, kovači |
| Vitez | Ne postoji evidencija |
| Zavidovići | Ne postoji evidencija |
| Zenica | Ne postoji evidencija |
| Žepče | Ne postoji evidencija |

**Tabela 1.22.** Postojanje evidencije o tradicionalnim zanimanjima

Kod većine općina ne postoji evidencija o tradicionalnim zanimanjima (11 općina ili 68,75%). Postojanje tradicionalnih djelatnosti odgovara geografskoj lokaciji, prijeratnoj industrijskoj strukturi, obrazovnoj strukturi stanovnika, blizini tržišta i slično. Kontekst postojanja tradicionalnih djelatnosti ukazuje na

postojanje potrebe i zapravo izgrađene potrebe tržišta, što predstavlja jedan od faktora konkurentnosti lokalne sredine i regije. U ovom segmentu stanje je gotovo identično sa onim od prije dvije godine.

#### 1.3.8. Zahtjevi poslovnog sektora prema općini

Najčešći oblici zahtjeva poslovnog sektora prema općini su iz djelokruga nadležnosti općina, i to:

- brže odobravanje rješenja i zahtjevi za pomoć u novčanim sredstvima,
- lokacijske i građevinske pogodnosti; jednostavnije procedure za izdavanje dozvola,
- izdavanje odobrenja za građenje; rješavanje napajanja elektro i hidro infrastrukture, te npr. problem priključka na put M17,
- kvalitetna i brza usluga pri izdavanju dozvola i ovjere dokumenata,
- lokacijski zahtjevi, smanjenje općinskih administrativnih i komunalnih taksi,
- pojednostavljenje procedura, obezbjeđivanje lokacija novom gradnjom, uticaj na inspekcijske organe, povećanje kontrole,
- izgradnja i izdavanje dozvola za izgradnju infrastrukture, smanjenje komunalnih taksi, te zahtjevi za dodjelu građevinskog zemljišta,
- izdavanje odobrenja za otvaranje trgovinskih i ugostiteljskih objekata,
- zahtjevi za odjavu ili osnivanje ugostiteljske radnje; za ovjeru trgovačke/ ugostiteljske/obrtničke knjige, urbanističke saglasnosti, građevinske dozvole, upotrebne dozvole kao i isticanje firme,
- zahtjevi za izdavanje raznih uvjerenja, upotrebne dozvole, informisanje oko osnivanja poslovne djelatnosti, mogućnosti za kreditiranje i drugo.

Navedena struktura se nije bitnije mijenjala u odnosu na prethodno istraživanje.

Anketirani predstavnici većine općina su izjavili da su mogli u potpunosti udovoljiti zahtjevima u oblasti upravnog postupka, odnosno u postupcima izdavanja rješenja fizičkim licima za obavljanje neke od samostalnih djelatnosti i drugih radnji prema upravnom postupku, odobravanje lokacija za gradnju objekata, izdavanje urbanističkih saglasnosti, građevinske i upotrebne dozvole te isticanje firme i slično. Ukupna ocjena na skali od 1 do 7 (1 – u potpunosti; 7 – nismo mogli udovoljiti zahtjevima) je 2,75, što dovoljno govori u prilog činjenici da gotove sve lokalne administracije imaju znatno poboljšanu kvalitetu usluga. Ipak, ukoliko se navedeni rezultati uporede sa onima iz 2007. godine, može se zaključiti da je došlo do blagog pogoršanja jer je prosječna ocjena tada iznosila 2,67.

### 1.4. Iniciranje i osnivanje industrijskih/poslovnih zona kao oblika infrastrukturne podrške razvoja poduzetništva

#### 1.4.1. Postojanje planova za korištenje raspoloživih resursa

Postojanje planova za korištenje zemljišta može biti faktor ubrzanja ekonomskog rasta u kontekstu racionalnog upravljanja raspoloživim zemljišnim potencijalima, sa specifičnim namjenama za razvoj poslovnog sektora na lokalnom nivou.

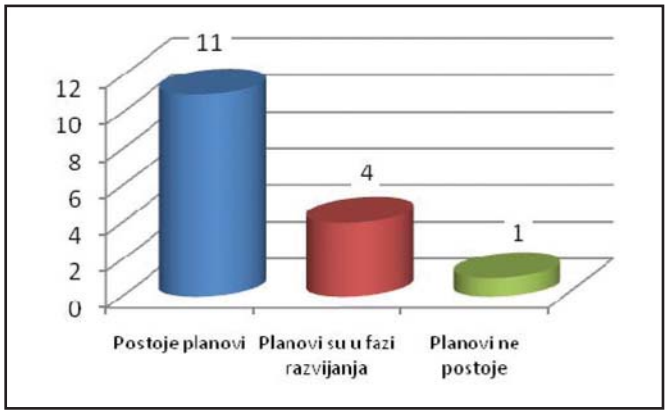


**Grafik 1.26.** Postojanje planova korištenja općinskog zemljišta

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Postoje planovi | Bugojno, Doboj Jug, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Teslić, Tešanj, Usora, Vitez, Zavidovići, Žepče | 11 |
| Planovi su u fazi razvijanja | Busovača, Gornji Vakuf/Uskoplje, Travnik, Zenica | 4 |
| Planovi ne postoje | Donji Vakuf | 1 |

**Tabela 1.23.** Postojanje planova korištenja općinskog zemljišta

Pozitivna je činjenica da kod više od polovine općina (njih 11) postoje planovi, dok se kod većine ostalih općina već radi na definisanju tih planova (4 općine). Jedino općina Donji Vakuf nema razvijen plan korištenja općinskog zemljišta za izgradnju industrijskih/poslovnih zona.

### 1.4.2. Dosadašnje aktivnosti lokalne administracije na razvoju poduzetničke infrastrukture

U razvoju preduzetničke infrastrukture u općinama, najveći udjel prema dosadašnjim preduzetim aktivnostima imaju slijedeće uspostavljene oblike poduzetničke infrastrukture, i to:

- Trinaest općina je pokrenulo aktivnosti oko uspostave industrijske/poslovne zone; od toga sedam općina je pokrenulo projekte uspostave poslovnih zona. Te općine su preduzele aktivnosti na iniciranju i formiranju industrijskih/poslovnih zona tako što su pripremile (ili je priprema u toku) prostorno-planske dokumentacije kao preduslov za formiranje i funkcioniranje industrijske/poslovne zone (Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Kakanj, Zenica, Novi Travnik, Teslić, Usora, Vitez, Zavidovići, Zenica, Žepče),

- Četiri općine su pokrenule poslovne inkubatore (Zenica, Žepče, Maglaj i Zavidovići),
- Općina Doboj Jug ima uspostavljen garancijski fond,
- Općina Doboj Jug i Zavidovići imaju uspostavljen kreditni fond,
- Podršku novoformiranim poduzećima pružaju općine Doboj Jug, Maglaj i Tešanj,
- U Zenici je formiran tehnološki park.

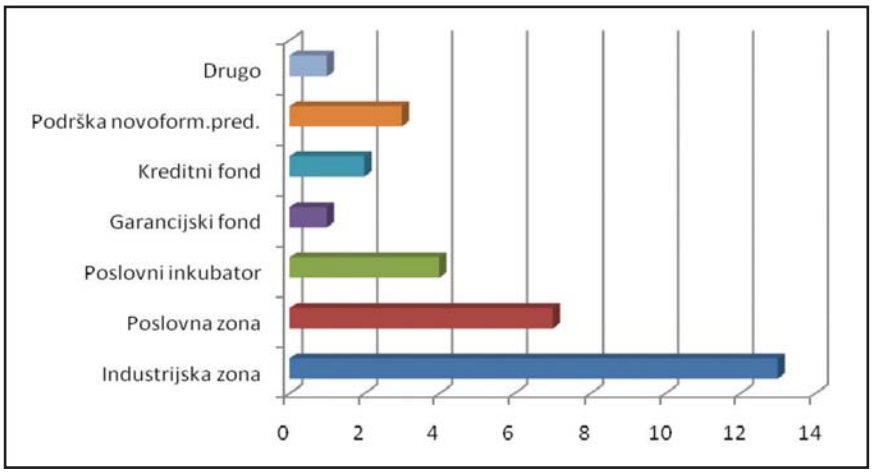


**Grafik 1.28.** Dosadašnje aktivnosti općina na razvoju poduzetničke infrastrukture

Na osnovu poređenja rezulata ovog sa prethodnim istraživanjem, može se konstatovati da je u ovoj oblasti ostvaren napredak.

Gotovo polovina općina ima registrovane zahtjeve od strane preduzetnika i predstavnika poslovnog sektora (6 općina ili 37,5%), kod devet općina ne postoji formalna evidencija tih zahtjeva, dok je kod jedne općine postupak izrade formalne evidencije u toku.

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Da, postoji odgovarajuća evidencija o zahtjevima poslovnih subjekata | Doboj Jug, Donji Vakuf, Kakanj, Maglaj, Teslić, Žepče | 6 |
| Ne postoji formalna evidencija | Bugojno, Busovača, Gornji Vakuf/Uskoplje, Novi Travnik, Tešanj, Usora, Vitez, Zavidovići, Zenica | 9 |
| Proces izrade formalne evidencije je u toku | Travnik, | 1 |

**Tabela 1.25.** Evidencija zahtjeva privatnog sektora za uspostavom poduzetničke infrastrukture

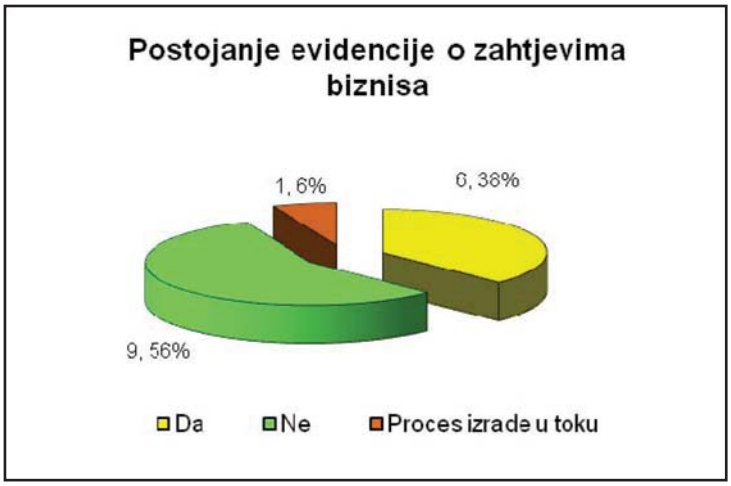


**Grafik 1.29.** Evidencija zahtjeva za uspostavom poduzetničke infrastrukture

Za razvoj preduzetničke infrastrukture određeni broj općina je već preduzeo određena istraživanja, odnosno sedam općina je već uradilo istraživanje, u devet općina istraživanje nije još uvijek urađeno, dok je samo kod jedne općine istraživanje za razvoj poduzetničke infrastrukture u toku. Interesantno je da je kod općine Travnik i prije dvije godine konstatovano da je istraživanje u toku, pa se nelogičnim čini da ono, ni nakon dvije godine, još uvijek nije okončano.

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Da | Doboj Jug, Kakanj, Maglaj, Tešanj, Usora, Zenica, Žepče | 7 |
| Ne | Bugojno, Busovača, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Novi Travnik, Teslić, Vitez, Zavidovići | 9 |
| Istraživanje je u toku | Travnik | 1 |

**Tabela 1.26.** Istraživanje za razvoj poduzetničke infrastrukture

Dvanaest općina je već preduzelo aktivnosti na istraživanju industrijskih odnosno poslovnih zona, kod dvije općine taj proces nije urađen, dok je kod dvije općine proces istraživanja u toku. Možemo konstatovati da je i u ovom segmentu evidentan napredak u odnosu na rezultate istraživanja iz 2007. godine.

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Da | Bugojno, Doboj Jug, Gornji Vakuf/Uskoplje, Kakanj, Zenica, Novi Travnik, Teslić, Tešanj, Travnik, Usora, Vitez, Zavidovići, Zenica, Žepče | 12 |
| Ne | Busovača, Donji Vakuf | 2 |
| Istraživanje je u toku | Travnik, Zavidovići | 2 |

**Tabela 1.27.** Istraživanje za razvoj industrijskih/poslovnih zona

Općine u okviru pružanja podrške poslovnom sektoru evidentirale su većim dijelom podršku do pedeset poslovnih subjekata godišnje (njih 14), općina Maglaj evidentirala je podršku od 50 do 100 poslovnih subjekata godišnje, dok je općina Tešanj registrovala preko 300 poslovnih subjekata kojima je općina pružila neki vid podrške.

### 1.5. Iniciranje domaćih i stranih ulaganja u identificiranim industrijskim/poslovnim zonama

Promocija potencijala za domaća odnosno strana ulaganja značajna je komponenta u procesima lokalnog ekonomskog razvoja. Promocija se može organizovati preko različitih oblika predstavljanja i prezentacije lokalnih potencijala, zatim putem vizualne prezentacije. Postoje i drugi načini promocije kao što su štampani ili elektronski promotivni materijal, poslovne konferencije, B2B (popularni naziv od *business-to-business* odnosno bilateralni kontakti poslovnog sektora) javni nastupi i drugo.

Od ukupnog broja općina, devet je izvršilo procjenu potencijala za mogućnosti domaćih i stranih ulaganja, dok je kod dodatnih pet taj proces u toku. Kod dvije općine formalna procjena za ulaganja još uvijek nije urađena.

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Da | Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Maglaj, Teslić, Usora, Vitez, Zavidovići, Žepče | 9 |
| Ne | Bugojno, Novi Travnik | 2 |
| Istraživanje je u toku | Gornji Vakuf/Uskoplje, Kakanj, Tešanj, Travnik, Zenica | 5 |

**Tabela 1.29.** Pregled stanja za domaća i strana ulaganja

Kod općina kod kojih je proces procjene potencijala završen ili je još uvijek u toku, mogu se uočiti slijedeće aktivnosti promocije na privlačenju domaćih i inostranih investitora u industrijsku/poslovnu zonu, kao na primjer:

- Općina Busovača također vrši javno oglašavanje putem elektronskih medija, kao na primjer javno oglašavanje putem TV-a, radija, javnim nastupima, informisanjem na poslovnim sastancima i slično, te je radila na rješavanju imovinsko-pravnog statusa zone,
- Općina Doboj Jug objavila je javni poziv u dnevnim novinama i imala više ličnih kontakata sa potencijalnim investitorima,
- Općina Donji Vakuf odredila je lokacije i njih nudila potencijalnim ulagačima za potencijalne investitore,
- Općina Maglaj je organizovala poslovne sastanke sa istaknutim poduzetnicima porijeklom iz Maglaja koji danas žive i rade u dijaspori, vršila web-prezentaciju, promociju posredstvom lokalne radio-televizije, te posredstvom kantonalnih i federalnih resornih ministarstava,
- Općina Usora investirala je iz programa UNDP – soft project oko 50.000 KM u promociju potencijala za investiranje,
- Općina Zavidovići je putem medija vršila prezentaciju potencijala, zatim preko kantonalnog ministarstva za privredu, preko kontakata sa dijasporom, putem prezentacije domaćim firmama, objavom konkursa i javnih poziva putem web-a te posjete sajmovima,
- Općina Teslić, Vitez i Žepče do sada nisu imale aktivnosti na promociji potencijala za investiranje.

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Postoji formalni sistem evidencije | - | 0 |
| Ne postoji sistem za evidentiranje | Bugojno, Busovača, Doboj Jug, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Zenica, Novi Travnik, Teslić, Tešanj, Travnik, Usora, Vitez, Zenica, Žepče | 14 |
| Formalni sistem evidencije je u pripremi | Kakanj, Zavidovići | 2 |

**Tabela 1.30.** Postojanje formalnog sistema za evaluaciju efekata promocije

Kao što se može zaključiti iz gornjeg dijagrama i tabele, nijedna općina nema razvijen formalni sistem evidencije, kod dvije općine je formalni sistem evidencije u pripremi, i najčešće se radi o postojećoj ili novoformiranoj bazi podataka, čime bi se na sistematski način mogli dobiti kvalitetni pokazatelji uspješnosti realizacije aktivnosti promocije, a sa druge strane, omogućili bi kreiranje potrebnih modifikacija za poboljšanje procesa.

Na osnovu gore prezentiranih rezultata istraživanja izdvojili smo zaključke koji su prezentirani u zadnjem dijelu *Studije* (11. Zaključci sa preporukama, tačka 15.), tako da ih na ovom mjestu nećemo ponavljati.

# 2. ANALIZA POSLOVNOG AMBIJENTA (PROCJENA POSLOVNE KLIME) U OPĆINAMA REGIJE CBIH

Podaci koji će biti prezentirani u ovom dijelu Analize prikupljeni su putem struktuiranog intervjua sa načelnicima općina i/ili predstavnicima razvojnih odjeljenja. Upitnik je kreiran na osnovu zahtjeva i instrukcija Naručioca i sadrži 12 kriterijuma sa 98 indikatora izraženih u formi pitanja. Kriterijumima se procjenjuje poslovno okruženje sa aspekta:

- postojanja strateško-planskih dokumenata i njihove implementacije,
- institucijalnog i ljudskog kapaciteta u oblasti promocije lokalnog ekonomskog razvoja;
- saradnje između javnog i privatnog sektora;
- kvalitete pruženih usluga privrednicima;
- načina izdavanja građavinskih dozvola;
- informacija dostupnih potencijalnim investitorima, domaćim firmama i preduzetnicima o mogućnostima za investiranje (raspoloživo građevinsko zemljište i poslovni prostori, dostupna infrastruktura, itd.);
- primjenjenih načina privlačenja investicija;
- intervencija na tržištu rada putem kreiranja obrazovnog programa prilagođenog potrebama privrede;
- postojanja adekvatne infrastrukture i pouzdanih komunalnih usluga;
- stimulacija za investitore i
- primjenjenosti standarda zaštite životne sredine.

Procjena poslovne klime data je putem statističke prezentacije prikuljenih i analiziranih podataka. Rezultati analize podataka upućuju na oblasti u kojima bi se pažljivo odabranim projektnim intervencijama mogla unaprijediti poslovna klima u općinama regije Centralna BiH, a samim time i u Regiji u cjelini.

## 2.1. Rezultati analize poslovnog ambijenta (poslovne klime) u općinama regije Centralna BiH

### 2.1.1. Općina je u saradnji sa cijelokupnom zajednicom razvila sveobuhvatni strateški plan lokalnog razvoja (SP)

| P1 | Frekvencija | % |
|---|---|---|
| Da | 14 | 87.5 |
| Ne | 2 | 12.5 |
| Total | 16 | 100.0 |

Rezultati analize podataka bit će prezentirani prema redosljedu pitanja iz upitnika. Prvi kriterij povoljne poslovne klime odnosi se na postojanje razvojnih strateško planskih dokumenata u općinama regije Centralna BiH. Prema rezultatima istraživanja 14 od ukupno 16 općina, ili 87,5% ima usvojen sveobuhvatni strateški plan lokalnog razvoja. Samo dvije općine (Doboj Jug i Gornji Vakuf/Uskoplje) ili 12,5% nemaju usvojen strateški plan lokalnog razvoja.

### 2.1.2. Predstavnici privatnog i javnog sektora su učestvovali u strateškom planiranju (min 30% privatnog sektora i NGO)

| P1A | Frekvencija | % |
|---|---|---|
| Da | 14 | 87.5 |
| Ne | **2** | 12.5 |
| Total | 16 | 100.0 |

Isti rezultati se odnose i na aspekt učešća privatnog i javnog sektora u procesu strateškog planiranja (vidi tabelu lijevo). Sve općine koje imaju razvijen strateški plan lokalnog razvoja, njih 14 ili 87,5%, u timove koji su radili na razvijanju strateških planova lokalnog razvoja

uključile su predstavnike privatnog sektora i NVO-a, sa minimalnom zastupljenosti od 30%. Dvije općine (Doboj Jug i Gornji Vakuf/Uskoplje) nisu razvile strateški plan lokalnog razvoja, pa samim tim nisu bile u prilici sarađivati sa privatnim i javnim sektorom na izradi strateško razvojnih planskih dokumenata općine.

### 2.1.3. Općina je organizovala najmanje jednu javnu raspravu o strateškom planu

| P1B | Frekvencija | % |
|---|---|---|
| Da | 14 | 87.5 |
| Ne | 2 | 12.5 |
| Total | 16 | 100.0 |

Sve općine koje imaju razvijen strateški plan lokalnog razvoja, njih 14 ili 87,5% konsultirali su širu javnost, održavanjem javnih rasprava o nacrtima strateških planova lokalnog razvoja. Na taj način data je mogućnost svim građanima da učestvuju u planskom procesu putem sugestija i prijedloga na predstavljene nacrte razvojnih planskih dokumenata. Dvije općine (Doboj Jug i Gornji Vakuf/Uskoplje) još nisu prošle kroz proces izrade strateškog plana razvoja te samim tim nisu ni mogle organizirati pomenute javne rasprave.

### 2.1.4. Općina je razvila plan implementacije i odredila prioritetne projekte

| P1C | Frekvencija | % |
|---|---|---|
| Da | 12 | 75.0 |
| Ne | 4 | 25.0 |
| Total | 16 | 100.0 |

Dvanaest općina ili 75% imaju razvijen plan implementacije i određene prioritetne projekte. Četiri općine ili 25% (Doboj Jug, Gornji Vakuf/ Uskoplje, Novi Travnik i Zenica) nemaju razvijen plan implementacije i određene prioritetne projekte.

### 2.1.5. Strateški plan usvojen od strane općinskog vijeća

| P1D | Frekvencija | % |
|---|---|---|
| Da | 14 | 87.5 |
| Ne | 2 | 12.5 |
| Total | 16 | 100.0 |

Općinska vijeća svih općina koje imaju razvijen strateški plan lokalnog razvoja (vidi tabelu lijevo), usvojila su isti, što tom dokumentu daje legitimitet. Projekti iz ovako usvojenih planskih razvojnih dokumenata imaju političku i svu ostalu podršku općinskih organa, te bi njihova realizacija trebala biti oslobođena od raznih vrsta opstrukcija. Dvjema općinama (Doboj Jug, Gornji Vakuf/Uskoplje) koje nemaju razvijen strateški plan lokalnog razvoja ovaj korak tek predstoji.

Na kraju možemo zaključiti da većina općina regije Centralna BiH, njih 14 od ukupno 16, ili 87,5 % imaju usvojene strateške planove lokalnog razvoja, te da su u procesu razvoja istih korištene metodologije planiranja koje podrazumjevaju uključivanje privatnog i javnog sektora putem formiranja mješovitih timova/grupa sastavljenih od predstavnika općine, privatnog sektora i NVO-a, zatim da je planskim procesom konsultirana šira javnost kroz održavanje javnih rasprava o nacrtima razvojno planskih dokumenata, da je načinjen plan implementacije i da su određeni prioritetni projekti, te da su tako razvijeni strateški planovi razvoja usvojeni od strane općinskog vijeća. Evidentno je da su općine primile tehničku pomoć u oblasti strateškog planiranja od strane REZ Agencije, drugih razvojnih institucija i donatorskih međunarodnih projekata, obzirom na korektan metodološki process prilikom izrade strateških planova lokalnog razvoja. Ovdje ostaje otvoreno pitanje implementacije strateških planova lokalnog razvoja, odnosno mjerenja stvarnih učinaka implemantacije prioritetnih projekta na lokalni ekonomski razvoj i ukupan poslovni ambijent u općinama, a time, i u Regiji. Bez mjerenja efekata implementacije strateško razvojnih planova ne postoji osnova za aktivno upravljanje razvojnim procesom. Često se dešava da dobri razvojni planovi ostaju mrtvo slovo na papiru, ne implementiraju se, a razvojni efekat izostaje. Mišljenja smo da su izazovi implementacije strateških planova lokalnog razvoja i samo upravljanje razvojnim procesom dobra osnova za generiranje projektnih intervencija koje će općine regije Centralna BiH odvesti korak dalje od samog procesa strateškog planiranja.

## 2.2. Osnivanje odjela za promociju LER-a

### 2.2.1. Općina je uspostavila posebno odjeljenje ili odredila osobu koja će biti zadužena za promociju lokalnog ekonomskog razvoja

| P2 | Frekvencija | % |
|---|---|---|
| Da | 14 | 87,5 |
| Ne | 2 | 12,5 |
| Total | 16 | 100,0 |

Četrnaest od 16 općina, ili 87,5 uspostavilo je posebno odjeljenje ili je odredilo osobu koja će biti zadužena za promociju lokalnog ekonomskog razvoja. Dvije općine (12,5%) (Bugojno i Gornji Vakuf/Uskoplje) nisu uspostavile takvo odjeljenje niti imaju osobu posebno zaduženu za poslove promocije lokalnog ekonomskog razvoja.

### 2.2.2. Odjeljene/osoba je zadužena za pripremu promotivnog materijala u oblasti LER-a

| P2A | Frekvencija | % |
|---|---|---|
| Da | 10 | 62,5 |
| Ne | 6 | 37,5 |
| Total | 16 | 100,0 |

Deset općina, ili 62,5% je zadužilo odjeljenje/osobu da priprema promotivni materijal u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja – LER-a. Odjeljenja/osobe u 6 općina (Bugojno, Busovača, Doboj Jug, Gornji Vakuf/Uskoplje, Vitez i Zavidovići) ili 37,5% nisu zadužene za pripremanje promotivnog materijala u oblasti LER-a. Odjeljenje zaduženo za promociju lokalnog ekonomskog razvoja logično bi trebalo pripremati promotivni materijal, sa ciljem što boljeg informisanja šire javnosti o aktivnostima općine u oblasti LER-a. Kvaliteta promotivnog materijala u oblasti LER-a, planovi promocije općina, promotivni budžeti, mjerenje efekata promocije na LER ovoga puta nisu analizirani i svakako predstavljaju aktivnosti koje bi trebalo dodatno ispitati. Naše iskustvo je da općine uglavnom ne pridaju dovoljno pažnje pitanju promocije uopće, a pogotovo u oblasti LER-a. Na ovakav zaključak nas navodi kvaliteta promotivnog materijala koje smo imali priliku vidjeti tokom našeg istraživanja, te dostupne informacije na WEB stranicama općina o aktivnostima LER-a.

### 2.2.3. Odjeljenje/osoba je zadužena za održavanje kontakata sa potencijalnim investitorima (stranim i domaćim)

| P2B | Frekvencija | % |
|---|---|---|
| Da | 13 | 81,3 |
| Ne | 3 | 18,8 |
| Total | 16 | 100,0 |

Većina općina, njih 13 ili 81,3%, su zadužili odjeljenja/osobe za promociju lokalnog ekonomskog razvoja da obavljaju poslove održavanja kontakata sa potencijalnim investitorima, dok njih tri ili 18,8% (Bugojno, Gornji Vakuf/Uskoplje i Zavidovići) to nisu učinile. Održavanje kontakata sa potencijalnim investitorima važno je za općine, i ono može biti proaktivno ili reaktivno. Pod proaktivnim pristupom podrazumjevamo organizirano slanje informacija postojećim i potencijalnim investitorima, organiziranje prezantacija investicionih potencijala općina u zemlji i inostranstu, itd. S druge strane, reaktivan pristup podrazumjeva samo odgovore na upite zainteresiranjih investitora. U pravilu se ovaj prvi susreće kod općina koje imaju razvijene i intenzivne aktivnosti u oblasti LER-a.

### 2.2.4. Odjeljenje/osoba je zadužena za održavanje kontakata i pružanje podrške lokalnoj poslovnoj zajednici

| P2C | Frekvencija | % |
|---|---|---|
| Da | 15 | 93,8 |
| Ne | 1 | 6,3 |
| Total | 16 | 100,0 |

Odjeljenje/osoba za promociju LER-a u 15 općina, ili 93,8%, zaduženi su za održavanje kontakata i pružanje podrške lokalnoj poslovnoj zajednici, dok samo jedna općina (Gornji Vakuf/Uskoplje) nema odjeljenje/osobu za gore pomenute poslove.

| Indikator/funkcija odjeljenja/osobe zadužene za LER | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| P2D Odjeljenje/osoba je zadužena za saznavanje stavova poslovne zajednice | Da | 14 | 87,5% |
| | Ne | 2 | 12,5% |
| P2E Odjeljenje/osoba je zadužena za obezbjeđivanje relevantnih ekonomskih podataka potrebnih za strateško planiranje | Da | 13 | 81,3% |
| | Ne | 3 | 18,8% |
| P2F Odjeljenje/osoba ima savjetodavnu funkciju (savjetovanje općinskog načelnika i članova općinskog vijeća) | Da | 13 | 81,3% |
| | Ne | 3 | 18,8% |
| P2G Odjeljenje/osoba je zadužena za održavanje i poboljšavanje odnosa sa centralnim institucijama nadležnim za ekonomski razvoj | Da | 14 | 87,5% |
| | Ne | 2 | 12,5% |
| P2H Odjeljenje/osoba je zadužena za razvoj i održavanje baze podataka | Da | 11 | 68,8% |
| | Ne | 5 | 31,3% |
| P2I Odjeljenje/osoba je zadužena za pripremu i nadgledanje projekata | Da | 12 | 75,0% |
| | Ne | 4 | 25,0% |
| P2J Odjeljenje/osoba aktivno koristi engleski jezik | Da | 6 | 37,5% |
| | Ne | 10 | 62,5% |
| P2K Odjeljenje/osoba ima 70% od navedenih funkcija | Da | 13 | 81,3% |
| | Ne | 3 | 18,8% |

Iz tabele lijevo vidljivo je da odjeljenja ili osobe zadužene za promociju lokalnog ekonomskog razvoja u općinama regije Centralna BiH u preko 80% slučajeva imaju ekonomsko razvojne funkcije počev od saznavanja stavova poslovne zajedice, obezbjeđivanja relevantnih podataka potrebnih za strateško planiranje, savjetodavne funkcije općinskog načelnika i članova općinskog vijeća te poslova i zadataka vezanih za razvoj i održavanje baze podataka, pripremu i nadgledanje projekata. Najlošija situacija odnosi se na aktivno korištenje engleskog jezika. Deset općinskih odjeljenja/osoba (62,5%) zaduženih za promociju lokalnog ekonomskog razvoja ne koristi aktivno engleski jezik. Nepoznavanje engleskog jezika postaje značajno ograničenje u procesu promocije lokalnog ekonomskog razvoja općina, jer se komunikacija sa potencijalnim inostranim investitorima, međunarodnim institucijama koje podržavaju LER odvija na engleskom jeziku. Često je jezička barijera razlog izostajanja većeg broja općinskih projektnih prijedloga u oblasti LER-a na tenderima međunarodih razvojnih institucija (EU, WB, USAID, EBRD, i dr.). Pitanje razvoja i održavanja općinskih baza podataka kod 5 općina ili 31,3 % nije na popisu funkcija odjeljenja/osobe zadužene za promociju LER-a, dok priprema i nadgledanje projekata ne spada u funkcije kod četiri općine ili 25%.

## 2.3. Općina je formirala stalni savjetodavni odbor za ekonomska pitanja koji će davati savjete općinskim zvaničnicima vezane za pitanja i probleme poslovne zajednice koji se tiču nadležnosti lokalne samouprave

| Kriterij | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| P3 Općina je formirala stalni Savjetodavni odbor za ekonomska pitanja koji će davati savjete općinskim zvaničnicima vezane za pitanja i probleme poslovne zajednice koji se tiču nadležnosti lokalne samouprave | Da | 9 | 56,3% |
| | Ne | 7 | 43,7% |

U nadpolovičnom broju općina, 9 općina ili 56,3 %, formiran je stalni savjetodavni odbor za ekonomska pitanja koji će davati savjete općinskim zvaničnicima vezane za pitanja i probleme poslovne zajednice koji se tiču nadležnosti lokalne samouprave. Sedam općina, ili 43,7% nemaju formiran gore

| | | | |
|---|---|---|---|
| P3A Odbor/grupa/forum za lokalni ekonomski razvoj (savjetodavni odbor) postoji | Da | 9 | 56,3% |
| | Ne | 7 | 43,7% |
| P3B Najmanje 30% članova odbora LER predstavlja poslovnu zajednicu | Da | 7 | 43,7% |
| | Ne | 9 | 56,3% |
| P3C Sastanci odbora za LER se održavaju najmanje jednom u tri mjeseca | Da | 7 | 43,7% |
| | Ne | 9 | 56,3% |

spomenuti savjetodavni odbor. U 7 općina (43,7% ) najmanje 30% članova savjetodavnog odbora za ekonomska pitanja čine predstavici poslovne zajednice, dok u 9 općina (56,3%) predstavnici poslovnog sektora nisu zastupljeni u tridesetpostotnom omjeru. Sastanci odbora za LER se održavaju najmanje jednom u tri mjeseca u 7 općina (43,7%), dok se u 9 općina (56,3%) ti sastanci održavaju u većim vremenskim intervalima, jednom u šest ili dvanaest mjeseci. Odbori/grupe/forumi za LER u većini slučajeva nastali su u procesu izrade strateškog plana lokalnog razvoja.

Činjenica da je zastupljenost poslovnog sektora u ovim savjetodavnim odborima u nadpolovičnoj većini općina neadekvatna, manja od 30%, te da se sastanci održavaju neredovno u nadpolovičnom broju općina, dovodi u pitanje njihovu fukcionalnost i značajno umanjuje rezultate ovih tijela vezanih za unapređenje saradnje između općine i privatnog sektora u smislu stvaranja povoljnijih uslova za poslovanje na teritoriju općina. S tim u vezi, saradnja između javnog i privatnog sektora (općina i kompanija) putem savjetodavnih tijela (grupa za LER) trebala bi se razvijati, kako bi se potrebe privatnog sektora što jasnije artikulirale i prezentirale općinama. Na ovaj način općine bi pravovremeno mogle reagirati na potrebe privrede i time značajno unaprijediti uslove za poslovanje i investiranje.

## 2.4. Općina pruža ključne lokalne javne usluge na lako dostupnoj lokaciji i razvila je sistem za obradu zahtijeva privrednika za građavinsku dozvolu na jednom mjestu

### 2.4.1. Dostupnost i tačnost informacija

| **P4.1.Dostupne i tačne informacije** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| A. Općina posjeduje podatke o veličini i broju parcela | Da | 16 | 100,0% |
| | Ne | 0 | ,0% |
| B. Općinske službe imaju osnovne podatke o dostupnom poslovnom prostoru | Da | 14 | 87,5% |
| | Ne | 2 | 12,5% |
| C. Općina posjeduje katalog dostupnih parcela i zemljišta uključujući i ažurirane podatke o cijenama | Da | 2 | 12,5% |
| | Ne | 14 | 87,5% |
| D. Općina posjeduje katalog dostupnog poslovnog prostora (samo prostora za koje je općina i nadležna) | Da | 2 | 12,5% |
| | Ne | 14 | 87,5% |
| E. Općina posjeduje katalog dostupnog poslovnog prostora ( i privatnog i opštinskog ) | Da | 0 | ,0% |
| | Ne | 16 | 100,0% |
| F. Općina posjeduje katalog ili brošuru o građevinskom/ industrijskom zemljištu i može da pruži sve informacije (ponudu) u roku od 2 dana | Da | 1 | 6,3% |
| | Ne | 15 | 93,8% |

Kada se govori o dostupnim i tačnim informacijama misli se prevashodno na informacije potrebne privrednicima i domaćim i inostranim investitorima, a to su podaci o veličini i broju parcela, cijenama zemljišta i poslovnog prostora, te podaci o raspoloživom poslovnom prostoru i građevinskom zemljištu. Prema rezultatima našeg istraživanja sve općine imaju podatke o veličini i broju zemljišnih parcela, dok njih 87,5% imju osnovne podatke o dostupnom poslovnom prostoru. S obzirom da su informacije o građevinskim parcelama, dostupnom poslovnom prostoru i cijenama veoma važne domaćim i stranim investitorima prilikom donošenja odluke o mjestu i lokaciji svojih investicija, to se organizovanje podataka o građevinskom zemljištu, poslovnom prostoru i cijenama u forme promotivnih kataloga i brošura smatra korakom ka lakšem investiranu i boljoj promociji investicionih potencijala općina. Općine u preko 87,5% slučajeva nemaju kataloge dostupnog građevinskog zemljišta, dostupnog poslovnog prostora sa

| | | | |
|---|---|---|---|
| G. Općina ima digitalizovane podatke o zemljištu i parcelama uključujući i sve informacije o infrastrukturi | Da | 9 | 56,3% |
| | Ne | 7 | 43,8% |

cijenama i ostalim potrebnim informacijma. Neke od općina (Busovača, Maglaj, Donji Vakuf, Usora, Vitez i Žepče) navele su da posjeduju neki od kataloga navedenih u tabeli iznad. Razlog takvog navoda jeste postojanje podataka u različitim općinskim službama, što je različito od postojanja namjenski štampanog kataloga, kojeg ni u jednoj općini nismo dobili na uvid. U tom smislu razvoj gore pomenutih kataloga značajno bi unaprijedio promotivne napore općina u privlačenju domaćih i stranih investitora.

### 2.4.2. Proces izdavanja građavinskih dozvola

| **P4.2.Dostupne i tačne informacije** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| A. Općina pruža pismeni opis procedura | Da | 16 | 100,0% |
| | Ne | 0 | ,0% |
| B. Općina pruža paket formulara | Da | 15 | 93,8% |
| | Ne | 1 | 6,3% |
| C. Općina pruža informacije o proceduri i formulare na internetu | Da | 5 | 31,3% |
| | Ne | 11 | 68,8% |
| D. Općina klijentima pruža pomoć oko administrativnih procedura | Da | 15 | 93,8% |
| | Ne | 1 | 6,3% |
| E. Općina koristi sistem za praćenje dokumenata (dokument management system) | Da | 10 | 62,5% |
| | Ne | 6 | 37,5% |
| F. Općina pruža informacije o statusu zahtijeva (preko interneta, pozivnog centra) | Da | 6 | 37,5% |
| | Ne | 10 | 62,5% |
| G. Općina pruža pravne savjete privrednicima | Da | 10 | 62,5% |
| | Ne | 6 | 37,5% |
| H. Općina je odredila nekog od zaposlenih ko će pomagati klijentu tokom procesa | Da | 10 | 62,5% |
| | Ne | 6 | 37,5% |
| I. Općina ima jedinstven šalter/ šaltersku salu | Da | 11 | 68,8% |
| | Ne | 5 | 31,3% |
| J. Općina prati koliko vremena traje proces izdavanja građevinskih dozvola (za najmanje 80% slučajeva svih zahtjeva podnijetih u toku godine) | Da | 10 | 62,5% |
| | Ne | 6 | 37,5% |
| K. Općina je razvila bržu proceduru za izdavanje građevinskih dozvola na osnovu analize “korak po korak” | Da | 9 | 56,3% |
| | Ne | 7 | 43,8% |

Izdavanje građevinskih dozvola proces je kroz koji prolazi većina domaćih i stanih investitora prilikom gradnje novih proizvodno poslovnih objekata i proširenja postojećih. Stoga se općinska podrška u procesu izdavanja građavinskih dozvola smatra elementom povoljne poslovne klime. Iz tabele je vidljivo da sve općine pružaju pismeni opis procedura izdavanja građevinske dozvole. 93,8% općina pruža paket formulara i pomoć oko administrativnih procedura u procesu izdavanja građevinskih dozvola. Deset općina (62,5%) ima implementiran sistem za praćenje dokumenata što ubrzava proces izdavanja dozvola. Nadpolovična većina općina pruža pravne savjete klijentima u ovom procesu, te određuje osobe koje će pomagati klijentu tokom procesa. Od ukupnog broja, 68,8% općina ne pruža informacije o proceduri i formulare preko interneta, dok samo 31,2% pruža. Generalno stanje u pogledu izdavanja građevinskih dozvola u općinama regije Centralna BiH može se ocjeniti pozitivno, jer se zahtijevi sa kompletnom dokumentacijom, uključujući i onu koju izdaju viši nivoi vlasti, u pravilu riješavaju za manje od 30 dana, u nekim slučajevima i za nekoliko dana. Problemi kod izdavanja građevinskih odzvola u općinama uglavnom su vezani za čekanje potrebne dokumentacije viših organa vlasti, kantona i entiteta, na što općine nemaju nikakvog uticaja.

## 2.5. Općina ima mogućnost da brzo pruži tačne informacije privrednicima, i da održava bazu podataka lako dostupnu preduzećima u začetku (start-ups), onima koji žele da nastave poslovanje i da ga prošire

### 2.5.1 Vrste korisnih informacija

| P5.1.Vrste korisnih informacija | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| A. Općina koristi statističke podatke koje obezbjeđuje kantonalni, entitetski i državni zavod za statistiku, Zavod za zapošljavanje, itd. | Da | 16 | 100,0% |
| | Ne | 0 | ,0% |
| B. Općina koristi svoje sopstvene izvore informacija (istraživanja, ankete, praćenje podataka) | Da | 12 | 75,0% |
| | Ne | 4 | 25,0% |

Sve općine regije Centralna BiH koriste statističke podatke koje obezbjeđuju kantonalni, entitetski i državni zavod za statistiku i Zavod za zapošljavane, dok 12 općina (75%) koristi i vlastite izvore informacija generirane putem istraživanja, anketa i praćenja podataka. Navedene izvore informacija ne koriste općine Bugojno, Tešanj, Travnik i Zenica.

### 2.5.2. Predvidljivost troškova pri otvaranju preduzeća (start-ups)

| P5.2. Predvidljivost troškova | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| A. Općina pruža osnovne informacije o troškovima koji prate otvaranje firme | Da | 13 | 81,3% |
| | Ne | 3 | 18,8% |
| B. Općina obezbjeđuje dodatne informacije o komunalnim priključcima (koji se plaćaju lokalnoj samoupravi – vodovod, kanalizacija, čvrsti otpad) | Da | 15 | 93,8% |
| | Ne | 1 | 6,3% |
| C. Općina pruža informacije o troškovima komunalnih priključaka koji nisu u nadležnosti lokalne samouprave (struja, telecom) | Da | 6 | 37,5% |
| | Ne | 10 | 62,5% |
| D. Općina pruža informacije o dostupnom poslovnom prostoru koji se izdaje ( i općinski i privatni) | Da | 3 | 18,8% |
| | Ne | 13 | 81,3% |
| E. Općina nudi posebne uslove za zainteresirane privrednike (smanjenje općinskih taksi, rente, poreske olakšice, period oslobađanja naknada, itd.) | Da | 8 | 50,0% |
| | Ne | 8 | 50,0% |

Predvidljivost troškova prilikom otvaranje preduzeća dio je pozitivnog poslovnog okruženja. Preko 80% općina pruža osnovne informacije o troškovima koji prate otvaranje firme, te obezbjeđuje dodatne informacije o komunalnim priključcima koji se plaćaju lokalnoj samoupravi. Ovdje napominjemo da je općina nadležna za registraciju samostalnih djelatnosti tj. obrta, te da komunalne usluge pružaju javna preduzeća čije je osnivač i vlasnik općina. Samo 18,8% općina (Kakanj, Maglaj i Zenica) pružaju informacije o dostupnom poslovnom prostoru koji se izdaje, a 62,5% općina ne pruža informacije o troškovima komunalnih priključaka koji nisu u nadležnosti općine. 50% općina nudi posebne uslove za zainteresirane privrednike (smanjenje rente ili taksi, obročno izvršavanje obaveza, itd.)

### 2.5.3. Lako dostupna i tačna baza podataka o firmama

| P5.3. Lako dostupna i tačna baza | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| A. Općina posjeduje podatke o broju firmi na svojoj teritoriji | Da | 15 | 93,8% |
| | Ne | 1 | 6,3% |
| B. Općina vodi evidenciju broja novoootvorenih firmi (start-ups) | Da | 12 | 75,0% |
| | Ne | 4 | 25,0% |
| C. Općina održava bazu podataka svih firmi sa osnovnim podacima za svaku firmu | Da | 12 | 75,0% |
| | Ne | 4 | 25,0% |
| D. Općina ažurira (najmanje jednom u tri mjeseca) cijelokupnu bazu podataka firmi | Da | 11 | 68,8% |
| | Ne | 5 | 31,3% |
| E. Općina održava bazu podataka firmi i pruža statističke podatke o novoootvorenim firmama, proširenom poslovanju već postojećih, povećanoj prodaji i broju zaposlenih | Da | 6 | 37,5% |
| | Ne | 10 | 62,5% |
| F. Baza podataka firmi dostupna preko interneta | Da | 6 | 37,5% |
| | Ne | 10 | 62,5% |
| G. Općina pruža informacije/ obavještenja o obrazovnim programima i programima o samostalnoj djelatnosti | Da | 8 | 50,0% |
| | Ne | 8 | 50,0% |
| H. Općina pruža informacije sa finansijskog tržišta vezane za razvoj MSP | Da | 6 | 37,5% |
| | Ne | 10 | 62,5% |

Općine nadpolovičnom većinom imaju podatke o broju registriranih firmi na svojoj teritoriji, održavaju bazu podataka i vodi evidenciju o novo otvorenih firmama. Međutim kada je riječ o podacima poslovne perfomanse preduzeća, o dostupnosti baze podataka putem interneta, pružanju podataka sa finansijskog tržišta – samo 37,5% općina pruža takve podatke.

### 2.6. Općina je razvila promotivni materijal (za marketing i privlačenje investicija)

| P6. Razvijen promotivni materijal | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| P6. Općina je razvila promotivni materijal (za marketing i privlačenje investicija) | Da | 7 | 43,8% |
| | Ne | 9 | 56,3% |
| A. Općina je ažurirala svoje brošure i promotivne letke koje sadrže osnovne podatke o ekonomskom razvoju na engleskom jeziku (ili nekim drugim stranim jezicima) | Da | 3 | 18,8% |
| | Ne | 13 | 81,3% |
| B. Općina posjeduje katalog dostupnih parcela i zemljišta | Da | 2 | 12,5% |
| | Ne | 14 | 87,5% |
| C. Općina je ažurirala svoju internet prezentaciju vezano za pitanja ekonomskog razvoja | Da | 4 | 25,0% |
| | Ne | 12 | 75,0% |

Sedam općina (43,8%) razvilo je promotivni materijal za marketing i privlačenje investicija, dok njih 9 (56,3%) nema razvijen takav materijal. Simptomatična je činjenica da su samo 3 općine (18,8%) ažurirale svoj promotivni materijal koji sadrži podatke o LER-u na engleskom jeziku, te da su samo 4 općine (25%) ažurirale svoju internet prezentaciju vezano za pitanja ekonomskog razvoja. 8 općina (50%) ima razvijen promotivni materijal s ciljem privlačenja investicija. Ovakvi podaci navode na zaključak kako je u općinama regije Centralna BiH potrebno unaprijediti promotivni materijal za marketing i privlačenje investicija, te da bi se

| | | | |
|---|---|---|---|
| D. Općina ima promotivni materijal (pripremljen s ciljem privlačenja investicija) ili neke druge gore pomenute instrumente koji opisuju konkretne investicione mogućnosti (privredne grane poput: poljoprivrede, turizam itd.) | Da | 8 | 50,0% |
| | Ne | 8 | 50,0% |
| E. Općina je učestvovala na najmanje jednom regionalnom sajmu | Da | 10 | 62,5% |
| | Ne | 6 | 37,5% |
| F. Općina ima kanale kojima distribuira svoj marketinški i promotivni materijal | Da | 8 | 50,0% |
| | Ne | 8 | 50,0% |

pitanju promocije razvojnih i investicionih potencijala općina trebalo ozbiljno posvetiti kako bi se ostvarili željeni efekti promocije, a to su domaće i strane investicije i otvaranje novih radnih mjesta.

## 2.7. Općina je sposobna da dokumentuje svoju kreditnu sposobnost i izračuna svoj kreditni kapacitet

| **P7. Dokumentovanje kreditne sposob.** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| Općina je sposobna da dokumentuje svoju kreditnu sposobnost i izračuna svoj kreditni kapacitet | Da | 16 | 100,0% |
| | Ne | 0 | 0% |

Sve općine regije Centralna BiH su sposobne dokumentovati svoju kreditnu sposobnost i izračunati svoj kreditni kapacitet. Kod nas je mogući stepen zaduženosti općina definisan zakonom.

## 2.8. Općina aktivno učestvuje u utvrđivanju potreba privrednika za radnom snagom i razvila je obrazovni kapacitet tako da omogući građanima da se prilagode zahtjevima privrednika

Utvrđivanje potreba privrede za radnom snagom i razvijanje obrazovnog kapaciteta kako bi se omogućilo građanima da se prilagode zahtjevima privrede, predstavlja odgovorno i veoma profesionalno ponašanje općinske administracije. Stalnim kontaktima sa privrednicima općina dobija podatke o njhovim sadašnjim i budućim potrebama za radnom snagom. Informacije o potrebama i planovima privrednika omogućava općini da adekvatno odgovori tim potrebama, npr. specijalnim kursevima za prekvalifikaciju ili obuku radne snage na tržištu rada.

| **P8. Utvrđivanje potreba privrednika** | | Br | % |
|---|---|---|---|
| A. Općina ima statističke podatke o strukturi dijela populacije koji čine nezaposleni (stepen obrazovanja i vrste vještina) | Da | 14 | 87,5% |
| | Ne | 2 | 12,5% |
| B. Općina ima statističke podatke o strukturi dijela populacije koji čine zaposleni (stepen obrazovanja i vrste vještina) | Da | 6 | 37,5% |
| | Ne | 10 | 62,5% |
| C. Općina ima statističke podatke o broju zaposlenih po privrednim granama | Da | 12 | 75,0% |
| | Ne | 4 | 25,0% |
| D. Općina ima statističke podatke o mogućnostima za zaposlenje u prethodnoj godini po privrednim granama (ili za posljednjih 5 godina) | Da | 4 | 25,0% |
| | Ne | 12 | 75,0% |

Kada je riječ o općinama regije Centralna BiH, 14 općina (87,5%) ima statističke podatke o strukturi dijela populacije koji čine nezaposleni. Zanimljivo je da samo 6 općina (37,5%) imaju podatke o strukturi dijela populacije koju čine zaposleni, dok je podatak o broju zaposlenih po privrednim granama poznat u 12 općina (75%). Samo 4 općine (25%) imaju podatke o mogućnostima za zaposlenje po privrednim granama u protekloj godini. Sve općine sarađuju za Zavodom za zapošljavanje. Polovina

| | | | |
|---|---|---|---|
| E. Općina sarađuje sa zavodom za zapošljavanje | Da | 16 | 100,0% |
| | Ne | 0 | ,0% |
| F. Općina pomaže privrednicima u procesu zapošljavanja radne snage | Da | 8 | 50,0% |
| | Ne | 8 | 50,0% |
| G. Općina je razvila i koristi upitnike za investitore i privrednike koji već imaju firmu o njihovim potrebama za radnom snagom | Da | 2 | 12,5% |
| | Ne | 14 | 87,5% |
| H. Općina nudi (ili pruža informacije) nezaposlenima sve potrebne programe obuke | Da | 3 | 18,8% |
| | Ne | 13 | 81,3% |
| I. Općina ima program obuke koji izlazi u susret potrebama privrednika | Da | 2 | 12,5% |
| | Ne | 14 | 87,5% |
| J. Općina je predložila izmjene kurikuluma svojih srednjih škola | Da | 6 | 37,5% |
| | Ne | 10 | 62,5% |

općina pomaže privrednicima u procesu zapošljavanja radnje snage, a samo 3 općine (18,8%) nezaposlenima nudi sve potrebne programe obuke, te samo 2 općine (12,5%) ima program obuke koji izlazi u susret potrebama privrednika. Šest općina (37,5%) predložilo je izmjene kurikuluma svojih srednjih škola. Imajući u vidu rezultate date u tabeli iznad možemo reći da samo mali broj općina učestvuje u utvrđivanju potreba privrednika za radnom snagom te u skladu s tim razvija obrazovni kapacitet kako bi građanima omogućila da svoje radne sposobnosti, kvalifikacije i vještine prilagode potrebama privrednika.

## 2.9. Općina razvija partnerstvo javnog i privatnog sektora, s ciljem promocije LER-a

| **P9. Razvijanje partnerstva** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| A. Općinski zvaničnici redovno održavaju sastanke sa predstavni-cima poslovne zajednice (najmanje jednom u 3 mjeseca, sa 10-50 glavnih poslodavaca) | Da | 10 | 62,5% |
| | Ne | 6 | 37,5% |
| B. Javni i privatni sektor zajednički rješavaju probleme i rade u korist zajedničkih interesa | Da | 13 | 81,3% |
| | Ne | 3 | 18,8% |
| C. Biznis centar (poslovni uslužni centar) je osnovan u općini | Da | 3 | 18,8% |
| | Ne | 13 | 81,3% |
| D. Zona unapređenog poslovanja (BID) je osnovana u općini | Da | 0 | ,0% |
| | Ne | 16 | 100,0% |
| E. Bizni inkubator je osnovan u općini | Da | 3 | 18,75% |
| | Ne | 14 | 87,5% |

U nadpolovičnom broju općina (10 općina) općinski zvaničnici redovno održavaju sastanke sa predstavnicima poslovne zajednice. Evidentirana je saradnja između javnog i privatnog sektora na rješavanju problema u korist zajedničkih interesa u 13 općina (81,3%). Kada je riječ o poduzetničkoj infrastrukturi, 3 općine (18,8%) imaju biznis-centar. Biznis inkubator je registrovan u 3 općine (12,5%). Zone unapređenog djelovanja nisu registrirane u općinama regije Centralna BiH, obzirom da su prilično novi pojam u BiH, koji se odnosi na udruživanje privatnih preduzeća i preduzetnika određenog urbanog dijela grada koji svojim djelovanjem imaju za cilj povećanje njihove poslovne dobiti. S obzirom da većina općina nema gore navedene oblike preduzetničke infrastrukture, to se njihov razvoj nameće kao prioritet u precesu stvaranja povoljnijeg poslovnog ambijenta u općinama regije Centralna BiH.

## 2.10. Adekvatna infrastruktura i pouzdane komunalne usluge

### 2.10.1 Infrastruktura

Preko 90% općina usvaja godišnje planove infrastrukturnog razvoja, te iste sprovodi uzimajući u obzir potrebe privatnog sektora. Polovina općina ima sve od srednjoročnih do dugoročnih planova razvoja. Jedanaest općina ili 68,8% ima spremne podatke o infrastrukturi u industrijskim zonama, 50% ih nudi olakšice investitorima, a samo njih 4 ili 25% nudi ključ u ruke infrastrukturu kao dio svoje ponude građevinskog zemljišta. S obzirom na značaj poslovnih/industrijskih zona u procesu privlačenja investicija, infrastrukturno opremanje zona trebao bi biti prioritetni projekt svih općina regije Centralna BiH.

| P10.1. Infrastruktura | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| A. Općina usvaja godišnje planove infrastrukturnog razvoja | Da | 15 | 93,8% |
| | Ne | 1 | 6,3% |
| B. Općina sprovodi planove infrastrukturnog razvoja uzimajući u obzir potrebe privatnog sektora | Da | 15 | 93,8% |
| | Ne | 1 | 6,3% |
| C. Općina ima sve od srednjoročnih do dugoročnih planova infrastrukturnog razvoja | Da | 8 | 50,0% |
| | Ne | 8 | 50,0% |
| D. Općina sprovodi infrastrukturne projekte koji se finansiraju iz podsticaja na kantonalnom, entitetskom i državnom nivou | Da | 16 | 100,0% |
| | Ne | 0 | ,0% |
| E. Općina ima spremne podatke o infrastrukturi u industrijskim zonama | Da | 11 | 68,8% |
| | Ne | 5 | 31,3% |
| F. Općina nudi olakšice investitorima (umanjenje rente, taksi, obročno plačanje obaveza, itd) | Da | 8 | 50,0% |
| | Ne | 8 | 50,0% |
| I. Općina nudi ključ u ruke infrastrukturu kao dio svoje ponude industrijskog zemljišta | Da | 4 | 25,0% |
| | Ne | 12 | 75,0% |

### 2.10.2 Komunalne usluge

Dvanaest općina (75%) ima spremne podatke o komunalnim priljučcima, dok njih 15 (93,8%) ima podatke o jediničnoj cijeni svih komunalnih priključaka. Izvještaji komunalnih preduzeća dostupni su u svim općinama, a povratne informacije od strane privrednika se koriste za unapređenje budućih izvještaja.

| P10.2. Komunalne usluge | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| A. Općina ima spremne podatke o komunalnim priključcima | Da | 12 | 75,0% |
| | Ne | 4 | 25,0% |
| B. Općina ima spremne podatke o jediničnoj cijeni svih komunalnih usluga | Da | 15 | 93,8% |
| | Ne | 1 | 6,3% |
| C. Izvještaji komunalnih preduzeća se mogu dobiti na javnim sastancima i/ili se dostavljaju medijima | Da | 16 | 100,0% |
| | Ne | 0 | ,0% |
| D. Povratna informacija dobivena od privrednika se koristi za unapređenje narednih izvještaja | Da | 13 | 81,3% |
| | Ne | 3 | 18,8% |
| E. Postoji politika odnosa sa javnošću ili politika brige o potrošačima | Da | 10 | 62,5% |
| | Ne | 6 | 37,5% |
| F. Postoji sistem koji reguliše odnose sa klijentima koji funkcioniše 24 sata dnevno, 7 dana u sedmici | Da | 3 | 18,8% |
| | Ne | 13 | 81,3% |
| I. Sistem koji reguliše odnose sa klijentima (radi 24 sata dnevno/7dana u sedmici) posebno je osjetljiv na probleme manjina, starije populacije, žena i ljudi sa posebnim potrebama | Da | 2 | 12,5% |
| | Ne | 14 | 87,5% |
| J. Općina je ustanovila i sprovodi politiku isključivanja/ukidanja usluga / i/ili pokretanja sudskog procesa protiv onih koji ne plaćaju komunalne usluge | Da | 10 | 62,5% |
| | Ne | 6 | 37,5% |
| K. Općina organizuje istraživanja mišljenja poslovnog sektora o komunalnim uslugama | Da | 5 | 31,3% |
| | Ne | 11 | 68,8% |
| L. Općina ima pozivni centar ili neki drugi mehanizam primanja žalbi (vezano za komunalne usluge) | Da | 12 | 75,0% |
| | Ne | 4 | 25,0% |

Politika brige o potrošačima i politika isključivanja usluga neplatišama postoji u 10 općina. Pet općina (31,3%) vrši istraživanja mišljenja poslovnog sektora o komunalnim uslugama, dok sistem odnosa sa klijentima postoji u 3 općine.

### 2. 11. Općina je jasno definisala politiku naplate taksi, rente, itd kojima će stimulisati ekonomski razvoj

Informacije o naknadi za korištenje i naknadi za uređenje građevinskog zemljišta dostupne su u svim općinama, dok su olakšice vezane za korištenje i uređenje građevniskog zemljišta dostupne u nadpolovičnoj većini općina.

| **P11. Politika naplate** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| A. Općina pruža informacije o naknadi za korištenje građevinskog zemljišta | Da | 16 | 100,0% |
| | Ne | 0 | 0% |
| B. Općina pruža informacije o naknadi za uređenje građevinskog zemljišta | Da | 16 | 100,0% |
| | Ne | 0 | 0% |
| C. Općina obezbjeđuje olakšice vezane za naknadu za korištenje građevinskog zemljišta | Da | 11 | 68,8% |
| | Ne | 5 | 31,3% |
| D. Općina obezbjeđuje olakšice vezane za naknadu za uređenje građevinskog zemljišta | Da | 12 | 75,0% |
| | Ne | 4 | 25,0% |

### 2.12. Općina je razvila standarde zaštite životne sredine i uključila ih u općinske razvojne planove u skladu sa kantonalnim, entitetskim i državnim standardima i direktivama EU

| **P12. Standardi zaštite životne sredine** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| Općina ima kapacitete da ocjenjuje kakav uticaj razvojni projekti imaju na životnu sredinu | Da | 7 | 43,8% |
| | Ne | 9 | 56,3% |
| Općina je razvila i usvojila proceduru za nadgledanje i bilježenje nagativnog uticaja koje projekti imaju na životnu sredinu | Da | 4 | 25,0% |
| | Ne | 12 | 75,0% |
| Strateški plan razvoja (i svi ostali planovi razvoja) je obuhvatio i studiju o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (SEA studiju) | Da | 5 | 31,3% |
| | Ne | 11 | 68,8% |

Kapaciteti općina vezani za mogućnosti ocjene uticaja razvojnih projekata na životnu sredinu u 56,3% općina (9) nisu razvijeni. Veoma mali broj općina, njih 4, imaju razvijenu i usvojenu proceduru za nadgledanje i bilježenje negativnog uticaja koje projekti imaju na životnu sredinu. Samo u 5 općina je u toku izrada strateškog plana, a isti bi bio obuhvaćen studijom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu - SEA studijom.

Pitanje okoliša veoma je bitno razvojno pitanje i predstavlja značajan problem u velikom broju općina regije Centralna BiH, s obzirom da većina općina nema adekvatnu sanitarnu deponiju te da u većini općina ne postoji sistem za prečišćavanje otpadnih voda (kanalizacije). Pitanje ekološkog i okolišnog razvoja ne bi trebalo biti izostavljeno iz ukupnih napora razvoja pozitivnog poslovnog ambijenta.

Odgovori na pojedina pitanja po općinama dati su u tabelama u prilogu.

# 3. IDENTIFIKACIJA POTREBA OPĆINA ZA STRUČNOM/ SAVJETODAVNO-KONSULTANTSKOM PODRŠKOM

Pored prezentiranog istraživanja, u okviru ove *Analize*, a po zahtjevu Naručioca, izvršena je i

- identifikacija potreba općina za stručnom/savjetodavno-konsultantskom podrškom, te
- procjena poslovne klime, čije rezultate prezentiramo u nastavku.

Metodologija istraživanja obuhvatila je kreiranje upitnika, prikupljanje podataka putem struktuiranog intervjua sa načelnicima općina i/ili predstavnicima razvojnih odjeljenja, analizu prikupljenih podataka i pisanje izvještaja.

Identifikacija potreba općina regije Centralna BiH za stručnom savjetodavnom-konsultantskom podrškom data je putem prezentacije prikuljenih i statistički analiziranih podataka.

## 3.1. Rezultati analize prikupljenih podataka

Rezultati analize podataka bit će predstavljeni prema redosljedu pitanja iz upitnika.

| **P1. Potrebe za stručno savjetodavnom konsultantskom podrškom u oblasti:** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| a.Savjetodavna pomoć za izradu i revidiranje strateških i akcionih planova razvoja | Da | 13 | 81.3% |
| | Ne | 3 | 18.7% |
| b.Savjetodavna pomoć za izradu i revidiranje planova razvoja poslovne i ostale infrastrukture | Da | 13 | 81.3% |
| | Ne | 3 | 18.7% |

Potrebe za stručnom savjetodavnom konsultantskom pomoći u oblasti izrade i revidiranja strateških i akcionih planova jako su izražene u većini općina regije Centralna BiH. Njih 13 ili 81,3% je izrazilo potrebe za gore navedim oblicima stručne savjetodavne konsultantske pomoći. Tri općine (Tešanj, Zavidovići i Kakanj) ili 18.7 % nisu iskazale potrebu za ovim oblikom konsultantske podrške, najvjerovatnije iz razloga postojanja dobro razvijenih strateških i ostalih planskih dokumenta te interno razvijenih kapaciteta u oblasti izrade razvojno planske dokumentacije. U segmentu izrade i revidiranja planova razvoja poslovne i ostale infrastrukture tri općine (Tešanj, Zavidovići i Zenica) nisu iskazali potrebe.

| **P2.Potrebe za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u oblasti**: | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| Savjetodavna pomoć u kreiranju, pisanju i implementaciji općinskih razvojnih projekata | Da | 15 | 93.8% |
| | Ne | 1 | 6.2% |

Petnaest od 16 općina ili 93,8% općina regije Centralna BiH (sve osim općine Tešanj) izrazilo je potrebu za savjetodavnom podrškom u kreiranju, pisanju i implementaciji općinskih razvojnih projekata. Ovakav rezultat možemo komentirati kao jako izraženu potrebu općina za ovakvim oblikom stručne savjetodavne podrške. U tom smislu projektne intervencije usmjerene na pomoć općinama u kreiranju, pisanju i implementaciji razvojnih projekata mogu se smatrati prioritetom u smislu podrške lokalnom i regionalnom ekonomskom razvoju. Drugim riječima, može se reći da postoji jako izražena potreba općina za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u primjeni projektnog pristupa u ostvarivanju strateških ih drugih razvojnih ciljeva općina. Ta podrška bi trebala obuhvatati sve dijelove projektnog životnog ciklusa, počev od programiranja, identifikacije, procjene, finansiranja, implementacije i ocjenjivanja. Ona bi trebala ići korak dalje od pukog treniranja općinskih službenika o životnom ciklusu projektata i fokusirati se na model učenja kroz rad (*learning by doing*) na kreiranju, pisanju i implementaciji stvarnih razvojnih projekata općina.

| P3.Potrebe za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u oblasti: | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| Podrške u procesu apliciranja općinskih razvojnih projekata kod domaćih i međunarodnih institucija (kantonalna, entitetska i državna ministarstva, međunarodne organizacije - EU, USAID, SIDA, UNDP, itd.) | Da | 16 | 100.0% |
| | Ne | 0 | .0% |

Sve općine regije Centralne BiH izrazile su potrebu za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u procesu apliciranja općinskih razvojnih projekata kod domaćih i međunarodnih institucija, kantonalnih, entitetskih i državnih ministarstava, te međunarodnih organizacija kako što su EU, USAID, WB, SIDA, UNDP i drugih. Kada je riječ o domaćim institucijama takva podrška se u većini slučajeva odnosi na ispunjavanje određenih propisanih kriterija razvojne podrške, tj. izradu planske dokumentacije, studija izvodljivosti (*feasibility study*) i dr.

Potrebe za stručnom konsultantskom podrškom u procesu apliciranja općinskih razvojnih projekata kod međunarodnih institucija tiču se izražavanja općinskih razvojih projekata u propisanim aplikativnim formama tih institucija, koje su često striktno definisane, komplikovane i zahtjevaju poznavanje procedura i pravila tih institucija. Dalje, radni jezik međunarodnih institucija je engleski, što stvara određen nivo jezičke barijere, s obzirom da općinski službenici generalno nedovoljno poznaju engleski jezik. To dodatno otežava svaki oblik komunikacije i saradnje između općina i međunarodnih razvojnih institucija. Između ostalog, to je jedan od razloga zbog čega općine često nisu svijesne dostupnih međunarodnih razvojnih fondova kod kojih bi mogle aplicirati svoje razvojne projekt. Isto utiče na odlaganje implementacije projekata i usporava razvoj općina i regije u cjelini. S tim u vezi projektne intervencije usmjerene na prevazilaženje barijera u procesu saradnje između općina i međunarodnih institucija u oblasti razvoja generalno, trebale bi sadržavati stručnu savjetodavnu konsultantsku prodršku vezanu za:

- informisanje općina o dostupnim razvojnim fondovima,
- podršku tokom svih fazama aplikacionog ciklusa (od definisanja razvojnih projekata do njegovog prevođenja u potrebne aplikativne forme),

- podršku u procesu implementacije projekata,
- prevođenje pravila i procedura međunarodnih institucija (gdje lokalna verzija tih dokumenata ne postoji),

a sve u cilju ubrzanja razvoja općina i Regije kroz bržu realizaciju razvojnih projekata putem povećanog apsorpcionog kapaciteta općina.

| P4. Stručna savjetodavna konsultantska podrška u procesu uspostave poduzetničke infrastrukture | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| a. INDUSTRIJSKE ZONE | Da | 10 | 62.5% |
| | Ne | 6 | 37.5% |
| b. BIZNIS CENTRI | Da | 6 | 37.5% |
| | Ne | 10 | 62.5% |
| c. BIZNIS INKUBATORI | Da | 7 | 43.8% |
| | Ne | 9 | 56.2% |
| d. POSLOVNI FORUMI/GRUPE | Da | 7 | 43.8% |
| | Ne | 9 | 56.2% |
| e. KREDITNO-GARANTNE ŠEME | Da | 8 | 50.0% |
| | Ne | 8 | 50.0% |
| f. IZRADA PRIFIZIBILITI STUDIJA (STUDIJA PREDIZVODLJIVOSTI) | Da | 8 | 50.0% |
| | Ne | 8 | 50.0% |
| g. IZRADA FIZIBILITI STUDIJA (STUDIJA IZVODLJIVOSTI) | Da | 13 | 81.3% |
| | Ne | 3 | 18.7% |
| h. PODRŠKA TOKOM SVIH FAZA USPOSTAVE IND./POSLOVNIH ZONA | Da | 10 | 62.5% |
| | Ne | 6 | 37.5% |
| i. IZRADA MARKETING PLANA I PLANA PROMOCIJE | Da | 14 | 87.5% |
| | Ne | 2 | 12.5% |
| j. IZRADA WEB STRANICE | Da | 8 | 50.0% |
| | Ne | 8 | 50.0% |

Najizraženija potreba za stručnom savjetodavnom podrškom u procesu uspostave poduzetničke infrastrukture odnosi se na izradu marketing plana i plana promocije, izradu studija izvodljivosti, te podršku u svim fazama uspostave industrijskih/poslovnih zona. Deset općina ili 62,5% izrazilo je potrebu za stručnom savjetodavnom podrškom u procesu uspostave industrijskih zona, zatim slijedi uspostava kreditno-garantnih šema sa 8 općina ili 50%, te biznis inkubatora i poslovnog foruma sa po 7 općina ili 43,8% te biznis centrara sa 6 općina ili 37,5%. Podrška u procesu uspostave industrijskih/poslovnih zona odnosi se na sve faze uspostave, počev od planiranja i izrade planske dokumentacije, kreiranja kriterija za ocjenu firmi koje svoje poslovanje žele locirati u potencijalnoj industrijskoj zoni (ocjena boniteta kompanije, ocjena biznis plana-visina investicije, broj zaposlenih, okolinski aspekt i dr.), kreiranje ugovora za ulazak kompanija u industrijsku zonu, kreiranje pravila ponašanja kompanija u zoni, odabir optimalnog modela upravljanja zonom i dr.

Potrebe za stručnom konsultantskom podrškom u oblasti izrade studija izvodljivosti (*feasibility study*) jako je izražena. Trinaest od ukupno 16 općina ili 81,3% (osim općina Maglaj, Usora i Donji Vakuf) ima potrebu za ovim oblikom konsultantske podrške, dok je potreba za izradu studija predizvodljivosti - *prefeasibility study* nešto manja i izražena je u 50% općina.

Stručna savjetodavna konsultantska pomoć u oblasti izrade marketing plana i plana promocije jako je izražena u općinama regije Centralna BiH. Četrnaest općina ili 87,5 % izrazilo je potrebu za ovim oblikom stručne savjetodavne podrške (osim općina: Maglaj i Donji Vakuf). Ovakvi rezultati ukazuju na razvijenu svijest općinskih zvaničnika o potrebi bolje marketinške i promotivne prezentacije razvojih potrencijala općina. Tokom istraživanja nismo naišli ni na jedan slučaj kontinuiranog planskog marketinškog pristupa promociji razvojnih potencijala općine, sa definisanim aktivnostima, nosiocima aktivnosti, ciljnim skupinama, kanalima komunikacije, budžetom i sistemom mjerenja efekata marketinških aktivnosti. Uglavnom se radilo o povremenim marketinškim aktivnostima u formi štampanja promotivne brošure ili letka, te učešća na nekom regionalnom sajmu, s tim da spomenuti štampani promotivni materijal u

većini slučajeva nije ažuriran. S obzirom na trenutno stanje u općinama regije Centralna BiH konsultantski angažman u ovoj oblasti bio bi jako poželjan i potreban.

Polovina općina regije Centralna BiH izrazilo je potrebu za stučnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u oblasti izrade WEB stranice, dok ostalih 50% nema takvu potrebu. Konsultantske intervencije u ovoj oblasti bi trebale biti sastavni dio konsultantskih intervencija izrade marketing plana i plana promocije u smislu osmišljavanja pravih sadržaja WEB stranica, a ne njenog pukog tehničkog kreiranja.

| **P5. Potrebe za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u oblasti:** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| Podrška u procesu kreiranja boljeg poslovnog ambijenta za biznis | Da | 12 | 75.0% |
| | Ne | 4 | 25.0% |

Dvanaest od 16 općina, ili njih 75% (osim općina: Tešanj, Žepče, Usora i Donji Vakuf) izrazilo je potrebu za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u procesu kreiranja boljeg poslovnog ambijenta za biznis. Izgradnja poslovne i komunalne infrastrukture, dostupnost informacija, pojednostavljenje procedura u procesu registracije preduzeća, izdavanje dozvola za građenje, unapređenje odnosa između privrede i općinske administracije itd. – predstavljaju elemente poslovnog ambijenta u okviru čijeg unapređenja bi se mogle koristiti stručne savjetodavne konsultantske usluge. Ovakav rezultat nam pokazuje razvijenu svijest u većini općina o potrebi unapređenja poslovnog ambijenta, te jasno artikulira potrebu za projektnim intervencijama u ovoj oblasti s ciljem njegovog unapređenja.

| **P6. Potrebe za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u oblasti:** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| Podrška u procesu privlačenja domaćih i stranih investitora | Da | 16 | 100.0% |
| | Ne | 0 | 0% |

Sve općine regije Centralna BiH su izrazile potrebu za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u procesu privlačenja domaćih i stranih investitora. Konsultantska podrška u ovoj oblasti mogla bi se sastojati iz aktivnosti koje bi se odnosile na kreiranje ponude za investitore, promociju investicijskih i razvojnih potencijala općina, pomoć u procesu procjene ozbiljnosti/boniteta zainteresiranih investitora, itd.

Pod kreiranjem ponude za investitore, između ostalog, možemo podrazumjevati kreiranje i infrastrukturno opremanje industrijskih zona i ostalih lokacija pogodnih za investiranje. Našim istraživanjem utvrđen je nedostatak lokacija spremnih za investiranje sa riješenim imovinsko- pravnim odnosima i svom dostupnom infrastrukturom. Nedostatak ovakvih lokacija u pravilu produžava period realizacije investicijskih projektata investitora te ovakve lokacije čini neprihvatljivim za investitore, što rezultira gubljenjem investitora i kreira negativnu sliku o uslovima za investiranje u općini i regiji kao cijelini.

Promotivne aktivnosti su dio alata za privlačenje investitora. Uspješnost promocije povezana je sa kvalitetom organizacije promotivnih aktivnosti i materijala. Te aktivnosti bi se trebale sastojati od organizacije investitoriskih konferencija u zemlji i inostranstvu na kojima bi se prezentirali investicijski potencijali općine i/ili regije, direktnih posjeta potencijalnim investitorima, učešća na domaćim i međunarodnim sajmovima na kojima bi općina i/ili regija imala svoj štand, itd. Rezultati istraživanja su pokazali da općine u pravilu nemaju definisan budžet za promotivne aktivnosti u smislu privlačenja investicija niti mjere efekte tako potrošenog novca u smislu ostvarenih investicija, odnosno koliko je investicija realizovano kao rezultat promotivnih aktivnosti općine. Promociju investicijskih potencijala općine realiziraju s vremena na vrijeme, te ona nema karakter stalne planske kontinuirane aktivnosti. Stručna savjetodavna konsultantska

podrška u procesu privlačenja investitora i s tim povezanih promotivnih aktivnosti trebala bi se fokusirati na kreiranje planskog, organiziranog i kontinuiranog sistema promocije sa jasno definisanim ciljevima, ciljnim grupama, aktivnostima i budžetom. Na taj način bi se unaprijedio čitav proces privlačenja investitora i ostvario veći broj i vrijednost investicija.

Proces privlačenja investitora podrazumjeva i provjeru boniteta i ozbiljnosti zainteresiranih investitora, s ciljem da se odaberu oni čijom investicijom se ostvaruju najveći razvojno-ekonomski efekti za općinu i/ili regiju (uvođenje savremene tehnologije, zapošljavanje ljudi, uključenost lokalnih snabdjevača sirovinom, poluproizvodima i komponentama, itd.). Savjetodavna konsultantska podrška trebala bi se odnositi na procjenu ozbiljnosti namjere investitora i njihove finansijske mogućnosti da realiziraju predložene poslovne planove, te određivanje uslova investiranja i proces pregovora. To zato, što su razvojni resursi općina ograničeni i potrebno ih je iskoristiti na najbolji mogući način i u optimalnom vremenskom roku.

| **P7. Potrebe za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u oblasti:** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| Podrška u procesu uspostave funkcionalne baze podataka za podršku privatnom sektoru | Da | 12 | 75.0% |
| | Ne | 4 | 25.0% |

Potrebe za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u procesu uspostave funkcionalne baze podataka za podršku privatnom sektoru izrazilo je 12 od 16 općina ili 75%, dok njih 4 ili 25% (Vitez, Usora, Donji Vakuf i Teslić) nemaju potrebu za ovim oblikom podrške. Definisanje sadržaja baze podaka koji će obezbjediti korisne informacije privatnom sektoru predstavlja ključnu aktivnost konsultantske podrške u ovom procesu. Istraživanje u cilju identifikacije informacija i podataka korisnih za privatni sektor moglo bi biti dio aktivnosti vezanih za uspostavljanje ovakve baze podataka. Upotreba baze kao izvora informacija potrebnih za upravljanje LER-om takođe treba biti razmotrena kao druga verzija korištenja ovako kreiranih baza. Dosadašnji pokušaji kreiranja ovakvih baza bremeniti su problemima vezanim za dobivanje informacija od kompanija te za ažuriranje tih informacija. Kompanije u pravilu nerado daju informacije općinskim zvaničnicima vezane za parametre i poslovne performanse (promet, dobit, broj zaposlenih, investicije, itd.), te su podaci u ovakvim bazama najvjerovatnije nepotpuni u smislu broja kompanija, prometa, broja zaposlenih i slično.

| **P8. Potrebe za stručnom savjetodavnom konsultantskom podrškom u oblasti:** | | Broj | % |
|---|---|---|---|
| Savjetovanje u procesu upravljanja LER-om | Da | 13 | 81.3% |
| | Ne | 3 | 18.7% |

Trinaest općina ili 81,3% izrazilo je potrebu za stručnom savjetodavnom podrškom u procesu upravljanja lokalnim ekonoskim razvojem – LER-om, dok 3 općine ili 18,7% (Tešanj, Žepče i Donji Vakuf) nemaju potrebu za ovakvim oblikom konsultantske podrške.

Upravljanje LER-om je kompleksan proces koji podrazumjeva strateško planiranje, kreiranje akcionih planova, izgradnju poslovne i poduzetničke infrastrukture, kreiranje obrazovnog programa u skladu sa potrebama privrede, privlačenje investitora, identificiranje potreba privatnog sektora s ciljem poboljšanja uslova za poslovanje, povećanje poslovne aktivnosti, obezbjeđivanja dovoljnog broja radnih mjesta i kontinuiranog razvoja. On takođe podrazumjeva i definisanje indikatora razvoja (broj novih radnih mjesta u odnosu na ugašena, broj novootvorenih kompanija u odnosu na broj ugašenih, nivo investicija – broj i vrijednost, razvoj novih djelatnosti, nivo plata itd.), na osnovu kojih se mogu dobiti informacije o efektima preduzetih ekonomsko razvojnih aktivnosti općina, te ukoliko je potrebno vršiti korektivne aktivnosti,

kako bi se ekonomsko-razvojni proces kretao u pravcu ostvarivanja ciljeva zacrtanih u strateškim planskim dokumentima općina. Rezultati istraživanja pokazuju da nijedna općina u regiji Centralna BiH ne upravlja LER-om na gore opisan način, te da pojedine općine daju informacije o nekim indikatorima LER-a (broj kompanija, zaposlenih, itd.) u formi informacije o radu općinskog načelnika i administracije općinskom vijeću, bez značajnijih efekata na proces upravljanja LER-om u smislu planiranja i poduzimanja aktivnosti kojim će se eventualni problemi u ekonomsko-razvojnom procesu riješiti.

Stručna savjetodavna konsultantska podrška u procesu upravljanja LER-om trebala bi se fokusirati na pomoć općinama u implementaciji strateško-razvojnih dokumenata i razvijanju instrumentarija za mjerenje uspješnosti lokalne ekonomije putem mjerenja indikatora LER-a. Na taj način bi se obezbijedile informacije o tokovima unutar ekonomskog razvojnog procesa na nivou općine, koje bi omogućile kvalitetno upravljanje procesom lokalnog ekonomskog razvoja.

U tabelama u Prilogu 1 dat je pregled odgovora po pitanjima i po općinama.

# 4. MAPIRANJE I ANALIZA STANJA INDUSTRIJSKIH/ POSLOVNIH zonA U OPĆINAMA REGIJE CENTRALNA BIH

## 4.1. Mapiranje industrijskih/poslovnih zona regije Centralna BiH

Na osnovu prijedloga lokalnih zajednica izvršeno je mapiranje industrijskih/poslovnih zona svake od općina CBIH.

Cilj ovog dijela analize bilo je mapiranje postojećih i potencijalnih industrijskih/ poslovnih zona kao i ocjena napretka u njihovom uspostavljanju i razvoju u periodu 2007. do 2009. godina. Istraživanjem su se prikupili podaci o ranije identifikovanim kao i novopredloženim industrijskim/poslovnim zonana, te izvršena ocjena ostvarenog napretka u ovoj oblasti.

I ovom analizom obuhvaćena je svaka od 16 općina koje pripadaju regiji Centralna BiH. Za prikupljanje podataka korištena su dva anketna upitnika (jedan za *smeđe* i drugi za *zelene* industrijske/poslovne zone) strukturirana po sljedećim kategorijama:

- osnovni podaci o industrijskoj/poslovnoj zoni,
- kratak istorijat potencijalne industrijske/poslovne zone,
- sadašnja poslovna aktivnost,
- inicijative za uspostavljanje industrijske/poslovne zone,
- ocjena podrške lokalnih vlasti razvoju industrijske/poslovne zone,
- komentar o pogodnosti predložene industrijske/poslovne zone, te
- promjene u periodu 2007.- 2009. godine.

Svaka od navedenih kategorija sadržavala je set pitanja iz anketnog upitnika[6]. Prikupljeni su podaci i informacije pojedinačno po svim gore navedenim kriterijima za svaku od zona koji su poslužili za dalju analizu. Neki od osnovnih podataka koje smo cijenili posebno značajnim za identifikaciju potencijalnih industrijskih/poslovnih zona po pojedinim općinama CBIH u jedinstvenom formatu – prezentirani su u nastavku. Redosljed prezentiranja je usklađen sa rangom općina.

Prikupljeni podaci ovog dijela istraživanja mogu poslužiti i za prezentaciju potencijalnih industrijskih/ poslovnih zona posredstvom Web-portala REZ Agencije, odnosno Web-portala općina CBIH.

### 4.1.1. Općina Zenica

Općina Zenica je u protekle dvije godine (2007-2009) fokus svojih aktivnosti razvoja industrijskih zona usmjerila na svoju najveću i najbolju industrijsku zonu Zenica 1. Aktivnosti u oblasti iniciranja i razvoja ostale tri kandidirane industrijske zone, Nemila, Drivuša i Antena, nisu zabilježene te je stanje u tim industrijskim zonama ostalo na nivou iz 2007. godine.

*6 Anketni upitnici se nalaze u Prilogu.*

#### 4.1.1.1 Industrijsko/poslovna zona Zenica 1

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Poslovna zona Zenica 1 |
| 3 | Adresa | Zmaja od Bosne b.b., 72000 Zenica |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Suvad Dizdarević, tel: 032 449 410, fax: 032 449 415, e-mail: suvad.dizdarevic@gmail.com, web: www.zenica.ba i www.zeda.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 3 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0 km (industrijski kolosjek u zoni) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 80 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 0 km (u gradu) |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 33,64 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 30 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti se mogu ekonomično renovirati |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | Prema potrebama investitora |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 50 KM *(došlo je do porasta cijene zemljišta za 30 KM)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Ne *(stari objekti nemaju dozvole, dok novoizgrađeni imaju svu potrebnu dokumentaciju)* |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da *(postoji idejno rješenje koje je podložno promjenama na osnovu zahtjeva zainteresiranih investitora)*<br>Industrijska zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da (na lokalitetu nije dozvoljenja proizvodnja hrane) |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Da<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 80% javno/općinsko; 20% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspost. IZ | Općina |
| | • Da li je bilo zahtjeva za invest. | Da |
| 8.4 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | Kupovina zemljišta i objekata |

| | | |
|---|---|---|
| 8.5 | Postojanje finansijskih ponuda za investiranje u IZ | Da |
| 8.6 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Slovenačko preduzeće (proizvodnja bicikala i livnica aluminija); 15 domaćih i ino preduzeća (prerada metala i drveta) |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | U pripremi je projekat rekonstrukcije infrastrukture u zoni (odvajanje od el. energetskog sistema Mital Steal-a; izgradnja nove ptt, vodo i plinske mreže, rasvjeta unutar zone, i dr.). Planirana je promocija zone i firmi koji su unutar zone, označavanje zone u kartama, putevima i dr. U zoni se nalazi *Zenički biznis inkubator*. Trenutni upravitelji razmatraju mogućnost izgradnje i iznajmljivanja objekata kao alternativu kupovini. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | U proteklom periodu općina je radila na asfaltiranju i izgradnji unutrašnje saobraćajnice te je time završena izgradnja 70% saobraćajnica u zoni. Izgrađene su dvije nove trafostanice (2 MW), te je za treću izdata građavinska dozvola, čime je zona odvojena od elektroenergetske instalacije *Mitall*-a. Općina radi na uklanjanju devastiranih objekata i uređenju zemljišta i infrastrukture. Postojeća vodovodna i kanalizaciona infrastruktura zadovoljava potrebe kompanija u zoni. Prečistač otpadnih voda ne postoji, te je to problem za koji grad pokušava naći rješenje. Općina Zenica održava transportnu infrastrukturu, rasvjetu, a vodovodnu i kanalizacionu mrežu održava općinsko komunalno preduzeće. Firma *Mitall Steel* održava industrijski kolosjek u zoni.<br><br>Pored biznis inkubatora koji je smješten u objektu od 5.000 m2, u zoni je formiran *Centar savremenih tehnologija* u objektu od 1.500 m2.<br><br>U proteklom periodu zona nije imala svoju internet prezentaciju. Informacije o industrijskoj zoni nisu dostupne ni na stranici ZEDA-e niti općine Zenica. U zoni se preferiraju proizvodne djelatnosti. Dozvoljena izgrađenost parcele je 50%, a rok za izgradnju objekata je 2 godine. Investitori su u obavezi općini predočiti svoju poslovnu ideju, što predstavlja prvi korak u procesu ulaska neke firme u zonu. Nakon toga slijedi proces objave tendera i potpisivanje ugovora.<br><br>U proteklom periodu došlo je do preprodaje prostora od strane kompanije koja je dio kupljene hale podjelila na tri dijela i prodala po znatno većoj cijeni.<br><br>U industrijskoj zoni postoji još slobodnih parcela na koje bi se zainteresirani investitori mogli smjestiti. Takođe se spominje izgradnja termoelektrane na plin, koja bi, ako bi se realizirala, zauzela većinu slobodnih parcela industrijske zone.<br><br>U zoni je trenutno zaposleno cca 700 radnika. | |

### 4.1.1.2 Industrijsko/poslovna zona Nemila (agro-biznis zona) – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Ostalo: Agro-biznis centar |
| 2. | Lokacija/Firma | Nemila |
| 3 | Adresa | Općina Zenica |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Muhsin Ibrahimagić, direktor Agencije za ekonomski razvoj Zenica ZEDA" d.o.o, tel: 032 449 410, fax: 032 449 415, e-mail: muhsin@zeda.ba, web:www.zeda.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km ( uz put M-17) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 2 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 98 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 18 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 18 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Odlično |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 2,2 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 15 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti se mogu ekonomično renovirati |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | Nema procjene |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | Nema procjene |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 2,2 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Industrijska zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da (zbog blizine puta M17, naselja i potoka) |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otp.: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% javno/općinsko |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor (*Best product* Zenica, *Poljoprivredna zadruga* Nemila i pojedinačni poljopr. proizvođači) |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspostavljanje IZ | Općina |
| 8.3 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Best product* Zenica, *Poljoprivredna zadruga* Nemila i pojedinačni poljoprivredni proizvođači |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Na osnovu analize lokacije, općinsko vijeće Zenica donijelo je odluku o formiranju ove agro-biznis zone. Idejno, dio zone bi se pod povoljnim uslovina dao korisnicima, dio je rezervisan za inkubator, a jedan dio predviđen je za izložbeni salon. Potrebno je uraditi snimanje stanja objekata i infrastrukture i procjenu ulaganja u sanaciju infrastrukture i objekata. Objekti su građevinski u prilično dobrom stanju. Planira se raspisivanje javnog tendera za dodjelu parcela i objekata. U zoni se planira realizacija agro-biznis centra koji bi podržavo poljoprivredne proizvođače, u smislu institucionalne podrške, nastupa na tržištu, nabavke repromaterijala, edukacije i sl. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.1.3 Industrijsko/poslovna zona Drivuša - nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Drivuša |
| 3 | Adresa | Općina Zenica |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Muhsin Ibrahimagić, direktor Agencije za ekonomski razvoj Zenica ZEDA" d.o.o, tel: 032 449 410, fax: 032 449 415, e-mail: muhsin@zeda.ba, web:www.zeda.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 8 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0 km (kroz zonu prolazi željeznički kolosjek) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 75 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 6 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 6 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Nestabilno (evidentirano manje klizište) |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 15 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | Nema procjene |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Industriska zona (radna zona Drivuša) |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da (korito rijeke Bosne i naseljeno mjesto Drivuše) |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Ne<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Djelimično<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Ne<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspostavljanje IZ | Općina |
| | • Da li je bilo zahtjeva za investiranje u potencijalnu IZ<br>• Ko je uputio zahtjev | Ne<br>N/a |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Atraktivna lokacija u blizini grada Zenice koja će izgradnjom gradske transverzale posebno dobiti na značaju. Zona nema putne i komunalne infrastrukture. Na lokaciji je registrovano manje klizište. Zemljište u zoni je privatno, pa bi se u slučaju formiranja zone vršio otkup od vlasnika. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.1.4 Stambeno-poslovno-rekreativna zona Antena - nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Stambeno-poslovno-rekreativma zona |
| 2. | Lokacija/Firma | Perin Han - Antena |
| 3 | Adresa | Općina Zenica |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Muhsin Ibrahimagić, direktor Agencije za ekonomski razvoj Zenica ZEDA" d.o.o, tel: 032 449 410, fax: 032 449 415, e-mail: muhsin@zeda.ba, web:www.zeda.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz magistralni put M17) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 6 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 75 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 4 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 4 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da, djelimično |
| 6.3 | Karakteristike tla | stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 13,7 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | Nema procjene |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Stambeno-poslovno-rekreativna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da (korito rijeke Bosne i put M17) |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno poslovni objekti, ali ne industrijskog karaktera |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Ne<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Ne<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Ne<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Ne<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 45% javno/općinsko; 55%privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Italijanska fabrika obuće i *Metro* (šoping centri) Njemačka. |
| | • Da li je bilo zahtjeva za investiranje u potencijalnu IZ<br>• Ko je uputio zahtjev | Da<br>Italijanska fabrika obuće i *Metro* - Njemačka |
| 8.2 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | Izgradnja fabrike obuće; izgradnja šoping centra |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Stambeno-poslovno rekreativna zona Antena, prostire se između magistralnog puta M-17 i rijeke Bosne. Infrastrukturno ne uređena. Zona ima veoma dobru položajnu pogodnost, s obzirom da se čitavom dužinom proteže uz put M17 i da je od grada Zenice udaljena samo 4 km. Zona je namijenjena i lakim industrijama, ali je u osnovi njena namjena stambeno-poslovno-rekreativna. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.2. Općina Vitez

Općina Vitez fokus svojih aktivnosti u pogledu razvoja preloženih industrijskih zona usmjerila je na dalji razvoj IZ PC-96, a za IZ Počulica-Šljivčica usvojila odluku o usvajanju i provođenju regulacionog plana. IZ Vitezit i Šantića polje nisu dalje razvijane i ostale su na nivou razvoja iz 2007. godine.

#### 4.1.2.1 Industrijsko/poslovna zona Poslovni sistem Vitezit - nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Poslovni sistem *Vitezit* |
| 3 | Adresa | *Vitezit* |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Muhamed Rebihić, pomoćnik načelnika za poduzetništvo i lokalni razvoj, tel: 030 711 299; fax: 030 713 939<br>gosp. Didak Velimir, v.d. direktor Poslovnog sistema *Vitezit* Tel: 030 711 893; 063 484 899 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 1 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 16 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 70 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 3 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 16 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 220 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 150 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 10,00 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Industriska zona /vojna industrija/ |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | N/a |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastr.unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% javno/državno |

| | | |
|---|---|---|
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina i privatni sektor |
| 8.2. | • Da li je bilo zahtjeva za investiranje u potencijalnu IZ<br>• Ko je uputio zahtjev | Da<br>Privatne kompanije/sektor |
| 8.3 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Unis Energetika* – otkup toplane |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Industrijska/poslovna zona Poslovnog sistema *Vitezit* bila je dio vojne industrije za prizvodnju eksploziva, baruta, plastičnih masa, itd. Prostire se na površini od preko 200 ha, sa značajnim brojem objekata, različite veličine i namjene. Industrijska/poslovna zona opremljena je sa svom infrastrukturom (ograđena je ogradom u dužini od 17 km, unutrašnje saobraćajnice, voda, struja, kanalizacija, tel. itd.). Ova industrijska/poslovna zona predstavlja značajan lokalitet za industrijski razvoj, ali do riješenja pitanja sudbine državne imovine nije je moguće staviti u funkciju.<br><br>Postoje pokušaji revitaliziranja proizvodnje ekspoloziva, za što će se iskoristiti dio objekata i zemljišta industrijske zone, dok će se ostalo ponuditi tržištu. Francuski strateški partner je u međuvremenu odustao od svojih namjera, dok je *Unis Energetika* još uvijek zainteresirana za otkup toplane. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Nije bilo promjena. | |

### 4.1.2.2 Industrijsko/poslovna zona Šantića polje - nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Šantića polje, Vitez |
| 3 | Adresa | Šantića polje |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Muhamed Rebihić, pomoćnik načelnika za poduzetništvo i lokalni razvoj, tel: 030 711 299; fax: 030 713 939 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 12 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 65 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 12 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 30 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 18 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, na 100 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne, ali postoji prostorni<br>U prostornom planu područje rezervisano za proizvodne djelatnosti |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Ne<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 100% javno/općinsko |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspost. IZ | Općina |
| 8.3 | • Da li je bilo zahtjeva za investiranje u potencijalnu IZ<br>• Ko je uputio zahtjev | Ne<br>N/a |
| 8.4 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | N/a |
| | | |

| | | |
|---|---|---|
| 8.5 | Postojanje finansijskih ponuda za investirane u IZ | N/a |
| 8.6 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Industrijsko poslovna zona Šantića polje smještena je uz magistralni put M-5. Lokalitet je u 100% vlasništvu općine, a trenutno lokalitetom gazduje općinsko poljoprivredno dobro *Vlašić*. Općina je prostornim planom rezervisala područje za proizvodne djelatnosti. Nedostaju urbanistički i regulacioni planovi za ovo područje, te projekti infrastrukturnog uređenja (putevi, voda, struja, kanalizacija, tel, itd). Zona ima veoma dobru položajnu pogodnost. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Nije bilo promjena. | |

### 4.1.2.3 Industrijsko/poslovna zona Počulica-Šljivčica

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Počulica-Šljivčica, Vitez |
| 3 | Adresa | Počulica – Šljivčica |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Muhamed Rebihić, pomoćnik načelnika za poduzetništvo i lokalni razvoj, tel: 030 711 299; fax: 030 713 939 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 18 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 75 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 6 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 11 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Brdovit, nagnut teren |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 24 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 8 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti u funkciji |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 9 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, na cca 100 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Da, usvojen urbanistički plan za područje „Šljivčica“ |
| | • Kako je područje zone označeno | Koncentrirano naselje sa poslovnim sadržajima (1. Poslovne zone; 2. Stambeno-poslovne zone; 3. Stambene zone; 4. Prometne površine; 5. Neizgrađene ozelenjene površine) |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Ne, u izgradnji<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 100% javno/općinsko |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Općina |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspostavljanje IZ | Općina |

| | | |
|---|---|---|
| 8.3 | • Da li je bilo zahtjeva za investiranje u potencijalnu IZ<br>• Ko je uputio zahtjev | Ne<br>N/a |
| 8.4 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | N/a |
| 8.5 | Postojanje finansijskih ponuda za investirane u IZ | N/a |
| 8.6 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Smještena je uz regionalni put 441 Vitez-Zenica. U zoni su smještene firme Stil d.o.o. Vitez, *Tifa d.o.o*. Vitez, *Best d.o.o*. (trgovina), *Nutal d.o.o*. (proizvodnja boja i lakova), *Fera Mont* (obrada metala), *Kamenorezac* i farma svinja. Slobodni prostor zone je u vlasništvu općine, a prostorom gazduje općinsko Poljoprivredno dobro *Vlašić*. Ne postoje urbanistički i regulacioni planovi ni projekti infrastrukturnog uređenja zone. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Općina je 22.07.2009. godine usvojila odluku o usvajanju i provođenju Regulacionog plana „Šljivčica“, općina Vitez. Regulacioni plan obuhvata zaokruženu prostornu cjelinu pogodnu za formiranje koncentrisanog naselja sa poslovnim sadržajima. U tom smislu samo jedan dio od ukupno 24 ha predstavlja prostor za poslovnu zonu koja je definisana tako da zauzima prostor firme *Best d.o.o*. i okolne parcele. | |

### 4.1.2.4 Industrijsko/poslovna zona PC-96

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Vitez |
| 3 | Adresa | P-C-96, Vitez |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Muhamed Rebihić, pomoćnik načelnika za poduzetništvo i lokalni razvoj, tel: 030 711 299; fax: 030 713 939 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 15 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 70 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 3 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 20 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da, na jednom dijelu |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 72,4 ha + 60 ha = 132,4 ha |
| 7.2 | Broj objekata | cca 60 objekata |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti u funkciji |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 18 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, regulacioni plan<br>Industrijsko-poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni i stambeni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da, 8 km neasfaltiranog servisnog puta |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 30% javno/općinsko; 70%privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina |
| 8.2 | • Da li je bilo zahtjeva za investiranje u potencijalnu IZ<br>• Ko je uputio zahtjev | Da<br>Privatna preduzeća iz Viteza |
| 8.3 | Postojanje finansijskih ponuda za investiranje u IZ | Da, priložili programe investiranja sa podacima o visini investicija |
| 8.4 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Buba Komerc*, *Ovnak*, itd. |

| 9 | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** |
|---|---|
| | Prostire se sa obje strane magistralnog puta M-5 u općini Vitez. Općina je usvojila prostorno plansku dokumentaciju, i uredila infrastrukturu u jednom dijelu zone, te dodijelila kompanijama zemljište za izgradnju poslovno-uslužnih objekata. U toku je proširenje zone na nove parcele, te u tom smislu planira se izuzimanje zemljišta od općinske poljoprivredne zadruge PD *Vlašić*, i pretvaranje istog u industrijsko poslovnu zonu. Ova zona već je aktivna, i njoj se nalazi nekoliko velikih tržnih centara i proizvodnih firmi (npr. FIS, *Economic*, *Kesten* i dr.), tako da je jako atraktivna, kako za proširenje preduzeća koja su već u zoni, tako i za nova preduzeća koja žele da svoje poslovanje lociruju u zonu. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | U proteklom periodu u području zone izgrađeno je cca 40 novih objekata, tako da ukupan broj objekata iznosi 60 (u izgradnju objekata uloženo je cca 150 mil. KM). Izvršena je prodaja općinskog zemljišta, tako da trenutna struktura vlasništva u zoni iznosi 30% javno/općinsko a 70% privatno. Dana 11.06.2008 godine Općinsko vijeće Vitez, usvojilo je odluku o usvajanju i provođenju izmena i dopuna regulacionog plana „Poslovne zone PC – 96-2 Vitez“ kojom je veličina zone povećanja za 60 ha, što povećava veličinu IZ na 132.4 ha. Dio proširenja će se iskoristiti kao poslovna zona, dok će ostatak biti korišten kao poslovno-stambena ili stambena zona. Planirano je izvršiti spajanje zone sa gradom i izvršiti uređenje radnih cesta i kompletne infrastrukture.<br><br>U izvještajnom periodu općina je u zoni izgradila 5 trafostanica (2 mil KM), radne ceste u dužini od 8 km i instalirala prečistač otpadnih voda (700.000 KM). Federalno Ministarstvo obrta i poduzetništva podržalo je u 2008. godini izgradnju radnih cesta sa 140.000 KM. Nastavak izgradnje radnih cesta očekuje se u 2009. godini. |

### 4.1.3. Općina Tešanj

Općina Tešanj kandidirala je 5 novih industrijskih zona koje u studiji iz 2007 godine nisu bile kandidirane. Od ovih pet, četri su zelene (Medakovo, Šije, Glinište, Mekiš), a jedna je smeđa industrijska zona (Bukva 2). Industrijske poslovne zone Ljeskovac-Rosulje, Ljetinić, Mrkotić i Kraševo su zadržane. Industrijska poslovna zona Miljanovac se napušta. Industrijskoj zoni Mrkotić se promijenila namjena te je ista sada zona za razvoj turizma i sporta.

#### 4.1.3.1. Industrijsko/poslovna zona Ljeskovac-Rosulje

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Tešanj |
| 3 | Adresa | Rosulje b.b., Tešanj |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Nadir Medarić, pomoćnik načelnika za katastar i imovinsko-pravne poslove,<br>tel: 032 650 547, Fax:032 650 220 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 3 km od M-4 |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 12 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 80 km Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 7 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 75 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Blago nagnut, padina sa nekoliko uzvišenja |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 41 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 10 KM *(smanjenje cijene zemljišta sa 20 KM/m2 na 10 KM/m2)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Ne, u izradi je novi prostorni plan čije se usvajanje očekuje u narednom periodu.. |
| | • Kako je područje zone označeno | Građavinsko zemljište *(novim prostornim planom poljoprivredno zemljište će se pretvoriti u građevinsko)* |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | N/a |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Ne, treba dovesti napojni vod<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da, uz lokaciju<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Ne<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |

| | | |
|---|---|---|
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% javno/općinsko |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina |
| | • Da li je bilo zahtjeva za investiranje u potencijalnu IZ<br>• Ko je uputio zahtjev | Ne<br>N/a |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Nema zainteresiranih preduzeća za ulazak u IZ |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Zona je udaljena 3 km od magistralnog puta M-4, na uzvišici, tako da je teren blago nagnut. Pristupni put je uska lokalna cesta koja je dijelom asfaltirana, pa postoji dio makadamskog puta do zone. Zemljište u prostornom planu označeno kao poljoprivredno, a u toku je izmjena prostornog plana. Nedostaje infrastruktura. Predložena ind. zona je udaljena 3 km od priključka na budući autoput 5C. Pogodnost predložene zone je to što je 100% u vlasništvu općine. | |
| **10** | **Promjena 2007-2009** | |
| | U proteklom periodu općina je pokrenula donošenje prostornog plana kojim bi ova IZ ušla u općinske prostorno-planske dokumente kao poljoprivredna industrijska zona. Namjena zemljišta se planira promjeniti, te bi budućim planom trebalo biti definisano kao građevinsko. Usvajenje novog prostornog plana kojim će se tretira statusno pitanje ove industrijske zone očekuje se u narednom periodu.<br>Došlo je do 50% smanjena cijene m2 zemljišta, tako da sada cijena iznosi 10 KM/m2. | |

### 4.1.3.2. Industrijsko/poslovna zona Ljetinić - nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Tešanj |
| 3 | Adresa | Ljetinić b.b., Tešanj |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Nadir Medarić, pomoćnik načelnika za katastar i imovinsko-pravne poslove,<br>tel: 032 650 547, Fax:032 650 220 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (magistralni put M-4 ) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 8 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 75 km Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 9 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 80 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | Cca 30 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 50 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne, postoji prostorni plan<br>Predložena nije označena kao industrijska/poslovna zona u prostornom planu |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | N/a |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, treba povećati snagu)<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 10% javno/općinsko; 90% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspostavljanje IZ | Općina i privatni sektor |
| 8.3 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | N/a |
| 8.4 | Postojanje finansijskih ponuda za investirane u IZ | N/a |
| 8.6 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Nema zainteresiranih preduzeća za ulazak u IZ |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Nalazi se uz magistralni put M4. Dugačka je 1300 m a prosječna širina je 250 m. Duž zapadne strane zone je lokalni nekategorisani makadamski put koji omugućava pristup na sve parcele. U zoni se nalaze firme *Kalim d.o.o*. (limarska galanterija) i *A-Bus d.o.o*. Tešanj. Općina je pokrenula izmjenu prostornog plana u kojem bi se predložena zona definisala kao industrijsko-poslovna. Trenutni stav općine je da se za industrijsku/poslovnu zonu uradi prostorno-planska dokumentacija. Priključak na novi auto put 5C je udaljen 5 km. Oko 90% zemljišta predložene industrijsko poslovne zone je privatno, pa su zainteresovani investitori upućeni na privatne vlasnike. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.3.3. Industrijsko/poslovna zona Mrkotić

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Tešanj |
| 3 | Adresa | Mrkotić b.b., Tešanj |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Nadir Medarić, pomoćnik načelnika za katastar i imovinsko-pravne poslove,<br>tel: 032 650 547, Fax:032 650 220 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (magistralni put M-4 ) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 15 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 75 km Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 9 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 80 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 12 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 40 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Ne, postoji prostorni plan, a u toku je izmjena |
| | • Kako je područje zone označeno | Nema urbanističkog plana za područje |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | N/a |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, ali treba dovesti ind.vod i povećati snagu)<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Općina, radi nedostatka lokacija za biznis |
| 8.2 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | N/a |
| 8.3 | Postojanje finansijskih ponuda za investirane u IZ | N/a |
| 8.4 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Nema zainteresiranih preduzeća za ulazak u IZ |

| 9 | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** |
|---|---|
| | Nalazi se uz magistalni put M4. Dugačka je 800 m a prosječna širina je 300 m. Granica zone sa sjevera je rijeka Usora, a sa istoka potočić, dok je sa zapada lokalni nekategorisani put, odvojak za stambeni dio. U zoni se nalazi objekat firme *Tešanjski dijamant* i objekat farme pilića koja ne radi. Općina je pokrenula izmjenu prostornog plana u kojem bi se predložena zona definisala kao industrijsko-poslovna, a nakon usvajanja novog prostornog plana, u 2010. godini se očekuje usvajanje urbanističkog plana za područje. Postoji opasnost od poplava. Trenutnim prostornim planom zabranjena je gradnja. Priključak na novi auto put 5C je udaljen 15 km. Pošto je zemljište u zoni 100% privatno vlasništvo, zainteresovani investitori su upućeni na vlasnike zemljišta, odnosno na direktnu prodaju. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Prostornim planom definisana kao proizvodno-poslovna zona, orijentacione površine 12 ha. Zona je rezervisana za razvoj koji ne mora isključivo imati privrednu namjenu, već i neke druge namjene. Predstavnici općine spomenuli su mogućnost korištenja zone za razvoj turističko- sportskih sadržaja. |

### 4.1.3.4. Industrijsko/poslovna zona Kraševo - nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Tešanj |
| 3 | Adresa | Kraševo b.b., Tešanj |
| 4 | Kontakt osoba | Načelnik općine gosp. Adem Huskić, gosp. Hamzalija Hujković, pomoćnik za privredu; gospođa Erna Abandžić, pomoćnik za urbanizam, prostorno planiranje, razvoj i inspekcije.<br>tel: 032 650 547, Fax:032 650 220<br>e-mail: optenac@bih.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (magistralni put M-4 ) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 5 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 70 km Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 13 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 75 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | Cca 40 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 50 KM, prosječna cjena. Cijena varira zavisno da li je uz put ili je u dubini zone, pa su cijene uz put znatno više. |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Ne, postoji prostorni plan, a u toku je izmjena |
| | • Kako je područje zone označeno | Nema urbanističkog plana za područje |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | N/a |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Općina, privetni sektor i vlasnici zemljišta |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Energo Prom d.o.o.* – trgovinsko naftno preduzeće i *Eling d.o.o* – pokretne garaže i vrata. |

| 9 | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** |
|---|---|
| | Locirana je sa obje strane magistalnog puta M4. S lijeve strane puta dugačka je 600 m, a prosječna širina je 400 m, dok je sa desne strane dugačka 500 m a široka 200 m. U zoni se nalazi VF *Viza* tržni centar, *Sendi d.o.o*., *Petrol Ofisi*, *Herman* – garažna vrata, *DC Tešanj* u čijem je krugu i carinarnica Tešanj. Općina je pokrenula izmjenu prostornog plana u kojem bi se predložena zona definisala kao industrijsko-poslovna. Prostorno planiranje ind./posl. zone Kraševo zavisi od odabira konačne trase koridora autoputa 5C, koji prolazi kroz zonu. Trenutnim prostornim planom, zabranjena je gradnja. Ne postoje urbanistički i regulacioni planovi, te projekti infrastrukturnog uređenja (struja, voda, kanalizacija, itd). Pošto je zemljište u zoni 100% privatno vlasništvo, zainteresovani investitori su upućeni neposredno na vlasnike zemljišta. Veoma dobra položajna pogodnost. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.3.5. Industrijsko/poslovna zona Miljanovac - Napušta se

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Tešanj |
| 3 | Adresa | Miljanovci b.b., Tešanj |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Nadir Medarić, pomoćnik načelnika za katastar i imovinsko-pravne poslove,<br>tel: 032 650 547, Fax:032 650 220 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 3 km (magistralni put M-4 ) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 20 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 80 km Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 13 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 85 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | cca 20 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 30 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Ne, postoji prostorni plan, a u toku je izmjena |
| | • Kako je područje zone označeno | Nema urbanističkog plana za područje |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | N/a |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, ali treba dovesti ind.vod i povećati snagu<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Ne, sistem vodosnabdijevanja u izgradnji<br>Odvod otpadnih voda: Ne, ali postoji projekat<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Općina |
| | | N/a |
| 8.2 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | N/a |
| 8.3 | Postojanje finansijskih ponuda za investirane u IZ | N/a |
| 8.4 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Nema zainteresiranih preduzeća za ulazak u IZ |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Nalazi se u naselju Miljanovac, koje 3 km udaljeno od magistralnog puta M4. Dugačka je 500 m a prosječna širina je 400 m. Opasana je lokalnim putevima (Jelah-Miljanovci i Jelah-Omanjska) sa južne zapadne i sjeverne strane, a sa istoka je potočić Lužanjka. U zoni se nalazi pilana. Općina je pokrenula izmjenu prostornog plana u kojem bi se predložena zona definisala kao industrijsko-poslovna. Nije dozvoljana gradnja na jednom dijelu, a tamo gdje jeste u toku je stanogradnja. Nema potrebne urbanističke i regulaciono-planske dokumentacije niti komunalne infrastrukture. Zemljište u zoni je 100% privatno vlasništvo. Pristupni put zoni prolazi kroz naselje. |
| **10** | **Promjena 2007-2009** |
| | Novim prostornim planom nije definisana kao poslovna zona, te se kao takva napušta. Lokacija se tretira kao građevnisko zemljište. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. Zona se napušta. |

### 4.1.3.6. Industrijsko poslovna zona Glinište – nova zona

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Područja naselja Jelah, Rosulje i Vukovo/općina Tešanj |
| 3 | Adresa | Tešanj |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Fuad Šišić, načelnik općine Tešanj<br>Tel. 00 387 32 650 547; Fax: 00 387 32 650 220<br>E-mail:fuad.sisic@opcina-tesanj.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0,2 km (magistralni put M-4 ) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 7 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 70 km Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 13 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 75 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan, sa dijelovima blago nagnutog terena |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne, osim uz dijelove korita potoka Radušica koje nije regulisano. |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 76 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 25 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, usvojen prostorni i regulacioni plan.<br>U prostornom planu označen kao poslovno proizvodna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Dijelimično, za nove dijelove potrebno izgraditi transp. infrastrukturu |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 94% privatno i 6% javno-općinsko |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina i privatni poslovni sektor (*Usora IGM*) |

| | | |
|---|---|---|
| 8.2 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | N/a |
| 8.3 | Postojanje finansijskih ponuda za investirane u IZ | N/a |
| 8.4 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Općina je uradila regulacioni plan poslovne zone Glinište, na osnovu kojeg je Općinsko vijeće donijelo odluku o usvajanju regulacionog plana „Poslovna zona Glinište“.<br><br>Kroz zonu protiče potok Radušica čije korito je potrebno regulisati u cilju zaštite od poplava.<br><br>U zoni je potrebno izgraditi infrastrukturu, posebno nove saobraćajnice koje će osigurati kvalitetnu dostupnost slobodnih parcela, adekvatno riješiti prikuljučak na magistralne i regionalne saobraćajnice te spojiti Tešanj sa Jelahom. Pored toga evidentno je postojanje određenih poslovnih i privatnih objekata, od kojih će se neki zasigurno morati izmjestiti kako bi se regulacioni plan mogao realizirati.<br><br>Za realizaciju projekta uspostave industrijske zone zainteresirana je i firma *Usora IGM* koja posjeduje dio zemljišta u zoni te je zainteresirana za izgradnju proizvodno poslovnih objekata (18 hala ukupne površine cca 85.000 m2). | |

### 4.1.3.7. Industrijski poslovna zona Mekiš – nova zona

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Mz Mekiš/općina Tešanj |
| 3 | Adresa | Tešanj |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Fuad Šišić, načelnik općine Tešanj<br>Tel. 00 387 32 650 547; Fax: 00 387 32 650 220<br>E-mail:fuad.sisic@opcina-tesanj.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 7 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 70 km Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 3 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 75 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Nagnut teren |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 23 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 15 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građavinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne, postoji prostorni plan<br>U prostornom planu označen kao poslovno- proizvodna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Ne<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina i privatni poslovni sektor |
| 8.2 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | Izgradnja streljane i poligona za Paint Ball |
| 8.3 | Postojanje finansijskih ponuda za investirane u IZ | N/a |
| 8.4 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Koteks* |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Prostorni plan općine definisao proizvodno poslovnu zonu sa obje strane regionalnog puta u Mz Mekiš. Interes za ulazak u zonu pokazala je firma *Koteks* koja razmišlja o izgradnji streljane i Paint Ball poligona, što u biti nije proizvodna, niti djelatnost kompatibilna sa uobičajenim u industrijskim zonama. Zona predstavlja nagnut teren djelimično prekriven šumom, te je od strane općine ovaj prostor predviđen za policentrični razvoj, te razvoj turizma, uslužnog sektora i proizvodnju hrane.<br><br>Zona predstavlja prostornim planom rezervirani prostorni potencijal koji otvara mogućnost smještanja zainteresiranih investitora. Usvajanje urbanističkog i regulacionog plana zone dat će okvire za procjenu potrebnih ulaganja u njeno infrastruturno opremanje. Do tada, općina planira reagirati na zahtjeve zainteresiranih investitora u smislu pružanja svih potrebnih usluga i odobrenja potrebnih za realizaciju investicija u poslovno proizvodnoj zoni Mekiš. |

### 4.1.3.8. Industrijsko poslovna zona Šije – nova zona

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Mz Šije/općina Tešanj |
| 3 | Adresa | Tešanj |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Fuad Šišić, načelnik općine Tešanj<br>Tel. 00 387 32 650 547; Fax: 00 387 32 650 220<br>E-mail:fuad.sisic@opcina-tesanj.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 7 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 60 km Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 15 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 60 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 13 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 35 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne, postoji prostorni plan<br>U prostornom planu označen kao poslovno- proizvodna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni poslovni sektor |
| 8.2 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | N/a |
| 8.3 | Postojanje finansijskih ponuda za investirane u IZ | N/a |
| 8.4 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Prostorni plan općine definisao je proizvodno poslovnu zonu Šije u mjestu Šije, veličine 13 ha. Zona je nastala na osnovu iskazanih razvojnih potreba lokalne zajednice. Zona posjeduje izuzetnu položajnu pogodnost, s obzirom da tangira magistralni put M17. U zoni postoji određen broj privatnih stambenih objekata te nekoliko poslovnih objekata.<br><br>Općina planira u narednom periodu raditi na usvajanju regulacionog plana ove zone te raditi na izgradnji potrebne infrastrukture. |

### 4.1.3.9. Industrijsko poslovna zona Medakovo - nova zona

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Mz Medakovo i Lepenica/općina Tešanj |
| 3 | Adresa | Tešanj |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Fuad Šišić, načelnik općine Tešanj<br>Tel. 00 387 32 650 547; Fax: 00 387 32 650 220<br>E-mail:fuad.sisic@opcina-tesanj.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 13 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 70 km Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 70 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija trena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 50 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 20 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Ne, nije donesena odluka općinskog vijeća o uspostavljanju industrijsko-poslovne zone. |
| | • Kako je područje zone označeno | N/a |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, primarni vod<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da, ograničen kapacitet<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Ne<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | Nema podataka |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Općina |
| 8.2 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | N/a |
| 8.3 | Postojanje finansijskih ponuda za investirane u IZ | N/a |
| 8.4 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Industrijsko-poslovna zona Medakovo planira se u naselju Medakovo i jednim dijelom u naselju Lepenica uz trasu budućeg koridora 5C i uz buduću petlju te je u tom smislu lokacijski veoma atraktivna. Konfiguacija terena je ravna. Postoji opasnost od poplava, što bi u svakom slučaju trebalo rješiti. Odluka o proglašenju lokacije industrijskom poslovnom zonom nije donesena. U prijedlogu prostornog plana lokalitet definisan kao proizvodno-poslovna zona veličine 50 ha. Zona je povezana sa već postojećim industrijskim zonama Bukva 1 i 2, te graniči sa poslovnom zonom Tešanjka. Potrebno raditi na usvajanju prostorno planske dokumentacije te razvoju infrastrukture. |

### 4.1.3.10 Industrijsko poslovna zona Bukva 2 – nova zona

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Bukva/općina Tešanj |
| 3 | Adresa | Tešanj |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Fuad Šišić, načelnik općine Tešanj<br>Tel. 00 387 32 650 547; Fax: 00 387 32 650 220<br>E-mail:fuad.sisic@opcina-tesanj.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 13 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 70 km Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 1 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 70 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija trena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 23 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 50 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građavinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne. Urađen prijedlog regulacionog plana<br>Industrijska poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Da (firme *Koteks* i *Sloga*) |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 30% javno/općinsko i 70% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina i privatni sektor |
| 8.2 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | N/a |
| 8.3 | Postojanje finansijskih ponuda za investirane u IZ | N/a |
| 8.4 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Ova industrijska zona postojala je i u periodu prve studijske analize iz 2007. godine, ali ista tada nije bila kandidirana od strane općine.<br><br>Bukva 2 predstavlja smeđu industrijsku zonu kod koje je 30% vlasništva još uvijek u javnom/općinskom posjedu dok je ostalih 70% privatno. Javno/općinsko vlasništvo u narednom periodu bit će stavljeno u prodaju putem javnog tendera. U zoni trenutno radi oko 200 radnika. Firme koje su u zoni su u vlasništvu objekata i zemljišta a iste koriste između 31-40%. Općina je uradila prijedlog regulacionog plana čije se usvajanje očekuje u narednom periodu. Značajan problem zone predstavlja saniranje gradske deponije. U zoni je potrebno raditi na izgradnji unutrašnjih saobraćajnica, povećanju kapaciteta instalirane infrastrukture te zbrinjavanju otpadnih voda. |

### 4.1.4. Općina Travnik

Općina Travnik je u proteklom periodu svoje aktivnosti usmjerila na usvajanje regulacionog plana za radno-industrijsko-poslovnu zonu Polje-Dolac na Lašvi. Proces izrade i usvajanja regulacionog plana za ovu zonu još je u toku. U ostalih 6 kandidiranih zona (Nova Bila, Turbe, Borac Travnik, Han Bila, Vitovlje i Mudrike) nije bilo promjena od 2007. godine.

#### 4.1.4.1. Industrijsko/poslovna zona Nova Bila – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Travnik |
| 3 | Adresa | Nova Bila bb |
| 4 | Kontakt osoba | g-đa Mersiha Hadžić, stručni saradnik u Službi za privredu općine Travnik, kontakt telefon: 030 511 277, fax: 030 511 825, e-mail: mersiha.hadzic@opcinatravnik.com.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put M5) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 35 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 105 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 7 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 35 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 14 ,ha |
| 7.2 | Broj objekata (Površina pod objektima) | 9.640 m2 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | N/a |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>U prijedlogu novog prostornog plana područje je označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da, ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da, nedovoljni kapaciteti, potrebno poboljšati<br>Odvod otpadnih voda: Da, rijeka Lašva<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |

| | | |
|---|---|---|
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 10% javno; 90% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | - |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspostavljanje IZ | Općina, privatni sektor |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Općina je uradila određene aktivnosti na uspostavljanju infrastrukture i planske dokumentacije. U procesu usvajanja je novi prostorni plan kojim je definisana ova industrijsko-poslovna zona. U zoni su smještene kompanije: *Palavra*; GP *Grazid*; *Nobil*; *Vitales*, *Đotlo promet*, *Prahulje*, pilana Nova Bila, i druge. Zona se sastoji iz više dijelova, a područje je opterećeno individualnim stambenim objektima. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Nije bilo promjena. | |

### 4.1.4.2. Industrijsko/poslovna zona Turbe – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Turbe Travnik |
| 3 | Adresa | Turbe bb |
| 4 | Kontakt osoba | g-đa Mersiha Hadžić, stručni saradnik u Službi za privredu općine Travnik, kontakt telefon: 030 511 277, fax: 030 511 825, e-mail: mersiha.hadzic@opcinatravnik.com.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put M5) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 47 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 110 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 7 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 47 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da, u nekim dijelovima |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 19,2 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 10 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Mogu se ekonomično renovirati, a dio je potrebno ukloniti/porušiti |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | N/a |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>U prijedlogu prostornog plana označeno je kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da, ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da, rijeka Lašva<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 20% javno; 80% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina, privatni sektor<br>- |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | - |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Nalazi se na dvije lokacije, na ulazu u mjesto Turbe na lokalitetu stočne pijace i u starom industrijskom kompleksu gdje se nalazi Fabrika stolica *Standard, Metalorad*, *Pilana Vuković*; *Poljorad; Zeko; Drvopromet; Drvo S; Prima inter; Trgoten; Igobanc; Ina; Agroprom* poljoprivredna zadruga i druge. U industrijskom dijelu zone veći dio fabrika nije u funkciji. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.4.3. Industrijsko/poslovna zona Borac Travnik – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Borac – Olip Travnik |
| 3 | Adresa | Tvornička bb |
| 4 | Kontakt osoba | g-đa Mersiha Hadžić, stručni saradnik u Službi za privredu općine Travnik, kontakt telefon: 030 511 277, fax: 030 511 825, e-mail: mersiha.hadzic@opcinatravnik.com.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 2 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 40 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 110 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 40 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 17,9 |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti u funkciji |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | N/a |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Područje je označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 0% javno; 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>-<br>- |
| 8.2 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | Proširenje kapaciteta Olip te malezijska kompanija |
| 8.3 | Postojanje finansijskih ponuda za investiranje u IZ | N/a |
| 8.4 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Predložena zona je u sastavu tekstilnog kombinata „Borac“ Travnik te je većina kapaciteta već iskorištena, mada postoje i određene parcele na kojima bi se moglo investirati u razvoj komplementarnih poslovnih djelatnosti, te objekti koji bi se mogli rekonstruirati i poslovno iskoristiti. |
| 10 | Promjene 2007-2009 |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.4.4. **Industrijsko/poslovna zona Polje** (stari naziv: Dolac na Lašvi)

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Dolac na Lašvi – Travnik |
| 3 | Adresa | Dolac na Lašvi – Travnik |
| 4 | Kontakt osoba | g-đa Mersiha Hadžić, stručni saradnik u Službi za privredu općine Travnik, kontakt telefon: 030 511 277, fax: 030 511 825, e-mail: mersiha.hadzic@opcinatravnik.com.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put M5) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 40 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 90 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 3 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 45 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da, rijeka Lašva |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 80 ha *(povećano sa 14 ha na 80 ha)* |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 15 KM, prema odluci Općinskog Vijeća |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne, u fazi je izrade regulacioni plan za radno poslovnu zonu „Polje“ Travnik<br>U prijedlogu novog regulacionog plana područje je označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Biće definisano odlukom o provođenju urbanističkog i regulacionog plana |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni i prerađivački objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, u izradi novi plan snabdijevanja za zonu<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da, rijeka Lašva; projekat izgradnje kanalizacionog sistema u izradi<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da, za nove dijelove će se projektovati nove saobraćajnice |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% javno |

| | | |
|---|---|---|
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Investitori u oblasti proizvodnje hrane, obuće, građevinarstva, mesne industrije |
| 8.4 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | Dodjela zemljišta za izgradnju poslovnih objekata |
| 8.5 | Postojanje finansijskih ponuda za investiranje u IZ | Ne |
| 8.6 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | U zoni se trenutno nalaze poduzeća „Bajra“, „Kuduz“; „Pharmamed“, Tvornica šibica „Dolac“ i drugi. U zoni se nalazi određeni broj objekata individualnog stanovanja. Zona posjeduje dobru položajnu pogodnost, ali nedostaju urbanistički i regulacioni planovi, te projekte uređenja infrastrukture u zoni. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Općinsko vijeće Općine Travnik je 10.02.2009 donijelo odluku o pristupanju izradi Regulacionog plana radno-poslovne zone „Polje“ Travnik tj. bivše zone Dolac na Lašvi. Regulacioni plan obuhvata područje od 80 ha. Zona će imati ulaz sa novoprojektovane brze ceste. U sklopu regulacionog plana planirat će se nova elektroinstalacija, a u izradi su projekti za izgradnju novog sistema vodosnabdjevanja i sistema kanalizacije. Unutrašnje saobraćajnice će takođe biti projektovane novim regulacionim planom. Realizacija regulacionog plana zahtjevat će velika kapitalna ulaganja.<br><br>Radna-industrijska-poslovna zona Polje (Dolac na Lašvi) locirana je na ravnom terenu na ulazu u grad Travnik. Prednost ove zone je činjenica da je u 100% općinskom vlasništvu, što će umnogome olakšati njenu izgradnju i stavljanje u funkciju. Predstavlja veliki razvojni potencijal, koji bi se trebao podržati sa viših nivoa vlasti u cilju njegovog što bržeg stavljanja u funkciju. | |

### 4.1.4.5. Industrijsko/poslovna zona Han Bila – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Han Bila |
| 3 | Adresa | Han Bila - Mehurić |
| 4 | Kontakt osoba | g-đa Mersiha Hadžić, stručni saradnik u Službi za privredu općine Travnik, kontakt telefon: 030 511 277, fax: 030 511 825, e-mail: mersiha.hadzic@opcinatravnik.com.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 25 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 30 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 80 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 20 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 30 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Regionalni put u izgradnji |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 6,7 |
| 7.2 | Broj objekata | 0 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 12 KM, prema odluci Općinskog Vijeća |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne, u fazi je izrade<br>U novom prostornom planu područje je označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Biće definisano odlukom o provođenju urbanističkog i regulacionog plana |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni i prerađivački objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, samo primarni vod<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Ne<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 30% javno, 70% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina i privatni sektor |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Kasumović* DOO; *Perenda* DOO; ZZ „Mehurić“ te individualni zahtjevi pojedinaca |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Zona se nalazi uz put za naselje Han Bila, zona je isprekidana individualnim stambenim objektima. Locirana je između regionalnog puta i rijeke Lašve. Udaljena je 25 km od regionalnog puta, što nepovoljno utiče na njenu atraktivnost. Postoji opasnost od poplava. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.4.6. Industrijsko/poslovna zona Vitovlje-Vlašić – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Ostalo: Poljoprivredna |
| 2. | Lokacija/Firma | Vitovlje – Travnik |
| 3 | Adresa | Vitovlje – Travnik |
| 4 | Kontakt osoba | g-đa Mersiha Hadžić, stručni saradnik u Službi za privredu općine Travnik, kontakt telefon: 030 511 277, fax: 030 511 825, e-mail: mersiha.hadžić@opcinatravnik.com.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 60 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 120 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 20 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 60 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Planinski, blago nagnut |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 2,0 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 0 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | - |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Ne, u fazi je izrade |
| | • Kako je područje zone označeno | U prijedlogu prostornog plana područje je označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodni i poslovni objekti, prehrambena industrija, poljoprivreda |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, treba obezbijediti dodatne kapacitete<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da, potrebna sanacija<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Ne<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 30% javno, 70% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspost. IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Općina, privatni sektor |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | „Vlašić Milk“ DOO; „Fis“ Vitez, „Tara Drina“ Sarajevo |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Planirano kao poljoprivredna zona – zona proizvodnje hrane. | |

| 10 | Promjene 2007-2009 |
|---|---|
| | Nije bilo promjena. |
| 10 | Promjene 2007-2009 |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.4.7. Industrijsko/poslovna zona Mudrike-Vlašić – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Ostalo: Poljoprivredna |
| 2. | Lokacija/Firma | Mudrike - Travnik |
| 3 | Adresa | Mudrike – Travnik |
| 4 | Kontakt osoba | g-đa Mersiha Hadžić, stručni saradnik u Službi za privredu općine Travnik, kontakt telefon: 030 511 277, fax: 030 511 825, e-mail: mersiha.hadžić@opcinatravnik.com.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 10 km (na putu Turbe – Skender Vakuf – Banja Luka) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 60 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 110 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 20 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 60 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Brdski teren, 900 m nadmorske visine |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 7,2 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 0 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 9 KM, prema odluci Općinskog Vijeća, a procijenjena tržišna vrijednost je 30 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne<br>U prijedlogu novog prostornog plana područje je označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Biće definisano odlukom o provođenju urbanističkog i regulacionog plana |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni i prerađivački objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transp. infrastr.unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 50% javno, 50% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Investitori |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Individualni investitori, ZZ „Eko Vlašić“, Veterinarski fakultet Sarajevo – Institut za očuvanje autohtone ovce i goveda (ovca pramenka; krava buša) |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Predložena lokacija se odnosi na poljoprivrednu zonu. | |

| 10 | Promjene 2007-2009 |
|---|---|
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.5. Općina Žepče

Općina Žepče je usvojila prostorni plan kojim su uplanjene industrijske poslovne poduzetničke zone. Zajedničkom odlukom Općinskog vijeća definisane su sve poduzetničke zone. Općina je trenutno u izgradnji infrastrukture u industrijsko-poslovnoj zoni Žepče-Polja. U industrijsko-poslovnoj zoni Begov Han kompanija *Almy* Zenica je napravila asfaltnu bazu. U ostale tri zone, XP Žepče, Donja Golubinja i Ljeskovica nije bilo promjena.

#### 4.1.5.1. Industrijsko/poslovna zona Žepče - Polja

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Žepče, na ulazu u grad sa lijeve strane |
| 3 | Adresa | Žepče |
| 4 | Kontakt osoba | Načelnik općine g. Mato Zovko Tel. 032-880-325<br>Rukovoditelj službe za gospodarstvo i civilnu zaštitu g. Namik Malićbegović, Tel: 032 880 325 lokal 109, e-mail: namik.malic@tel.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz regionalni put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0 km (uz željezničku prugu) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 100 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 1 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 40 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 11,2 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrij. zemljišta u zoni po m2 | 15-20 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne, postoji novi prostorni plan<br>U novom prostornom planu područje označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Ne, u izgradnji<br>Gas: Ne, u izgradnji<br>Voda (za piće, tehn.): Ne, u izgradnji<br>Odvod otpadnih voda: Ne, u izgranji<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Ne, u izgradnji<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne, u izgradnji |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 65% općinsko; 35% privatno vlasništvo |

| | | |
|---|---|---|
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da |
| | | Općina Žepče, poduzetnici i strani investitori |
| | | Strani ulagači i poduzetnici |
| 8.2 | Sadržaj zahtjeva za investiranje | Izgradnja proizvodnih objekata |
| 8.3 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Firma CAR TRIM – Njemačka |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Pogodna lokacija na ulazu u grad Žepče. Komunikacijski dobro povezana, blizina magistralnog puta M17, trase novog autoputa na koridoru 5C, te željezničke pruge. Posebno pogodno za kompanije koje trebaju više prostora za svoje proizvodne objekte. | |
| **10** | **Promjene 2007 - 2009** | |
| | Općina je usvojila prostorni plan i odluku o uspostavljanju industrijske poduzetnike zone Žepče – Polja. U toku su radovi na izgradnji potrebne infrastrukture, unutrašnje saobraćajnice, vode, kanalizacije, telefona itd. Općina je u ove poslove investirala 500 hiljada KM, a od Federalnog Ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta dobila je 120 hiljada KM. Njemačka firma CAR TRIM kupila je dio zemljišta u zoni te bi se u narednom periodu, ukoliko se stvari na tržištu budu pozitivno razvijale, mogla očekivati investicija ove kompanije i pokretanje nekog oblika proizvodnje.<br><br>Završetak radova na izgradnji infrastrukture očekuje se u narednom periodu, nakon čega će općina krenuti u postupak prodaje parcela u ovoj industrijskoj poslovnoj zoni. Zona predstavlja potencijal za investiranje, s obzirom da nudi svu infrastrukturu na vrlo pogodnom terenu za građenje. | |

### 4.1.5.2 Industrijsko/poslovna zona Ljeskovica

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Ljeskovica |
| 3 | Adresa | Žepče, Ljeskovica |
| 4 | Kontakt osoba | Načelnik općine g. Mato Zovko Tel. 032-880-325<br>Rukovoditelj službe za gospodarstvo i civilnu zaštitu g. Namik Malićbegović, Tel: 032 880 325 lokal 109, e-mail: namik.malic@tel.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz regionalni put Žepče – Zavidovići) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 3 km (stanica Zavidovići) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 100 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 8 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 45 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 6,55 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 15-20 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, cca 10 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Ne, usvojen novi prostorni plana općine |
| | • Kako je područje zone označeno | U prostornom planu područje označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodni objekti i uslužni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, djelomično riješeno<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Ne, potrebno izgraditi<br>Odvod otpadnih voda: Ne, potrebno izgraditi<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da, na gradsku deponiju<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da, djelomično<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 100% privatno vlasništvo |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Privatni sektor, poduzetnici |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | S.A.I.L.A Italija (drvoprerada), te proširenje postojećih preduzeća – *Antilop, Porobić, Zovko, Jasmin M.* |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Locirana je na regionalnom putu Žepče – Zavidovići, i prostire se sa obje strane puta. Nema prostorno plansku dokumentaciju i kvalitetnu infrastrukturu. Postoji i problem privatnog vlasništva zemljišta u zoni. Otkup zemljišta zahtjeva ulaganja od strane općine. |
| **10** | **Promjena 2007 - 2009** |
| | Usvojen prostorni plan općine kojim se lokalitet definiše kao industrijska poslovna zona. Usvojena odluka Općinskog vijeća Žepče o proglašenju poduzetničkih zona.<br>Firma S.A.I.L.A Italija kupila je zemljiše i izgradila objekat.<br>Zainteresirani investitori su upućeni na privatne vlasnike zemljišta u zoni ukoliko su zainteresirani za ulazak u zonu.<br>Razvoja infrastrukture nije bilo u protekle 2 godine. |

### 4.1.5.3. Industrijsko/poslovna zona Begov Han

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2 | Lokacija/Firma | Begov Han |
| 3 | Adresa | Žepče, Begov Han |
| 4 | Kontakt osoba | Načelnik općine g. Mato Zovko Tel. 032-880-325<br>Rukovoditelj službe za gospodarstvo i civilnu zaštitu g. Namik Malićbegović, Tel: 032 880 325 lokal 109, e-mail: namik.malic@tel.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0,1 km (uz magistalni put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0,02 km (uz željezničku prugu) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 100 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 15 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 25 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno (livada) |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 2,5 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 20 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Da |
| | • Kako je područje zone označeno | Područje označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodni i poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, slab napon, potrebno unaprijediti<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Ne, potrebno izgraditi<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da, potreban asfalt |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno vlasništvo |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | - |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspostav. IZ | Općina, privatni sektor |
| 8.3 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Velbos, Dinex, Trgoprom, Boss-Tatre, Bositex, Bosnia Bau.* |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Lokacija je u mjestu Begov Han. Zona je od magistralnog puta M17 udaljena 100 m, odnosno od puta M17 djeli je rijeka Bosna. U zoni postoje već neke firme koje su kupile općinsko zemljište i na njemu napravili proizvodno-poslovne objekte. Općina je donjela odluku o formiranju poslovne zone. Dio zone je popunjen, ali ima još mjesta za zainteresirane firme. |
| **10** | **Promjena 2007-2009** |
| | Firma *Almy* Zenica izgradila je asfaltnu bazu, čime je iskorišten veći dio slobonog zemljišta. U blizini industrijske zone firma *Likos* planira otvaranje kamenoloma, gdje bi se proizvodio tucanik za izgradnju pruga. |

### 4.1.5.4. Industrijsko/poslovna zona XP Žepče – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Žepče |
| 3 | Adresa | Žepče |
| 4 | Kontakt osoba | Načelnik općine g. Mato Zovko Tel. 032-880-325<br>Rukovoditelj službe za gospodarstvo i civilnu zaštitu g. Namik Malićbegović, Tel: 032 880 325 lokal 109, e-mail: namil.malic@tel.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz regionalni put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 1 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 100 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 40 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Blago nagnuto područje |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 6,62 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 15-20 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Područje označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodni i poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 100% privatno vlasništvo |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Poduzetnici |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspostavljanje IZ | Općina, privatni sektor |
| 8.3 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | XP poslovna zona je popunjena |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Povoljna lokacija na ulazu u grad Žepče. Položajnoj pogodnosti doprinose blizina magistralnog puta M17, novog autoputa na koridoru Vc, te željezničke pruge. Općina je donijela odluku o formiranju industrijsko/poslovne zone XP, uradila potrebnu ubanističko-plansku dokumentaciju, uredila infrastrukturu, te prodala parcele zainteresiranim investitorima. Zona je popunjena, ali određen broj firmi koje su izgradile objekte nisu aktivne, te se jedan broj objekata prodaje ili iznajmljuje. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.5.5. Industrijsko/poslovna zona Donja Golubinja

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Donja Golubinja, Općina Žepče |
| 3 | Adresa | Donja Golubinja, Žepče |
| 4 | Kontakt osoba | Načelnik općine g. Mato Zovko Tel. 032-880-325<br>Rukovoditelj službe za gospodarstvo i civilnu zaštitu g. Namik Malićbegović, Tel: 032 880 325 lokal 109, e-mail: namik.malic@tel.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz magistralni put M17) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 2 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 90 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 35 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 2,6 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 15-20 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Ne, usvojen novi prostorni plan općine |
| | • Kako je područje zone označeno | U novom prostornom planu područje označeno kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, djelimično riješena, potrebno unaprijediti<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da, lokalni vodovod, potrebno unaprijediti<br>Odvod otpadnih voda: Ne, djelimično riješen<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da, gradska deponija<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da, djelimično riješena<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 100% privatno vlasništvo |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspost. IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Općina Žepče, poduzetnici |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Firme *Bositeks*-tekstilna ind., MIMS Sarajevo, *Čago* d.o.o. |

| 9 | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** |
|---|---|
| | Pogodna lokacija, 5 km udaljena od grada Žepče. Zona se nalazi između magistralnog puta M17 i rijeke Bosne. U Zoni se već nalaze firme *Elmond, Nansi, Prograd, Banjo Trans, Hunes*. Nedostaju potrebna planska dokumentacija (izrada prostornog plana općine je u toku), kvalitetno napajanje el.energijom, servisni put uz saobraćajnicu M17, vodovodna i kanalizaciona mreža. |
| **10** | **Promjena 2007-2009** |
| | Općina je usvojila novi prostorni plan kojim je područje označeno kao industrijska poslovna zona.<br>Općinsko vijeće Žepče usvojilo je odluku o proglašenju ovog lokaliteta industrijskom poslovnom zonom. |

### 4.1.6. Općina Zavidovići

Općinsko vijeće Općine Zavidovići donijelo je 09.06.2009. Odluku o proglašavanju Poslovne-Poduzetničke zone „Ekonomija – Batvice“, kojom se donosi odluka o finansiranju infrastrukturnog uređenja te daje ovlaštenje općinskom načelniku da u budžetu općine planira sredstva za realizaciju izgradnje infrastrukture. U ostale dvije zone, Majdanska polja i Krivaja, nije bilo značajnijih promjena.

#### 4.1.6.1. Industrijsko/poslovna zona Majdanska polja

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Zavidovići |
| 3 | Adresa | Majdanska polja, Zavidovići |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Hakija Osmić, načelnik općine,<br>tel: 032 878 327, Fax:032 868 230 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0,5 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0 km (uz željeznicu) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 50 km Tuzla; 120 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 1 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 50 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 14,4 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 56,5 KM *(došlo je do povećanja cijene zemljišta sa 18 KM na 56,5 KM/m2)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da,<br>Kao industrijsko/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Definisano urbanističkim planom |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 40% javno/općinsko; 60% privatno |

| 8. | Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone | |
|---|---|---|
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina i privatni sektor |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspostavljanje IZ | Općina i privatni sektor |
| 8.3 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Robot Commerce* |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Graniči sa industrijskom/poslovnom zonom firme Krivaja Zavidovići d.d. U zoni su locirene sljedeće firme: GP *Porobić* d.o.o., GP *Erdi* d.o.o., *Prevoz putnika* d.d. Zavidovići, *Almy* Zenica d.o.o. i firma za prikupljanje sekundarnog otpada (koja još uvijek ne radi). Općina je usvojila regulacioni plan i objavila konkurs za dodjelu općinskog zemljišta, a potom dodijelila dio zemljišta u zoni. Općina će nastaviti sa objavljivanjem konkursa za dodjelu zemljišta unutar zone do njenog konačnog popunjavanja. | |
| **10** | **Promjena 2007-2009** | |
| | Jedna lokacija u industrijskoj zoni porodata je *Robot Commerce*-u, dok je cijena zemljišta porasla sa 18 KM/m2 na 56,5 KM/m2. | |

### 4.1.6.2. Industrijsko/poslovna zona Ekonomija-Batvice

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Zavidovići |
| 3 | Adresa | Ekonomija Batvice, Zavidovići |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Hakija Osmić, načelnik općine,<br>tel: 032 878 327, Fax:032 868 230 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put Zavidovići – Maglaj) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 2 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 50 km Tuzla; 120 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 50 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan i blago nagnut |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 32,66 ha od čega 13,7 ha slobodno |
| 7.2 | Broj objekata | 13 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti u funkciji |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 10 KM *(općinski zvaničnici misle da je došlo do promjene cijene ali nisu mogli reći koliko)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, na okolne privatne parcele |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da,<br>Kao industrijsko/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Definisano urbanističkim planom |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, primarni vod prolazi preko parcele, potreban trafo<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da, priključak na instalaciju u već postojećim objektima<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% javno/općinsko |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina i privatni sektor |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | – |

| 9 | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** |
|---|---|
| | Smještena je uz regionalni put Zavidovići-Maglaj, veličine je 32,66 ha od kojih je 13,7 ha slobodno. Urađen je detaljan regulacioni plan, kojim je predviđena izgradnja 6 proizvodno-skladišnih hala dimenzija 60x20m, 1 proizvodna hala 45x20m i 1 proizvodna hala 35x25m. Urađen je progam uređenja ind./posl. zone (infrastruktura-unutrašnja transportna komunikacija itd), sa procjenom koštanja od 1 miliona KM. Italijanska firma ECHO POLISTIROLO SA dobila je lokaciju za izgradnju objekta reciklaže plastike i tekstila. U zoni se već nalaze firme DIAL d.o.o. Zavidovići, TTI d.o.o. Zavidovići (Holandska firma-autoindustrija), *As* Jelah, i *Sloga Muharemović* d.o.o. (otkup sirovina i otpada i trgovina). Općina planira formalno pravno uspostaviti zonu te imenovati menadžment koji će upravljati istom. |
| **10** | **Promjena 2007-2009** |
| | E.C.H.O. POLISTIROLO SA-ITALIJA napravila je objekat u zoni, ali firma ne radi.<br>Općina je odustala od formiranja zone kao pravnog subjekta te uspostave menadžmenta.<br>Općinsko vijeće Općine Zavidovići donijelo je 09.06.2009. odluku o proglašavanju Poslovne-poduzetničke zone „Ekonomija – Batvice“, kojom se donosi odluka o finansiranju infrastrukturnog uređenja te daje ovlaštenje općinskom načelniku da u budžetu općine planira sredstva za realizaciju izgradnje infrastrukture.<br>U proteklom periodu općina je za vodovodnu instalaciju i uređenje puta uložila 30.000 KM, zatim 50.000 KM za izmjenu regulacionog plana te 70.000 KM za projektno-tehničku dokumentaciju.<br>Općina je aplicirala Ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta FBiH za podporu izgradnje saobraćanica, vodo i kanalizacione infrastrukture u iznosu 120.000 KM. Na ovako dobivena sredstva općina je planirala izdvojiti dodatnih 100.000 KM. |

### 4.1.6.3. Industrijsko/poslovna zona Krivaja

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Smeđa/Brown |
| 2. | Lokacija/Firma | Krivaja Zavidovići |
| 3 | Adresa | Radnička b.b. Zavidovići |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Izet Bašić, ex-načelnik općine,<br>tel: 032 878 327, Fax:032 868 230<br>gosp. Jusuf Čartarević, direktor *Krivaje* Zavidovići<br>Tel: 032 878 100; 032 878 102 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0 km (uz željeznicu) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 50 km Tuzla; 120 Sarajevo |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 0 km ( u centru) |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 50 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 40 ha |
| 7.2 | Broj objekata | Cca 40 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Većina objekata u funkciji, dok se ostali mogu ekonomično renovirati |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 18 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da,<br>Kao industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Definisano urbanističkim planom |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Da, na državnom dijelu kapitala |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da, priključak Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 30% javno/državno; 70 privatno (privatizovano) |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina i privatni sektor |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | |

| 9 | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** |
|---|---|
| | Ovo je stara industrijska zona u kojoj je smještena drvna industrija Krivaja. Učešće državnog kapitala iznosi 70%, dok je 30% privatizovano (privatizovana je metalna komponenta, montažne kuće i građevinarstvo). U zoni je već dodjeljeno 2 ha novim privatnim investitorima, dok je 0,7 ha ostalo slobodno za dodjelu. U zoni se nalazi poslovni inkubator. Općina je regulacionim planom podijelila industrijsku/poslovnu zonu prema funkcionalnom modelu na cijeline koje bi mogle samostalno funkcionirati i koje bi se kao takve mogle privatizirati, s tim da su putevi ostali izvan cjelina radi unutrašnjeg saobraćaja. Zona posjeduje svu infrastrukturu (i industrijski željeznički kolosjek). Postupak privatizacije je pripremljen. Ovo je zona velikog potencijala, s obzirom na potpunu infrastrukturnu opremljenost. |
| **10** | **Promjena 2007-2009** |
| | U protekle dvije godine došlo je do promjene vlasništva te je većina državnog kapitala firme *Krivaja* privatizovano od strane firme *Ferimpex*. Trenutno postoje dvije firme, i to *Krivaja 1884* sa 1360 radnika, u privatnom vlasništvu i *Krivaja Tvornica stolica* sa 172 radnika, u većinskom državnom vlasništvu. |

### 4.1.7. Općina Maglaj

Općina Maglaj je u proteklom periodu usvojila odluke o izmjeni regulacionih planova za naselja Novi Šeher i Kosova. Ove izmjene bi trebale definisati industrijske poslovne zone u gore pomenutim naseljima. U ostalim kandidiranim industrijsko-poslovnim zonama nisu zabilježene promjene te je zadržano isto stanje od 2007. godine.

#### 4.1.7.1. Industrijsko/poslovna zona Liješnica – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Liješnica Maglaj |
| 3 | Adresa | Liješnica b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gospođa Jasna Hajrulahović, Ferhat Bradarić i Senada Alibajraktarević, tel: 032 603 380, fax: 032 609 551, e-mail: opcina_maglaj@yahoo.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0,1 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 130 km (Sarajevo); 80 (Tuzla) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 3 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 57 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 16 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 17 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 10 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, u toku izmjena regulacionog plana<br>Novim prijedlogom područje označeno kao poslovna zona *(do usvajanja novog plana - stambeni objekti)* |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |

| | | |
|---|---|---|
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Bonitex* d.o.o. Maglaj, *Primus* d.o.o. Maglaj, *Eko-sirovina* d.o.o. Maglaj |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Nalazi se istočno od magistralnog puta M-17, uz lokalni put. Postoji regulacioni plan usvojen 2003. godine koji na parceli predviđa stambenu gradnju. Općinsko vijeće je donijelo odluku o izmjeni regulacionog plana i odluku o zabrani građenja na lokalitetu radi očuvanja prostora. Novi regulacioni plan treba da definiše lokalitet kao poslovnu zonu. Vlasništvo nad zemljom u zoni je 100% privatno, ali postoji interes vlasnika za prodajom zemljišta, što je općina utvrdila u kontaktima sa povjerenicima mjesne zajednice i direktnim kontaktima sa nekim od vlasnika. Priključci na infrastrukturu su uz zonu. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Nije bilo promjena. | |

### 4.1.7.2. Industrijsko/poslovna zona Kosova

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Kosova Maglaj |
| 3 | Adresa | Kosova b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gospođa Jasna Hajrulahović, Ferhat Bradarić i Senada Alibajraktarević, tel: 032 603 380, fax: 032 609 551, e-mail: opcina_maglaj@yahoo.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put M-17) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0,1 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 140 km (Sarajevo); 70 (Tuzla) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 15 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 70 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 6,7 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 20 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 10 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da (regulacioni plan u postupku izmjene)<br>Novim prijedlogom područje predviđeno kao poslovna zona *(do donošenja novog regulacionog plana područje je označeno kao područje individualnog stanovanja)* |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da, ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Poslovno-stambeni objekti *(novim planom predviđeni su proizvodno poslovni objekti)* |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlag. čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Kosova* d.o.o. Maglaj, *Sejmenović* d.o.o. Maglaj, N.H. *Gong* |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Lokacija kandidirana Zeničko-dobojskom kantonu kao poslovna zona. | |

| 10 | Promjena 2007-2009 |
|---|---|
| | Općina pokrenula izmenu regulacionog plana i zabranila granju na području izmjene regulacionog plana Kosova. Nacrt plana je usvojen, a u procesu je izrada prijedloga regulacionog plana kojeg treba da usvoji Općinsko vijeće. Izmjene se odnose na tretiranje područja kao područja proizvodno- poslovne zone a ne kao stambene, zone kako je to do sada bio slučaj. |

### 4.1.7.3. Industrijsko/poslovna zona Misurići

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Misurići Maglaj |
| 3 | Adresa | Misurići b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gospođa Jasna Hajrulahović, Ferhat Bradarić i Senada Alibajraktarević, tel: 032 603 380, fax: 032 609 551, e-mail: opcina_maglaj@yahoo.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put M-17) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0 km (uz željezničku prugu) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 130 km (Sarajevo); 70 (Tuzla) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 0,5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 56 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 3 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 50-100 KM *(povećanje u odnosu na 30KM/m2 iz 2007 godine)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 0,5 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Područje nije označeno kao ind/poslovna zona, u toku je izmjena regulacionog plana kojim bi se područje označilo kao poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da, ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Novim nacrtom regulacionog plana se predviđaju proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da, postojeća zavisi od izmjene reg. plana |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | MIMS d.o.o., *Simer* Celje Slo., *Cro-Tec* Rijeka |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Nalazi između magistralnog puta M-17 i željezničke pruge, u vodozaštitnoj zoni vodoopskrbnog područja grada Maglaja. Inicirana je izmjena regulacionog plana. Područje predstavlja vodozaštitnu zonu grada Maglaja, tako da je u toku izrada odgovarajuće studije zaštite. Zona ima veoma dobru položajnu pogodnost, ali je prostorno ograničena. |
| **10** | **Promjena 2007-2009** |
| | Usvojen nacrt novog regulacionog plana.<br>U izgradnji je prva faza primarnog kanalizacionog voda vrijednosti cca 300.000 KM.<br>Cijena zemljišta povećana sa 30 KM/m2 na 50-100KM/m2. |

### 4.1.7.4. Industrijsko/poslovna zona Maglaj – Stadion – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Maglaj |
| 3 | Adresa | Ulica Srebreničkih žrtava rata b.b. Maglaj |
| 4 | Kontakt osoba | gospođa Jasna Hajrulahović, Ferhat Bradarić i Senada Alibajraktarević, tel: 032 603 380, fax: 032 609 551, e-mail: opcina_maglaj@yahoo.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put M-17) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0 km (uz željezničku prugu) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 130 km (Sarajevo); 80 (Tuzla) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 0,5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 57 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 1,2 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 2 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekte je potrebno porušiti |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 40-80 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 0,3 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, regulacioni<br>Područje označeno kao ind/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da, ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% javno/općinsko |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Džino* d.o.o.; *Eko-Sirovina*; *Fin-Invest*; *Herceg* d.o.o. |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Zona se nalazi na samom ulazu u urbani dio grada Maglaja. Općina kupila zemljište početkom 2007 godine. Sačinjen regulacioni plan koji nije definisao namjenu objekata, a to će biti prilagođeno najpovoljnijim investitorima. Općina objavila javni poziv zainteresiranim investitorima. U zoni su dvije firme, *Eko Sirovina* d.o.o. i *Fin Invest* d.o.o. koje imaju objekte koji su privremeni. | |

| 10 | Promjene 2007-2009 |
|---|---|
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.7.5. Industrijsko/poslovna zona Poljice – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Poljice Maglaj |
| 3 | Adresa | Poljice b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gospođa Jasna Hajrulahović, Ferhat Bradarić i Senada Alibajraktarević, tel: 032 603 380, fax: 032 609 551, e-mail: opcina_maglaj@yahoo.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put M 17) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 1 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 130 km (Sarajevo); 80 (Tuzla) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 57 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 8 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 20 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 2 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Područje označeno kao ind/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Fenix Mag* d.o.o., *Hajdić* d.o.o., *GEO Put* d.o.o. |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Zona je relativno male površine, tako da je selektirana u poduzetničku zonu. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Nije bilo promjena. | |

### 4.1.7.6. Industrijsko/poslovna zona Moševac – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Moševac Maglaj |
| 3 | Adresa | Moševac b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gospođa Jasna Hajrulahović, Ferhat Bradarić i Senada Alibajraktarević, tel: 032 603 380, fax: 032 609 551, e-mail: opcina_maglaj@yahoo.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put M 17) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 5 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 135 km (Sarajevo); 75 (Tuzla) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 62 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 6,5 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 17-20 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 3 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne<br>Građevinsko zemljište |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor i vlasnici zemljišta |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Džino* d.o.o., Husanović d.o.o., *HN Gong* Maglaj |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Poslovna zona nalazi se između magistralnog puta M-17 i rijeke Bosne, sa neporednim izlazom na magistralni put. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Nije bilo promjena. | |

### 4.1.7.7. Industrijsko/poslovna zona Novi Šeher

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Novi Šeher Maglaj |
| 3 | Adresa | Novi Šeher b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gospođa Jasna Hajrulahović, Ferhat Bradarić i Senada Alibajraktarević, tel: 032 603 380, fax: 032 609 551, e-mail: opcina_maglaj@yahoo.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz regionalni put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 10 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 120 km (Sarajevo); 90 (Tuzla) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 10 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 50 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 14 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 15 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 10 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, nacrt regulacionog plana<br>Područje nije označeno kao ind/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor i vlasnici zemljišta |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Natron Hayat* d.d., *Kuraja* d.o.o., *EEM* d.o.o. Maglaj, *Šehercom* d.o.o. |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Poslovna zona nalazi se istočno između magistralnog puta M-1, na udaljenosti od oko 5 km. U blizini je i buduća trasa trasa autoputa na koridoru Vc. | |

| 10 | Promjena 2007-2009 |
|---|---|
| | Usvjen nacrt regulacionog plana za naseljeno mjesto Novi Šeher. U procesu je izrada prijedloga regulacionog plana.<br>Urađen izvedbeni projekat za izgradnju kanalizacione instalacije za naselje.<br>U nacrtu su predviđene lokacije za proizvodno-poslovne djelatnosti na dvije odvojene lokacije. Nije klasična industrijsko-poslovna zona. |

### 4.1.7.8 Industrijsko/poslovna zona Liješnica II – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Liješnica Maglaj |
| 3 | Adresa | Liješnica b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gospođa Jasna Hajrulahović, Ferhat Bradarić i Senada Alibajraktarević, tel: 032 603 380, fax: 032 609 551, e-mail: opcina_maglaj@yahoo.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz regionalni put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0,1 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 130 km (Sarajevo); 80 (Tuzla) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 3,5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 57 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | cca 8 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 17 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 3 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Područje označeno kao ind/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Površina rezervisana za proširenje *Natron Hayat* Maglaj |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor i vlasnici zemljišta |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Natron Hayat* d.d, |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Poslovna zona nalazi se istočno od magistralnog puta M-17, između željezničke pruge i rijeke Bosne, u kompleksu *Natron Hayat* d.d.. Teren je ravan i pogodan za gradnju. Lokalitet je rezervisan za širenje *Natron Hayat* d.d. Maglaj. | |

| 10 | Promjene 2007-2009 |
|---|---|
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.7.9 Industrijsko/poslovna zona Jelovac-Tukovi – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Jelovac Tukovi Maglaj |
| 3 | Adresa | Jelovac Tukovi b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gospođa Jasna Hajrulahović, Ferhat Bradarić i Senada Alibajraktarević, tel: 032 603 380, fax: 032 609 551, e-mail: opcina_maglaj@yahoo.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz regionalni put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0,1 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 130 km (Sarajevo); 80 (Tuzla) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 1 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 55 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 2,5 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 30 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 1 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Područje označeno kao ind/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor i vlasnici zemljišta |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Gabos Metal* – investitor iz Francuske |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Poslovna zona nalazi se između magistralnog puta M-17 i željezničke pruge u prigradskom naselju Jelovac. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Nije bilo promjena. | |

### 4.1.7.10 Industrijsko/poslovna zona Čakalovac – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Čakalovac Maglaj |
| 3 | Adresa | Čakalovac b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gospođa Jasna Hajrulahović, Ferhat Bradarić i Senada Alibajraktarević, tel: 032 603 380, fax: 032 609 551, e-mail: opcina_maglaj@yahoo.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz regionalni put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 1 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 130 km (Sarajevo); 80 (Tuzla) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 0,5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 56 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 1,7 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 25 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 0,5 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Da |
| | • Kako je područje zone označeno | Područje označeno kao ind/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Privatni sektor i vlasnici zemljišta |
| 8.2 | Ko pokreće inicijativu za uspostavljanje IZ | Općina |
| 8.3 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | FERAM – Italija; *Art Iron* d.o.o. |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Poslovna zona nalazi se u prigradskom naselju Bijela Ploča, uz regionalni put Doboj – Zavidovići. Udaljenost od centra grada je 0,5 km. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.8. Općina Kakanj

Općina Kakanj u proteklom periodu radila je na izgradnji industrijsko poslovne zone PK Vrtlište, dok na drugoj kandidiranoj zoni Bare nije bilo aktivnosti te je ona potencijal na koji općina računa u budućnosti.

#### 4.1.8.1. Industrijsko/poslovna zona Bare – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Kakanj |
| 3 | Adresa | Bare |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Mensur Jašarspahić-Suri, načelnik općine, tel: 032 771 801, fax: 032 557 940, e-mail: opcinaka@bih.net.ba<br>gospođa Mirha Kulović, stručni saradnik za obnovu i razvoj, tel: 032 771 822, fax: 032 771 809, e-mail: opcinaka@bih.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 1 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 1 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 45 (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 27 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Makadamski put |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Naget teren, ljevkast, naget prema centru |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 7,5 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 0 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 12 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, cca 7,5 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Ne |
| | • Kako je područje zone označeno | N/a |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | N/a |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | N/a |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | |

| | |
|---|---|
| Električna energija | Da, primarni vod udaljen 0,5 km |
| Gas | Ne |
| Voda (za piće, tehn.) | Da, primarni vod, 0,5 km od rezervoara Hrasno |
| Odvod otpadnih voda | Ne |
| Mogućnost odlaganja čvrstog otpada | Da |
| Telekomunikacijska infrastruktura | Da, priključni vod udaljen 0,5 km |
| Transportna infrastruktura unutar zone | Ne |

| | | |
|---|---|---|
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100 % javno/općinsko; |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Općina |
| 8.6 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Zona smještena iznad urbanog centra grada. Pristup do zone je makadamskim putem. Teren u zoni nagnut prema centru. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Nije bilo promjena. | |

### 4.1.8.2. Industrijsko/poslovna zona PK Vrtlište

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Poduzetnička zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Kakanj |
| 3 | Adresa | Rudnik Mrkog Uglja Vrtlište (površinski kop) |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Mensur Jašarspahić-Suri, načelnik općine, tel: 032 771 801, fax: 032 557 940, e-mail: opcinaka@bih.net.ba<br>gospođa Mirha Kulović, stručni saradnik za obnovu i razvoj, tel: 032 771 822, fax: 032 771 809, e-mail: opcinaka@bih.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0,3 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 1-2 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 45 (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 27 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | zadovoljavajuće (mali dio pristupnog puta potrebno asfaltirati) |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan (plato) |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 10 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 0 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 16 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, cca 30 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne<br>N/a |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | N/a |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | N/a |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, primarni vod veoma blizu<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da, primarni vod<br>Odvod otpadnih voda: Da, primarni vod<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da, primarni vod<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100 % javno/općinsko; |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Smještena je na rekultivisanom dijelu zemljišta površinskog kopa Rudnika mrkog uglja Kakanj. Čini je plato veličine 10 ha, sa mogućim proširenjem za još 30 ha. Općina će u narednom periodu uknjižiti zemljište, a planira donjeti odluku o namjeni, te odluku o podsticajima za buduće investitore (odgoda plaćanja rente za period od 1,5 god. itd). |
| 10 | Promjene 2007-2009 |
| | Općina je uknjižila zemljište zone 13.07.2007. godine, te je ono sada u njenom vlasništvu. Zatim je 23.07.2009. Općinsko vijeće usvojilo Odluku o usvajanju Regulacionog plana poduzetničke zone „Vrtlište“ i Odluku o provođenju Regulacionog plana poduzetničke zone „Vrtlište“.<br><br>Izvršeno je ravnanje terena, koje je skupa sa regulacionim planom koštalo cca 200.000 KM. U izradi je izvedbena projektna dokumentacija za kompletno infrastukturno opremanje poduzetničke zone. |

### 4.1.9. Općina Bugojno

U općini Bugojno nisu zabilježene aktivnosti na razvoju industrijskih zona.

#### 4.1.9.1. Industrijsko/poslovna zona Bugojno 1 – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Bugojno 1 (bivši ind. kompleks Slavko Rodić) |
| 3 | Adresa | Armije BiH br. 171 |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Sead Karahođić, pomoćnik načelnika za privredu, opću upravu i društvene djelatnosti; tel: 030 251 210, fax: 030 251 222, e mail: bugojno@bih.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0,5 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 90 km (Zenica) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 135 (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2,5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 90 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 37 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 54 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Oštećeni objekti mogu se ekonomično renovirati, lokacije porušenih objekata se mogu korisno iskoristiti |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | 900.000,00 KM (renoviranje krovova, instalacija i fasada) |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | Od 8 do 30 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, stari reg. plan (zona označena kao vojna)<br>Vojna zona-vojna industrija; postoji novi katastarski snimak |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Industrijski objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Dio objekata je pod hipotekom |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 12,5% javno; 87,5% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Preduzeća koja se nalaze u krugu ind. kompleksa |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Već postojeća preduzeća u ind. zoni |

| 9 | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** |
|---|---|
| | Locirana je u bivšem *Unisovom* industrijskom kompleksu *Slavko Rodić*. Industrijska/poslovna zona posjeduje svu potrebnu infrastrukturu. Općina je izvršila geodetsko snimanje zone i napravila katastarski plan. 87,5% je zone je privatizovano, dok je ostatak u procesu privatizacije. Dio oštećenih objekata moguće je ekonomično popraviti, a lokacije porušenih objekata moguće je korisno iskoristiti. U zoni trenutno posluje 17 firmi. Dio firmi je kupio, privatizirao djelove zone, a dio zakupljuje poslovni prostor. U zoni postoji određena ograničena ponuda proizvodnih hala koje firme ne koriste za svoju osnovnu djelatnost. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.9.2 Industrijsko/poslovna zona Bugojno 2 – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Bugojno 2 |
| 3 | Adresa | Čaušlije i Udurlije |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Muhamed Jusić, šef odsjeka za urbanizam i građenje; tel: 030 251 619, fax: 030 251 222, e mail: bugojno@bih.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 90 km (Zenica) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 135 (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 3 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 90 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da (postoji mogućnosti zadržavanja površinskih voda) |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 120 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 3 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 13 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, cca 20 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, primarni vod (nema trafoa)<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da, primarni vod<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 5% javno/općinsko; 95% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Zonu praktično čini transportna baza autoprevoznog preduzeća Špedicija, „D“ Centar, i fabrike namještaja. Zona posjeduje dobru lokacijsku pogodnost i veličinu, te ima sve produslove za razvoj. | |

| 10 | Promjene 2007-2009 |
|---|---|
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.10. Opština Teslić

U opštini Teslić nije bilo značajnijih pomaka vezano za razvoj postojećih industrijskih zona. Najznačajnije dešavanja vezana su za industrijski kompleks drvne industrije Borje koji je privatizirala Vlada RS, a potom 6,5 ha slobodnog zemljišta dodijelila opštini na korištenje. U industrijsko-poslovnoj zoni Ruževačka polja usvojen je regulacioni plan zone, a u Radno-komunalnoj industrijskoj zoni u izradi je novi regulacioni plan. U industrijskoj zoni Žarkovačka polja nije bilo promjena.

#### 4.1.10.1. Industrijsko/poslovna zona Industrijski kompleks drvne industrije

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Teslić, bivši kompleks drvne industrije |
| 3 | Adresa | Svetog Save |
| 4 | Kontakt osoba | Stipo Ćosić, rukovodilac službe za privredu i društvene djelatnosti; tel: 053-411-506; Fax: 053-411-541; e-mail: cosic.stipo@teslic.rs.ba, www.teslic.rs.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 1 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 25 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 85 km Banja Luka |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 0,5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 100 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 26 ha *(6,5 ha općina dobila na korištenje)* |
| 7.2 | Broj objekata | 20 *(zidani objekt; općinski dio-1/3 stara skladišta za rušenje, ostalo livada)* |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti su u funkciji |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 30 KM *(porast cijene zemljišta sa 20KM na 30KM)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, na novu industrijsku/poslovnu zonu koja se nadovezuje, na oko 40 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, potreban regulacioni plan<br>Industrijska zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne, samo ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Vlada RS privatizirala je Borje |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |

| | | |
|---|---|---|
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 100% javno/državno; |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Opština na dijelu koji joj je dat na upravljanje |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Privatni sektor |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Zonu čini kompleks mehaničke i hemijske prerade drveta Teslić, sa svom infrastrukturom. U zoni se nalazi 20 zidanih objekata sa oko 18.000 m2 prostora. Objekti i infrastruktura su u očuvani i u dobrom stanju. U zoni posluju prijeratne firme *Borja* a.d. Teslić, *Destilacija* a.d. Teslić i *Zrak* a..d. Teslić. Firma *Borje* a.d ne radi, dok *Destilacija* a.d. Teslić radi sa 60% a *Zrak* a.d. Teslić sa 20% kapaciteta, te je na nivou ove industrijske/poslovne zone ukupan stepen korištenja kapaciteta 35%. U zoni se trenutno proizvodi drveni ugalj i sirćetna kiselina. Proces privatizacije državnog dijela kapitala u firmama je u toku, i vodi ga Agencija za privatizaciju RS-a. Zona bi se trebala revitalizirati u okviru djelatnosti koju su kompanije u njoj do sada obavljale. | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Vlada RS kupila je firmu *Borje*, a slobodne objekte i zemljište od 6,5 ha dodijelila opštini na upravljanje. Opština je usvojila informaciju o kapitalnim ulaganjima u opštini Teslić koja se finansiraju iz razvojnog fonda RS, gdje se u dijelu izvještaja o infrastrukturi spominje stvaranje nove industrijske zone. Opština još uvijek nije donijela odluku o uspostavljanju nove zone na dijelu koji joj je dat na korištenje. U narednom periodu potrebno će biti uraditi regulacioni plan, te izgraditi novi trafo za zonu.<br>Ova industrijsko poslovna zona smještena je u samom centru grada te je u tom smislu jako atraktivna. | |

### 4.1.10.2 Industrijsko/poslovna zona Ruževačka polja

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Teslić |
| 3 | Adresa | Donji Ruževići |
| 4 | Kontakt osoba | Stipo Ćosić, rukovodilac službe za privredu i društvene djelatnosti; tel: 053-411-506; Fax: 053-411-541; e-mail: cosic.stipo@teslic.rs.ba, www.teslic.rs.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz regionalni put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 25 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 85 km Banja Luka |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 1 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 100 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da, rijeka Usora plavi dio industrijske zone |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 30 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 1 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 20 KM *(porast cijene sa 15KM na 20KM/m2)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, cca 30 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, regulacioni plan<br>Industrijsko poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne, samo ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/A |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, samo primarni vod; potreban trafo<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da, primarni vod<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da, primarni vod<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Opština |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | - |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Industrijska/poslovna zona se nalazi uz sam regionalni put. Sa jedne strane ind. zone je put a sa druge rijeka Usora, koja plavi dio zone. U zoni se gradi objekat *VF Komerca-Jami* – proizvodnja gotove hrane. Urbanistički plan zone je u izradi. Lokacija predstavlja prostorni potencijal. Vlasništvo nad zemljom je 100% privatno i opština u ovom momentu nema planova otkupa zemljišta, te u obzir dolazi samo direktna prodaja parcela privatnih vlasnika potencijalnim investitorima. Na parceli postoji primarni vod električne energije, vode, te telefomunikacija. Nedostaju kanalizaciona i unutarnja putna infrastruktura. |
| **10** | **Promjena 2007-2009** |
| | Za ovu industrijsku zonu donešen je regulacioni plan. Prema proračunu datom u regulacionom planu za infrastrukturno opremanje potrebno je 114,8 KM/m2 (+/- 10%).<br>Firma *VF Komerc-Jami* je odustala od fabrike gotove hrane, tako da se u zoni trenutno nalazi samo Autosalon. |

### 4.1.10.3. Industrijsko/poslovna zona Radno Komunalna

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Teslić |
| 3 | Adresa | Kralja Petra I |
| 4 | Kontakt osoba | Stipo Ćosić, rukovodilac službe za privredu i društvene djelatnosti; tel: 053-411-506; Fax: 053-411-541; e-mail: cosic.stipo@teslic.rs.ba, www.teslic.rs.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 1 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 25 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 85 km Banja Luka |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 1 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 100 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 63 ha (od kojih je 40 ha slobodno) |
| 7.2 | Broj objekata | Cca 10 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti u funkciji |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 20 KM *(povećana cijena zamljišta sa 10KM na 20KM/m2)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Da, stari regulacioni plan je prestao da važi a u izradi je regulacioni plan |
| | • Kako je područje zone označeno | Industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne, samo ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/A |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, samo primarni vod<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da, primarni vod<br>Odvod otpadnih voda: Da, primarni vod<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da, primarni vod<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da, samo 0,5 km |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 1% javno/opštinsko; 99% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Opština |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Inoks* – Italija |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Radno Komunalna industrijska/poslovna zona vrlo je blizu centra opštine. U zoni se sljedeće firme: *Mašinsko* a.d Teslić, *Dial* d.o.o, *Graditelj* a.d. Teslić, Komunalno preduzeće Teslić, skladište drveta firme *Destilacija*. U zoni se takođe nalazi i 61 individualni stambni objekat, koji ne narušavaju industrijsku/poslovnu zonu. Od 63 ha, koliko iznosi površina zone, 40 ha je slobodno. Vlasništvo u zoni je 100 % privatno. Opština je već pokrenuka Program uređena industrijske/poslovne zone i isti kandidirala relevantnim institucijama RS-a za sufinansiranje, gdje opština učestvuje sa 22% vlastitih sredstava. Program se sastoji od otkupa 15 ha privatnog zemljišta i njegovog infrastrukturnog uređenja. Nakon uređenja i prodaje ovako uređenog zemljišta, opština planira isti program primijeniti i na ostatak slobodnog zemljišta u ovoj industrijskoj/poslovnoj zoni. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Program uređenja industrijske zone koje opština kandidirala resornom ministarstvu RS-a nije dobio potporu.<br>Pokrenuta je procedura izrade novog regulacionog plana zone. |

### 4.1.10.4. Industrijsko/poslovna zona Žarkovačka polja – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Teslić |
| 3 | Adresa | Žarkovina |
| 4 | Kontakt osoba | Stipo Ćosić, rukovodilac službe za privredu i društvene djelatnosti; tel: 053-411-506; Fax: 053-411-541; e-mail: cosic.stipo@teslic.rs.ba, www.teslic.rs.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 25 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 85 km Banja Luka |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 100 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da, dio zone plavi rijeka Usora |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 40 ha, od kojih 20 ha slobodno |
| 7.2 | Broj objekata | 6 (zidani objekti, cca 6.000 m2 hala i poslovnog prostora) |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | 5 objekata u funkciju, 1 se ne koristi |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 15 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Industrijska proizvodna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne, samo ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da, prilikom gradnje novih objekata potrebno dograditi |
| 7.13 | Pravni status predožene IZ | 10% javno/državno; 90% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Opština |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Fareks* d.o.o. *Jelah*, itd. |

| 9 | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** |
|---|---|
| | Industrijska/poslovna zona sa svom potrebnom infrastrukturom, uz put. Čini je 20 ha slobodnog zemljišta za nove poslovne objekte. Zemljište je 90% privatno vlasništvo. U zoni su sljedeće firme: *Dević-tekstil*, Fabrila obuće Teslić (ne radi), TKO-Tvornica kompresorske opreme, *Lignakon* – drvna industrija. Zona ima problem sa poplavama. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.11. Općina Novi Travnik

U općini Novi Travnik nisu zabilježeni pomaci u razvoju industrijskih poslovnih zona. Razvoj zelene industrijske zone Neobarje je potpuno zaustavljen. Manji napredak vidljiv je u razvoju turističke zone Sebešić, za koju je usvojen regulacioni plan i urađena prefizibiliti studija.

#### 4.1.11.1. Industrijsko/poslovna zona Mašinsko metalurški kombinat Bratstvo – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Mašinsko-metalurški kombinat Bratstvo |
| 3 | Adresa | N. Travnik |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Blagun Lovrenović, pomoćnik načelnika i stručni savjetnik za privredu tel: 030 793 100, Fax: 030 795 095, e-mail: općina.novi.travnik@tel.net.ba, web: općina-travnik.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (na putu M-16,4) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 40 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 90 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 40 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 50 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 25 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Dio objekata u funkciji, dio se može ekonomično renovirati, dio je porušen. |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 20KM *(povećanje sa 12,75KM na 20KM/m2)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da. cca 10 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Područje označeno kao ind. zona. |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da, u okviru reg. plana |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Da, hipoteka i tužbe po obavezama |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da,<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 40% javno; 60 privatno |

| | | |
|---|---|---|
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | N/a |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Toyota* (nije realizovano); njemačka firma |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Industrijska/poslovna zona Mašinsko-metalurški kombinat Bratstvo, smještena u pomenutom industrijskom kompleksu. Sva infrastruktura je dostupna. Proces privatizacije nije u potpunosti završen, tako da neriješeni imovinsko-pravni odnosi otežavaju dolazak novih investitora. Dio objekata je devastiran, dio se može ekonomično renovirati, dok se dio koristi. U zoni je aktivno nekoliko preduzeća, u oblasti prerade metala, autoindustrije i hidraulike. Ukupni kapaciteti zone se koriste oko 20%, dok neke firme u zoni koriste svoje kapacitete i do 80%. Zona ima dobru položajnu pogodnost i nalazi se uz magistralni putni pravac M 16-4 Novi Travnik – Bugojno (preko Rostova). | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Nije bilo promjena. | |

### 4.1.11.2. Industrijsko/poslovna zona Neobarje – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Neobarje (Stojkovići) Novi Travnik |
| 3 | Adresa | Neobarje (Stojkovići) Novi Travnik |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Blagun Lovrenović, pomoćnik načelnika i stručni savjetnik za privredu tel: 030 793 100, Fax: 030 795 095, e-mail: općina.novi.travnik@tel.net.ba, web: općina-travnik.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (na putu M-16,4) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 40 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 90 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 4 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 40 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 55 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 8,5 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da. cca 5,5 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da<br>Područje označeno kao ind. zona. |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da, u okviru reg. plana i ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, potrebno proširiti kapacitete<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Ne, planirana<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne, planirana |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 60% javno; 40 privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Poslovna tajna (proizvodna i uslužna domaća i strana preduzeća) |

| 9 | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** |
|---|---|
| | Ima položajne pogodnosti jer je uz magistralni put M-16.4. Općina je uradila svu projektnu dokumentaciju za infrastrukturno opremanje zone (projekte elektro i ptt mreže, puteva, kanalizacije, rasvjete, urbanistički i reg. plan, projekt zaštite od poplava, itd.) te pripremila nacrt odluke za preuzimalje građavinskog zemljišta (što će u potpunosti riješiti imovinsko pravne odnose u zoni, otkupom privatnog zemljišta). Općina planira iz vlastitih izvora obezbijediti dio sredstava, pa tražiti podršku kantonalnih i federalnih vlasti za realizaciju projekata infrastrukturnog uređenja zone. Na ovaj način općina je ispunila sve preduslove za uspostavljanje industrijsko-poslovne zone na ovom lokalitetu. Općina je aplicirala javnom preduzeću *Sliv rijeke Save* za finansiranje projekta zaštite od poplava ovog lokaliteta.<br><br>*Komentar 2009: Odluka o preuzimanju građevinskog zemljišta nikad nije usvojena, što blokira sve aktivnosti na daljem razvoju ove zone. Problem predstavlja određivanje naknade za izuzeto zemljište ranijim vlasnicima.*<br><br>*Do sada nema odgovora na općinsku aplikaciju za zaštitu od poplava zone od strane javnog preduzeća Sliv rijeke Save.* |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.11.3. Turistička zona Sebešić Novi Travnik

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Turistička |
| 2. | Lokacija/Firma | Novi Travnik |
| 3 | Adresa | Sebešić (Novi Travnik) |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Blagun Lovrenović, pomoćnik načelnika i stručni savjetnik za privredu tel: 030 793 100, Fax: 030 795 095, e-mail: općina.novi.travnik@tel.net.ba, web: općina-travnik.com |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (na putu Sebešić-Fojnica) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 70 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 60 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 30 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 70 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | loše |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Brdsko planinski |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 4.000 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 10 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | N/a |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Prostorni plan postoji, regulacioni je u procesu javne rasprave<br>Područje označeno kao turistička zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da, u okviru reg. plana i zakonskih regulativa |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Turistički objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, potrebno proširiti kapacitete<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da, planirana<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da, potrebno povećati<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne, planirana |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 90% javno; 10 privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Poslovna tajna |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Turistička zona nalazi se u katastarskoj općini Sebešić. Prostorni plan definisao područje kao turističku zonu, a u javnoj raspravi je i regulacioni plan. Potrebno unaprijediti putnu komunikaciju, jer je stanje putne komunikacije loše. Općina radi promociju turističkog potencijala ovog lokaliteta i planira uraditi studiju izvodljivosti za ovo područje. Potrebno je riješiti i pitanje infrastrukture (voda, kanalizacija, itd.). |
| **10** | **Promjena 2007-2009** |
| | Usvojen je regulacioni plan turističke zone Sebešić-Novi Travnik. Urađena je prifizibiliti studija. Jedan dio puta prema Sebešiću, dionica N. Travnik-G.Vakuf/Uskoplje, asfaltiran je u dužini od 4 km. |

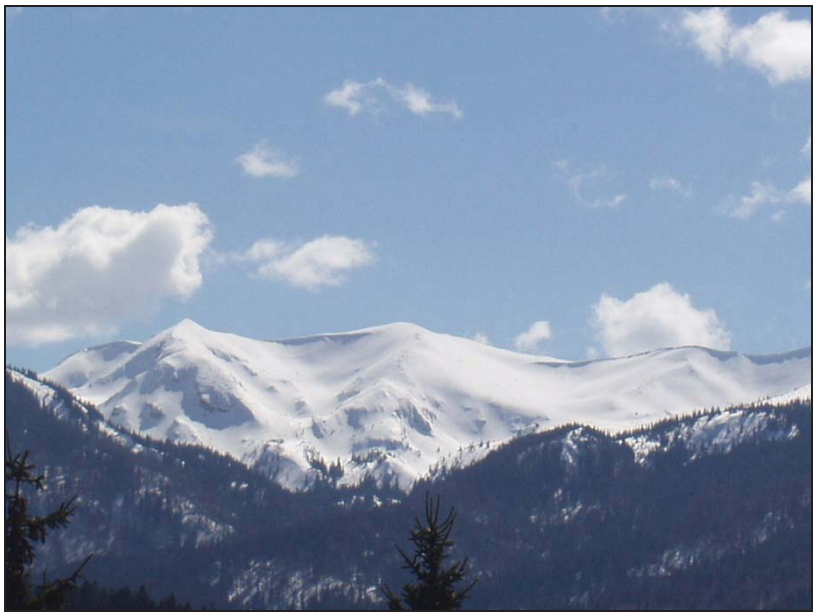

### 4.1.12. Općina Donji Vakuf

#### 4.1.12.1. Industrijsko/poslovna zona Donji Vakuf – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | DIP Janj holding Donji Vakuf |
| 3 | Adresa | 770 Slavne brdske brigade b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Muhamed Sijamija, pomoćnik načelnika za privredu i finansije, tel: 030 205 500, fax: 030 205 239, e-mail: opcinadv@bih.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (na putu) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 60 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 136 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 0,5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 60 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | cca 140 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 50 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti su u funkciji (50%) |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 16 KM (*smanjenje cijene zemljišta sa 30KM na 16KM/m2)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Ne (stari urb. plan istekao, novi u fazi izrade, usvajanje se očekuje za 3 godine) |
| | • Kako je područje zone označeno | Urb. plan ne postoji, u novom urb. planu područje će biti označeno kao ind. zona. |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da,<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 1%javno; 99% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | N/a |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Industrijska/poslovna zona Donji Vakuf obuhvata prostore bivšeg kompleksa drnve industrije *Janj*, Tvornice gipsa i gipsanih ploča, te jednog dijela slobodnog općinskog zemljišta. Sva preduzeća *DIP Janj Holdinga*, kao i tvornica gipsa i gipsanih ploća, privatizirana od strane PIF-ova i putem male privatizacije. Objekti su u funkciji, a kapaciteti se koriste oko 15 do 20%. Raspoloživi prostor se koristi oko 20-30%. U zoni nisu do kraja riješeni vlasnički odnosi. Sva potrebna infrastruktura dostupna.<br><br>*Komentar 2009: Tvornica montažnih kuća i pilana su u stečajnom postupku.* |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.13. Općina Gornji Vakuf /Uskoplje

Nije bilo promjena u industrijsko poslovnim zonama općine Gornji Vakuf/Uskoplje.

#### 4.1.13.1. Industrijsko/poslovna zona Batuški lug – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Gornji Vakuf/ Uskoplje |
| 3 | Adresa | Batuški lug b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Sead Čaušević, načelnik općine, tel: 030 494 108, fax: 030 494 101, |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0,2 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 60 km (Jablanica) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 110 (Mostar) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 1 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 100 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan, sa malim nagibom |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 48,1 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 6 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Mogu se ekonomično renovirati |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 7 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 50 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, a u izradi je i novi prostorni plan *(trenutno je u formi nacrta)*<br>Industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 50% javno; 50% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina i privatni sektor |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Smještana je na lokalitetu na kojem su bile smještene fabrike *Yassa* (sportska konfekcija) i *Unis* (UTL). Fabrika *Unis* ne radi, a vodi se kao imovina Rudnika uglja Gračanica koje je javno preduzeće. Industrijska/poslovna zona opremljena je sa svom infrastrukturom. Općina je u proteklom periodu radila na obnovi infrastrukture. Zona je 50% izgrađena. U zoni se nalaze firme *Rose Wood*, *Saraj Komerc* (proizvodnja opruga), *Vis Konfekcija*, *Komerc Tri*, *Vranicatrans*. Ima mogućnost širenja, a uz zonu ima i općinskog zemljišta. Postoji opasnost od poplava. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.13.2. Industrijsko/poslovna zona Kamenica

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Gornji Vakuf Uskoplje - Kamenica |
| 3 | Adresa | Trnovačka b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Sead Čaušević, načelnik općine, tel: 030 494 108, fax: 030 494 101 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (uz put M-16,2) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 60 km (Jablanica) |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 110 (Mostar) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 0,5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 100 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan, sa malim nagibom |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da, djelimično, desno od magistrale uz rijeku Vrbas |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 23 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 10 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti u funkciji |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 14 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, a u izradi je i novi prostorni plan<br>Industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Općina i privatni sektor |
| 8.6 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Nalazi se sa obje strene magistralnog puta M-16,2. Sa desne strane puta uz rijeku Vrbas postoji opasnost od poplava. U zoni se nalaze firme *Borac*, *Unis*, TOM, *Korak* (građevinska firma), *Ćiro promet* i *Paloč*. Industrijska/poslovna zona je u 100% privatnom vlasništvu. Zona je opremljena sa svom potrebnom infrastrukturom. Više od 50% zone se koristi. | |

| 10 | Promjene 2007-2009 |
|---|---|
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.14. Općina Doboj-Jug

Općina Doboj-Jug fazno radi na razvoju industrijske zone Matuzići. Općinsko vijeće je donijelo zaključke 27.12.2007. godine koji se odnose na nastavak radova i aktivnosti vezanih za razvoj industrijskih zona. U tom smislu Općina je aplicirala resornom ministarstvu projekat razvoja industrijske zone Matuzići.

#### 4.1.14.1. Industrijsko/poslovna zona Mravići – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Mravići, Doboj-Jug |
| 3 | Adresa | Mravići b.b. |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Mustafa Kovačević, pomoćnik načelnika i gosp. Edin Hadžić, viši stručni saradnik, tel 032 692 546, fax: 032 691 245, e-mail: dobojjug@bih.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0,1 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 0,2 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 150 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 3 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 70 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 13 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 2 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 20 KM *(smanjenje cijene sa 30KM na 20KM/m2)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 2 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | N/a |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, prostorni plan<br>Industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da, ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, ali treba pojačati<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da, ali treba povećati kapacitet<br>Odvod otpadnih voda: Ne, u toku je rješavanje pitanja otpadnih voda<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da, potrebno pojačati<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100% privatno |

| | | |
|---|---|---|
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Privatni sektor (*Intex guma* d.o.o.) |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Industrijsko-poslovna zona nalazi se u neposrednoj blizini magistralnog puta M-17. Općina je u zoni sagradila most preko rijeke Bosne i asfaltni put. U toku je rješavanje pitanja otpadnih voda/kanalizacije. Potrebno je povećati kapacitet vodovodne mreže, snagu elektronapajanja i unaprijediti telekomunikacijsku infrastrukturu.<br><br>*Komentar 2009: Odluka o uspostavljanju IZ Mravići donijeta od strane Općinskog vijeća. Općina je na tragu rješenja problema snabdijevanja vodom čitavog područja općine, a samim tim i zone, putem spajanja vodovoda Matuzići i Mravići. Procjenjena vrijednost priključka zone na M-17 saobraćanicu iznosi 1,7 mil. KM. Ovim bi zona dobila dva priključka na M-17 što bi omogućilo kružni tok saobraćaja u zoni. U zoni je firma Intex-guma koja zapošljava 20 ljudi.* | |
| **10** | **Promjene 2007-2009** | |
| | Nije bilo promjena. | |

### 4.1.14.2. Industrijsko/poslovna zona Matuzići

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Matuzići, Doboj-Jug |
| 3 | Adresa | 21 mart b.b. Doboj-Jug. |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Mustafa Kovačević, pomoćnik načelnika i gosp. Edin Hadžić, viši stručni saradnik, tel 032 692 546, fax: 032 691 245, e-mail: dobojjug@bih.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0,1 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 3 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 150 km (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 0,5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 70 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Da |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 7 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 30 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, privatne parcele |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Da, prostorni plan<br>Industrijska/poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Da, ekološka i spratnost (prizemlje + 4 sprata) |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodno-poslovni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ne |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da, ali treba pojačati; 50 KW<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da, u fazi izgradnje<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da, potrebno pojačati<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da, postoji odluka o putnim pravcima |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 60% javno/općinsko; 40% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Privatni sektor i općina |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | *Tredtex*, DU Jelah, *Wordstar*, AMH Tešanj i dr. |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Industrijsko-poslovna zona nalazi se u Matuzićima. Općina je do sada uradila vodovodnu mrežu, odvod otpadnih voda, ptt mreži i put. Potrebno je izvršiti zaštitu od poplava izgradnjom vodozaštitnog nasipa, te izgradnjom saobraćajnice priključka na auto put Vc. Takođe je potrebno pojačati elektro i ptt mrežu, nastaviti sa izgradnjom unutrašnje mreže puteva. Zona ima odlučnu položajnu pogodnost, blizina magistralnog puta M-17, kao i trase budućeg auto puta Vc. |
| **10** | **Promjena 2007-2009** |
| | Općina je izgradnju infrastrukture industrijske zone Matuzići podijelila u tri faze. Prva faza izgradnje je gotova. Općina je u procesu realizacije faza 2 i 3 koje obuhvataju 4,5 ha zemljišta i odnose se na izgradnju infrastrukure (puteva, vodovoda i kanalizacije, itd.). Predračunska vrijednost projekta uređenja IZ je 1,15 miliona KM. |

### 4.1.15. Općina Busovača

Općina Busovača je usvojila prostorni plan kojim su definisane ranije predložene industrijske zone.

#### 4.1.15.1. Industrijsko/poslovna zona Kasarna Draga – nije bilo promjena

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Kasarna Draga |
| 3 | Adresa | Donje polje b.b. Busovača |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Asim Mekić, načelnik općine; tel: 030 732 152, fax: 030 733 038 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (na putu R-422) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 25 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 70 (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 2 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 25 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Nagnut teren |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 15 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 10 (skladišta u zemlji i vajski objeketi) |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Objekti se mogu koristiti |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 18 KM *(povećanje sa 3KM na 18KM/m2)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Ne |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Ne |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Da, usvojen novi prostorni plan općine |
| | • Kako je područje zone označeno | N/a |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | N/a |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlag. čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100 % javno/državno; |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Općina |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |

| 9 | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** |
|---|---|
| | Smeđa ind. zona Kasarna Draga smještena je u kasarni, za koju je općinska administracija tražila povrat 2005. Kasarna ima 10 objekata, od kojih je dio u podzemlju. Kasarna se nalazi na nagnutom trenu. U kasarni se nalaze pripadnici vojske BiH, te je pitanje dodjele objekata i zemljišta općini još uvjek neizvjesno. Općina dio zemljišta planira za industrijsku/poslovnu zonu, a dio za poljoprivredno zemljište.<br><br>*Komentar 2009: Proces povrata kasarne općini još nije završen. Došlo je do povećanja cijene zemljišta u zoni za 15 KM/m2, te trenutna cijena m2 iznosi 18 KM.* |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | Nije bilo promjena. |

### 4.1.15.2. Industrijsko/poslovna zona Tvornica Medijapan ploča – T.M.P.

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Brown/Smeđa |
| 2. | Lokacija/Firma | Tvornica medijapan ploča – T.M.P. |
| 3 | Adresa | Kaonik b.b., Busovača |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Asim Mekić, načelnik općine; tel: 030 732 152, fax: 030 733 038 |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0 km (na putu M-5) |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 20 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 70 (Sarajevo) |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 5 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 20 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Ne |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 11 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 8 |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | Mogu se ekonomično renovirati (djelimično) |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 18 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 20 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Da, novi prostorni plan je usvojen |
| | • Kako je područje zone označeno | Industrijsko-poslovna zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne, samo ekološka |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Proizvodni objekti |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | Ind. zona – T.M.P. je pod hipotekom (Gospodarska i PBS Banka) |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 100 % privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Općina i privatni investitori |
| 8.6 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | N/a |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Smeđa zona Tvornica medijapan ploča – T.M.P. privatizirana je od strane malih dioničara. Posjeduje svu infrastrukturu i locirana je uz magistralni put M-5. Proizvodnja je stala 2002 godine. Preduzeće je pod hipotekom, tako da poreska uprava prodaje dijelove opreme, a u narednom periodu se očekuje prodaja proizvodnih hala. Objekti, zemlja i infrastruktura predstavljaju potencijal za ekonomski razvoj. Postoji mogućnost alternativnog korištenja objekata i prostora. |
| **10** | **Promjene 2007-2009** |
| | U zoni su izgrađena dva nova objekta. Usvojen je novi prostorni plan općine koji definiše industrijsku poslovnu zonu. Planom se predviđa mogućnost proširenje na lokalitet oko bivše željezničke stanice koji prema procjenama u općini iznosi cca 20-30 ha.<br><br>Stečajni postupak u firmi TMP je pokrenut te se u narednom periodu očekuje rješavanje statusnih pitanja TMP-a, što će otvoriti mogućnost potencijalnim investitorima da investiraju u zonu.<br><br>Novim projektom plinovoda u zoni će biti smještena priključna stanica za Busovaču, te će tako i zona dobiti ovaj energent. |

### 4.1.16. Općina Usora

Općina Usora u proteklom periodu radila je na uređenju svojih IZ. Za zonu Tešanjka Žabljak urađen je projekat po kojem se izvodi uređenje infrastrukture. U obje zone vršena je prodaja parcela na kojima se već nalazi nekoliko kompanija.

#### 4.1.16.1 Industrijsko/poslovna zona Tešanjka-Žabljak

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Tešanjka - Žabljak |
| 3 | Adresa | Općina Usora |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Anto Bonić, šef službe za finansije i privredu,<br>tel 032 893 479, fax: 032 893 514,<br>e-mail: općina.usora@tel.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 0,1 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 13 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 120 Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 6 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 90 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Djelimično |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno (šljunkovito – pjeskasto) |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 5 ha |
| 7.2 | Broj objekata | N/a |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 20 KM |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 5 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone | Da (u pripremi je novi urbanistički plan) |
| | • Kako je područje zone označeno | Preduzetnička zona |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ekološka, uređenje korita rijeke Usora |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Nije specificirana |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Ne<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Ne |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 66% javno/općinsko; 34% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ | Da |
| | • Ko je interesent | Lokalni poduzetnici, 10 kompanija |

| | | |
|---|---|---|
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Lokalni poduzetnici |
| **9** | **Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ** | |
| | Općina je u zonu dovela električnu energiju i izgradila pristupni put. Potrebno je riješiti imovinsko- pravne odnose, zemljište privesti namjeni, te riješiti problem odvoda površinskih voda i kanalizacije. Pitanje regulacije korita rijeke Usore bitno je za ovu zonu u smislu zaštite od poplava. | |
| **10** | **Promjena 2007-2009** | |
| | Općina je uradila glavni izvedbeni projekt uređenja zone. Ukupna vrijednost projekta je 1.6 miliona KM. Prva faza se realizira u iznosu od 300.000 KM (FMRPO – 100.000KM; UNDP – 105.000 KM; Općina – 100.000 KM). Na tenderu je odabrana firma za uređenje 1 ha industrijske zone, a rok za završetak radova je 90 dana. | |

### 4.1.16.2 Industrijsko/poslovna zona Srednja Omanjska

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Tip zone | Green/Zelena |
| 2. | Lokacija/Firma | Srednja Omanjska |
| 3 | Adresa | Općina Usora |
| 4 | Kontakt osoba | gosp. Anto Bonić, šef službe za finansije i privredu,<br>tel 032 893 479, fax: 032 893 514,<br>e-mail: općina.usora@tel.net.ba |
| **5** | **Putna komunikacija** | |
| 5.1 | Udaljenost od regionalnog puta | 2,5 km |
| 5.2 | Udaljenost od željeznice | 15 km |
| 5.3 | Udaljenost od aerodroma | 120 Tuzla |
| 5.4 | Udaljenost od centra općine | 3 km |
| 5.5 | Udaljenost od grada Zenice | 90 km |
| 5.6 | Stanje putne komunikacije | Dobro |
| **6** | **Karakteristike terena** | |
| 6.1 | Topografija terena | Ravan |
| 6.2 | Postoji li opasnost od poplava | Djelimično |
| 6.3 | Karakteristike tla | Stabilno (šljunkovito – pjeskasto) |
| | **Veličina i infrastruktura zone** | |
| 7.1 | Površina zone | 5 ha |
| 7.2 | Broj objekata | 5 (4 stara i 1 novi) |
| 7.3 | Prijedlog intervencija na objektima | N/a |
| 7.4 | Procjena ulaganja u objekte | N/a |
| 7.5 | Procjenjena vrijednost zemljišta u zoni po m2 | 12 KM *(povećanje od 2KM/m2)* |
| 7.6 | Postojanje slobodnih parcela za proširenje zone u slučaju potrebe | Da, 3 ha |
| 7.7 | Postojanje građevinskih dozvola za objekte u IZ | Da |
| 7.8 | • Postojanje urbanističkih planova za područje zone<br>• Kako je područje zone označeno | Ne<br>Ne postoji urbanistički plan |
| 7.9 | Postojanje urbanističkih ograničenja | Ne postoji urbanistički plan |
| 7.10 | Predviđena namjena objekata | Ne postoji urbanistički plan |
| 7.11 | Tereti na imovinu (npr. hipoteka i sl.) | N/a |
| 7.12 | Infrastruktura | Električna energija: Da<br>Gas: Ne<br>Voda (za piće, tehn.): Da<br>Odvod otpadnih voda: Da<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada: Da<br>Telekomunikacijska infrastruktura: Da<br>Transportna infrastruktura unutar zone: Da, makadam |
| 7.13 | Pravni status predložene IZ | 20% javno/općinsko; 80% privatno |
| **8.** | **Inicijative za uspostavljanje industrijske / poslovne zone** | |
| 8.1 | • Postojanje interesa za uspostavljanje IZ<br>• Ko je interesent | Da<br>Lokalni poduzetnici, *Mann Hummel*-Njemačka |
| 8.2 | Zainteresirana preduzeća za ulazak u IZ | Lokalni poduzetnici, *Mann Hummel*-Njemačka |

| 9 | Komentar o pogodnosti predložene potencijalne IZ |
|---|---|
| | Općina je definisala lokalitet i u zonu dovela električnu energiju i izgradila odvod površinskih voda i kanalizaciju. Potrebno je trasirati unutrašnje saobraćajnice, završiti nasipanje određenih dijelova, te izgraditi kolektor otpadnih voda i unutrašnje puteve. Općina je planirala određena sredstva za pomenute radove. |
| **10** | **Promjena 2007-2009** |
| | Općina je trasirala puteve u zoni do nivoa makadama, te riješila odvod otpadnih voda izgradnjom trokomorne septičke jame od 40 m3. Izvršena je prodaja parcela, a u zoni već posluju neke kompanije. FMRPO za izgradnju infrastrukture općini je dodijelilo 70.000 KM. |

## 4.2. Analiza stanja industrijskih/poslovnih zona u općinama regije Centralna BiH

Analiza industrijskih poslovnih zona obuhvatila je 63 industrijske zone. U proteklom periodu, od 2007. do 2009. godine, došlo je do povećanja ukupnog broja industrijskih/poslovnih zona u Regiji Centralna BiH, pa ih sada, umjesto ranijih 58, ima ukupno 62.

Kandidovano je pet novih industrijskih/poslovnih zona, i to četiri zelene i jedna smeđa. Sve nove zone kandidirala je općina Tešanj (i to IZ: Glinište, Medakovo, Mekiš, Šije i Bukva 2). Općina Tešanj sada ima 9 kandidiranih industrijskih/poslovnih zona. Također, registrovali smo i jednu industrijsku zonu (IZ Miljanovac-opština Tešanj) koja je napuštena, odnosno od čijeg se razvoja odustalo.

U ostalim općinama Regije nije bilo promjena broja kandidovanih industrijskih/poslovnih zona. Broj industrijskih poslovnih zona po općinama dat je u narednoj tabeli i grafikonu.

| RB | OPĆINA | UKUPNO | Smeđe | Zelene | Poduzetničke | | Ostale | Napuštene |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | zelene | smeđe | | |
| 1 | Zenica | 4 | 1 | 1 | | | 2 | |
| 2 | Vitez | 4 | 1 | 3 | | | | |
| 3 | Tešanj | 9 | 1 | 8 | | | | 1* |
| 4 | Travnik | 7 | 3 | 1 | 1 | 1 | 2 | |
| 5 | Žepče | 5 | | 1 | 3 | | | |
| 6 | Zavidovići | 3 | 1 | 2 | | | | |
| 7 | Maglaj | 10 | | 2 | 7 | 1 | | |
| 8 | Kakanj | 2 | | | 2 | | | |
| 9 | Bugojno | 2 | 1 | 1 | | | | |
| 10 | Teslić | 4 | 2 | 2 | | | | |
| 11 | Novi Travnik | 3 | 1 | 1 | | | 1 | |
| 12 | Donji Vakuf | 1 | 1 | | | | | |
| 13 | Gornji Vakuf/ Uskoplje | 2 | 2 | | | | | |
| 14 | Doboj-Jug | 2 | | 2 | | | | |
| 15 | Busovača | 2 | 2 | | | | | |
| 16 | Usora | 2 | | | 2 | | | |
| | **UKUPNO:** | **62** | **16** | **24** | **15** | **2** | **5** | 1* |

**Nije uključena u zbir.*

**Tabela 4.1.** Pregled kandidovanih zona općina regije CBiH

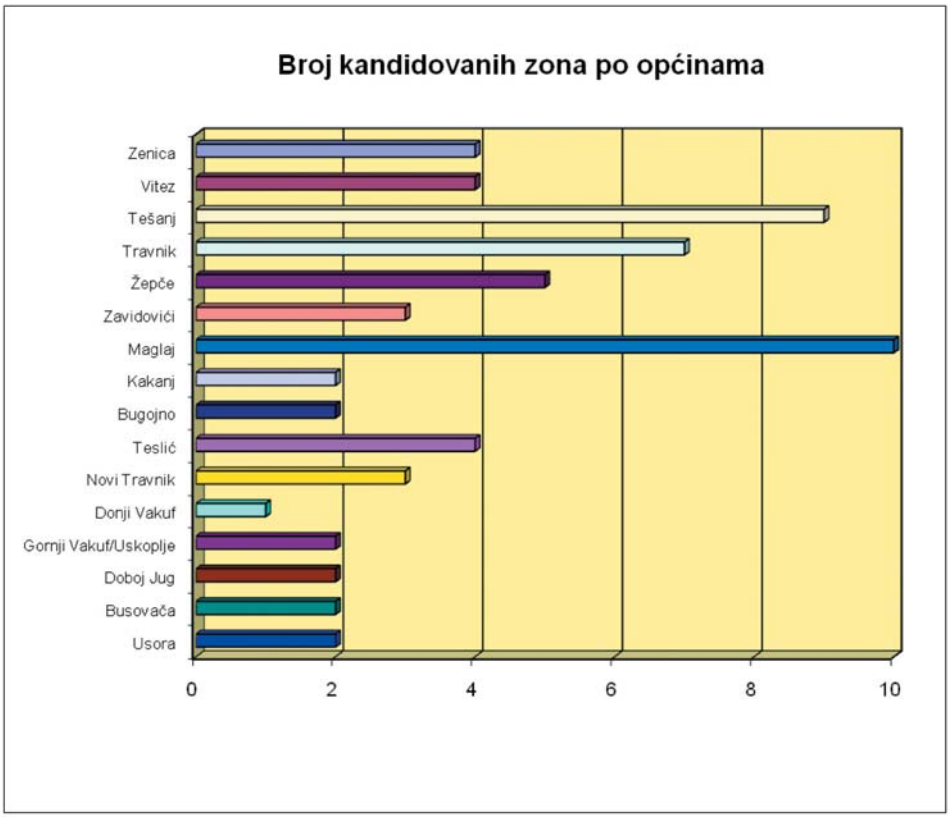


**Grafik 4.1.** Pregled općina CBiH po broju kandidovanih zona

| Pregled postojećih, novih i napuštenih Ind. zona | Broj | % |
|---|---|---|
| Postojeća | 57 | 90,5 |
| Nova IZ | 5 | 7,9 |
| Napuštena IZ | 1 | 1,6 |
| **Total** | **63** | **100,0** |

**Tabela 4.2.** Pregled promjena u broju kandidovanih zona u periodu 2007-2009.god.

Jednu lokaciju za potencijalnu industrijsku/poslovnu zonu kandidovala je općina Donji Vakuf. Po dvije lokacije kandidovale su općine: Gornji Vakuf/Uskoplje, Bugojno, Kakanj, Usora, Doboj-Jug i Busovača. Po tri lokacije kandidovale su općine Novi Travnik i Zavidovići. Po četri lokacije kandidovale su općine: Vitez, Zenica, Teslić. Po pet lokacija kandidovala je općina Žepče, dok je općina Travnik kandidovala sedam, Tešanj devet, a općina Maglaj čak deset lokacija. Od toga kandidovane su 24 zelene, 16 smeđih, 17 poduzetničkih, 3 poljoprivredne, jedna turistička i jedna poslovno-stambeno-rekreativna. Ukupna površina industrijskih/poslovnih zona povećana je sa 1.582,7 ha na 1.806,3 ha, što je povećanje od 223,56 ha.

| Vrsta IZ | Površina I/PZ u ha (2007 god.) | | Površina I/PZ u ha (2009 god.) | | Povećanje ha |
|---|---|---|---|---|---|
| | Broj | Ukupno | Broj | Ukupno | Ukupno |
| zelena | 21 | 737,90 | 24 | 938,66 | 200,76 |
| smeđa | 15 | 754,84 | 16 | 777,64 | 22,8 |
| poduzetnička | 17 | 90,00 | 17 | 90,00 | 0 |
| **Sub total IZ** | | **1.582,70** | | **1.806,30** | **223,56** |
| poljoprivredna | 3 | 11,40 | 3 | 11,40 | 0 |
| turistička | 1 | 4.000,00 | 1 | 4.000,00 | 0 |
| Poslovno stambeno rekreativna | 1 | 13,70 | 1 | 13,70 | 0 |
| **Total** | **58** | **5.607,84** | **62** | **5.831,40** | **223,56** |

**Tabela 4.3.** Promjene u površini kandidovanih I/PZ u periodu 2007-2009.god.

Ovo povećanje odnosi se na povećanje površine postojećih zelenih I/PZ i površine novih zona. Iz tabele ispod vidljivo je da je do povećanja došlo u 3 zelene industrijske zone (Počulica-Šljivčica, PC-96/Vitez; Dolac na Lašvi/Travnik), dok je u njih dvije došlo do smanjenja površine (Matuzići/Doboj-Jug; Mrkotić/Tešanj), što je u konačnici rezultiralo ukupnim povećanjem zelenih I/PZ od 200,76 ha. Na povećanje ukupne površine I/PZ uticale su nove kandidirane zone, i to 4 zelene (Šije, Glinište, Mekiš i Medakovo/Tešanj) i jedna smeđa (Bukva 2/Tešanj).

| | | Promjena površine IZ | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Povećanje | | Smanjenje | | Bez promjene | | Nije primjenjivo* | | Total | |
| | | Broj | Ukupni % reda | Broj | Ukupni % reda | Broj | Ukupni % reda | Broj | Ukupni % reda | Broj | Ukupni % reda |
| Vrsta IZ | zelena | 3 | 12,5% | 2 | 8,3% | 15 | 62,5% | 4 | 16,7% | 24 | 100,0% |
| | smeđa | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 15 | 93,8% | 1 | 6,3% | 16 | 100,0% |
| | poduzetnička | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 17 | 100,0% | 0 | ,0% | 17 | 100,0% |
| | poljoprivredna | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 3 | 100,0% | 0 | ,0% | 3 | 100,0% |
| | turistička | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 1 | 100,0% | 0 | ,0% | 1 | 100,0% |
| | Poslovno stambeno rekreativna | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 1 | 100,0% | 0 | ,0% | 1 | 100,0% |
| | Total | 3 | 4,8% | 2 | 3,2% | 52 | 83,9% | 5 | 8,1% | 62 | 100,0% |

*U tabeli su novokandidirane zone svrstane u kolonu „nije primjenjivo“, s obzirom da nisu bile kandidirane 2007, te se kriteriji „povećanje, smanjenje i bez promjene“ na njih ne odnose.

**Tabela 4.4.** Promjene u površini kandidovanih I/PZ u periodu 2007-2009.god.

| | | Površina slobodnih parcela za proširenje 2007 g. | Površina slobodnih parcela za proširenje 2009 g. |
|---|---|---|---|
| | | Sum u ha | Sum u ha |
| Vrsta IZ | zelena | 278 | 278 |
| | smeđa | 56 | 120 |
| | poduzetnička | 76 | 76 |
| | poljoprivredna | 2 | 2 |
| | turistička | . | . |
| | poslovno stambeno rekreativna | . | . |
| | Total | 412 | 476 |

**Tabela 4.5.** Promjene u površini slobodnih parcela za proširenje

U proteklom periodu došlo je do povećanja površina slobodnih za proširenje industrijskih poslovnih zona u iznosu od 64 ha. Povećanja se odnose na dvije industrijske zone, i to I/PZ Batuški Lug, 50 ha (smeđa I/PZ / opština G.Vakuf/Usk.) i I/PZ Tvornica Medijapan Ploča, 14 ha, opština Busovača. U ostalim I/PZ nije evidentiran povećanje a ni smanjenje površine slobodne za eventualno proširenje.
Prosječna površina zelenih zona iznosi 39,11 ha, smeđih 48,62 ha, poduzetničkih 5,29 ha, poljoprivrednih 3,8 ha, turističkih 4.000 ha, te poslovno-stambeno-rekreativnih 13,7 ha. Prosječna površina svih industrijskih/poslovnih zona iznosi 94,06 ha, a bez turističke zone Sebešić-N. Travnik koja se sama prostire na površini od 4.000 ha, prosječna površina iznosi 35,22 ha.

| | | Da li je bilo razvojnih aktivnosti u Ind./posl. zoni u periodu 2007-2009 godina? | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Ne | | Da | | Nije primjenjivo | | Total | |
| | | Broj | % od reda | Broj | % od reda | Broj | % od reda | Broj | % od reda |
| Vrsta IZ | zelena | 9 | 37,5% | 11 | 45,8% | 4 | 16,7% | 24 | 100,0% |
| | smeđa | 11 | 68,8% | 4 | 25,0% | 1 | 6,3% | 16 | 100,0% |
| | poduzetnička | 9 | 52,9% | 8 | 47,1% | 0 | ,0% | 17 | 100,0% |
| | poljoprivredna | 3 | 100,0% | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 3 | 100,0% |
| | turistička | 0 | ,0% | 1 | 100,0% | 0 | ,0% | 1 | 100,0% |
| | Poslovno stambeno rekreativna | 1 | 100,0% | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 1 | 100,0% |
| | **Total** | **33** | **53,2%** | **24** | **38,7%** | **5** | **8,1%** | **62** | **100,0%** |

**Tabela 4.6.** Pregled razvojnih aktivnosti u zonama u periodu 2007-2009. godine

U 33 zone (53,2%) koje su identifikovane Studijom iz 2007. godine nije bilo razvojnih aktivnosti u periodu 2007-2009. godina. U 38,7% identifikovanih I/PZ evidentirane su razvojne aktivnosti. Kriterij „nije primjenjiv“ u 8,1% ili 5 IZ odnosi se na novokandidovane i napuštene zone, s obzirom da za nove kandidirane zone nemamo parametara iz 2007. godine na osnovu kojih bismo mogli izvršiti ocjenu napretka u razvoju, a napuštene zone same po sebi više nisu dio ove analize. Isti princip će biti primijenjen i u narednim tabelama koje se odnose na razvojne aktivnosti.

Analizirajući ovaj kriterij prema vrsti I/PZ, primjećujemo da su razvojne aktivnosti u najvećem broju identifikovane u preduzetničkim i zelenim zonama. U ukupno 8 ili 47,1% preduzetničkih zona i 11 (44%) zelenih industrijskih zona evidentirane su razvojne aktivnosti. Iste aktivnosti evidentirane su i u 4 (25%) smeđe I/PZ i jednoj turističkoj zoni. Razvojne aktivnosti nisu evidentirane u poljoprivrednim i poslovno-stambenim zonama. U 24 industrijske/poslovne zone nisu evidentirane nikakve razvojne aktivnosti i one su ostale u istom stanju u kakvom su bile 2007. godine. (Vidi Tabelu P3.1. u Prilogu 3)

Posmatrano po općinama regije Centralna BiH možemo zaključiti da samo u tri općine (Gornji Vakug/ Uskoplje, Bugojno i Donji Vakuf) nije bilo nikakvih aktivnosti na razvoju industrijskih/poslovnih zona u periodu od 2007. do 2009. godine.

| **Da li je bilo razvojnih aktivnosti u Ind./posl. zoni u periodu 2007-2009. godine?** | | | | Broj | % od ukupnog broja I/PZ u opštini |
|---|---|---|---|---|---|
| Općina | Travnik | | Ne | 6 | 85,7% |
| | | | Da | 1 | 14,3% |
| | | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | | Total | 7 | 100,0% |
| | Novi Travik | | Ne | 2 | 66,7% |
| | | | Da | 1 | 33,3% |
| | | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | | Total | 3 | 100,0% |
| | Gornji Vakuf Uskoplje | | Ne | 2 | 100,0% |
| | | | Da | 0 | ,0% |
| | | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | | Total | 2 | 100,0% |
| | Bugojno | | Ne | 2 | 100,0% |
| | | | Da | 0 | ,0% |
| | | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | | Total | 2 | 100,0% |
| | Donji Vakuf | | Ne | 1 | 100,0% |
| | | | Da | 0 | ,0% |
| | | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | | Total | 1 | 100,0% |
| | Vitez | | Ne | 2 | 50,0% |
| | | | Da | 2 | 50,0% |
| | | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | | Total | 4 | 100,0% |
| | Kakanj | | Ne | 1 | 50,0% |
| | | | Da | 1 | 50,0% |
| | | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | | Total | 2 | 100,0% |
| | Zenica | | Ne | 3 | 75,0% |
| | | | Da | 1 | 25,0% |
| | | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | | Total | 4 | 100,0% |
| | Žepče | | Ne | 1 | 20,0% |
| | | | Da | 4 | 80,0% |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | Total | 5 | 100,0% |
| Zavidovići | | Ne | 0 | ,0% |
| | | Da | 3 | 100,0% |
| | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | Total | 3 | 100,0% |
| Maglaj | | Ne | 7 | 70,0% |
| | | Da | 3 | 30,0% |
| | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | Total | 10 | 100,0% |
| Usora | | Ne | 0 | ,0% |
| | | Da | 2 | 100,0% |
| | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | Total | 2 | 100,0% |
| Doboj Jug | | Ne | 1 | 50,0% |
| | | Da | 1 | 50,0% |
| | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | Total | 2 | 100,0% |
| Tešanj | | Ne | 3 | 30,0% |
| | | Da | 1 | 33,4% |
| | | Nije primjenjivo | 5 | 55,6% |
| | | Total | 9 | 100,0% |
| Teslić | | Ne | 1 | 25,0% |
| | | Da | 3 | 75,0% |
| | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | Total | 4 | 100,0% |
| Busovača | | Ne | 1 | 50,0% |
| | | Da | 1 | 50,0% |
| | | Nije primjenjivo | 0 | ,0% |
| | | Total | 2 | 100,0% |
| Total | | Ne | 33 | 52,4% |
| | | Da | 24 | 38,1% |
| | | Nije primjenjivo | 5 | 9,5% |
| | | Total | 62 | 100,0% |

**Tabela 4.7.** Pregled razvojnih aktivnosti u I/PZ po općinama periodu 2007-2009. godine

Razvojne aktivnosti izrade i usvajanja prostorno-planske dokumentacije zabilježene su u 24 zone ili njih 38,1%. Četiri I/PZ ili njih 6,3% imale su svu prostorno-plansku dokumentaciju i ovo se odnosi na smeđe IZ. U 29 I/PZ ili njih 46%, razvojne aktivnosti izrade i usvajanja prostorno-planske dokumentacije za I/PZ nisu zabilježene.

| | | Razvojne aktivnosti izrade i usvajanje prostorno planske dokumentacije | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Da | | Ne, sva postojala 2007. | | Ne | | Nije primjenjivo | | Total | |
| | | Broj | % od reda | Broj | % od reda | Broj | % od reda | Broj | % od reda | Broj | % od reda |
| Općina | Travnik | 6 | 85,7% | 1 | 14,3% | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 7 | 100,0% |
| | Novi Travik | 1 | 33,3% | 0 | ,0% | 2 | 66,7% | 0 | ,0% | 3 | 100,0% |
| | Gornji Vakuf/ Uskoplje | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% |
| | Bugojno | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% |
| | Donji Vakuf | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 1 | 100,0% | 0 | ,0% | 1 | 100,0% |
| | Vitez | 2 | 50,0% | 0 | ,0% | 2 | 50,0% | 0 | ,0% | 4 | 100,0% |
| | Kakanj | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% |
| | Zenica | 1 | 25,0% | 0 | ,0% | 3 | 75,0% | 0 | ,0% | 4 | 100,0% |
| | Žepče | 4 | 80,0% | 0 | ,0% | 1 | 20,0% | 0 | ,0% | 5 | 100,0% |
| | Zavidovići | 1 | 33,3% | 1 | 33,3% | 1 | 33,3% | 0 | ,0% | 3 | 100,0% |
| | Maglaj | 3 | 30,0% | 0 | ,0% | 7 | 70,0% | 0 | ,0% | 10 | 100,0% |
| | Usora | 1 | 50,0% | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% |
| | Doboj-Jug | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% |
| | Tešanj | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 4 | 40,0% | 5 | 60,0% | 9 | 100,0% |
| | Teslić | 2 | 50,0% | 1 | 25,0% | 1 | 25,0% | 0 | ,0% | 4 | 100,0% |
| | Busovača | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% |
| | **Total** | **24** | **38,7%** | **4** | **6,5%** | **29** | **46,7%** | **5** | **8,1%** | **62** | **100,0%** |

**Tabela 4.8.** Pregled razvojnih aktivnosti izrade i usvajanja prostorno-planske dokumentacije

Tabela u kojoj je dat pregled razvojnih aktivnosti izrade i usvajanja prostorno-planske dokumentacije po pojedinim industrijskim/poslovnim zonama data je u Prilogu 3 (Vidi Prilog 3 Tabela P3.2).

| | | Razvojne aktivnosti projektovanja infrastrukturnog opremanja IZ | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Da | | Projekti postojali 2007 | | Ne | | Nije primjenjljivo | |
| | | Broj | % od reda | Broj | % od reda | Broj | % od reda | Broj | % od reda |
| Općina | Travnik | 0 | ,0% | 1 | 14,3% | 6 | 85,7% | 0 | ,0% |
| | Novi Travik | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 3 | 100,0% | 0 | ,0% |
| | Gornji Vakuf Uskoplje | 0 | ,0% | 1 | 50,0% | 1 | 50,0% | 0 | ,0% |
| | Bugojno | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% | 0 | ,0% |
| | Donji Vakuf | 0 | ,0% | 1 | 100,0% | 0 | ,0% | 0 | ,0% |
| | Vitez | 1 | 25,0% | 0 | ,0% | 3 | 75,0% | 0 | ,0% |
| | Kakanj | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 1 | 50,0% | 0 | ,0% |
| | Zenica | 1 | 25,0% | 0 | ,0% | 3 | 75,0% | 0 | ,0% |
| | Žepče | 1 | 20,0% | 0 | ,0% | 4 | 80,0% | 0 | ,0% |
| | Zavidovići | 1 | 33,3% | 1 | 33,3% | 1 | 33,3% | 0 | ,0% |
| | Maglaj | 1 | 10,0% | 0 | ,0% | 9 | 90,0% | 0 | ,0% |
| | Usora | 1 | 50,0% | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 0 | ,0% |
| | Doboj-Jug | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 1 | 50,0% | 0 | ,0% |
| | Tešanj | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 4 | 40,0% | 6 | 60,0% |
| | Teslić | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 4 | 100,0% | 0 | ,0% |
| | Busovača | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% | 0 | ,0% |
| | **Total** | **8** | **12,7%** | **5** | **7,9%** | **44** | **69,8%** | **6** | **9,5%** |

**Tabela 4.9.** Pregled razvojnih aktivnosti projektovanja infrastrukturnog opremanja industrijskih/poslovnih zona

Razvojne aktivnosti projektovanja i infastrukturnog opremanja podrazumijevaju izradu izvedbenih građavinskih projekata za izgradnju infrastrukture industrijskih zona. Ove razvojne aktivnosti zabilježene su samo u 8 ili 12,7% industrijskih zona. Pet I/PZ ili njih 7,9% imale su sve projekte infrastrukture i to su smeđe (stare) industrijske zone koje su potpuno infrastukturno opremljene. U 44 I/PZ ili u njih 69,8% nisu zabilježene aktivnosti projektovanja infrastrukturnog opremanja, te se može reći da se većina razvojnih aktivnosti u periodu 2007-2009. godine odnosila na izradu i usvajanje prostorno-planskih dokumenata. Projektovanje infrastrukture odnosilo se na projektovanje unutrašnjih saobraćajnica, vodovodne i kanalizacione instalacije, te elektronapajanja. Raspored ovih aktivnosti po općinama dat je u gornjoj tabeli.

U Tabeli P3.3. (u Prilogu 3) dat je pregled razvojnih aktivnosti projektovanja infrastrukturnog opremanja po IZ.

| | | Razvojne aktivnosti izgradnje potrebne infrastrukture IZ | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Da | | Infrastruktura postojala 2007 | | Ne | | Nije primjenjivo | |
| | | Broj | % od reda | Broj | % od reda | Broj | % od reda | Broj | % od reda |
| Općina | Travnik | 0 | ,0% | 1 | 14,3% | 6 | 85,7% | 0 | ,0% |
| | Novi Travik | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 3 | 100,0% | 0 | ,0% |
| | Gornji Vakuf Uskoplje | 0 | ,0% | 1 | 50,0% | 1 | 50,0% | 0 | ,0% |
| | Bugojno | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% | 0 | ,0% |
| | Donji Vakuf | 0 | ,0% | 1 | 100,0% | 0 | ,0% | 0 | ,0% |
| | Vitez | 1 | 25,0% | 0 | ,0% | 3 | 75,0% | 0 | ,0% |
| | Kakanj | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% | 0 | ,0% |
| | Zenica | 1 | 25,0% | 0 | ,0% | 3 | 75,0% | 0 | ,0% |
| | Žepče | 1 | 20,0% | 0 | ,0% | 4 | 80,0% | 0 | ,0% |
| | Zavidovići | 1 | 33,3% | 1 | 33,3% | 1 | 33,3% | 0 | ,0% |
| | Maglaj | 1 | 10,0% | 0 | ,0% | 9 | 90,0% | 0 | ,0% |
| | Usora | 2 | 100,0% | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 0 | ,0% |
| | Doboj-Jug | 1 | 50,0% | 0 | ,0% | 1 | 50,0% | 0 | ,0% |
| | Tešanj | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 4 | 44,4% | 5 | 55,6% |
| | Teslić | 0 | ,0% | 1 | 25,0% | 3 | 75,0% | 0 | ,0% |
| | Busovača | 0 | ,0% | 0 | ,0% | 2 | 100,0% | 0 | ,0% |
| | **Total** | **8** | **12,9%** | **5** | **8,1%** | **44** | **71,0%** | **5** | **8,0%** |

**Tabela 4.10.** Pregled razvojnih aktivnosti izgradnje infrastrukture

Razvojne aktivnosti izgradnje infrastrukture zabilježene su samo u 8 industrijskih zona. Primjećujemo da je izgradnja infrastrukture evidentirana u 7 od ukupno 16 općina, u kojima je u njih 6 opremana samo po jedna IZ. Samo u općini Usora ove su razvojne aktivnosti evidentirane u dvije IZ. U svim slučajevima radi se u izgradnji puteva, vodovodne i kanalizacione mreže te snabdijevanju električnom energijom. Pet I/PZ ili njih 7,9% imale su razvijenu svu infrastrukturu, tj. radi se o smeđim (starim) IZ. U 44 zone ili njih 69,8% nisu zabilježenje aktivnosti izgradnje infrastrukture. Ovako veliki dvotrećinski procenat I/PZ u kojima nije vršena izgradnja infrastrukture navodi na zaključak da općine infrastrukturno opremaju samo po jednu IZ. Ovo se, donekle, može smatrati razumljivim, imajući u vidu vrijednost projekata infrastukturnog opremanja i ograničene mogućnosti finansiranja ovih projekata iz općinskih budžeta. U devet od ukupno 16 općina nisu evidentirane aktivnosti projektovanja, pa time ni izgradnje infrastrukture u IZ. Za ove općine možemo reći da je razvoj njihovih I/PZ na nivou izrade i usvajanja prostorno-planske dokumentacije, odnosno na samom početku. Pregled razvojnih aktivnosti koje se odnose na izgradnju infrastrukture po industrijskim/poslovnim zonama dat je u tabeli P3.4. u Prilogu 3.

Razvojne aktivnosti privlačenja domaćih i stranih investitora nisu zabilježene ni u jednoj IZ/opštini. Ovakav rezultat navodi na zaključak kako je u općinama regije Centralna BiH promocija IZ, odnosno promocija investicijskih potencijala, na veoma niskom nivou. S obzirom da se infrastrukturno oprema svega nekoliko zona u sedam općina regije Centralna BiH, te da je uspostava I/PZ u većini opština na samom početku, samo nekoliko njih može ponuditi infrastrukturno opremljene lokacije, spremne za investiranje, potencijalnim domaćim i stranim investitorima. Većina zona je samo definisana kao građavinsko zemljište za privredne

aktivnosti na nivou prostornog plana, bez riješenih imovinsko pravnih odnosa, izgrađene infrastruture, te definisanih uslova za investiranje u IZ. Također je indikativno da je samo jedna općina (Novi Travnik) izradila studiju izvodljivosti uspostavljanja turističke zone (Sebešić).

| **Postojanje urbanističkih planova za I/PZ 2007.g.** | | Da | Ne | u fazi izrade/ nadogradnje | Total |
|---|---|---|---|---|---|
| Općina | Travnik | 1 | 0 | 6 | 7 |
| | Novi Travik | 2 | 0 | 1 | 3 |
| | Gornji Vakuf Uskoplje | 2 | 0 | 0 | 2 |
| | Bugojno | 2 | 0 | 0 | 2 |
| | Donji Vakuf | 0 | 0 | 1 | 1 |
| | Vitez | 1 | 3 | 0 | 4 |
| | Kakanj | 0 | 2 | 0 | 2 |
| | Zenica | 4 | 0 | 0 | 4 |
| | Žepče | 2 | 0 | 3 | 5 |
| | Zavidovići | 3 | 0 | 0 | 3 |
| | Maglaj | 10 | 0 | 0 | 10 |
| | Usora | 1 | 1 | 0 | 2 |
| | Doboj-Jug | 2 | 0 | 0 | 2 |
| | Tešanj | 0 | 5 | 0 | 5 |
| | Teslić | 3 | 0 | 1 | 4 |
| | Busovača | 0 | 0 | 2 | 2 |
| | **Total** | **33** | **11** | **14** | **58** |

**Tabela 4.11.** Pregled postojanja urbanističkih planova za I/PZ u 2007.godini

Izuzetak predstavljaju industrijska zona Zenica 1 u Zenici i PC-96 u Vitezu, koje investitorima nude svu potrebnu infrastrukturu. Ipak, ni kod njih nismo evidentirali promotivne aktivnosti kojima bi se privukli domaći i strani investitori. U većini slučajeva investicije su plod slučaja tj. individualnog interesovanja investitora za interesantne građavinske lokacije.

Možemo reći da samo infrastrukturno opremanje industrijskih zona nije dovoljno za postizanje potpunih efekata uspostavljanja industrijskih zona, te da je promocija industrijskih poslovnih zona neophodna u cilju privlačenja što većeg broja domaćih i stranih investitora. Aktivnosti promocije u pravilu bi se trebale vezivati za kasnije faze uspostave IZ, onda kada u zoni bude riješeno pitanje imovinsko-pravnih odnosa i infrastrukture.

| **Postojanje urbanističkih planova za I/PZ 2009.g.** | | **Da** | **Ne** | **Da, samo prostorni** | **u fazi izrade/ nadogradnje** | **Total** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Općina | Travnik | 1 | 0 | 5 | 1 | 7 |
| | Novi Travik | 3 | 0 | 0 | 0 | 3 |
| | Gornji Vakuf /Uskoplje | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| | Bugojno | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| | Donji Vakuf | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Vitez | 2 | 1 | 1 | 0 | 4 |
| | Kakanj | 1 | 1 | 0 | 0 | 2 |
| | Zenica | 4 | 0 | 0 | 0 | 4 |
| | Žepče | 5 | 0 | 0 | 0 | 5 |
| | Zavidovići | 3 | 0 | 0 | 0 | 3 |
| | Maglaj | 5 | 1 | 0 | 4 | 10 |
| | Usora | 1 | 1 | 0 | 0 | 2 |
| | Doboj-Jug | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| | Tešanj | 0 | 2 | 2 | 5 | 9 |
| | Teslić | 3 | 0 | 0 | 1 | 4 |
| | Busovača | 0 | 0 | 2 | 0 | 2 |
| | **Total** | **34** | **6** | **10** | **12** | **62** |

**Tabela 4.12.** Pregled postojanja urbanističkih planova za I/PZ u 2009.godini

U proteklom periodu u I/PZ Regije Centralna BiH ukupan broj objekata je povećan za 13, tj. od 553 objekta iz 2007. dosegao je broj od 566 objekata u 2009. godini. Najveći broj novih objekata zabilježen je u općini Vitez, gdje je registrovano ukupno 8 novih objekata.

| **Procjenjena vrijednost zemljišta** | | **2007. godine** Prosječna cijena u KM/m² po opštini | **2009. godine** Prosječna cijena u KM/m² po opštini |
|---|---|---|---|
| Općina | Travnik | 12,00 | 12,00 |
| | Novi Travik | 10,42 | 12,83 |
| | Gornji Vakuf/ Uskoplje | 10,50 | 10,50 |
| | Bugojno | 16,50 | 16,50 |
| | Donji Vakuf | 30,00 | 16,00 |
| | Vitez | 13,75 | 13,75 |
| | Kakanj | 14,00 | 14,00 |
| | Zenica | 20,00 | 50,00 |
| | Žepče | 17,00 | 17,00 |
| | Zavidovići | 15,33 | 28,17 |
| | Maglaj | 25,20 | 29,70 |
| | Usora | 15,00 | 16,00 |
| | Doboj-Jug | 30,00 | 25,00 |
| | Tešanj | 38,00 | 32,78 |
| | Teslić | 15,00 | 21,25 |
| | Busovača | 10,50 | 18,00 |
| | **Total** | **19,57** | **22,58** |

**Tabela 4.13.** Promjene u procijenjenoj vrijednosti zemljišta u I/PZ po općinama

Ukupna prosječna cijena zemljišta po $m^2$ porasla je sa 19,57 KM/$m^2$ na 22,58 KM/$m^2$ – što je povećanje od 3,01 KM/$m^2$. Do povećanja cijena $m^2$ zemljišta došlo je u sedam općina u devet IZ, a najznačajnije je se zabilježeno u općini Zenica gdje je prosječna cijena povećana sa 20 na 50 KM/$m^2$. Smanjenje prosječne cijene zabilježeno je u tri općine, od kojih je naveće zabilježeno u I/PZ Donji Vakuf, u kojoj je cijena sa 30 KM/$m^2$ smanjena na 16 KM/$m^2$. U ostalih 45 I/PZ nije zabilježena promjena cijena.

Povećanje udjela javnog vlasništva zabilježeno je u dvije općine i tri IZ, dok je smanjenje registrovano u pet I/PZ zona. U 49 I/PZ nije zabilježena promjena odnosa privatno i javnog vlasništva, te u ovim zonama nije bilo novih investicija. Promjene vezane za smanjenje udjela javnog vlasništva odnosno povećanje privatnog vlasništva odnose se na prodaju općinskog javnog zemljišta zainteresiranim investitorima, što je slučaj sa po jednom zonom iz općina Zenica, Zavidovići, Žepče, N.Travnik i Vitez. Povećanje udjela javnog vlasništva odnosi se na dvije zone u opštini Teslić, gdje se Vlada RS otkupila dionice firme *Borje*, tako da je čitava zona sada u javnom/općinskom/entitetskom vlasništvu. U opštini Doboj-Jug u I/PZ Matuzići došlo je do promjene odnosa privatnog i javnog vlasništva u korist javnog vlasništva.

| **Promjena pravnog statusa (vlasništva nad zemljom u I/PZ)** | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Povećanje udjela javnog vlasništva | Smanjenje udjela javnog vlasništva | Bez promjena | Nije primjenjivo |
| Općina | Travnik | 0 | 0 | 7 | 0 |
| | Novi Travik | 0 | 1 | 2 | 0 |
| | Gornji Vakuf Uskoplje | 0 | 0 | 2 | 0 |
| | Bugojno | 0 | 0 | 2 | 0 |
| | Donji Vakuf | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Vitez | 0 | 1 | 3 | 0 |
| | Kakanj | 0 | 0 | 2 | 0 |
| | Zenica | 0 | 1 | 3 | 0 |
| | Žepče | 0 | 1 | 4 | 0 |
| | Zavidovići | 0 | 1 | 2 | 0 |
| | Maglaj | 0 | 0 | 10 | 0 |
| | Usora | 0 | 0 | 2 | 0 |
| | Doboj-Jug | 1 | 0 | 1 | 0 |
| | Tešanj | 0 | 0 | 4 | 5 |
| | Teslić | 2 | 0 | 2 | 0 |
| | Busovača | 0 | 0 | 2 | 0 |
| | **Total** | **3** | **5** | **49** | **5** |

**Tabela 4.14.** Promjene u procijenjenoj vrijednosti zemljišta u I/PZ po općinama

## 4.3. Mapiranje i analiza stanja ostalih oblika poslovne infrastrukture u općinama regije Centralna BiH

### 4.3.1. Mehanizmi podrške za razvoj poduzetništva/biznisa

Zahvaljujući prije svega REZ Agenciji, zatim drugim organizacijama i institucijama koje podržavaju razvoj poduzetništva kao i međunarodnim organizacijama koje su u nekim slučajevima pomogle ove procese, određeni broj općina je već razvio različite vidove podrške nastanku i razvoju poduzetništva i malih i srednjih preduzeća. Na prvom mjestu su razvijeni poslovni forumi i poslovno-savjetodavne usluge, a zatim slijede centri za poduzetništvo i poslovni inkubatori.

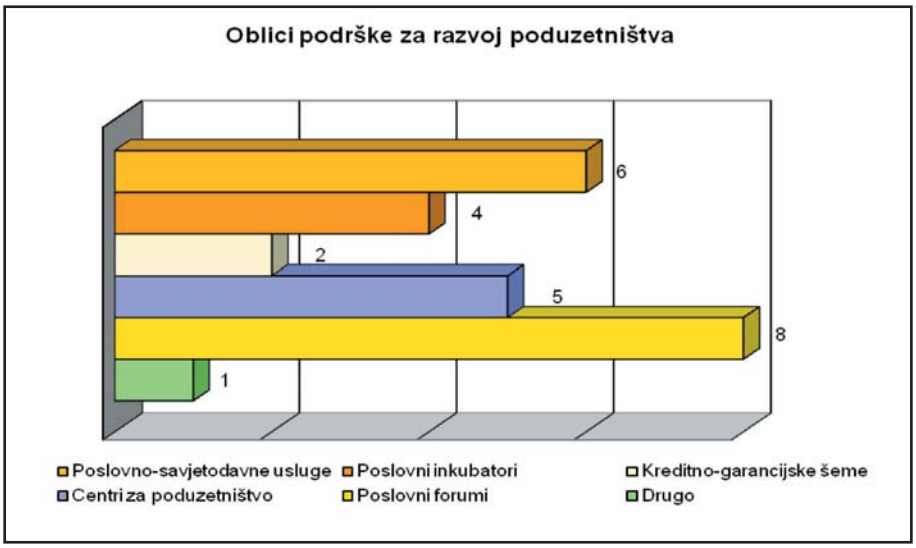


**Grafik 4.2.** Oblici podrške za razvoj poduzetništva

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Poslovno-savjetodavne usluge | Donji Vakuf, Kakanj, Maglaj, Tešanj, Zavidovići, Zenica | 6 |
| Poslovni inkubatori | Maglaj, Zavidovići, Zenica, Žepče | 4 |
| Kreditno/garancijske sheme | Doboj-Jug, Zavidovići | 2 |
| Centri za poduzetništvo | Doboj Jug, Maglaj, Novi Travnik, Zavidovići, Zenica | 5 |
| Poslovni forum | Busovača, Donji Vakuf, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Tešanj, Usora, Zavidovići | 8 |
| Drugo | Zenica (tehnološki park) | 1 |

Tabela 4.15. Oblici podrške za razvoj poduzetništva

U općinama u kojima postoje neki od gore navedenih oblika podržavajućih instrumenata podrške, razvijeni su i načini informisanja i distribucije informacija ključnim akterima lokalnog ekonomskog razvoja o ovim oblicima poduzetničke infrastrukture, zainteresovanih za tu vrstu usluga. Većina općina (njih 12) distribuira informacije o podržavajućim oblicima infrastrukture.

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Da | Busovača, Doboj-Jug, Donji Vakuf, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Usora, Zavidovići, Zenica, Žepče, **Vitez** | 12 |
| Ne | **Bugojno**, Gornji Vakuf/ Uskoplje, **Teslić, Tešanj**, | 4 |

**Tabela 4.16.** Distribucija informacija o oblicima podrške

Naprimjer Općina Doboj Jug distribuira bilten, ima web-site, koristi direktne dopise i kontakte te izdaje službeni glasnik općine, Općina Maglaj se oglašava putem medija, proglasima, preko oglasne ploče, zajedničkih sastanaka, direktnom dostavom na adresu, Općina Kakanj vrši promociju samo putem medija, dok Općina Zenica ključne informacije prenosi putem projekata, weba, štampe, TV i radio emisija i javnih tribina.

Općine su takođe iskazale određene probleme i stavove u vezi sa nemogućnošću pružanja određenih dodatnih usluga za poslovni sektor i preduzetništvo. Ti problemi se većim dijelom odnose na ograničenja u tehničkim kapacitetima (5 općina) i ograničenja u ljudskim kapacitetima (6 općina), zatim zbog nedovoljnog znanja za pružanje te vrste usluga (6 općina), zbog nepostojanja takvih zahtjeva poslovnog sektora (3), te iz drugih razloga (2 općine).

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Ograničenje u tehničkim kapacitetima | Gornji Vakuf/Uskoplje, Kakanj, Maglaj, Tešanj, Žepče | 5 |
| Ograničenje u ljudskom kapacitetu | Bugojno, Novi Travnik, Teslić, Usora, Vitez, Žepče | 6 |
| Nedovoljna spoznaja, znanja i ključne vještine za tu vrstu usluga | Bugojno, Donji Vakuf, Novi Travnik, Teslić, Tešanj, Travnik | 6 |
| Nisu postojali zahtjevi za tom vrstom usluga | Busovača, Doboj-Jug, Travnik | 3 |
| Drugo | Zavidovići – Finansijska ograničenja | 1 |

**Tabela 4.17.** Nedostajuće vještine u pružanju pojedinih oblika podrške privatnom sektoru

Značajno je istaći da su uglavnom sve općine (njih 14) učestvovale ili još uvijek učestvuju u kreiranju mehanizama podrške razvoju poslovnog sektora i preduzetništva na lokalnom nivou.

| Odgovori | Općine | Broj općina |
|---|---|---|
| Da | Busovača, Doboj-Jug, Donji Vakuf, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Teslić, Tešanj, Travnik, Usora, Vitez, Zavidovići, Zenica, Žepče | 14 |
| Ne | Bugojno, Gornji Vakuf/Uskoplje | 2 |

**Tabela 4.18.** Postojanje mehanizama podrške

### 4.3.2. Dosadašnje aktivnosti lokalne administracije na razvoju poduzetničke infrastrukture

U razvoju preduzetničke infrastrukture u općinama, najveći udjel prema dosadašnjim preduzetim aktivnostima imaju sljedeći uspostavljeni oblici poduzetničke infrastrukture, i to:

- Trinaest općina je pokrenulo aktivnosti oko uspostave industrijske/poslovne zone, a od toga sedam općina je pokrenulo projekte uspostave poslovnih zona. Te općine su preduzele aktivnosti na iniciranju i formiranju industrijskih/poslovnih zona tako što su pripremile (ili je priprema u toku) prostorno-planske dokumentacije kao preduslov za formiranje i funkcioniranje industrijske/poslovne zone (Busovača, Doboj-Jug, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje, Kakanj, Zenica, Novi Travnik, Teslić, Usora, Vitez, Zavidovići, Zenica, Žepče),
- Četiri općine je pokrenulo poslovne inkubatore (Zenica, Žepče, Maglaj i Zavidovići),
- Općina Doboj-Jug ima uspostavljen garancijski fond,
- Općina Doboj-Jug i Zavidovići imaju uspostavljen kreditni fond,
- Podršku novoformiranim poduzećima pružaju općine Doboj-Jug, Maglaj i Tešanj,
- U Zenici je formiran tehnološki park.

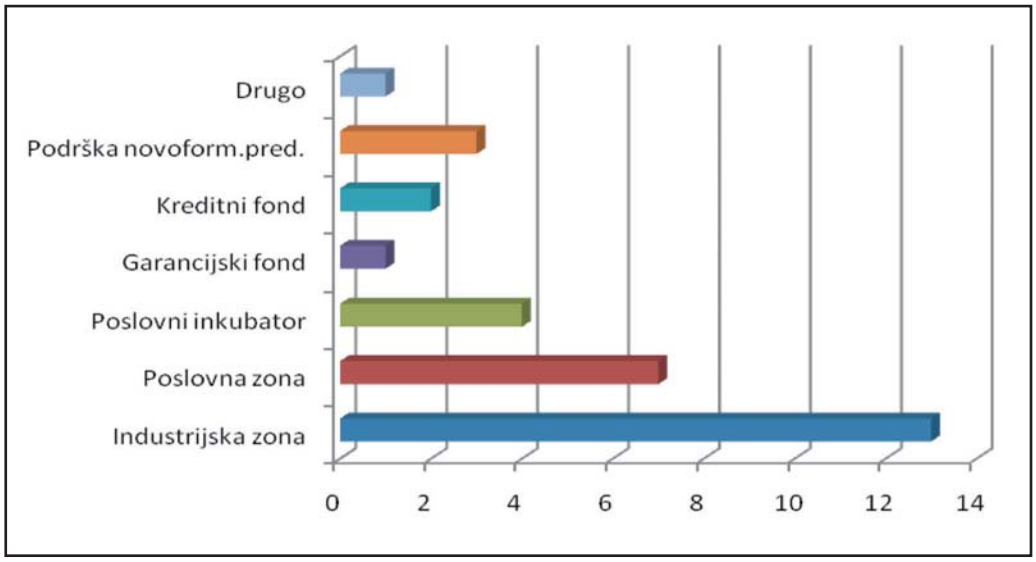


**Grafik 4.3.** Dosadašnje aktivnosti općina na razvoju poduzetničke infrastrukture

Na osnovu poređenja rezulata ovog sa prethodnim istraživanjem može se konstatovati da je u ovoj oblasti ostvaren napredak.

### 4.3.3. Poslovni inkubatori i drugi oblici poduzetničke infrastrukture u regiji Centralna BiH

#### 4.3.3.1.Poslovni inkubatori

Proces inkubiranja biznisa predstavlja jedan od kvalitetnih instrumenata lokalnog ekonomskog razvoja koji se od 2001. godine počeo primjenjivati i u Bosni i Hercegovini. U Bosni i Hercegovini trenutno postoji

deset inkubatora sa vrlo različitim načinima organizovanja, ali sa istom osnovnom funkcijom – pomoć pri osnivanju novih privrednih subjekata i njihov razvoj u prvim godinama poslovanja.[7]

Poslovnim inkubatorom se smatra 'pogodan' prostor u kojem svoj biznis započinju potencijalni poduzetnici ili svoj biznis nastavljaju jako mlada mikro, mala i srednja poduzeća (do 6 mjeseci). Pogodnost prostora se ogleda u povoljnim uslovima za njegovo korištenje, poslovno-savjetodavnim i ostalim uslugama koje će se pružati korisnicima prostora, kao i pomoći menadžmenta inkubatora korisnicima usluga. Poslovni inkubator ima tri važne komponente:

- objekat (prostore za poslovanje),
- poslovno savjetodavne i ostale usluge,
- usluge menadžmenta.

Poslovni inkubator pruža mogućnost mikro, malim i srednjim poduzećima (MSP) da posluju na jednom mjestu i dijele zajedničke prostore na novi i orginalni način. Inkubatori se dizajniraju na način da podrže/ zadovolje potrebe lokalne zajednice, i kao rezultat takvog pristupa imaju veoma individualni stil i fokus. Zajedničke karakteristike inkubatora su:

- obezbjeđenje lako dostupnog prostora pod povoljnim uslovima za početnike u biznisu i jako mlada MSP-a, koja su sklona rastu;
- poslovno savjetodavne usluge, koje se pružaju u prostorijama inkubatora;
- zajedničke administrativne poslove;
- aranžmane zakupa pod uslovima 'lako unutra – lako van';
- pomoć u dobijanju finansijskih sredstava za poslovanje;
- obezbjeđenje mogućnosti povezivanja biznisa;
- uključenost zajednice (općine, regije, države) u njihov rad.

Smatra se da treba krenuti u stvaranje poslovnog inkubatora ako (kriteriji za uspostavu inkubatora):

**a.** postoji raspoloženje unutar lokalne uprave i šire zajednice (predanost lokalnih aktera) da podrže rad inkubatora;
**b.** postoji razumjevanje unutar lokalne zajednice ili institucije koja osniva inkubator o suštini rada poslovnog inkubatora i mogućnost kreiranja dobrog menadžmenta u inkubatoru;
**c.** postoji potreba (od strane poduzetnika, potencijalnih poduzetnika, neke od razvojnih institucija) za takvim instrumentom lokalnog ekonomskog razvoja;
**d.** postoji pogodna infrastruktura ili se procjeni da vrijedi uložiti u fizičku infrastrukturu koja će služiti za inkubiranje biznisa;
**e.** postoji opravdanost za novčanim ulaganjem (potrebno je odgovoriti na pitanje da li bi suma novca koja je potrebna za pripremu fizičke infrastrukture i rad inkubatora mogla da se utroši za finansiranje druge vrste podrške razvoju novih ili postojećih biznisa, a koja bi dala veći efekat);
**f.** postoji mogućnost finansijske održivosti inkubatora.

Kriteriji e i f se ispituju tek nakon što se kriteriji a-d ocjene pozitivnim. U posebnim slučajevima se mogu ispitati i ova dva kriterija paralelno sa ostalim. Poslovni inkubatori su ozbiljan i zahtjevan instrument podrške razvoju malih i srednjih poduzeća. Ukoliko želimo da rezultati rada inkubatora budu pozitivni, neophodno je ostvariti striktne preduslove prije njihovog osnivanja.

*7 Ovaj dio Analize oslanja se na dokumenat: Strategija razvoja poslovnih inkubatora u BiH, august 2009. godine.*

U regiji Centralna BiH postoje tri inkubatora i to u Zenici, Žepči i Zavidovićima. U nastavku će biti prezentirani osnovni podaci o svakom od navedenih inkubatora.

#### 4.3.3.2. Poduzetnički inkubator Zenica

Poduzetnički inkubator u Zenici nalazi se u Poslovnoj zoni Zenica 1 koja je smještena na napuštenom prostoru «Željezare Zenica» južno-jugozapadno od granica «Mitall Steel-a» i sjeverno od centra grada. Prilaz objektima je lokalnim asfaltnim saobraćajnicama koje se nalaze unutar Poslovne zone Zenica 1 i koje su preko gradske saobraćajnice povezane sa magistralnim putem Sarajevo-Zenica-Bosanski Brod, a na isti način i sa budućim istoimenim autoputom.

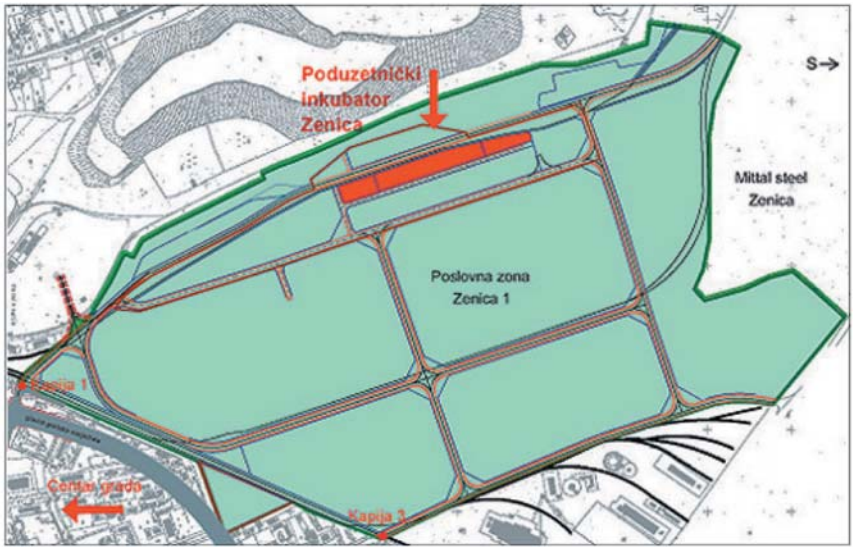


**Slika 4.1.** Lokacija poduzetničkog inkubatora Zenica

Pokretanje Poduzetničkog inkubatora u Zenici jedan je od prioritetnih projekata u Strategiji razvoja općine Zenica i predstavlja jedan od prvih koraka njene implementacije. Adaptacija objekata za inkubator je trajala godinu dana i završena je oktobra 2006. godine. Upravljanje poduzetničkim inkubatorom općina Zenica povjerila je Agenciji za ekonomski razvoj ZEDA.[8]
Biznis inkubator Zenica (BIZ) se praktično sastoji od dva fizički razdvojena prostora/objekta. Prema namjeni prostora odnosno profilu korisnika, interno su podijeljeni u dvije cjeline: Poslovni (klasični) inkubator i Centar savremenih tehnologija – CST.

Poslovni inkubator Zenica nudi kombinaciju poslovnih usluga koje omogućavaju brz i uspješan poslovni razvoj. To je set infrastrukturnih i kompetitivnih prednosti koje sve idu u prilog poduzetniku, od kojih izdvajamo:

- poslovne prostorije:
    - 25 radioničkih (26 m$^2$ do 300 m$^2$) i 4 kancelarijska prostora u „klasičnom“ inkubatoru sa ukupno 3.155 m$^2$. Prvi korisnici su uselili u augustu 2005. godine. Ispred objekata obezbijeđen je i solidan parking prostor za teretna i putnička vozila. Svi prostori su popunjeni; [9]
- Identifikacija poslovnih mogućnosti i procjena poslovnih ideja (biznis planiranje);
- Stalna podrška poduzetnicima putem poslovnog savjetovanja i zajedničko rješavanje problema;

*8 Kontakt osobe: Muhsin Ibrahimagić, Naidin Ahmetspahić, email: info@zeda.ba, muhsin@zeda.ba, naidin@zeda.ba, tel: ++387 (0) 32 449 410; fax. ++387 (0) 32 449 415, adresa: Školska 4,7200 Zenica, Web adresa: www.zeda.ba*
*9 Detaljnije vidjeti http://inkubator.zeda.ba*

- Povezivanje sa finansijskim institucijama;
- Zajednička upotreba kancelarijskih uređaja (fotokopir, telefax i sl.);
- Zajednički organizirane neophodne logističke usluge (čišćenje, osiguranje i sl.);
- Zajednička sala za sastanke i seminare;
- Korištenje audio-vizuelne opreme;
- Prevođenje i pomoć iz domena poslovnog engleskog jezika;
- Promocija za svakog od korisnika koju radi Agencija prilikom promovisanja inkubatora,
- Predstavljanje korisnika i njihovih proizvoda i usluga na web-stranici Agencije www.zeda.ba;
- Informacije o sajmovima na lokalnom i internacionalnom nivou;
- Informacije o dostupnim fondovima namijenjenim za podršku MSP sektoru, i druge.

**Slika 4.2.** Poduzetnički inkubator Zenica

Svi objekti su vlasništvo općine Zenica. Ukupna ulaganja u poslovni inkubator su iznosila cca 950.000 KM. Finansijeri: EU QIF, EURED, Općina Zenica, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, Federalno ministarstvo razvoja poduzetništva i obrta, Vlada Republike Italije i Regija Piemonte.
U Inkubatoru je trenutno smješteno 18 korisnika sa oko 130 zaposlenih. U februaru prošle godine okončana je implementacija partnerskog projekta općine Zenica, *Environment Park-a* i Politehničkog inkubatora iz Torina kroz prenos dobre prakse i iskustava u inkubiranju iz Torina u Zenicu. U okviru projekta se, također, realizovalo i takmičenje poslovnih ideja ZENICA START CUP. Pobjednici su pored boravka u Poduzetničkom inkubatoru uz povoljnu cijenu zakupnine dobili i novčane nagrade. Sa Univerzitetom u Zenici je uspostavljena saradnja koja u suštini predstavlja projekat povezivanja obrazovnih institucija, prije svega fakulteta, sa poduzetnicima iz inkubatora, a u svrhu ostvarivanja akceleracije poslovnog rasta.

**Slika 4.3.** Detalj iz inkubatora – proizvodnja u firmi *Kema* d.o.o.

Od firmi koje su smještene u poduzetničkom inkubatoru navodimo: *Krin* d.o.o.; *Elektronika* d.o.o.; *Zepol* szr.; *Meligraf* szr.; *Auto KTC* d.o.o.; *Alert* d.o.o.; *Platforma* d.o.o.; *Namyx* d.o.o.; *Bošnjak auto* d.o.o.; *Kema* d.o.o.; *Sarix* d.o.o.; *Zak* d.o.o.; *Mune* szr; *Femetall* d.o.o.; *Intercons* d.o.o.; *Pulmont* d.o.o.; *Unisan* d.o.o. i *Leptir* d.o.o.

#### 4.3.3.3. Tehnološki park Zenica (Centar savremenih tehnologija – CST)

Tehnološki park je sistem u kojem se povezuju stručnjaci i poduzetnici koji žele ostvariti svoje poslovne ideje zasnovane na novim tehnologijama, u cilju komercijalizacije tog znanja i stvaranja preduzeća koja ostvaruju visoku dobit zahvaljujući upravo primjeni novih tehnologija. Razlozi osnivanja Centra savremenih tehnologija (koji je kasnije prerastao u Tehnološki park) su stvaranje jedinstvenog sistema koji čine: prostor, stručnjaci i infrastruktura, čije će usluge biti fokusirane na razvoj novih privrednih aktivnosti te ponuda inkubacijskih programa temeljenih na novim tehnologijama.

**Slika 4.4.** Objekat tehnološkog parka u Zenici

Adapcija zgrade (bivša Tehnička kontrola Željezare Zenica) u kojoj je smješten Tehnološki park započela je krajem 2007.godine. On predstavlja „dom“ poduzetnicima-početnicima, koji rade na razvoju i primjeni novih tehnologija, realizaciji kreativnih ideja sa sofisticiranijim proizvodima. U Centru će također biti smještene i firme početnici koje su pobijedile na takmičenju za najbolje poslovne planove, koji je proveo Business Start-Up Centar Zenica.

Tehnološki park raspolaže sa 18 kancelarijskih i 8 proizvodnih prostora u zgradi sa ukupno 1.859 $m^2$ – objekat je završen u februaru 2009. i još uvijek nije u potpunosti popunjen. Ukupna ulaganja u objekat CST su cca 1,0 mil. KM. Sredstva su obezbijeđena iz budžeta općine Zenica, grant sredstava Vlade ZDK i Federalnog ministarstva razvoja poduzetništva i obrta.

#### 4.3.3.4. Poslovni inkubator Žepče

Općina Žepče je dala objekat na neodređeno vrijeme NVO Udruzi poduzetnika i poslodavaca iz Žepča, u svrhu njegovog iskorištenja za podrški razvoju malih i srednjih preduzeća. Ukupna korisna površina objekta u sklopu Inkubatora je 930 $m^2$. Inkubator čine četiri prostora od 134 $m^2$ i pet prostora od 65,60 $m^2$ sa izgrađenom elektro, PTT, vodovodnom i kanalizacionom mrežom, te izgrađenom vlastitom kotlovnicom za centralno grijanje.

Udruga je osigurala sredstva[10] za uspostavu Agroinkubatora na površini od 620 m2 u krugu sadašnjeg inkubatora. U objektu će se instalirati hladnjača, laboratorija, uredi i multimedijalna sala. Predviđena ulaganja u rekonstrukciju i opremu inkubatora su cca 260.000 KM. Opći cilj projekta je doprinos razvoju MSP ekonomije kroz jačanje infrastrukturne podrške poduzetnicima u agrobiznisu i razvoj općine Žepče i dijela regije Centralna Bosna i Hercegovina.

**Slika 4.5.** Poslovni inkubator Žepče

*10 Sredstva EU*

Specifični ciljevi projekta su: omogućiti povećanje kvaliteta i kvantiteta proizvoda kroz korištenje infrastrukturne podrške Agroinkubatora, komercijalizirati proizvode i pristup tržištu, omogućiti postojanost i proširenje proizvodnje kroz pomoć u pristupu financijskim izvorima, omogućiti poslovne kontakte i umrežiti individualne proizvođače i MSP-a, doprinijeti integriranju agrobiznisa u tijekove poduzetništva i registriranju poljoprivredne djelatnosti, educiranje proizvođača o poljoprivrednoj proizvodnji i potrebi udruživanja.

Ukupna ulaganja u prvobitni objekat iznosila su 210.000 KM (EU QIF, Općina Žepče, Vlada zeničko-dobojske županije, Federalno ministarstvo razvoja, obrta i poduzetništva, Udruga poduzetnika i poslodavaca Žepče). Sredstva za rad osoblja koje opslužuje korisnike Poslovnog inkubatora osigurana su iz sredstava zakupnine, usluga i sredstava osiguranih po drugim projektima Udruge. Sredstva za održavanje inkubatora osiguravaju se iz zakupnine, donacija i drugih pristupnih fondova. Trenutno je u inkubatoru smješteno sedam malih i srednjih preduzeća (MSP-a) proizvodne djelatnosti (limarska, papirna, metalna, građevinska, roletarska i pekarska), zatim Udruženje Voćar Žepče, Udruga poduzetnika i poslodavaca Žepče sa Odjelom kućne radinosti Žepče i OPZ «Agrofarm» Žepče. Zahvaljujući Poslovnom inkubatoru Žepče zaposleno je oko 40 radnika.

Menadžment poslovnog inkubatora Žepče pruža stručno-savjetodavnu podršku korisnicima i to: pomoć pri registriranju biznisa, izrada biznis planova i projektnih prijedloga, pravna pomoć, edukacija na razne teme, organiziranje zajedničkih nastupa prema organima vlasti, promocija (uključujući i štampanje promotivnih materijala, umrežavanje sa sličnim biznisima van Inkubatora).[11]

#### 4.3.3.5. Potencijalni poslovni inkubator Maglaj

Općina posjeduje objekat silosa koji pokušava pretvoriti u poslovni inkubator. Napravljen je projekat i preko REZ-a apliciran na VI poziv EURED-a. Jedini razlog zbog kojeg općina nije realizirala ovaj projekt je nedostatak finansijskih sredstava.

**Slika 4.6.** Objekat predviđen za poslovni inkubator u Maglaju

Objekat ima tri etaže sa cca 1.400 m$^2$ po etaži te ukupno ima cca 3.200m$^2$. Objekat sa nalazi na veoma dobroj lokaciji u gradu. Potrebno je građavinski urediti objekat. Procjenjeno je da za opremanje treba cca 600.000 KM.

*11 Kontakt osobe: Mira Jović, Branka Janko, tel. 032-888-058, mira.jovic@tel.net.ba, branka.janko@tel.net.ba, adresa: Stjepana Radića bb, Žepče*

Pored objekta silosa, općina posjeduje šest domova kulture koji se mogu staviti u funkciju razvoja poduzetništva (u naseljima: Kosova, Moševac, Misurići, Bočinja, Liješnica, Domislica i Novi Šeher).

#### 4.3.3.6. Poslovni inkubator Zavidovići

U Omladinskom naselju u Zavidovićima sredinom juna 2009. godine otvoren je Poslovni inkubator, kao jedan od najvažnijih projekata kada je u pitanju privredni razvoj općine. U projekat temeljitog preuređenja napuštenih baraka Omladinskog naselja investirano je oko 100.000,00 KM.

Poslovni inkubator čini pet objekata i obuhvata prostor površine 1.000 $m^2$. U prvoj fazi aktivirano je 500 m2 u kojima se nalazi 10 poslovnih subjekata sa ukupno tridesetak radnika. U toku je II faza opremanja prostora koja se odnosi na sljedećih 250 m2. Vrijednost opremanja je 36.000 KM i uključuje građevinsko saniranje objekata i namještaj. Za projekat je 10.000 KM dala Vlada ZE-DO kantona, Općina Zavidovići 9.000 KM, Razvojna agencija Zavidovići 3.000 KM, te FMRPO 14.000 KM. U sklopu inkubatora se opremaju prostori za održavanje seminara i sastanaka kao i prostorije u koje će biti smještena općinska Razvojna agencija Zavidovići – RAZ. Usluge korisnicima pruža uprava inkubatora u saradnji sa općinskom službom za razvoj preduzetništva.

Poslovnim inkubatorom upravlja općinska lokalna razvojna agencija "RAZ" Zavidovići.[12] Općina Zavidovići je u partnerstvu sa lokalnim Udruženjem poduzetnika formirala Agenciju za lokalni razvoj. Agencija je registrovana kao društvo sa ograničenom odgovornošću (d.o.o) koja je 50% u vlasništvu Općine i 50% u vlasništvu Udruženja poduzetnika. Objekat je Agenciji za tu namjenu dodjelila Općina na period od 10 godina.

#### 4.3.3.7. Nove inicijative za osnivanje poslovnih inkubatora

Nove inicijative za osnivanje poslovnih inkubatora u regiji Centralna BiH odnosi se na općinu Bugojno. Općina Bugojno je formirala tim koji je posjetio neke od BH inkubatora u cilju prikupljanja saznanja o njihovim iskustvima i pokretanja inicijative za uspostavu inkubatora u Bugojnu. Takođe, općina Donji Vakuf razmatra mogućnosti uspostavljanja poslovnog inkubatora na lokalitetu bivše kasarne.

#### 4.3.3.8. Virtualni inkubatori

Pored navedenog tipa poduzetničkog, poslovnog ili „klasičnog" inkubatora u kojem se realizuje proizvodna i uslužna aktivnost poduzetnika, u posljednje vrijeme u svijetu su aktivni i tzv. „*virtualni inkubatori*" kojima se posredstvom računara komunicira sa inkubiranim firmama i na taj način im se pruža širok spektar usluga podrške njihovim biznisima. Ovaj vid inkubatora pogodan je posebno za dislocirana mikro i mala preduzeća, odnosno poduzetnike, koji svoj biznis realizuju u manjim sredinama udaljenim od većih gradskih središta, kao i oni kojima su neophodna specifična znanja iz oblasti upravljanja vlastitim biznisom.[13]

#### 4.3.3.9. Naučno-tehnološki i biznis parkovi – razlike

Razlika između industrijskih/poslovnih, naučno-tehnoloških i biznis parkova u međunarodnoj praksi sastoji se u tome što se plan razvoja industrijskih/poslovnih parkova definiše jednim općim aktom, najčešće zakonom, dok kod izgradnje druge vrste parkova to nije slučaj. Tehnološki park se razlikuje od industrijskog parka po tome što u njemu nema preduzeća koja se bave određenom privrednom aktivnošću: proizvodnjom, trgovinom, uslugama itd. već su njemu obično smešteni univerziteti, naučni instituti ili preduzeća koja razvijaju određenu tehnologiju. Dodirna tačka između naučnih i tehnoloških parkova je što je u naučnim

*12 Kontakt osoba je gospodin Sakib Sinanović (061/587811)*
*13 Posjeti: www.incubator.ba*

parkovima naglasak na naučnom razvoju. Naučne parkove čine isključivo univerziteti i instituti koji razvijaju nove tehnologije. Kod tehnoloških i naučnih parkova država još više učestvuje u finansiranju.

Kada je reč o biznis parkovima, bitno je naglasiti da oni nemaju nikakvu finansijsku pomoć od strane države. Biznis parkovi su bez ikakvih posebnih tretmana sa stanovišta olakšica i podsticaja, odnosno u smislu specifične procedure za njihovo ustanovljenje. Sve troškove snosi investitor. Međutim, moguća su i drugačija rešenja, posebno na nekim područjima i industrijskim kapacitetima regije CBiH. Naime, pojedini „veliki sistemi" koji imaju velike komplekse neiskorištenog zemljišta i imaju relativno razvijenu infrastrukturu, mogu sami pokrenuti projekat biznis parka na svom zemljištu i ponuditi ga potencijalnim investitorima. Uz zemljište koje bi se investitorima dalo u zakup, mogu se ponuditi i tehničke usluge kao što su održavanje higijene, zaštita i obezbeđenje, restoran i ugostiteljske usluge, garaže i autoservis, javni transport, kancelarijski prostor, pravne, računovodstvene i finansijske usluge i dr. Ovaj aspekt nam se čini posebno značajnim i interesantnim za tzv. smeđe industrijske/poslovne zone koje ćemo prezentirati u nastavku. Cijenimo da područja koja smo identificirali kao smeđe zone u ovom segmentu imaju značajan potencijal.

Naučni park je grupa preduzeća zasnovana na znanju, gde se podrška i saveti pružaju u cilju rasta kompanija. Naučni parkovi su najčešće povezani sa centrom za tehnologije. Glavni cilj naučnog parka je istraživanje i razvoj novih proizvoda za komercijalizaciju. Osnovne karakteristike naučnih parkova su:

- Motivisanje za osnivanje i razvoj (tehnoloških) preduzeća;
- Lokacija u blizini visoko-obrazovnih ustanova ili naprednog istraživačkog centra i operativne veze sa pomenutim;
- Olakšavanje, kroz aktivne intervencije, direktnih transfera tehnologija istraživačkih institucija i institucija visokog obrazovanja do preduzeća i organizacija primljenih u park;
- Pružanjue opšte biznis usluge kao što su prijem, telekomunikacije, konferencijske sale, sekretarska podrška, itd;
- Pružanje konsultantskih (savjetodavnih) usluga, i drugo.

#### 4.3.3.10. Potreba promocije samozapošljavanja

Na kraju, potrebno je napomenuti da pitanje inkubiranja nije samo pitanje obezbjeđivanja povoljnog poslovnog prostora. Ono podrazumjeva kontinuiranu profesionalnu podršku preduzećima u inkubatoru u formi raznih poslovnih usluga, edukacije i podrške. Ta podrška u većini inkubatora nije dostupna korisnicima. Pitanje političke podrške takođe ima značajan uticaj na ovaj oblik infrastrukture za razvoj poduzetništva. Ovdje mislimo na probleme vezane za korištenje dodijeljenog prostora, cijene, ograničavanje trajanja korištenja i slično. Dalje, značajno je i razvijanje svijesti o samozapošljavanju. Generalni je utisak da je promocija samozapošljavanja na veoma niskom nivou, da su dostupni programi limitirani, te da je potrebno uložiti dodatni napor u cilju promocije i unaprijeđenja procesa samozapošljavanja.

### 4.4. Završne napomene

Poduzetnička infrastruktura je novi pojam i obično obuhvata industrijske/poslovne zone, poslovne inkubatore, tehnološke parkove, biznis centre, kreditno-garantne šeme, i dr. Njena važna uloga u razvojnom procesu na lokalnom nivou nije u potpunosti prepoznata. Na osnovu naših Analiza može se zapaziti da se veoma malo sredstava iz budžeta lokalnog i kantonalnog nivoa alocira za ove namjene. Takođe, nedovoljne su spoznaje i svijest o razvojnim efektima poduzetničke infrastrukture, ukoliko se ona pravilno razvije i podrži. Evidentno je i nedovoljno znanje općinskog osoblja o poduzetničkoj infrastrukturi.

Kada je u pitanju razvoj poduzetničke infrastrukture, treba imati na umu da se radi o procesu koji tek u srednjem i dugom roku može dovesti do rezultata i značajnih razvojnih efekata.

Rezultati istraživanja ukazuju da se, generalno posmatrano, razvojnim procesom ne upravlja organizovano. Projekti koji su definisani u strateškim planovima općina obično ostaju na nivou ideje, odnosno rijetko kada budi pretvoreni u operativni projektni dokument sa jasnim budžetom, ciljevima, rokom realizacije i nosiocima.

Industijske/poslovne zone u većini slučajeva se ne posmatraju kao razvojni resurs općine kojim treba aktivno upravljati. „Strategija" njihovog razvoja, obično se svodi na prodaju atraktivnih parcela potencijalnim investitorima. Ovakvim pristupom, česte su špekulativne kupovine sa ciljem dalje prodaje čime, uglavnom, izostaju razvojni efekti kreiranja novih radnih mjesta i razvoja poduzetništva. Ovakve kupovine, stavljajući interes špekulanata ispred interesa lokalne zajednice, koče razvoj privrede i destimulišu zapošljavanje. Da bi se navedeno spriječilo, bilo bi neophodno vršiti provjeru boniteta potencijalnih kupaca, njihovu selekciju, te jasno i precizno ugovarati uslove kupovine, namjene korištenja zemljišta, rokove realizacije investicije u skladu sa biznis planom, zabranu otuđenja, te raskid ugovora i povrat zemljišta općini ukoliko se investicija ne ostvari u predviđenom roku.

Istraživanje je potvrdilo da se veoma malo radi na promociji razvojnih i investicijskih potencijala općine. Općine nemaju razvijen jasan marketing plan prezentacije svojih razvojnih i investicijskih potencijala, te općine kao mjesta pogodnog za poslovanje. Promocija nema karakter kontinuirane, osmišljene i organizirane aktivnosti čiji se efekti prate, mjere i ocjenjuju (vrijednost investicija, broj radnih mjesta i drugi kriteriji), a aktivnosti unapređuju u cilju efikasnijeg privlačenja investitora. U pravilu, u budžetima lokalnih zajednica nema niti posebno alociranih sredstava za tu namjenu.

Upravljanje industrijskim/poslovnim zonama u općinama regije Centralna BiH teško da se može organizovati u vidu zasebnog privrednog subjekta koji bi se brinuo o svim aspektima uspostavljanja, razvoja i poslovanja zone (od njenog projektovanja, izgradnje, promocije, privlačenja investitora, do pružanja servisnih usluga firmama u zoni, te održavanja zajedničke infrastrukture). Navedene aktivnosti trebala bi raditi općina (odnosno njena posebna stručna služba ili odjel) ili njena razvojna agencija (ukoliko ista postoji). Ovo iz razloga što su zone u regiji Centralna BiH dosta manje površine, te se u njih može smjestiti manji broj kompanija, tako da bi organizovanje zasebnog pravnog subjekta za upravljanje industrijskom/poslovnom zonom bilo neracionalno. Pored upravljanja industrijskim poslovnim zonama, ovaj odjel bio bi angažiran i na razvoju i implementaciji ekonomsko-razvojnih projekta (npr. uspostavi i upravljanju ostalim oblicima poduzetničke infrastrukture), saradnji sa razvojnim domaćim i stranim agencijama i drugo.

Mali broj općina, u svojoj organizacionoj shemi, ima posebno organizovan odjel za LER. Uglavnom se radi o službi za privredu i razvoj, koja se u dosta slučajeva svedena na upravni postupak izdavanja dozvola za samostalne privredne djelatnosti.

Na osnovu rezultata naših istraživanja, može se zaključiti da je uspostavljanje industrijskih/poslovnih zona u općinama regije Centralna BiH još uvijek u polaznoj-početnoj fazi. Većina općina ima usvojenu prostorno-plansku dokumentaciju ili je u procesu usvajanja dokumentacije za područja industrijskih zona. U nekim od općina to je još uvijek nivo prostornog plana, a u drugim su napravljeni regulacioni planovi sa jasnom parcelacijom, trasom putnih komunikacija i komunalne infrastrukture unutar zone.

Postoji nekoliko dobro popunjenih i operativnih zona (npr. PC-96 Vitez ili Zenica 1). Druge su obično locirane na parcele sa jedne ili obje strane glavne putne saobraćajnice, te su više produkt spontane incijative domaćeg, lokalnog privatnog sektora, a manje organizirane ciljane aktivnosti lokalne uprave. Skupa sa

njihovim nastankom, rastom i razvojem rješavane su i njihove infrastrukturne potrebe. To je prouzrokovalo brojne probleme investitorima a i lokalnoj upravi/općinama, na način da su investitori bili primorani individualno rješavati npr. priključak za struju, vodu, dok kanalizaciona infrastruktura u pravilu ne postoji i rješava se direktim ispuštanjem otpadnih voda u obližnje rijeke i potoke.

Vrlo mali broj općina u regiji Centralna BiH ima uspostavljenu industrijsku poslovnu zonu na način da je općina izvršila otkup privatnog zemljišta (ili je ono u potpunosti u njenom vlasništvu), izgradila putnu infrastrukturu, te obezbijedila potrebne infrastrukturne priključke na granice parcela. Nedostatak ovakvih lokacija otežava investiranje i posao investitora. Njima se, uglavnom, nude lokacije koje nisu infrastrukturno opremljene, te parcele u privatnom vlasništvu. Tako se investitori suočavaju sa, često nepremostivim, problemom otkupa privatnog zemljišta, pregovorima sa većim brojem vlasnika, neažurnim zemljišnim knjigama i drugim, što često ima za rezultat odustajanje investitora i povlačenje iz započetih projekata.

S obzirom na značajne kapitalne investicije potrebne za infrastrukturno opremanje industrijskih/ poslovnih zona, ali i na ograničena budžetska sredstva većine općina, smatramo veoma važnom finansijsku potporu viših nivoa vlasti i međunarodnih razvojnih fondova uspostavljanju ove vrste poslovne infrastrukture. Tek uz značajniju finansijsku podršku mogli bi se ostvariti pozitivni razvojni efekti, nove investicije, nova radna mjesta i povećana poslovna aktivnost, što bi u konačnici dovelo i do rasta životnog standarda stanovništva lokalne zajednice i regije u cjelini.

# 5. ZAKLJUČCI SA PREPORUKAMA

Potrebno je napomenuti da u ovom dijelu nisu obuhvaćeni svi zaključci i sve preporuke koje smo u ovoj analizi prezentirali. Također, zaključci nisu navedeni po redosljedu svoje značajnosti, već prate redoslijed sadržaja Studije.

## 5.1. Zaključci

1. Industrijske/poslovne zone predstavljaju jedan od značajnih instrumenata podsticaja i razvoja poduzetništva, a time i ubrzanja ukupnog ekonomskog razvoja. One mogu ponuditi povoljnije uslove sa aspekta prostora, objekata, industrijske/poslovne, saobraćajne i komunalne infrastrukture, čime se kreira pozitivno poslovno okruženje koje stimulira osnivanje i rast malih i srednjih preduzeća, te dolazak stranih investicija, odnosno investitora.

2. Projekat razvoja industrijskih/poslovnih zona unutar regije CBIH iniciran je od strane REZ Agencije u toku 2007. godine. Ona je ovaj Projekat prepoznala kao mogućnost da se racionalnije iskoriste raspoloživi resursi u općinama Regije, te da se izgradnjom i funkcionisanjem industrijskih/poslovnih zona utiče na razvoj poduzetništva, otvaranje novih radnih mjesta i podstiče dalji ekonomski razvoj na lokalnom i regionalnom nivou.

3. Rezultati istraživanja odnosa općina prema lokalnom ekonomskom razvoju (LER) ukazuju na sljedeće zaključke:

   - Sve općine shvataju shvataju značaj konkurentnosti i svoje uloge u lokalnom ekonomskom razvoju.
   - Kod osam općina zapaženo je poboljšanje ocjene vlastite percepcije konkurentnosti, kod sedam je evidentirano pogoršanje, dok je je kod jedne općine stanje ostalo nepromijenjeno.
   - Kod većine općina postoje projekti u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja. Uglavnom se radi o pripremnim aktivnostima za uspostavljanje nekih od oblika poduzetničke infrastrukture, te aktivnosti na izradi strateških smjernica razvoja.
   - Općine pružaju različite vrste usluga biznisima, ali su i svjesne potrebe pružanja novih i dodatnih usluga poduzetnicima.
   - I dalje su web-prezentacije i direktni poslovni sastanci (u formi individualnih kontakata načelnika i/ili njegovih saradnika sa potencijalnim investitorima) najčešći oblici promocije općina i njenih poslovnih resursa.
   - Saradnja većine općina sa obrazovnim institucijama ima tek formalan i deklarativan karakter. Ocjena je da općine, ustvari, gotovo nikako ne učestvuju u kreiranju obrazovnih programa niti utiču na njih. U ovoj oblasti u posljednje dvije godine nije bilo nikakvog napretka.
   - Zapaža se spremnost lokalne administracije da se značajno uključi u razvojne procese na lokalnom nivou. To se prije svega odnosi na lokalni menadžment, odnosno na načelnike i njihove saradnike. Međutim, podaci o njihovom (dnevnom) angažmanu na poslovima LER-a donekle demantuju njihove tvrdnje.
   - Devet općina je izjavilo da imaju uspostavljene odjele za LER. U ovom segmentu ostvaren je značajan napredak u odnosu na stanje od prije dvije godine, kada je tek pet općina izjavilo da ima formirane navedene odjele.
   - Postoji još uvijek nedostatak razvijenosti unutrašnjih kapaciteta u općinama za poticanje razvoja

preduzetničke infrastrukture i pružanje podrške ekonomskom razvoju.

- Sa aspekta kvaliteta saradnje između općina, situacija je nešto povoljnija u 2009. nego što je to bilo u 2007. godini. Četvrtina općina saradnju ocjenjuje odličnom, dok druga četvrtina ukazuje da ta saradnja uopće ne postoji. Saradnja se uglavnom odvija između onih općina koje geografski gravitiraju jedna drugoj.
- Kod većine općina, ključne osobe lokalne uprave, načelnici i njihovi saradnici, manje od četvrtine radnog vremena izdavajaju za potrebe učešća u lokalnim razvojnim aktivnostima. Zabrinjava podatak da se u sedam općina općinski zvaničnici manje od 10% radnog vremena angažuju na poslovima LER-a.
- Drugi institucionalni oblik lokalnog ekonomskog razvoja je forum za LER koji postoji kod polovine općina. Nominalno izraženo, stanje u ovoj oblasti nije se promijenilo u odnosu na prethodno istraživanje, ali zabrinjava da tri općine koje su ranije izjavile da imaju organizovan navedeni forum, sada ga nemaju.
- Većina općina (devet) inicira kontakte između biznisa i pružaju podršku kod uspostave saradnje. Većina tih kontakata ostvaruje se sa drugim poslovnim subjektima na lokalnom nivou, a zatim i između poslovnih subjekata na nivou Regije. U ovoj oblasti došlo je do pogoršanja u odnosu na rezultate prethodnog istraživanja.
- Većina općina ima razvijene lokalne razvojne strategije. Rezultati realizacije strateških orijentacija imaju relativno nisku (ispodprosječnu) značajnost te bi iste trebalo poboljšati kako bi se postigli kvalitetniji efekti u dugoročnom periodu.
- Projekti ekonomskog razvoja odnose se, uglavnom, na rekonstrukciju fizičke infrastrukture, zatim u manjem obimu na razvoj poduzetničke infrastrukture (inkubatori, poslovne zone, garancijski i kreditni fondovi i slično).
- Općine trenutno pružaju vrlo oskudne usluge poslovnom sektoru koje se uglavnom ograničavaju na aktivnosti usko definisane djelokrugom poslova općinskih službi odnosno vođenja upravnog postupka. Tek manji broj općina ima razvijene i dodatne usluge. Tako, npr. samo šest općina pruža poduzetnicima podatke o izvorima finansiranja.
- Nedostaju usluge kao što su promocija lokalnih biznisa na regionalnom, državnom i internacionalnom nivou, pronalaženje potencijalnih ulagača, formiranje kreditno- garancijskog fonda, usluge istraživanja tržišta i pripreme poslovnog plana, brzo i efikasno rješavanje zahtjeva preduzetnika i MSP, privlačenje stranih direktnih investicija, podrška početnicima u biznisu kroz razne olakšice i slično.
- Većina općina ima nedostatak kvalitetnih informacija iz raspoloživih izvora koje bi mogli koristiti za praćenje promjena pod uticajem LER procesa u općini. Prema rezultatima istraživanja, može se zaključiti da u većini općina ne funkcioniše sistem za evidentiranje, pohranjivanje, obradu i analizu relevantnih podataka potrebnih za sagledavanje stanja LER-a. Slabosti se ogledaju i u manjku raspoloživog kadra i u nedostatku materijalno-tehničkih uslova.
- Načini i sistemi za praćenje uspješnosti ekonomskog razvoja na lokalnom nivou su u potpunosti nerazvijeni i nedostaju jasno definisani indikatori razvoja na lokalnom nivou, razvijeni od strane općina koje bi iste mogle pratiti. I dalje ne postoji niti sistem niti razvijena metodologija praćenja ovih indikatora. Zbog ovog nedostatka ne može se vršiti ni adekvatna korekcija niti unapređenje postojećih razvojnih strategija.
- Indikativno je da u općinama, uglavnom, ne postoji evidencija o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih, a kod nekih općina ni evidencija o broju i strukturi nezaposlenih.

- Kod većine općina ne postoji evidencija o tradicionalnim zanimanjima. U ovom segmentu stanje je gotovo identično sa onim od prije dvije godine.
- Najveći broj općina smatra da može efikasno i u kratkom roku (do 30 dana) riješiti sve potrebne aktivnosti na izdavanju potrebnih dozvola za izgradnju objekata, ukoliko je uz zahtjev dostavljena uredna i kompletna dokumentacija.
- Anketirani predstavnici većine općina izjavili su da su mogli u potpunosti udovoljiti zahtjevima u oblasti upravnog postupka, odnosno u postupcima izdavanja rješenja fizičkim licima za obavljanje neke od samostalnih djelatnosti i drugih radnji prema upravnom postupku, odobravanje lokacija za gradnju objekata, izdavanje urbanističkih saglasnosti, građevinske i upotrebne dozvole, te isticanje firme i slično.
- Trinaest općina je pokrenulo aktivnosti oko uspostave industrijske/poslovne zone, a od toga sedam općina je pokrenulo projekte uspostave poslovnih zona. Te općine su preduzele aktivnosti na iniciranju i formiranju industrijskih/ poslovnih zona tako što su pripremile (ili je priprema u toku) prostorno-plansku dokumentaciju, ispunjavajući preduslov za formiranje i funkcioniranje industrijske/poslovne zone.
- Samo jedna općina (Novi Travnik) izradila je studiju izvodljivosti ili predizvodljivosti uspostavljanja industrijske/poslovne zone.
- Dvanaest općina je već preduzelo aktivnosti na istraživanju industrijskih odnosno poslovnih zona, kod dvije općine taj proces nije urađen, dok je kod dvije općine proces istraživanja u toku. Možemo konstatovati da je i u ovom segmentu evidentan napredak u odnosu na rezultate istraživanja iz 2007. godine.
- Rezultati analize poslovnog ambijenta, odnosno poslovne klime u općinama regije Centralna BiH detaljno su prezentirani u drugom dijelu Analize, tako da ih na ovom mjestu nećemo ponavljati.
- U trećem dijelu analize prezentirani su detaljni podaci o potrebama općina za stručnom/savjetodavno-konsultativnom podrškom. Ohrabruje ispoljen interes za organizacijom različitih oblika stručne savjetodavno-konsultantske podrške i ukazuje na prepoznavanje značaja dalje edukacije u ovoj oblasti.

4. U periodu od 2007. do 2009. godine došlo je do povećanja broja kandidovanih industrijskih/ poslovnih zona. Tako su, prema rezultatima naših istraživanja, 16 općina CBIH kandidirale ukupno 62 industrijske/poslovne zone (od kojih 40 industrijskih/poslovnih zona – 16 smeđih i 24 zelene); sedamnaest poduzetničkih (15 zelenih i 2 smeđe), te pet turističkih, poljoprivrednih, stambeno-poslovno-rekreativnih. U odnosu na stanje iz 2007. godine općina Tešanj kandidovala je pet novih zona (jednu smeđu i četiri zelene), a napustila jednu zelenu industrijsku zonu. Kod ostalih općina nije bilo promjena.

5. Ukupna površina industrijskih/poslovnih zona povećana je sa 1.582,7 ha na 1.806,3 ha što je povećanje od 223,56 ha. Došlo je i do povećanja površina slobodnih za proširenje industrijskih poslovnih zona za 64 ha.

6. Prosječna površina zelenih zona iznosi 39,11 ha, smeđih 48,62 ha, poduzetničkih 5,29 ha, poljoprivrednih 3,8 ha, turističkih 4.000 ha, te poslovno-stambeno-rekreativnih 13,7 ha. Prosječna površina svih industrijskih/poslovnih zona iznosi 94,06 ha, a bez turističke zone Sebešić-N.Travnik, koja se sama prostire na površini od 4.000 ha, prosječna površina iznosi tek 35,22 ha, što je još uvijek malo i nedovoljno za budući (ozbiljniji) ekonomski razvoj općina ove Regije.

7. U 33 zone koje su identifikovane Studijom iz 2007. godine nije bilo razvojnih aktivnosti u periodu 2007-2009. godina. U 24 identifikovane I/PZ evidentirane su različite razvojne aktivnosti. Od jedne industrijske zone se odustalo.

8. Samo u tri općine nije bilo nikakvih aktivnosti u razvoju industrijskih/poslovnih zona.

9. Razvojne aktivnosti izrade i usvajanja prostorno planske dokumentacije zabilježene su u 24 zone. Četiri I/PZ su imale svu potrebnu prostorno-plansku dokumentaciju i ovo se odnosi na smeđe IZ. U 29 I/PZ razvojne aktivnosti izrade i usvajanja prostorno-planske dokumentacije za I/PZ nisu zabilježene.

10. Razvojne aktivnosti projektovanja i infastrukturnog opremanja podrazumjevaju izradu izvedbenih građavinskih projekata za izgradnju infrastrukture industrijskih zona. Ove razvojne aktivnosti zabilježene su samo u osam I/PZ.

11. Razvojne aktivnosti izgradnje infrastrukture zabilježene su samo u osam industrijskih zona. Primjećujemo da je izgradnja infrastrukture evidentirana u sedam od ukupno 16 općina, u kojima je u njih šest opremana samo po jedna I/PZ.

12. Razvojne aktivnosti privlačenja domaćih i stranih investitora nisu zabilježene ni u jednoj općini. Ovo ukazuje na to da je u općinama Regije Centralna BiH promocija I/PZ, odnosno promocija investicijskih potencijala, na veoma niskom nivou. Ipak, aktivnosti promocije u pravilu bi se trebale vezivati za kasnije faze uspostave I/PZ, onda kada u zoni bude riješeno pitanje imovinsko-pravnih odnosa i infrastrukture.

13. Ukupna prosječna cijena zemljišta po $m^2$ porasla je sa 19,57 KM/$m^2$ na 22,58 KM/$m^2$ što je povećanje od 3,01 KM/$m^2$. Do povećanja cijena $m^2$ zemljišta došlo je u sedam općina i u devet I/PZ. Najznačajnije je se zabilježeno u općini Zenica, gdje je prosječna cijena povećana sa 20 na 50 KM/$m^2$. Smanjenje prosječne cijene zabilježeno je tri općine, od kojih je naveće zabilježeno u I/PZ Donji Vakuf u kojoj je cijena sa 30 KM/$m^2$ smanjena na 16 KM/$m^2$. U ostalih 45 I/PZ nije zabilježena promjena cijena.

14. Općine u regiji CBiH nisu dovoljno pripremljene za postupak izrade projekata razvoja I/PZ (studije predizvodljivosti i izvodljivosti), a u okviru toga i za proces pribavljanja potrebnih finansijskih sredstava. Navedeno potvrđuju i rezultati anketiranja potreba za stručnom-konsultantskom podrškom. U uslovima globalne finansijske i ekonomske krize došlo je do reduciraja općinskih, kantonalnih, federalnih i državnog budžeta, čime je i umanjena mogućnost obezbjeđenja potrebnih sredstava za finansiranje projekata daljeg razvoja industrijskih/ poslovnih zona.

15. Istraživanje odnosa općina CBIH prema lokalnom ekonomskom razvoju potvrđuje našu tezu da se konceptu lokalnog ekonomskog razvoja ne poklanja pažnja koju realno zaslužuje, te da su do sada ostvareni rezultati u ovom segmentu više nego skromni.

16. REZ Agencija, zajedno sa svojim članicama, inicijator je ekonomsko-razvojnih programa koji se implementiraju na lokalnom nivou. Podrška REZ Agencije javnom sektoru i općinama u funkciji je uspostavljanja boljeg i stimulirajućeg okruženja za poslovanje i podizanje konkurentnosti.

### 5.2. Preporuke

1. Zbog svojih višestrukih pozitivnih uticaja na razvoj i konkurentnost, industrijske/poslovne zone treba da uživaju odgovarajuću podršku kako lokalnih, kantonalnih, federalnih, tako i državnih nivoa vlasti.

2. Općine bi trebale razvijati sopstvene kapacitete (kroz organizaciono, kadrovsko i tehničko jačanje), kako bi bile u mogućnosti pružati nove i dodatne usluge poslovnom sektoru, te vršiti kvalitetniju promociju svojih poslovnih resursa.

3. S obzirom na malu ukupnu, ali i prosječnu površinu kandidovanih industrijskih/poslovnih i poduzetničkih zona, koje cijenimo apsolutno nedovoljnim za dugoročan i dinamičan razvoj općina regije Centralna BiH, potrebno bi bilo inicirati aktivnosti na iznalaženju i rezervisanju dodatnih (novih i većih) lokacija pogodnih za uspostavljanje industrijskih/poslovnih zona.

4. Cilj razvoja CBIH ne treba biti kreiranje jeftinih radnih mjesta, već specijaliziranih radnih mjesta koja obezbjeđuju visoku kvalitetu proizvodnje konkurentnih proizvoda i pružanja kvalitetnih usluga. U tom smislu treba unaprijediti saradnju općine sa obrazovnim institucijama.

5. S obzirom da lokalni učesnici još uvijek nisu prepoznali svoju ulogu inicijatora i kreatora lokalnog, ali i regionalnog ekonomskog razvoja, to se edukacija, stručni i naučni pristup u ovoj oblasti čini ne samo potrebnim, nego i neophodnim. Potvrda toga su i rezultati izraženih potreba za stručnom/savjetodavno-konsultantskom podrškom.

6. Potrebno je unaprijediti informacioni sistem općina, kako bi bio u stanju obuhvatiti i pratiti indikatore promjena u segmentu LER-a.

7. Sa aspekta ocjene pozicije i konkurentnosti industrijskih/poslovnih zona preporučujemo:
   - Iniciranje i podršku aktivnostima izrade prostorno-planske dokumentacije za I/PZ koje to još uvijek nisu učinile.
   - Izradu studija predizvodljivosti (a kasnije i studije izvodljivosti) za svaku industrijsku/ poslovnu zonu preporučenu u Studiji opravdanosti uspostavljanja industrijskih/poslovnih zona u općinama regije Centralna BiH iz 2007. godine.
   - Izradu izvedbenih građevinskih projekata izgradnje i infrastrukturnog opremanja I/PZ za one zone za koje to još uvijek nije učinjeno.
   - Nastavak investiranja u infrastrukturu i infrastrukturno opremanje I/PZ.
   - Formiranje općinske službe ili odjela zaduženog za razvoj I/PZ ili navedene aktivnosti povjeriti općinskoj razvojnoj agenciji (uz planiranje odgovarajućih finansijskih sredstava za te namjene).
   - Uloga REZ-a u procesu uspostavljanja I/PZ trebala bi biti višestruka. Prvo, REZ bi trebao pomoći općinama da apliciraju na dostupne domaće i međunarodne fondove za izgradnju poslovne infrastrukture, te vršiti aktivnu promociju industrijskih poslovnih zona. Drugo, trebao bi se osposobiti kako bi mogao općinama pružiti usluge provjere boniteta zainteresiranih investitora. Treće, mogao bi biti krovna institucija za upravljanje i koordinaciju I/PZ u Regiji i tako vrlo blisko sarađivati sa opštinskim timovima za razvoj poslovne infrastrukture uključujući i I/PZ. Ova saradnja mogla bi se odnositi na izgradnju i formiranje I/PZ, privlačenje investitora te pružanje postinvesticijskih usluga investitorima.
   - Izradu i realizaciju plana promocije industrijskih/poslovnih zona u cilju popunjavanja kapaciteta smeđih i privlačenja potencijalnih i strateških investitora na lokacije zelenih industrijskih/poslovnih ili poduzetničkih zona. Uz to, neophodno je vršiti koordinaciju promotivnih aktivnosti na lokalnom, kantonalnom, regionalnom, entitetskom i državnom nivou, a u saradnji sa nadležnim agencijama i instritucijama.
   - Promociju pristupa po kojem će doći do enormnog smanjenja cijena zemljišta u industrijskim

zonama. U tom smislu preuzeti cjenovnu strategiju privlačenja investitora koju koriste druge zemlje iz okruženja. Efekte koncepta razvoja industrijskih/poslovnih zona ne treba mjeriti prihodima koje bi općina trebala ostvariti prodajom zemljišta, već efektima na zapošljavanje i doprinos ukupnom ekonomskom razvoju lokalne zajednice.

- Kreiranje kvalitetne Web-prezentacije potencijalnih industrijskih/poslovnih zona i drugih potencijala za investiranje.

8. Neophodno je iznalaziti modele saradnje i podrške privatiziranim preduzećima i njihovim vlasnicima, a sve u cilju aktiviranja poslovnih kapaciteta i njihovog stavljanja u funkciju razvoja.

9. U prvim godinama provedbe strategija razvoja na lokalnim nivoima moraju se izgraditi kapaciteti koji će omogućiti jasno identificiranje potreba, usaglašavanje oko razvojnih prioriteta, te razvijanje ideja i predlaganje takvih projekata koji opravdavaju investiranje javnih sredstava u pojedina područja. Izgradnja takvih kapaciteta ključna je i za buduće korištenje fondova Europske Unije (a posebno strukturnih fondova EU).

10. Sveukupna odgovornost za upravljanje regionalnim razvojem treba ostati u okviru nadležnosti REZ Agencije, unutar koje postoje već razvijeni kapaciteti za upravljanje regionalnim razvojem. U tom kontekstu neophodna je veća finansijska podrška REZ Agenciji u cilju realizacije gore navedenih aktivnosti.

11. Na lokalnom nivou trebaju se razviti lokalni kapaciteti, odnosno kapaciteti unutar općina koji mogu ne samo podržati nego i upravljati lokalnim ekonomskim razvojem, a u okviru toga i upravljati razvojem industrijskih/poslovnih i poduzetničkim zonama, te vršiti promociju potencijala za investiranje i privlačenje domaćih i inostranih investicija.

12. S obzirom na njihovu aktuelnost, još jednom sagledati i analizirati realizaciju preporuka prezentiranih u *Studiji opravdanosti uspostavljanja industrijskih/poslovnih zona u općinama regije Centralna BiH* iz 2007. godine.

| Općina naziv | Kanton | P1a | P1b | P2 | P3 | P4a | P4b | P4c | P4d | P4e |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | Srednjebosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Tešanj | ZE-DO Kanton | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Zavidovići | ZE-DO Kanton | Ne | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Busovača | Srednjebosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Maglaj | ZE-DO Kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne |
| Zenica | ZE-DO Kanton | Da | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Da |
| Travnik | Srednjebosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Gornji Vakuf - Uskoplje | Srednjebosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne |
| Žepče | ZE-DO Kanton | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da |
| Vitez | Srednjebosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Ne |
| Usora | ZE-DO Kanton | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Donji Vakuf | Srednjebosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Da | Ne | Ne |
| Kakanj | ZE-DO Kanton | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Doboj Jug | ZE-DO Kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da |
| Teslić | Republika Srpska | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da |
| Novi Travnik | Srednjebosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne |

**Tabela P1.1.** Odgovori na pitanja o potrebama općina za stručnom savjetodavno-konsultantskom podrškom (P1-P4e)

| Općina naziv | P4f | P4g | P4h | P4i | P4j | P5 | P6 | P7 | P8 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Tešanj | Ne | Da | Ne | Da | Da | Ne | Da | Da | Ne |
| Zavidovići | Ne | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Busovača | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Maglaj | Ne | Ne | Da | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da |
| Zenica | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Travnik | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Gornji Vakuf - Uskoplje | Ne | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da |
| Žepče | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Da | Da | Ne |
| Vitez | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da |
| Usora | Ne | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Da | Ne | Da |
| Donji Vakuf | Ne | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Ne | Ne |
| Kakanj | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Doboj Jug | Ne | Da | Ne | Da | Ne | Da | Da | Da | Da |
| Teslić | Da | Da | Ne | Da | Ne | Da | Da | Ne | Da |
| Novi Travnik | Ne | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da |

**Tabela P1.1.** Odgovori na pitanja o potrebama općina za stručnom savjetodavno-konsultantskom podrškom (P4f-P8)

| Općina | Kanton | P1 | P1A | P1B | P1C | P1D | P2 | P2A | P2B | P2C | P2D | P2E |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | Srednjobosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Ne | Ne |
| Busovača | Srednjobosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da |
| Doboj-Jug | Zeničko-dobojski kanton | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Ne | Da | Da | Da | Ne |
| Donji Vakuf | Srednjobosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Gornji Vakuf-Uskoplje | Srednjobosanski kanton | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Kakanj | Zeničko-dobojski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Maglaj | Zeničko-dobojski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Novi Travnik | Srednjobosanski kanton | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Tešanj | Zeničko-dobojski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Teslić | Republika Srbska | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Travnik | Srednjobosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Usora | Zeničko-dobojski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Vitez | Srednjobosanski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da |
| Zavidovići | Zeničko-dobojski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da | Da |
| Zenica | Zeničko-dobojski kanton | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Žepče | Zeničko-dobojski kanton | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |

**Tabela P2.1.** Odgovori na pitanja iz upitnika za procjenu poslovne klime u općinama regije CBiH (P1-P2E)

| Općina | P2F | P2G | P2H | P2I | P2J | P2K | P3 | P3A | P3B | P3C |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Busovača | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne |
| Doboj-Jug | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da |
| Donji Vakuf | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Ne | Da |
| Gornji Vakuf-Uskoplje | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Kakanj | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da |
| Maglaj | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da |
| Novi Travnik | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da |
| Tešanj | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Teslić | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Travnik | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Ne |
| Usora | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Vitez | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Zavidovići | Ne | Da | Ne | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Zenica | Da | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Žepče | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |

**Tabela P2.1.** Odgovori na pitanja iz upitnika za procjenu poslovne klime u općinama regije CBiH (P2F-P3C)

| Općina | P4 | P4.1A | P4.1B | P4.1C | P4.1D | P4.1E | P4.1F | P4.1G | P4.2A | P4.2B | P4.2C | P4.2D | P4.2E | P4.2F |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da |
| Busovača | | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Da | Da | Da | Ne | Da | Ne | Da |
| Doboj-Jug | | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne |
| Donji Vakuf | | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Gornji Vakuf-Uskoplje | | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne |
| Kakanj | | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Ne | Ne | Da | Ne |
| Maglaj | | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da |
| Novi Travnik | | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Ne | Da | Da | Ne |
| Tešanj | | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Ne | Da | Da | Da |
| Teslić | | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Ne | Da | Da | Ne |
| Travnik | | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne |
| Usora | | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Ne | Da | Ne | Da |
| Vitez | | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne |
| Zavidovići | | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da | Ne |
| Zenica | | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Ne |
| Žepče | | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne |

**Tabela P2.1.** Odgovori na pitanja iz upitnika za procjenu poslovne klime u općinama regije CBiH (P4-P4.2F)

PRILOG 2 Tabela P2.1.

| Općina | P4.2G | P4.2H | P4.2I | P4.2J | P4.2K | P5 | P5.1A | P5.1B | P5.2A | P5.2B | P5.2C | P5.2D | P5.2.E | P5.3A |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | Ne | Da | Da | Da | Da | | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da |
| Busovača | Da | Da | Ne | Da | Da | | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da |
| Doboj-Jug | Da | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da |
| Donji Vakuf | Da | Da | Da | Ne | Ne | | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da |
| Gornji Vakuf-Uskoplje | Da | Ne | Ne | Da | Da | | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da |
| Kakanj | Ne | Da | Da | Ne | Ne | | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da |
| Maglaj | Da | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da |
| Novi Travnik | Da | Da | Ne | Ne | Da | | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Da |
| Tešanj | Da | Ne | Da | Da | Da | | Da | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da |
| Teslić | Ne | Ne | Da | Da | Ne | | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da |
| Travnik | Ne | Da | Da | Da | Da | | Da | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da |
| Usora | Da | Da | Ne | Da | Ne | | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da |
| Vitez | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Da | Da |
| Zavidovići | Ne | Ne | Da | Ne | Ne | | Da | Da | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Da |
| Zenica | Da | Ne | Da | Ne | Ne | | Da | Ne | Da | Da | Ne | Da | Da | Ne |
| Žepče | Ne | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da |

**Tabela P2.1.** Odgovori na pitanja iz upitnika za procjenu poslovne klime u općinama regije CBiH (P4.2G-P5.3A)

PRILOG 2 Tabela P2.1.

| Općina | P5.3B | P5.3C | P5.3D | P5.3E | P5.3F | P5.4A | P5.4B |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Ne |
| Busovača | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Ne |
| Doboj-Jug | Da | Da | Da | Ne | Da | Ne | Da |
| Donji Vakuf | Da | Da | Ne | Da | Da | Ne | Da |
| Gornji Vakuf-Uskoplje | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Kakanj | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Maglaj | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Novi Travnik | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Ne |
| Tešanj | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Teslić | Da | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da |
| Travnik | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Usora | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Da |
| Vitez | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Zavidovići | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Ne |
| Zenica | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Žepče | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne |

Tabela P2.1. Odgovori na pitanja iz upitnika za procjenu poslovne klime u općinama regije CBiH (P5.3B-P5.4B)

| Općina | P6 | P6A | P6B | P6C | P6D | P6E | P6F | P7 | P8 | P8A | P8B | P8C |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Ne | Da | Da | | Da | Ne | Da |
| Busovača | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Ne | Da | | Da | Da | Da |
| Doboj-Jug | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | | Ne | Ne | Da |
| Donji Vakuf | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Da |
| Gornji Vakuf-Uskoplje | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | | Da | Ne | Ne |
| Kakanj | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | | Da | Ne | Da |
| Maglaj | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Da |
| Novi Travnik | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | | Da | Ne | Da |
| Tešanj | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Ne | Da | | Da | Ne | Ne |
| Teslić | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | | Da | Ne | Da |
| Travnik | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | | Ne | Ne | Ne |
| Usora | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Da |
| Vitez | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | | Da | Ne | Da |
| Zavidovići | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | | Da | Da | Da |
| Zenica | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Ne | Da | | Da | Ne | Ne |
| Žepče | Da | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Da |

**Tabela P2.1.** Odgovori na pitanja iz upitnika za procjenu poslovne klime u općinama regije CBiH (P6-P8C)

| Općina | P8D | P8E | P8F | P8G | P8H | P8I | P8J | P9 | P9A | P9B | P9C | P9D | P9E |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | | Ne | Da | Ne | Ne | Ne |
| Busovača | Ne | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Da | | Da | Da | Ne | Ne | Ne |
| Doboj-Jug | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | | Da | Da | Ne | Ne | Ne |
| Donji Vakuf | Da | Da | Da | Ne | Da | Ne | Da | | Da | Da | Ne | Ne | Ne |
| Gornji Vakuf-Uskoplje | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Kakanj | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da | | Da | Da | Ne | Ne | Ne |
| Maglaj | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Da | Ne | Ne |
| Novi Travnik | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Da | Da | Da | Ne | Ne |
| Tešanj | Ne | Da | Da | Ne | Da | Da | Ne | | Da | Da | Ne | Ne | Ne |
| Teslić | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne |
| Travnik | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Da | Da | Ne | Ne | Ne |
| Usora | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da | | Ne | Da | Ne | Ne | Ne |
| Vitez | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Da | Da | Ne | Ne | Ne |
| Zavidovići | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Ne | Da | Ne | Ne | Ne |
| Zenica | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Ne | Ne | Da | Ne | Da |
| Žepče | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Da | | Da | Da | Ne | Ne | Da |

**Tabela P2.1.** Odgovori na pitanja iz upitnika za procjenu poslovne klime u općinama regije CBiH (P8D-P9E)

| Općina | P10 | P10.1A | P10.1B | P10.1C | P10.1D | P10.1E | P10.1F | P10.1G | P10.2A | P10.2B | P10.2C | P10.2D | P10.2E |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Ne | Ne |
| Busovača | | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Ne |
| Doboj-Jug | | Da | Da | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Da |
| Donji Vakuf | | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da |
| Gornji Vakuf-Uskoplje | | Da | Ne | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Ne |
| Kakanj | | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Da |
| Maglaj | | Da | Da | Ne | Da | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Da |
| Novi Travnik | | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da |
| Tešanj | | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Da |
| Teslić | | Da | Da | Ne | Da | Da | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da | Ne |
| Travnik | | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Ne |
| Usora | | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne |
| Vitez | | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |
| Zavidovići | | Da | Da | Da | Da | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | Da | Da | Da |
| Zenica | | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Ne | Da | Da | Da | Ne | Da |
| Žepče | | Ne | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da | Da |

**Tabela P2.1.** Odgovori na pitanja iz upitnika za procjenu poslovne klime u općinama regije CBiH (P10-P10.2E)

| Općina | P10.2F | P10.2G | P10.2H | P10.2I | P10.2J | P11 | P11A | P11B | P11C | P11D | P12 | P12A | P12B | P12C |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Bugojno | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Da | Da | Ne | Da | | Ne | Ne | Da |
| Busovača | Ne | Ne | Da | Da | Da | | Da | Da | Da | Da | | Ne | Ne | Ne |
| Doboj-Jug | Da | Ne | Ne | Da | Da | | Da | Da | Da | Da | | Ne | Ne | Ne |
| Donji Vakuf | Da | Da | Da | Ne | Da | | Da | Da | Da | Da | | Ne | Ne | Ne |
| Gornji Vakuf-Uskoplje | Ne | Ne | Da | Ne | Da | | Da | Da | Da | Da | | Ne | Ne | Ne |
| Kakanj | Ne | Ne | Da | Da | Da | | Da | Da | Ne | Ne | | Da | Da | Da |
| Maglaj | Da | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Da | Da | | Ne | Ne | Ne |
| Novi Travnik | Ne | Ne | Da | Ne | Da | | Da | Da | Ne | Ne | | Ne | Ne | Ne |
| Tešanj | Ne | Ne | Da | Ne | Da | | Da | Da | Da | Da | | Da | Ne | Da |
| Teslić | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Ne |
| Travnik | Ne | Ne | Ne | Ne | Da | | Da | Da | Ne | Ne | | Da | Ne | Da |
| Usora | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Da | Da | Da | Da | | Da | Da | Da |
| Vitez | Ne | Ne | Ne | Ne | Ne | | Da | Da | Da | Da | | Ne | Ne | Ne |
| Zavidovići | Ne | Ne | Da | Da | Da | | Da | Da | Ne | Ne | | Da | Ne | Ne |
| Zenica | Ne | Ne | Da | Ne | Da | | Da | Da | Da | Da | | Ne | Da | Ne |
| Žepče | Ne | Ne | Da | Ne | Da | | Da | Da | Da | Da | | Da | Ne | Ne |

**Tabela P2.1.** Odgovori na pitanja iz upitnika za procjenu poslovne klime u općinama regije CBiH (P10.2F-P12C)

PRILOG 3 Tabela P3.1.

| Da li je bilo razvojnih aktivnosti u Ind./posl. zoni u periodu 2007-2009. godina? | | Ne | Da | Nije primjenjivo |
|---|---|---|---|---|
| Naziv IZ | Borac | 1 | 0 | 0 |
| | Han Bila | 1 | 0 | 0 |
| | Mudrike | 1 | 0 | 0 |
| | Nova Bila | 1 | 0 | 0 |
| | Polje (Dolac na Lašvi) | 0 | 1 | 0 |
| | Turbe | 1 | 0 | 0 |
| | Vitovlje | 1 | 0 | 0 |
| | MMK Bratstvo | 1 | 0 | 0 |
| | Neobarje | 1 | 0 | 0 |
| | Sebešić | 0 | 1 | 0 |
| | Batuški lug | 1 | 0 | 0 |
| | Kamenica | 1 | 0 | 0 |
| | Bugojno 1 | 1 | 0 | 0 |
| | Bugojno 2 | 1 | 0 | 0 |
| | IZ Donji Vakuf | 1 | 0 | 0 |
| | P-C 96 | 0 | 1 | 0 |
| | Počulica-Šljivčica | 0 | 1 | 0 |
| | Šantića polje | 1 | 0 | 0 |
| | Vitezit | 1 | 0 | 0 |
| | Bare | 1 | 0 | 0 |
| | PK Vrtlište | 0 | 1 | 0 |
| | Antena | 1 | 0 | 0 |
| | Drivuša | 1 | 0 | 0 |
| | Nemila-Agro Biznis Centar | 1 | 0 | 0 |
| | Zenica 1 | 0 | 1 | 0 |
| | Begov Han | 0 | 1 | 0 |
| | Donja Golubinja | 0 | 1 | 0 |
| | Ljeskovica | 0 | 1 | 0 |
| | Polja (IPZ Žepče) | 0 | 1 | 0 |
| | XP Žepče | 1 | 0 | 0 |
| | Ekonomija Batvice | 0 | 1 | 0 |
| | Krivaja | 0 | 1 | 0 |
| | Majdanska polja | 0 | 1 | 0 |
| | Čakalovac | 1 | 0 | 0 |
| | Jelovac-Tukovi | 1 | 0 | 0 |
| | Kosova | 0 | 1 | 0 |
| | Liješnica | 1 | 0 | 0 |
| | Liješnica II | 1 | 0 | 0 |
| | Misurići | 0 | 1 | 0 |
| | Moševac | 1 | 0 | 0 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Novi Šeher | 0 | 1 | 0 |
| Poljice | 1 | 0 | 0 |
| Stadion-Južni dio | 1 | 0 | 0 |
| Srednja Omanjska | 0 | 1 | 0 |
| Tešanjka Žabljak | 0 | 1 | 0 |
| Matuzići | 0 | 1 | 0 |
| Mravići | 1 | 0 | 0 |
| Bukva 2 | 0 | 0 | 1 |
| Glinište | 0 | 0 | 1 |
| Kraševo | 1 | 0 | 0 |
| Ljeskovac-Rosulje | 1 | 0 | 0 |
| Ljetinić | 1 | 0 | 0 |
| Medakovo | 0 | 0 | 1 |
| Mekiš | 0 | 0 | 1 |
| ~~Miljanovac~~ | ~~0~~ | ~~0~~ | ~~0~~ |
| Mrkotić | 0 | 1 | 0 |
| Šije | 0 | 0 | 1 |
| Ind.drvni komb. Borje | 0 | 1 | 0 |
| Radno-komunalna IZ | 0 | 1 | 0 |
| Ruževačka polja | 0 | 1 | 0 |
| Žarkovačka polja | 1 | 0 | 0 |
| Kasarna Draga | 1 | 0 | 0 |
| TMP-Tvornica Medijapan ploča | 0 | 1 | 0 |
| **Total** | **33** | **24** | **5** |

**Tabela P3.1.** Pregled razvojnih aktivnosti po I/PZ u periodu 2007-2009. godine

PRILOG 3 Tabela P3.2.

| Razvojne aktivnosti izrade i usvajanje prostorno-planske dokumentacije po zonama | | Da | Ne, sva postojala 2007 | Ne | Nije primjenjivo |
|---|---|---|---|---|---|
| Naziv IZ | Borac | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Han Bila | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Mudrike | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Nova Bila | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Polje (Dolac na Lašvi) | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Turbe | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Vitovlje | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | MMK Bratstvo | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Neobarje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Sebešić | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Batuški lug | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Kamenica | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bugojno 1 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bugojno 2 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | IZ Donji Vakuf | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | P-C 96 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Počulica-Šljivčica | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Šantića polje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Vitezit | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bare | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | PK Vrtlište | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Antena | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Drivuša | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Nemila-Agro Biznis Centar | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Zenica 1 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Begov Han | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Donja Golubinja | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Ljeskovica | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Polja (IPZ Žepče) | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | XP Žepče | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Ekonomija Batvice | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Krivaja | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Majdanska polja | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Čakalovac | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Jelovac-Tukovi | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Kosova | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Liješnica | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Liješnica II | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Misurići | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Moševac | 0 | 0 | 1 | 0 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Novi Šeher | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Poljice | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Stadion-Južni dio | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Srednja Omanjska | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Tešanjka Žabljak | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Matuzići | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Mravići | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bukva 2 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| | Glinište | 0 | 0 | 0 | 1 |
| | Kraševo | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Ljeskovac-Rosulje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Ljetinić | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Medakovo | 0 | 0 | 0 | 1 |
| | Mekiš | 0 | 0 | 0 | 1 |
| | ~~Miljanovac~~ | ~~0~~ | ~~0~~ | ~~0~~ | ~~0~~ |
| | Mrkotić | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Šije | 0 | 0 | 0 | 1 |
| | Ind.drvni komb. Borje | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Radno-komunalna IZ | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Ruževačka polja | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Žarkovačka polja | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Kasarna Draga | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | TMP-Tvornica Medijapan ploča | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | **Total** | **24** | **4** | **29** | **5** |

**Tabela P3.2.** Pregled razvojnih aktivnosti izrade i usvajanja prostorno-planske dokumentacije po industrijskim/poslovnim zonama

PRILOG 3 Tabela P3.3.

| Razvojne aktivnosti vezane za projektovanje infrastrukturnog opremanja IZ | | Da | Projekti postojali 2007 | Ne | Nije primjenjljivo |
|---|---|---|---|---|---|
| Naziv IZ | Borac | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Han Bila | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Mudrike | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Nova Bila | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Polje (Dolac na Lašvi) | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Turbe | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Vitovlje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | MMK Bratstvo | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Neobarje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Sebešić | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Batuški lug | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Kamenica | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bugojno 1 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bugojno 2 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | IZ Donji Vakuf | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | P-C 96 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Počulica-Šljivčica | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Šantića polje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Vitezit | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bare | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | PK Vrtlište | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Antena | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Drivuša | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Nemila-Agro Biznis Centar | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Zenica 1 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Begov Han | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Donja Golubinja | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Ljeskovica | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Polja (IPZ Žepče) | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | XP Žepče | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Ekonomija Batvice | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Krivaja | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Majdanska polja | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Čakalovac | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Jelovac-Tukovi | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Kosova | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Liješnica | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Liješnica II | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Misurići | 0 | 0 | 1 | 0 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Moševac | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Novi Šeher | 1 | 0 | 0 | 0 |
| Poljice | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Stadion-Južni dio | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Srednja Omanjska | 0 | 1 | 0 | 0 |
| Tešanjka Žabljak | 1 | 0 | 0 | 0 |
| Matuzići | 1 | 0 | 0 | 0 |
| Mravići | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Bukva 2 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| Glinište | 0 | 0 | 0 | 1 |
| Kraševo | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Ljeskovac-Rosulje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Ljetinić | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Medakovo | 0 | 0 | 0 | 1 |
| Mekiš | 0 | 0 | 0 | 1 |
| ~~Miljanovac~~ | ~~0~~ | ~~0~~ | ~~0~~ | ~~0~~ |
| Mrkotić | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Šije | 0 | 0 | 0 | 1 |
| Ind.drvni komb. Borje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Radno-komunalna IZ | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Ruževačka polja | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Žarkovačka polja | 0 | 0 | 1 | 0 |
| Kasarna Draga | 0 | 0 | 1 | 0 |
| TMP-Tvornica Medijapan ploča | 0 | 0 | 1 | 0 |
| **Total** | **8** | **5** | **44** | **5** |

**Tabela P3.3.** Pregled razvojnih aktivnosti projektovanja infrastrukturnog opremanja po industrijskim/poslovnim zonama

PRILOG 3 Tabela P3.4.

| | | Razvojne aktivnosti izgradnje potrebne infrastrukture IZ | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Da | Infrastruktura postojala 2007 | Ne | Nije primjenjivo |
| Naziv IZ | Borac | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Han Bila | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Mudrike | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Nova Bila | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Polje (Dolac na Lašvi) | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Turbe | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Vitovlje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | MMK Bratstvo | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Neobarje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Sebešić | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Batuški lug | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Kamenica | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bugojno 1 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bugojno 2 | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | IZ Donji Vakuf | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | P-C 96 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Počulica-Šljivčica | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Šantića polje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Vitezit | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bare | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | PK Vrtlište | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Antena | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Drivuša | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Nemila-Agro Biznis Centar | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Zenica 1 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Begov Han | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Donja Golubinja | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Ljeskovica | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Polja (IPZ Žepče) | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | XP Žepče | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Ekonomija Batvice | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Krivaja | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Majdanska polja | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Čakalovac | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Jelovac-Tukovi | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Kosova | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Liješnica | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Liješnica II | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Misurići | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Moševac | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Novi Šeher | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Poljice | 0 | 0 | 1 | 0 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Stadion-Južni dio | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Srednja Omanjska | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Tešanjka Žabljak | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Matuzići | 1 | 0 | 0 | 0 |
| | Mravići | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Bukva 2 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| | Glinište | 0 | 0 | 0 | 1 |
| | Kraševo | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Ljeskovac-Rosulje | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Ljetinić | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Medakovo | 0 | 0 | 0 | 1 |
| | Mekiš | 0 | 0 | 0 | 1 |
| | ~~Miljanovac~~ | ~~0~~ | ~~0~~ | ~~0~~ | ~~0~~ |
| | Mrkotić | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Šije | 0 | 0 | 0 | 1 |
| | Ind.drvni komb. Borje | 0 | 1 | 0 | 0 |
| | Radno-komunalna IZ | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Ruževačka polja | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Žarkovačka polja | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | Kasarna Draga | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | TMP-Tvornica Medijapan ploča | 0 | 0 | 1 | 0 |
| | **Total** | **8** | **5** | **44** | **5** |

**Tabela P3.4.** Pregled razvojnih aktivnosti izgradnje infrastrukture po industrijskim/poslovnim zonama

**Projekat:**
**Analiza poslovne infrastrukture u općinama regije Centralna BiH"**

**Upitnik za procjenu odnosa općine/opštine prema lokalnom ekonomskom razvoju (LER)**

**Realizator Projekta**

**Prof.dr. Fikret Hadžić**
**Dipl.oec. Edin Alić**

**Osnovni podaci o općini / opštini**

| | |
|---|---|
| Općina / Opština | |
| Adresa: | |
| Telefon: | |
| Fax: | |
| E-mail: | |
| Web stranica: | |
| Kontakt osoba: | |
| Preuzeti dokumenti: | |
| | |
| | |

| | |
|---|---|
| Intervju obavio: | |
| Datum posjete: | |
| Napomena: | |

| Broj | Tema | Komentar / Napomena |
|---|---|---|
| **I** | **Ocjena ambijenta za razvoj poduzetništva** | |
| **P1** | Kako ocjenjujete značaj konkurentnosti za razvoj vaše općine/opštine?<br>Veoma bitna: 1 2 3 4 5 6 7 Nebitna | |
| **P1a** | Ocijenite raspoloživost i kvalitet navedenih faktora konkurentnosti u vašoj općini/opštini **(molimo zaokružite broj koji odgovara trenutnom stanju prema skali brojeva od 1 do 7, gdje je 1 najveća, a 7 najmanja ocjena):**<br>1. Uređenost prostora sa postojanjem prostornih i urbanističkih planova :<br>Prostor uređen, planovi postoje: 1 2 3 4 5 6 7 Prostor neuređen, planovi ne postoje<br>2. Infrastruktura<br>Izvanredna: 1 2 3 4 5 6 7 Jako loša<br>3. Raspoloživost građevinskog zemljišta<br>Raspoloživo: 1 2 3 4 5 6 7 Neraspoloživo<br>4. Pogodnost lokacija za postojeće i potencijalne privredne djelatnosti<br>Odlična: 1 2 3 4 5 6 7 Jako loša<br>5. Raspoloživost neiskorištenih proizvodnih i privrednih lokacija<br>Odlična: 1 2 3 4 5 6 7 Jako loša<br>6. Specifični prirodni faktori koji mogu pokrenuti postojeće i nove biznise<br>Postoje: 1 2 3 4 5 6 7 Ne postoje<br>7. Postojanje tradicije određenih industrija i djelatnosti koje pružaju priliku za dalji razvoj<br>Postoje: 1 2 3 4 5 6 7 Ne postoje<br>8. Raspoloživost stručnog i kvalifikovanog kadra | |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Raspoloživ | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Ne raspoloživ |

9. Blizina velikih tržišta

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Blizu | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Daleko |

10. Izvozna orijentacija privrede općine

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Naglašena | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Ne postoji |

11. Strateško partnerstvo privrede i domaćih i inostranih investitora

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Naglašeno | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Ne postoji |

12. Kvalitet općinske/opštinske administracije i njeni servisi za biznis

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Visok | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Veoma nizak |

13. Prijateljsko poslovno okruženje na općini/opštini

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Naglašeno | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Ne postoji |

14. Mjere aktivne podrške zapošljavanju i investiranju na općini/opštini

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Veoma izražene | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Ne postoje |

15. Postojanje industrijskih / poslovnih zona i/ili parkova

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Postoje | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Ne postoje |

16. Strategija privrednog razvoja opštine/općine za srednjoročni period

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Postoji | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Ne postoji |

17. Promocija privrednog razvoja od strane opštine/općine

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Odlična | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Ne postoji |

18. Podrška privrednom razvoju opštine/općine od strane kantona ili entiteta (npr. finansiranje novog zapošljavanja i sl.).

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Odlična | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Ne postoji |

| | | |
|---|---|---|
| **P2** | Da li postoje projekti podrške ekonomskom razvoju (projekti unaprijeđenja | |

| | | |
|---|---|---|
| | poslovnog okruženja i slično)?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>Ako je vaš odgovor Da, molimo navesti projekte:<br>_____<br>_____<br>_____ | |
| **P3** | Koje mjere podsticaja LER-a je, do sada, općina/opština poduzela?<br>_____<br>_____<br>_____ | |
| **P4** | Koje vrste usluga pružate biznisima? (molimo navesti) | _____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____ |
| **P5** | Koje usluge smatrate da bi trebalo pružiti/ obezbijediti biznisima? | _____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____ |
| **P6** | Koje ste oblike promotivnih aktivnosti koristili u protekla 2 godine za promociju općine/opštine u kontekstu privlačenja biznisa?<br>❒ Prezentacije/Broj_____<br>❒ Konferencije/Broj_____<br>❒ Poslovni sastanci/Broj_____<br>❒ Javni nastupi/Broj_____<br>❒ Posjete domaćim i/ili inostranim trgovačkim predstavništvima i slično/Broj_____<br>❒ Web prezentacija/Broj_____<br>❒ Publikovani materijali/Broj_____<br>❒ Drugo (navesti_____ | |
| **P7** | Kakva je saradnja općine sa obrazovnim institucijama?<br>❒ Postoji saradnja<br>❒ Saradnja se odvija samo u određenim oblicima<br>❒ Ne postoji saradnja | |

**P8** Koliko općina/opština utiče na kreiranje programa obrazovanja u smislu identificiranih potreba LER-a?

Značajno | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Nimalo

**II Identifikacija organizacionih i institucionalnih kapaciteta općine za LER**

**P9** Koja je uloga vaše općine/opštine u lokalnom ekonomskom razvoju (LER)?

_____

_____

_____

**P10** Da li je formiran poseban odjel za LER?
(molimo priložiti organizacijsku shemu općine/opštine uključujući i odjel za LER ukoliko je formiran)

- ❒ Da,
- ❒ Ne,
- ❒ Postupak formiranja odjela za LER je u toku

**P10a** Ukoliko je odgovor Da, kada je odjel za LER formiran?

_____

**P10b** Kakva je struktura osoba angažovanih na poslovima LER-a?

(molimo navesti slijedeće podatke):

| Osoba | Stručna sprema | Kvalifikacija | Radno iskustvo | Polna struktura |
|---|---|---|---|---|
| Prva | | | | |
| Druga | | | | |
| Treća | | | | |
| Četvrta | | | | |
| Peta | | | | |

**P11** Koliko je općina/opština izdvojila za razvoj kadrova u segmentu LER?

| 2005/KM | 2006/KM | Plan 2007/KM |
|---|---|---|
| | | |

**P11 a**

Koliko je dole navedenih aktivnosti općina/opština realizovala u posljednje tri godine?

| **Aktivnosti** | **Broj** |
|---|---|
| Seminari | |
| Studijske posjete | |
| Stipendije | |
| Drugo (navesti) | |

**P11 b**

Da li postoji plan razvoja kadrova za LER?

❒ Da

❒ Ne

Ako je vaš odgovor Da, molimo dostaviti plan.

**P11c**

Koje resurse posjeduje odjel za LER?

| Resurs | Jedinica mjere | Pokazatelj |
|---|---|---|
| Kancelarijski prostor | $m^2$ | |
| Računarska oprema | kom | |
| Software | kom | |
| Postojanje računarske mreže | kom | |
| Web prostor | | |
| Automobil | kom | |
| Ostalo | | |

**III** **Razvoj proaktivnog pristupa općine i njena liderska uloga u lokalnom ekonomskom razvoju**

**P12**

Da li postoji saradnja sa drugim općinama/opštinama po pitanju LER-a?

Odlična saradnja | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Nema saradnje

Ako postoji saradnja, navedite sa kojim općinama/opštinama:

_____

_____

**P12 a**

Na koji se način ta saradnja realizuje? (navedite)

_____

| | | |
|---|---|---|
| | _____<br>_____ | |
| **P13** | Koliko vremena prosječno dnevno načelnik i njegovi saradnici provode na poslovima podrške LER?<br>❒ Do5% vremena<br>❒ Od 06 do 10%<br>❒ Od 11 do 25%<br>❒ Od 26 do 50%<br>❒ Drugo (navedite) | |
| **P14** | Da li postoji općinski/opštinski forum/grupa za LER?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br><br>**Ukoliko je odgovor NE, molimo pređite na pitanje broj 15** | |
| **P14 a** | Da li je načelnik i njegovi saradnici uključeni u rad foruma/grupe za LER?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>❒ Povremeno | |
| **P14 b** | Da li načelnik i njegovi saradnici iniciraju sastanke za LER?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>❒ Povremeno | |
| **P14c** | Ukoliko je dogovor NE, ko inicira sastanke foruma/grupe za LER i ko je nadležan za organizaciju istih?<br>_____<br>_____ | |
| **P14 d** | Koliko često se organizuju sastanci foruma/grupe zaLER-a?<br>❒ sedmično<br>❒ mjesečno<br>❒ kvartalno<br>❒ godišnje | |
| **P14 e** | Ko je uključen u rad foruma/grupe za LER?<br><br>❒ Načelnik<br>❒ Osoblje iz općinskih/opštinski službi<br>❒ Poslovni ljudi/predstavnici biznisa | |

| | | |
|---|---|---|
| | ❒ Nevladine organizacije<br>❒ Drugi (navesti)_____ | |
| **P15** | Da li je općina/opština inicirala ili realizovala neke od aktivnosti na uspostavljanju saradnje između ključnih biznisa?<br><br>❒ Da<br>❒ Ne<br><br>I ako Da, na kom nivou:<br>❒ na nivou općine,<br>❒ između općina/opština,<br>❒ na nivou regije<br>❒ šire na međunarodnom nivou | |
| **P16** | Da li općina/opština ima razvijene strateške i akcione planove razvoja (strategije razvoja i slično) ?<br><br>❒ Da<br>❒ U fazi su izrade **(pređi na pitanje 16c)**<br>❒ U fazi su nadogradnje kroz reviziju<br>❒ Ne postoje<br><br>Ukoliko postoji, molimo dostaviti planove | |
| **P16 a** | Ukoliko je odgovor na prethodno pitanje DA, kakva su vaša iskustva u provođenju strategije razvoja?<br><br>Pomogla je da ubrzamo ekonomski rast \| 1 \| 2 \| 3 \| 4 \| 5 \| 6 \| 7 \| Nema ili nije imala efekata na ekonomsk rast | |
| **P16 b** | U čemu je poseban doprinos strategije razvoja?<br><br>❒ Pomogla je da bolje upravljamo resursima općine/opštine<br>❒ Pomogla je da razvijemo nove djelatnosti na području općine/opštine<br>❒ Pomogla je u privlačenju novih investicija<br>❒ Pomogla je da bolje promovišemo razvoj općine/opštine<br>❒ Drugo (navesti)<br>_____ | |

| | | |
|---|---|---|
| **P16c** | Koje koristi za općinu/opštinu očekujete od usvajanja i provođenja strategije razvoja? | |

| | | |
|---|---|---|
| | ❒ Ubrzanje ekonomskog rasta<br>❒ Bolje upravljanje resursima<br>❒ Razvojanje novih djelatnosti<br>❒ Privlačenje novih investicija<br>❒ Unapređenje promocije razvoja<br>❒ Osnovu za dogovaranje razvojnih mjera sa kantonom/entitetom<br>❒ Drugo (navesti)<br>_____ | |
| **P17** | Koje su usluge za podršku LER trenutno dostupne na nivou općine/opštine?<br>❒ Poslovne usluge i usluge iz oblasti poduzetništva<br>❒ Informacija o finansiranju biznisa<br>❒ Informacije za potencijalne ulagače<br>❒ Drugo(navesti)_____<br>❒ _____ | |
| **P18** | Koliko sredstava iz budžeta izdvajate za podršku LER-u: (navesti okvirni iznos u KM): | |

| 2005. | 2006. | Plan 2007. | |
|---|---|---|---|
| | | | |

**P18 a** Navedite za koje namjene su utrošena tako izdvojena sredstva u 2006. godini?

| **Namjena** | **Iznos u KM** |
|---|---|
| Infrastruktura | |
| Poslovne usluge | |
| Promocija | |
| Inkubatori | |
| Industrijske/poslovne zone | |
| Drugo (navesti)<br>_____ | |

**P19**

Koje od navedenih indikatora općina/opština koristi za mjerenje progresa u LER/konkurentnosti?

- ❒ Broj stanovnika
- ❒ Nove investicije ukupno i po granama
- ❒ Broj zaposlenih
- ❒ Broj nezaposlenih
- ❒ Broj novoosnovanih poslovnih subjekata
- ❒ Broj ugašenih poslovnih subjekata
- ❒ Broj obrazovnih institucija i usmjerenja

**P19 a**

Posjedujete li informacije o broju i strukturi VSS i VKV osoba?

- ❒ Da
- ❒ Ne

Ako je odgovor Da, molimo navesti strukturu

| **Zaposleni** | | **Nezaposleni** | |
|---|---|---|---|
| Kvalfikacija | Broj | Kvalifikacija | Broj |
| VSS | | VSS | |
| VŠS | | VŠS | |
| SSS | | SSS | |
| VKV | | VKV | |
| KV | | KV | |
| NK | | NK | |

**P20**

Da li postoji evidencija o tradicionalnim zanimanjima (oblast i / ili grana djelatnosti)?

- ❒ Da, postoji
- ❒ Ne postoji
- ❒ Ukoliko je odgovor da; molimo da navedete tradic.zanimanja:

_____

_____

_____

**P21**

Navedite najčešće oblike zahtjeva poslovnog sektora prema općini/opštini: (molimo navesti ono što se odnosi na uobičajene zahtjeve)

- ❒ _____
- ❒ _____
- ❒ _____

| | | |
|---|---|---|
| | ❒ _____<br>❒ _____<br>❒ _____<br>❒ _____ | |
| **P21 a** | Da li ste bili u mogućnosti udovoljiti traženim zahtjevima?<br>Da, u potpunosti \| 1 \| 2 \| 3 \| 4 \| 5 \| 6 \| 7 \| Nismo mogli udovoljiti | |

| **IV** | **Iniciranje i osnivanje industrijskih i poslovnih zona kao oblika infrastrukturne podrške razvoja poduzetništva** | |
|---|---|---|
| **P24** | Da li općina/opština ima definisane planove korištenja općinskog/opštinskog zemljišta i objekata pogodnih za razvoj biznisa i investiranje?<br>❒ Postoje planovi<br>❒ Planovi su u fazi razvijanja<br>❒ Planovi ne postoje | |
| **P25** | Koliko vremena je potrebno za izdavanje potrebnih dozvola za izgradnju objekta?<br>❒ Do 30 dana<br>❒ Od 30 do 60 dana<br>❒ Od 60 do 120 dana<br>❒ Od 120 do 240 dana<br>❒ Preko 240 dana | |

**P26** Šta je općina/opština do sada uradila po pitanju razvoja poduzetničke infrastrukture?

| **Oblik infrastrukture** | **Kratka napomena** |
|---|---|
| Industrijska zona | |
| Poslovna zona | |
| Poslovni inkubator | |
| Garancijski fond | |
| Kreditni fond | |

| | | |
|---|---|---|
| | Podrška novoformiranim poduzećima | |
| | Drugo (navesti) | |
| **P26 a** | Da li postoje evidentirani (registrirani) zahtjevi biznisa za osnivanjem ovakvih oblika poduzetničke infrastrukture?<br><br>❒ Da, postoji odgovarajuća evidencija o zahtjevima poslovnih subjekata<br>❒ Ne postoji formalna evidencija<br>❒ Proces izrade formalne evidencije je u toku | |
| **P26 b** | Da li ste poduzimali istraživanja za mogućnosti razvoja poduzetničke infrastrukture u vašoj općini/opštini?<br><br>❒ Da<br>❒ Ne<br>❒ Istraživanje je u toku<br><br>Ukoliko je odgovor Da, molimo navedite koje istraživanje je poduzeto i sa kojom namjerom?<br>_____<br>_____<br>_____ | |
| **P30c** | Da li ste istražili mogućnosti za iniciranje i razvoj industrijskih i poslovnih zona?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>❒ Istraživanje je u toku<br><br>Ukoliko je odgovor Da, molimo navedite šta je poduzeto na poslovima iniciranja i razvoja industrijskih zona ?<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____ | |
| **P30 d** | Pored postojećih, koje lokacije/firme predlažete za formiranje industrijskih zona?_____<br>_____<br>_____ | |

| | | |
|---|---|---|
| | _____<br>_____ | |
| **P31** | Koliko je sredstava općina/opština do sada investirala u navedene namjene i kakav je plan za ovu godinu? | |

| | **2005.** | **2006.** | **Plan 2007.** |
|---|---|---|---|
| Iznos u KM | | | |
| % od ukupnog iznosa za razvoj | | | |

| | | |
|---|---|---|
| **P32** | Koliko je poduzetničkih poduhvata podržano?<br>(molimo zaokružiti približan broj podržanih biznisa)<br>❒ > 50<br>❒ 51 – 100<br>❒ 101 – 200<br>❒ 201 - 300<br>❒ 301 – 500<br>❒ 501 - 750<br>❒ 751 - 1000 | |
| **V** | **Iniciranje domaćih i stranih ulaganja u identificiranim industrijskim i poslovnim zonama** | |
| **P33** | Da li je općina/opština izvršila identifikaciju potencijala za investiranje?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>❒ Istraživanje je u toku | |
| **P34** | Ako je odgovor na pitanje broj 33 Da, šta je općina/opština do sada poduzela na promociji i privlačenju domaćih i inostranih investitora u industrijsku i poslovnu zonu?<br>_____<br>_____<br>_____ | |
| **P35** | Na koji način općina/opština vrši ocjenu efekata poduzetih akcija promocije opštine sa aspekta investiranja (godišnji obim investicija..)?<br>❒ Postoji formalni sistem evidencije | |

| | | |
|---|---|---|
| | ❒ Ne postoji sistem za evidentiranje<br>❒ Formalni sistem evidencije je u pripremi | |

| | | |
|---|---|---|
| **VI** | **POSLOVNA INFRASTRUKTURA**<br>**Mehanizmi podrške za razvoj poduzetništva/biznisa** | |
| **P36** | Prema vašim spoznajama koji od navedenih oblika podrške razvoju poduzetništva/biznisa postoje na području vaše općine/opštine?<br>❒ Centri za poduzetništvo (biznis centri)<br>❒ Poslovni forumi<br>❒ Kreditno-garancijske šeme<br>❒ Poslovni inkubatori<br>❒ Poslovno savjetodavne usluge i sl.<br>❒ Industrijske/poslovne zone<br>❒ Drugo (navesti)<br>_____<br>_____ | |
| **P36a** | Da li vaša općina/opština distribuira informacije o gore navedenim oblicima podrške poduzetnicima/biznisima?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>Ako Da, na koji način:<br>_____<br>_____ | |
| **P37** | Da li vaša općina/ opština pruža neke od gore navedenih oblika podrške?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>Ako Da, na koji način:<br>_____<br>_____ | |
| **P38** | Po vašem mišljenju, zašto do sada vaša općina/opština nije pružala neke od ovih servisa/preduzetnicima/biznisima?<br>❒ Ograničenje u tehničkim kapacitetima<br>❒ Ograničenje u ljudskom kapacitetu<br>❒ Nedovoljna spoznaja, znanja i ključne vještine za tu vrstu | |

| | | |
|---|---|---|
| | usluga<br>❒ Nisu postojali zahtjevi za tom vrstom usluga<br>❒ Drugo _____ | |
| **P39** | Da li je općina/opština učestvovala u kreiranju nekih mehanizama podrške?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>i ako Da, kojih?<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____ | |
| **P40** | Navedite i kratko pojasnite primjere uspjeha ili neuspjeha u promoviranju razvoja sa ključnim faktorima koji su doprinijeli uspjehu ili neuspjehu.<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>Ostala zapažanja i napomene anketiranih: | |
| **VII** | **Identifikacija potreba općine za stručnom/savjetodavno-konsultantskom podrškom** | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **P 41** | **Molimo vas da navedete potrebe općine za stručnom/savjetodavno-konsultantskom podrškom:** | **Da** | **Ne** |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | Savjetodavna pomoć u procesu strateškog planiranja:<br>☐ izrada općinskih strateških i akcionih planova razvoja,<br>☐ izrada planova razvoja poslovne i ostale infrastrukture, | | |
| | Savjetodavna pomoć u kreiranju, pisanju i implementaciji općinskih razvojnih projekata | | |
| | Podrška u procesu apliciranja općinskih razvojnih projekta kod domaćih i međunarodnih institucija (kantonalna, entitetska i državna ministarstva, međunarodne organizacijs-EU, USAID, SIDA, UNDP, etc) | | |
| | Podrška u procesu uspostave preduzetničke infrastrukture kao:<br>☐ industrijske zone,<br>☐ biznis centri,<br>☐ biznis inkubatori,<br>☐ poslovni forumi/grupe,<br>☐ kreditno-garantne šeme,<br>☐ izrada prefizibiliti studija (studija predizvodljivosti),<br>☐ izrada fizibiliti studija (studija izvodljivosti),<br>☐ podrška tokom svih faza uspostave indust./poslovnih zona<br>☐ izrada marketing plana i plana promocije,<br>☐ izrada web stranice | | |
| | Podrška u procesu kreiranja boljeg poslovnog ambijenta za biznis | | |
| | Podrška u procesu privlačenja domaćih i stranih investitora | | |
| | Podrška u procesu uspostave funkcionalne baze podataka za podršku privatnom sektoru. | | |
| | Savjetovanje u oblasti upravljanja lokalnim ekonom. razvojem | | |
| | Drugo (molimo navesti): | | |

**Projekat:**
**„Analiza poslovne infrastrukture u općinama regije Centralna BiH"**

# Upitnik za procjenu poslovne klime u općinama/opštinama regije Centralna BiH

**Realizator Projekta**

**prof. dr. Fikret Hadžić**
**dipl. oec. Edin Alić**

| | |
|---|---|
| Općina / Opština | |

| Br. | Opis kriterijuma i indikatora | | | Komentar / Napomena |
|---|---|---|---|---|
| 1 | **Općina/opština je u saradnji sa cijelokupnom zajednicom razvila *sveobuhvatni strateški plan lokalnog razvoja (SP)*** | Da | Ne | |
| | Predstavnici privatnog i javnog sektora su učestvovali u strateškom planiranju (najmanje 30% učešća privatnog sektora i nevladinih organizacija) | | | |
| | Općina/opština je organizovala najmanje jednu javnu raspravu o SP | | | |
| | Općina/opština je razvila plan implementacije i odredila prioritetne projekte | | | |
| | Strateški plan usvojen je od strane općinskog/opštinskog vijeća | | | |
| 2 | **Općina/opština je uspostavila posebno odjeljenje ili odredila osobu koja će biti zadužena za promociju lokalnog ekonomskog razvoja** | Da | Ne | |
| | Priprema promotivnog materijala | | | |
| | Održavanje kontakata sa potencijalnim investitorima (stranim i domaćim) | | | |
| | Održavanje kontakata i pružanje podrške lokalnoj poslovnoj zajednici | | | |
| | Saznavanje stavova poslovne zajednice | | | |
| | Obezbjeđivanje relevantnih ekonomskih podataka potrebnih za strateško planiranje | | | |
| | Savjetodavna funkcija – savjetovanje općinskog/opštinskog načelnika/gradonačelnika i članova općinskog vijeća | | | |
| | Održavanje i poboljšanje odnosa sa centralnim institucijama nadležnim za ekonomski razvoj | | | |
| | Razvoj i održavanje baze podataka | | | |
| | Priprema i nadgledanje projekata | | | |
| | Aktivno korištenje engleskog jezika | | | |
| | Odjeljenje/osoba ima 70% od navedenih funkcija | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 3 | **Općina/opština je formirala stalni Savjetodavni odbor za ekonomska pitanja koji će davati savjete općinskim/opštinskim zvaničnicima vezane za pitanja i probleme poslovne zajednice koji se tiču nadležnosti lokalne samouprave** | Da | Ne | |
| | Odbor/grupa/forum za lokalni ekonomski razvoj (savjetodavni odbor) postoji | | | |
| | Najmanje 30% članova odbora LER predstavlja poslovnu zajednicu | | | |
| | Sastanci odbora za LER se održavaju najmanje jednom u tri mjeseca | | | |
| 4 | **Općina/opština pruža ključne lokalne javne usluge na lako dostupnoj lokaciji i razvila je sistem za obradu zahtjeva privrednika za građevinsku dozvolu na jednom mjestu** | Da | Ne | |
| | ***4.1.Dostupne i tačne informacije:*** | | | |
| | Općina/opština posjeduje podatke o veličini i broju parcela | | | |
| | Općinske/opštinske službe imaju osnovne podatke o dostupnom poslovnom prostoru | | | |
| | Općina/opština posjeduje katalog dostupnih parcela i zemljišta, uključujući i ažurirane podatke o cijenama | | | |
| | Općina posjeduje katalog dostupnog poslovnog prostora (samo prostora za koji je općina i nadležna) | | | |
| | Općina posjeduje katalog dostupnog poslovnog prostora (i privatnog i općinskog) | | | |
| | Općina posjeduje katalog ili brošuru o građevinskom/industrijskom zemljištu i može da pruži sve informacije (ponudu) u roku od 2 dana | | | |
| | Općina ima digitalizovane podatke o zemljištu i parcelama, uključujući i sve informacije o infrastrukturi | | | |
| | ***4.2.Proces izdavanja građevinskih dozvola:*** | | | |
| | Općina pruža pismeni opis procedura | | | |
| | Općina pruža paket formulara | | | |
| | Općina pruža informacije o porceduri i formulare na internetu | | | |
| | Općina klijentima pruža pomoć oko administrativnih porcedura | | | |
| | Općina koristi sistem za praćenje dokumenata (document management system) | | | |
| | Općina pruža infrormacije o statusu konkurentnog zahtjeva (preko interneta, pozivnog centra) | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Općina pruža pravne savjete privrednicima | | | |
| | Općina je odredila nekog od zaposlenih ko će pomagati klijentu tokom procesa | | | |
| | Općina ima funkcionalan jedinstveni šalter/šaltersku salu | | | |
| | Općina prati koliko vremena traje proces izdavanja građevinskih dozlova (za najmanje 80% slučajeva svih zahtjeva podnesenih u toku godine) | | | |
| | Općina je razvila bržu proceduru za izdavanje građevinskih dozvola na osnovu analize „korak po korak" | | | |
| **5** | **Općina ima mogućnost da brzo pruži tačne informacije privrednicima, i da održava bazu podataka lako dostupnu preduzećima u začetku (start-ups), onima koji žele da nastave poslovanje i da ga prošire** | Da | Ne | |
| | ***5.1.Vrste korisnih informacija:*** | | | |
| | Općina koristi statističke podatke koje obezbjeđuju kantonalni, entitetski i državni zavod za statistiku, Zavod za zapošljavanje itd. | | | |
| | Općina koristi svoje sopstvene izvore informacija (istraživanja, ankete, praćenje podataka) | | | |
| | ***5.2.Predvidljivost troškova pri otvaranju preduzeća*** *(start-ups)* | | | |
| | Općina pruža osnovne informacije o troškovima koji prate otvaranje firme | | | |
| | Općina obezbjeđuje dodatne informacije o komunalnim priključcima (koji se plaćaju lokalnoj samoupravi – vodovod, kanalizacija, čvrsti otpad) | | | |
| | Općina pruža informacije o troškovima komunalnih priključaka koji nisu u nadležnosti lokalne samouprave (struja, telecom) | | | |
| | Općina pruža informacije o dostupnom poslovnom prostoru koji se izdaje (i općinski i privatni) | | | |
| | Općina nudu posebne uslove za zainteresirane privrednike (poreske olakšice, period oslobađanja od poreza ili naknada, itd.) | | | |
| | ***5.3. Lako dostupna i tačna baza podataka o firmama:*** | | | |
| | Općina posjeduje podatke o broju firmi na svojoj teritoriji | | | |
| | Općina vodi evidenciju broja novootvorenih firmi (start-ups) | | | |
| | Općina održava bazu podataka svih firmi sa osnovnim podacima za svaku firmu | | | |
| | Općina ažurira (najmanje jednom u tri mjeseca) cjelokupnu | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | bazu podataka firmi | | | |
| | Općina održava bazu podataka firmi i pruža statističke podatke o novootvorenim firmama, proširenom poslovanju već postojećih, povećanoj prodaji i broju zaposlenih | | | |
| | Baza podataka dostupna preko interneta | | | |
| | *Ostale informacije dostupne privrednicima:* | | | |
| | Obavještenja o obrazovnim programima i programima o samostalnoj djelatnosti | | | |
| | Informacije sa finansijskog tržišta vezane za razvoj MSP | | | |
| | Drugo (molimo navesti) | | | |
| **6** | **6. Općina je razvila promotivni materijal (za marketing i privlačenje investicija )** | Da | Ne | |
| | Općina je ažurirala svoje brošure i promotivne letke koje sadrže osnovne podatke o ekonomskom razvoju na engleskom jeziku (ili nekim drugim stranim jezicima) | | | |
| | Općina posjeduje katalog dostupnih parcela i zemljišta | | | |
| | Općina je ažurirala svoju internet prezentaciju vezano za pitanja ekonomskog razvoja | | | |
| | Općina ima promotivni materijal (pripremljen s ciljem privlačenja investicija) ili neke druge gore pomenute instrumente koji opisuju konkretne investicione mogućnosti (privredne grane poput: poljoprivrede, proizvodnje hrane, turizma, transporta, itd.) | | | |
| | Općina je učestvovala na najmanje jednom regionalnom sajmu | | | |
| | Općina ima kanale kojima distribuira svoj marketinški i promotivni materijal | | | |
| | Ostalo (otvorenost za druge vrste mehanizama – treba bliže definisati-TBD) | | | |
| **7** | Općina je sposobna da dokumentuje svoju kreditnu sposobnost i izračuna svoj kreditni kapacitet (obuhvatanje ovog kriterijuma će biti još jednom razmotreno) | Da | Ne | |
| | | | | |
| **8** | **Općina aktivno učestvuje u utvrđivanju potreba privrednika za radnom snagom i razvila je obrazovni kapacitet tako da omogući građanima da se prilagode zahtjevima privrenika** | Da | Ne | |
| | Općina ima statističke podatke o strukturi djela populacije koji | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | čine nezaposleni (stepen obrazovanja i vrste vještina) | | | |
| | Općina ima statističke podatke o strukturi djela populacije koji čine zaposleni (stepen obrazovanja i vrste vještina) | | | |
| | Općina ima statističke podatke o broju zaposlenih po privrednim granama | | | |
| | Općina ima statističke podatke o mogućnostima za zaposlenje u prethodnoj godini po privrednim granama (ili za poljednjih 5 godina) | | | |
| | Općina sarađuje sa Zavodom za zapošljavanje | | | |
| | Općina pomaže privrednicima u procesu zapošljavanja radne snage | | | |
| | Općina je razvila i koristi upitnike za investitore i privrednike koji već imaju firmu o njihovim potrebama za radnom snagom | | | |
| | Općina nudi (ili pruža informacije) nezaposlenima sve potrebne programe obuke | | | |
| | Općina ima program obuke koji izlazi u susret potrebama privrednika | | | |
| | Općina je predložila izmjene kurikuluma svojih srednjih škola | | | |
| **9** | **Opština razvija partnerstvo javnog i privatnog sektora, s ciljem promocije LER-a** | Da | Ne | |
| | Općinski zvaničnici redovno održavaju sastanke sa predstavnicima poslovne zajednice (najmanje jednom u 3 mjeseca, 10-50 glavnih poslodavaca) | | | |
| | Javni i privatni sektor zajednički rješavaju probleme i rade u korist zajedničkih interesa | | | |
| | Biznis centar (poslovni uslužni centar) je osnovan u općini | | | |
| | Zona unapređenog poslovanja (BID) je osnovana u općini | | | |
| | Biznis inkubator je osnovan u općini | | | |
| | OSTALE VRSTE PARTNERSTVA JAVNOG I PRIVATNOG SEKTORA osnovane s ciljem promovisanja ekonomskog razvoja | | | |
| **10** | **Adekvatna infrastruktura i pouzdane komunalne usluge** | Da | Ne | |
| | ***10.1. Infrastruktura:*** | | | |
| | Općina usvaja godišnje planove infrastrukturnog razvoja | | | |
| | Općina sprovodi planove infrastrukturnog razvoja uzimajući u obzir potrebe privatnog sektora | | | |
| | Općina ima sve, od srednjoročnih do dugoročnih planova infrastrukturnog razvoja | | | |
| | Općina sprovodi infrastrukturne projekte koji se finansiraju iz podsticaja na kantonalnom, entitetskom i državnom nivou | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Općina ima spremne podatke o infrastrukturi u industrijskim zonama | | | |
| | Općina nudi olakšice (period neplaćanja poreza i sl.) investitorima | | | |
| | Općina nudi ključ u ruke (infrastrukturu kao dio svoje ponude industrijskog zemljišta) | | | |
| | ***10.2. Komunalne usluge:*** | | | |
| | Općina ima spremne podatke o komunalnim priključcima | | | |
| | Općina ima spremne podatke o jediničnoj cijeni svih komunalnih usluga | | | |
| | Izvještaji komunalnih preduzeća se mogu dobiti na javnim sastancima i/ili se dostavljaju medijima | | | |
| | Povratna informacija dobivena od privrednika koristi se za unapređenje narednih izvještaja | | | |
| | Postoji politika odnosa sa javnošću ili brige o potrošačima | | | |
| | Postoji sistem koji reguliše odnose sa klijentima i koji funkcioniše 24 sata dnevno, 7 dana u sedmici | | | |
| | Sistem koji reguliše odnose sa klijentima (radi 24 sata dnevno, 7 dana u sedmici) je posebno osjetljiv na probleme manjina, starije populacije, žena i ljudi sa posebnim potrebama | | | |
| | Općina je ustanovila i sprovodi politiku isključivanja /ukidanja usluga/ i/ili pokretanje sudskog procesa protiv onih koji ne plaćaju komunalne usluge | | | |
| | Općina organizuje istraživanja mišljenja poslovnog sektora o komunalnim uslugama | | | |
| | Općina ima pozivni centar ili neki drugi mehanizam primanja žalbi | | | |
| **11** | **Općina je jasno definisala svoju poresku politiku i politiku naplate taksi kojima će stimulisati ekonomski razvoj** | Da | Ne | |
| | ***11.1. Općina pruža informacije o:*** | | | |
| | Naknadi za korištenje građevinskog zemljišta | | | |
| | Naknadi za uređenje građevinskog zemljišta | | | |
| | ***11.2. Općina obezbjeđuje olakšice vezane za:*** | | | |
| | Naknadu za korištenje građevinskog zemljišta | | | |
| | Naknadu za uređenje građevinskog zemljišta | | | |
| **12** | **Općina je razvila standarde zaštite životne sredine i uključila ih u općinske razvojne planove u skladu sa kantonalnim, entitetskim i državnim standardima i direktivama EU.** | Da | Ne | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Općina ima kapacitete da ocjenjuje kakav uticaj razvojni projekti imaju na životnu sredinu | | | |
| | Općina je razvila i usvojila proceduru za nadgledanje i bilježenje negativnog uticaja koje projekti imaju na životnu sredinu | | | |
| | Strateški plan razvoja (i svi ostali planovi razvoja) obuhvatio je i studiju o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (SEA study) | | | |

**Projekat:**
**„Analiza poslovne infrastrukture u općinama regije Centralna BiH"**

# Upitnik za procjenu potencijalne industrijske/poslovne zone

**Brown – Smeđa**

**Realizator Projekta:**

**prof. dr. Fikret Hadžić**
**dipl. oec. Edin Alić**

## Osnovni podaci o potencijalnoj zoni

| | |
|---|---|
| Općina / Opština | |
| Naziv preduzeća | |
| Kontakt osoba: | |
| Preuzeti dokumenti od preduzeća | |
| | |
| | |
| | |

| | |
|---|---|
| Intervju obavio/la: | |
| Datum posjete: | |
| Napomena: | |

<table>
<tr><th>Broj</th><th>Tema</th><th>Komentar / Napomena</th></tr>
<tr><td>I</td><td colspan="2">Osnovni podaci o industrijskoj/poslovnoj zoni</td></tr>
<tr><td rowspan="3">P1</td><td colspan="2">Lokacija i pristup industrijskoj/poslovnoj zoni</td><td rowspan="3"></td></tr>
<tr><td>Mjesto:</td><td></td></tr>
<tr><td>Adresa:</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="5">P2</td><td colspan="2">Ranija namjena</td><td>Vrsta objekata</td><td>Površina</td><td>Sadašnje stanje</td><td rowspan="5"></td></tr>
<tr><td></td><td>Zidani</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Montažni</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Drveni</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Drugo</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>P5</td><td colspan="2">Da li objekti imaju potrebne građevinske dozvole?<br>❒ Da<br>❒ Ne</td><td></td></tr>
<tr><td>P6</td><td>Kolika je procijenjena vrijednost zemljišta (po $m^2$)?</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>P8</td><td colspan="2">Da li postoje urbanistički planovi za to područje?<br>❒ Da<br>❒ Ne</td><td></td></tr>
<tr><td>P9</td><td colspan="2">Da li je ovo područje odlukom općinskog/opštinskog vijeća proglašeno industrijskom zonom?<br>❒ Da<br>❒ Ne</td><td></td></tr>
<tr><td>P10</td><td colspan="2">Predviđena namjena objekata u urbanističkom planu?<br>_____<br>_____</td><td></td></tr>
<tr><td>P11</td><td colspan="2">Da li postoje određena urbanistička ograničenja?<br>_____<br>_____</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>P12</td><td>Status vlasničke dokumentacije?<br>(da li su objekti uknjiženi?)<br>_____<br>_____</td><td></td></tr>
<tr><td>P13</td><td>Da li postoje tereti na imovini (na primjer hipoteka i slično)?<br>_____<br>_____</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">P11</td><td>Infrastrukura:</td><td></td></tr>
<tr><td>Električna energija:_____<br>Gas:_____<br>Voda (za piće, tehnološka):_____<br>Odvod otpadnih voda:_____<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada:<br>_____<br>Telekomunikacijska infrastruktura:<br>_____<br>Transportna komunikacija unutar zone:<br>_____<br>_____</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="4">P12</td><td colspan="2">Vlasnička struktura potencijalne industrijske / poslovne zone?</td><td rowspan="4"></td></tr>
<tr><td>Javno vlasništvo</td><td>%</td></tr>
<tr><td>Privatno vlasništvo</td><td>%</td></tr>
<tr><td>Drugo</td><td>%</td></tr>
<tr><td>P13</td><td>Prespektive daljeg rješavanja pitanja državnog kapitala potencijalne industrijske/poslovne zone?<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____</td><td></td></tr>
</table>

| II | **Sadašnja poslovna aktivnost (u slučaju kada je industrijska zona aktivna)** | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **P22** | Upravljačka struktura | | | | | | | |
| | Javno vlasništvo | % | | | | | | |
| | Privatno vlasništvo | % | | | | | | |
| | Drugo | % | | | | | | |
| **P23** | Sadašnji broj zaposlenih | | | | | | | |
| | Stručna sprema<br>(molimo unesite broj) | VSS | VS | SSS | VKV | KV | PK/NK | |
| | | | | | | | | |
| | Kvalifikacija<br>(molimo unesite kvalifikacije) | | | | | | | |
| **P24** | Ključni asortiman proizvoda | | | | | | | |
| **P25** | Postojeća tržišta prodaje | | | | | | | |
| **P26** | Nivo izvoza (iznosi u KM) | 2005. | 2006. | Plan 2007. | | | | |
| | | | | | | | | |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **P27** | Ključni partneri | | | | | |
| **P29** | Stepen korištenja kapaciteta (u %) | 2005. | 2006. | Plan 2007. | | |
| | | | | | | |
| **P30** | Da li se već u potencijalnoj industrijskoj/poslovnoj zoni nalaze neka preduzeća?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>Ako je odgovor DA, navesti njihov status :<br>❒ Zakup<br>❒ Vlasništvo<br>❒ Zajedničko ulaganje<br>Drugo _____ | | | | | |
| **P30a** | Koliki se procenat raspoloživog prostora u zoni na taj način koristi? (molimo zaokružite)<br>❒ < 10%<br>❒ 11 – 20%<br>❒ 21 – 30%<br>❒ 31 – 40%<br>❒ 41 – 50%<br>❒ > 50% | | | | | |
| **P30b** | Koja je njihova poslovna djelatnost?<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____ | | | | | |

| | | |
|---|---|---|
| **P30 c** | Koliki je broj zaposlenih u firmama koje se nalaze unutar potencijalne zone?<br>_____<br>_____ | |
| **P30 d** | Da li postoji saradnja između firmi unutar zone?<br>❒ Da<br>❒ Ne | |
| **III** | **Ocjena podrške lokalnih vlasti razvoju industrijske/poslovne zone** | |
| **P34** | Što je do sada lokalna vlast uradila po pitanju aktiviranja potencijalne industrijske/poslovne zone?<br>- Do sada nije bilo aktivnosti<br>- Uradila prifizibiliti studiju IZ<br>- Usvojila odluku o uspostavi IZ<br>- Aplicirala za finansijsku potporu u realizaciji projekta IZ relevantnim kantonalnim, entitetskim i državnim ministarstvima i međunarodnim organizacijama<br>- Uradila fizibiliti studiju<br>- Uradila regulacioni plan IZ<br>- Uradila projektnu dokumentaciju<br>- Počela sa izgradnjom potrebne infrastrukture<br>Ostalo _____<br>_____<br>_____ | Izmijeniti kao u zelenim zonama |
| **P35** | Šta bi po tom pitanju trebalo uraditi?<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____ | |

| | | |
|---|---|---|
| **P38** | Da li je bilo zahtjeva za investiranje u potencijalne industrijske zone?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>❒ Trenutno postoje određeni zahtjevi<br>❒ Drugo _____ | |
| **P43** | Šta smatrate da je potrebno učiniti na uspostavljanju ili unapređenju industrijske/poslovne zone (navedite) ?<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____ | |

**Projekat:**
**„Analiza poslovne infrastrukture u općinama regije Centralna BiH"**

# Upitnik za procjenu potencijalne industrijske/poslovne zone

**Green – Zelena**

**Realizator Projekta:**

**prof. dr. Fikret Hadžić**
**dipl. oec. Edin Alić**

## Osnovni podaci o potencijalnoj zoni

| | |
|---|---|
| Općina / Opština | |
| Naziv preduzeća | |
| Kontakt osoba: | |
| Preuzeti dokumenti od preduzeća | |
| | |
| | |

| | |
|---|---|
| Intervju obavio/la: | |
| Datum posjete: | |
| Napomena: | |

| Broj | Tema | Komentar / Napomena |
|---|---|---|
| **I** | **Osnovni podaci o industrijskoj/poslovnoj zoni** | |
| **P1** | **Lokacija i pristup industrijskoj/poslovnoj zoni** | |
| | Mjesto: | |
| | Adresa: | |
| **P3** | Kolika je procijenjena vrijednost zemljišta (po $m^2$)? | |
| **P5** | Da li postoje urbanistički planovi za to područje?<br>❒ Da<br>❒ Ne | |
| **P6** | Da li je ovo područje odlukom općinskog/opštinskog vijeća proglašeno industrijskom zonom?<br>❒ Da<br>❒ Ne | |
| **P7** | Predviđena namjena objekata u urbanističkom planu?<br>_____<br>_____ | |
| **P8** | Da li postoje određena urbanistička ograničenja?<br>_____<br>_____ | |
| **P9** | **Infrastrukura:** | |
| | Električna energija:_____<br>Gas:_____<br>Voda (za piće, tehnološka):_____<br>Odvod otpadnih voda:_____<br>Mogućnost odlaganja čvrstog otpada:<br>_____<br>Telekomunikacijska infrastruktura: | |

| | | |
|---|---|---|
| | _____<br>Transportna komunikacija unutar zone:<br>_____<br>_____ | |
| **P10** | Vlasnička struktura potencijalne industrijske/poslovne zone?<br>Javno vlasništvo — %<br>Privatno vlasništvo — %<br>Drugo — % | |
| **P11** | Prespektive daljeg rješavanja pitanja vlasništva potencijalne industrijske/poslovne zone?<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____ | |
| **II** | **Ocjena podrške lokalnih vlasti razvoju industrijske/poslovne zone** | |
| **P16** | Što je do sada lokalna vlast uradila po pitanju aktiviranja potencijalne industrijske/poslovne zone?<br>_____<br>- Do sada nije bilo aktivnosti<br>- Uradila prifizibiliti studiju IZ<br>- Usvojila odluku o uspostavi IZ<br>- Aplicirala za finansijsku potporu u realizaciji projekta IZ relevantnim kantonalnim, entitetskim i državnim ministarstvima i međunarodnim organizacijama<br>- Uradila fizibiliti studiju<br>- Uradila regulacioni plan IZ<br>- Uradila projektnu dokumentaciju<br>- Počela sa izgradnjom potrebne infrastrukture<br>- Ostalo _____ | |
| **P1** | Šta po tom pitanju treba/planira uraditi? | |

| | | |
|---|---|---|
| **7** | _____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____ | |
| **P18** | Da li je bilo zahtjeva za investiranje u potencijalne industrijske zone?<br>❒ Da<br>❒ Ne<br>❒ Trenutno postoje određeni zahtjevi<br>❒ Drugo _____ | |
| **P23** | Šta smatrate da je potrebno učiniti na uspostavljanju ili unapređenju industrijske/poslovne zone (navedite) ?<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____<br>_____ | |

REZ Regionalna razvojna agencija
za regiju Centralna BiH
Štrosmajerova 11, 72000 Zenica
Tel:+387 32 462 161
Fax:+387 32 441 230
www.rez.ba
E-mail: info@rez.ba